

Prologus

abscondita ostiola p̄ q̄ ingrediebant̄ ⁊ cō
fumebāt q̄ erāt sup̄ mēsam. Occidit ḡ
illos rex. ⁊ tradidit bel in prātem danielis
q̄ subuertit eū ⁊ templū eius. Et erat
draco magnus ī loco illo. ⁊ colebāt
eū babilonij. Et dixit rex danieli. Ecce
nūc nō potes dicere. qz iste non sit deus
uiuens. Adora ḡ deū. Dixitq; daniel re
gi. Dñm deū meū adoro. qz ipse ē deus
uiuēs. Iste aut̄ nō est deus uiuēs. Tu
aut̄ rex da mihi prāte ⁊ interficiāz dra
conē absq; gladio ⁊ fuste. Et ait rex. Do
tibi. Tulit ḡ daniel picē ⁊ adipē ⁊ pilos
⁊ coxit piter. fecitq; massas. ⁊ dedit ī os
draconis. ⁊ diruptus ē draco. Et dixit
daniel. Ecce quē colebatis. Quōd cū au
dissent babilonij. indignati sunt rexe
mēter. ⁊ ḡgregati aduersum regē dixē
rūt. Jude⁹ fact⁹ ē rex. Bel destruxit dra
conē interfecit. ⁊ sacerdotes occidit. Et
dixit cū uenissent ad regē. Trade nob̄
danielē. alioqn̄ interficiem⁹ te ⁊ domū
tuā. Tūc dicit rex q̄ irruerent in eū rexe
mēter. ⁊ necessitate impulsus tradidit
eis danielē. Qui miserit eū in lacū leo
nū ⁊ erat ibi dieb; sex. Porro ī lacu e
rant leones septē. ⁊ dabant̄ eis duo cor
pora q̄tidie ⁊ due oues. ⁊ tūc non data
sunt eis vt deuoratēt danielē. Erat aut̄
abachuc ppheta in iudea et ipse coxerat
pulmētū. ⁊ intriuerat panes ī alueolo
⁊ ibat ī campū vt ferret messozib;. Di
xitq; āgelus dñi ad abachuc. Per pran
diū qd̄ habes in babilonē danieli. q̄ est
in lacu leonum. Et dixit abachuc. Dñe
babilonē nō vidi. ⁊ lacū nescio. Et app
hendit eū angelus dñi in vertice eius ⁊
portauit eū capillo capitis sui posuitq;
eū in babilonē sup̄ lacū in impetu spūs
sui. Et clamauit abachuc dicens. Da
niel serue dei. tolle prandii qd̄ misit ti
bi deus. Et ait daniel. Recordatus es
mei de⁹. ⁊ nō dereliquisti diligentes te.
Surgēs daniel p̄medit. Porro āgel⁹
dñi restituit abachuc p̄festum ī loco suo
Venit ḡ rex die septimo vt lugeret da
nielē. ⁊ uenit ad lacū ⁊ introsperit ⁊ ec
ce daniel sedens in medio leonum. Et

exclamauit voce magna rex dicēs. Ma
gnus es domine deus danielis. Et ex
traxit eum de lacu leonuz. Porro illos
qui pditionis eius causa fuerant. intro
misit in lacū ⁊ deuorati sunt in momē
to corā eo. Alij hñt hic clausulam subse
q̄ntem. Tūc ait rex. P̄ueāt hitantes
in vniuersa terra deū danielis. qz ipse ē
saluator ⁊ liberator faciens signa et mi
rabilia in celo ⁊ ī terra. qui liberauit da
nielē de lacu leonum.

Explicit daniel ppheta. Incipit pro
logus in librū duodecim prophetarum.

Non idē ordo ē duodecim
pphetaz apud hebreos
q̄ ē apud nos. Cū fm̄ id
qd̄ ibi legit̄. hic qz disposi
ti sunt. Osee comaticus
ē ⁊ q̄ si p̄ sentētias loquēs. Iohel plan⁹
in principijs. in fine obscurior. ⁊ vsq; ad
malachiam habent singuli pprietates
suas. quē esdrā scribā legisq; doctorē he
brei autumāt. Et qz longū ē nūc de oi
bus dicere. hoc tm̄ o paula ⁊ eustochiū
āmonitas scire volo vnū librū esse duo
decim pphetaz. ⁊ osee finchronō esaiē.
malachiam do aggei et zacharie fuisse
tempib;. In q̄bus aut̄ tps non preferē
in titulo. sub illis. eos regib; prophetas
se sub quibus ⁊ hi qui ante eos habent
titulos prophetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he sub q̄b; si
gnificatōib; noim̄ ad q̄s
trib; p̄ pphetas fmo do
mini dirigat̄. Quotiens
cūq; ad decem trib; tēdit
pphetia. sub his nominib; designat̄. i.
effraim. samaria. israel. ioseph. iestabel
bethel. bethauē ⁊ interdum iacob. Quā
aut̄ ad duas loq̄tur trib;. sub his noib;
sermo p̄fertur. i. iuda. hierl̄m beniamin
domus dō. ⁊ interdū iacob. Aliquoties
israel ad totas duodecim tribus refert̄

Duplex ē apud hebreos sentētia de his
quorū versibꝫ q̄ in capite sunt p̄notati.
Pleriqꝫ ei dicūt q̄ ab esdra scriba ī oī
bus p̄phetis sic fuerit titulātū vt p̄scri
pto vniuscuiusqꝫ noīe p̄phetia cuius sit
seq̄ns noscat. Ipe est autē esdras q̄ vlti
mus p̄phetarū malachie noīe scribitur.
Alij dō dicūt q̄ ab ip̄is p̄phetis p̄ sp̄m̄
sanctū vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librū Osee p̄phete.

Emporibus ocie ⁊ ioathæ
achaz ⁊ esechie regū iuda
⁊ hierolwam filij ioh̄e re
gis. Osee filius beeri ad
p̄phetiā dicendā. sp̄sctō
repletus est. De memorato itaqꝫ n̄re
ro regum achaz rex iuda. ⁊ hierolwam
rex israel dñm dereliquētes. vt historie
regū ⁊ paralipomenon inducant. etiaz
israel idolatrie crimē impio ac potesta
te sua admittere coegerūt. Prop̄ qd̄
deus ad osee hęc locutus est dicens. Ac
cipe tibi vxorem fornicariam siue forni
cationum. ⁊ fac filios fornicationis. for
nicariā itaqꝫ nō electione corporis me
rettricem. sed gentilem deū ignorantē ap
pellat. q̄ dei creatoris sui amore p̄cepto
simulacroꝝ se subiecit desiderijs. Sed
cū dei p̄cepto p̄pheta in hac re paruisset
conceptum ex ea filioꝝ iesrahel p̄cepit
nominare deo pollicente post breue tē
pus sanguinē iesrahel ī domo iehu vin
dicare. Cuius p̄missionis hęc causa est
iehu p̄ heliseum in regē inūcto ad defen
dendū sanguinē naloth cuius iesrahel
queqꝫ tunc t̄pis metropolis erat quem
iesabel achab regis israel vxor intereme
rat sicut regum historia exponit. Is cū
grauiter iuxta diuinū p̄ceptū vindi
candi sanguinis causa in omnē memo
rati domum desuisset. hoc pacto dñm
dereliquisse inuenitur. cuius p̄nepote
hierolwam qui lectione cōprehensus ē
originis sue facta imitante. ac cōtra dei
p̄cepta ⁊ religionem cū populo israel
agēte. sanguis naloth qui in loco cer

te iesrahel fuerat p̄fusus in domo iehu
p̄curatoris memorati hierolwe p̄ pecca
to redūdaturus significatur. Hinc fa
ctum est vt ire dei in populo israel p̄ de
nūciationem p̄phete p̄cessura diceret
domui autē iude misericordia lectioe cō
prehensa ob hoc p̄missa est. quia ese
chias rex iuda filius achaz sublati ido
lis q̄ tam pater eius q̄ ceteri reges con
secrauerunt. templum dei purgasse et
purificasse monstratur.

Explicit prologus. Incipit argumē
tum in eundem.

Osee crebro nominat effra
im samariam. ioseph. iesra
hel ⁊ vxorem fornicariā. ⁊ for
nicationis filios ⁊ adulteras
cubiculo clausam mariti multo tpe se
dere viduā. ⁊ sub veste lugubri viri ad
se redituum p̄stolari.

Explicit argumentus. Incipit liber
Osee p̄phete. Capitulū. I

Verbum do
mini quod factum est
ad osee filium beeri in
diebus osee ioathā achaz
esechie regum iuda in
diebus hierolwam filij
ioas regis israel. Principium loquen
di domino ī osee. Et dixit dominus ad
osee. Glade sume tibi vxorem fornicat
onum. ⁊ fac tibi filios fornicationis qz
fornicans fornicabitur terra a domino
Et abiit ⁊ accepit gomer filiam de belia
⁊ concepit et peperit ei filium. Et dixit
dominus ad eum. Uoca nomen eius
iesrahel. Quoniam adhuc modicum. et
visitabo sanguinem iesrahel sup̄ domū
iehu. ⁊ quiescere faciam regnū domus
israel. Et in illa die conterā arcū israel
in valle iesrahel. Et p̄cepit adhuc ⁊ pe
perit filiaz. ⁊ dixit ei. Uoca nomē eius
absqꝫ misericordia. quia nō addā vltra

misereri domui israel. sed obliuioni obliuiscar eoz. Et domui iuda miseretoz. ⁊ saluabo eos in dño deo suo. ⁊ nõ saluabo eos in arcu ⁊ gladio ⁊ i bello et i eqs ⁊ in equitibz. Et ablactauit eam q̄ erat absq̄ misericordia. Et cepit ⁊ pepit filiũ. Et dixit ei. **Uoca nomẽ ei? nõ p̄ls meus.** Quia vos nõ p̄ls meus. et ego nõ ero v̄t deus. Et erit numerus filiorũ israel quasi arena maris q̄ sine mensura ẽ. ⁊ nõ numerabit. Et erit in loco vbi dicet eis. nõ p̄ls meus vos: dicet eis filij dei uiuentis. Et p̄grebũtur filij iuda ⁊ filij israel piter. ⁊ ponẽt sibimet caput vnũ. ⁊ ascendent de terra. q̄ magnus dies iesrael.

II
Uocite fratribz v̄ris p̄plus me?
⁊ sorori v̄re. misericordiam cõsecuta. **Judicate m̄em v̄ram** iudicate. qm̄ ipsa nõ p̄roz mea. ⁊ ego nõ vir eius. **Auferat fornicationes suas a facie sua. ⁊ adulteria sua de medio v̄bez suoz** ne forte expoliẽ eã nudã. ⁊ statuaz eã sup die natiuitatis sue. ⁊ ponã eã q̄ si solitudine. ⁊ statuã eã velut frã inuiciã ⁊ interficiam eam siti. ⁊ filioz illius nõ miseretoz. qm̄ filij fornicatõnũ sunt q̄ fornicata ẽ mater eoz. **Lõfusa ẽ q̄ concepit eos.** q̄ dixit. **Uadã post amatores meos qui dāt panes mihi. ⁊ aq̄s meas ⁊ lanã meã ⁊ linũ meũ. oleũ meũ et potũ meũ.** Propter hoc ecce ego sepiã v̄sam tuã spinis. ⁊ sepiam eã maceria. Et semitas suas nõ inueniet. ⁊ seq̄ amatores suos ⁊ nõ apprehendet eos. ⁊ queret eos ⁊ nõ inueniet. Et dicet. **Uadã ⁊ reuertar ad virũ meũ p̄iorẽ.** q̄ bene mihi erat tũc magisq̄ tũc. Et hec nesciui. quia ego dedi eis frumentũ ⁊ vinum ⁊ oleum. ⁊ argẽtũ multiplicauĩ ei ⁊ aurum. q̄ fecerũt baal. **Idcirco reuertar ⁊ sumã frumentũ meũ in tpe suo ⁊ vinũ meũ in tpe suo: ⁊ liberao lanam m̄eam et linũ meũ q̄ opiebant ignominiã ei?** Et nũc reuelabo stulticiã eius in oculis amatoz eius. ⁊ vir non eruet eã de manu mea. Et cessare faciã omne gaudiũ eius solennitatẽ eius. neomeniã eius.

sabbatũ eius. ⁊ om̄ia festa tpa eius. Et corũpã vineã ei? ⁊ ficũ ei? de q̄bz dixit. **Mercedes hẽ mee sunt q̄s dederũt mihi amatores mei.** Et ponã eã in saltũ. ⁊ comedet eã bestia agri. Et visitabo super eã dies baalim q̄bz ascendeat icensum. ⁊ ornabaĩ in aure sua ⁊ monili suo ⁊ ibat post amatores suos. ⁊ mei obliuiscabaĩ dicit dñs. p̄pter hoc ecce ego lacerabo eã ⁊ adducã eã in solitudinez. Et loq̄r ad cor eius. ⁊ dabo ei vinitozes ei? et eodẽ loco ⁊ vallẽ achor ad apiendaz spem. Et canet ibi iuxta dies iuuetutis sue. ⁊ iuxta dies ascensiois sue de terra egipti. Et erit in die illo ait dñs. **Uocabit me vir me?** et nõ uocabit me vltra baalim. Et auferaz noĩa baalim de ore ei? ⁊ nõ recordabit vltra noĩs eoz. ⁊ p̄cutiã eis sedus i die illa cũ bestia agri et cũ volucre celi ⁊ cũ reptili terre. Et arctũ ⁊ gladiũ ⁊ bellũ conteram de terra. ⁊ dormire eos faciam fiducialiter. Et spõsato te mihi in sempiternũ. ⁊ spõsato te mihi in iusticia ⁊ iudicio ⁊ in misericordia ⁊ miserationibz. Et sponsato te mihi i fide. ⁊ scies q̄ dñs. Et erit in die illa exaudia dicit dñs. ⁊ exaudia celos et illi exaudient tram. ⁊ terra exaudiet triticũ ⁊ vinũ ⁊ oleũ. ⁊ hec exaudient iesrael. Et seminalo eã mihi in terrã. ⁊ miseretoz eius q̄ fuit absq̄ misericordia. Et dicam non populo meo p̄plus me? es tu. ⁊ ip̄e dicet deus meus es tu.

III
Uox dicit dominus ad me. Adhuc vade ⁊ dilige mulierem dilectam amico ⁊ adulteram sicut diligit dominus filios israel ⁊ ip̄i respectant ad deos alienos. et diligũt vinacia vuaz. Et fodi eã mihi q̄n̄ decim argẽteis. ⁊ choro hordei ⁊ dimidio choro hordei. ⁊ dixit ad eam. **Dies multos expectabis me.** Non fornicaberis. ⁊ non eris viro sed et ego expectabo te. Quia dies multos sedebunt filij israel sine rege et sine p̄ncipe et sine sacrificio et sine altari et sine ephod ⁊ sine tixraphin. Et post hec reuertentur filij israel. et querent dominum deum

suū 7 dō regē suū. 7 pauebūt ad dñm.
7 ad bonū ei' in nouissimo diez. III

Udite vrbū dñi filij isrl qz iudi
a cū dño cū hitatoribz tre. Non
ē em̄ veritas 7 nō est mīa. 7 nō
est scientia dei in terra. Maledictuz et
mendaciū 7 homicidiū 7 furtū 7 adulte
riū in iudauerūt. 7 sanguis sanguinē
tetigit. Propt' h' lugebit tra. 7 infirma
bitur ois qui habitat i ea. In bestia a
gri 7 in volucre celi. sed et pisces maris
cōgregabūtur. Clerū fr̄y nūq'q' nō iu
dicet 7 nō arguat vir. Populus ei tu'
sicut hi. q' dicit sacerdoti. Et corruet
hodie. 7 corruet etiā ppheta tecū. nocte
tacere feci m̄ em tuaz. Cōticuit pplus
meus. eo q' nō habuerit sciam. Quia
tu sciam repulisti. repellā te ne sacerdo
tio fungaris mihi. Et oblita es leg' dei
tui obliuiscat filioz tuoz 7 ego. Scdm
m̄itudinem eoz sic peccauerūt mihi.
gl̄iam eozū in ignominiam cōmutabo.
Pecā ppli mei comedēt. et ad iniq'tatez
eoz subleuabūt aīas eoz. Et erit. sicut
pplus sic sacerdos. Et visitabo sup euz
vias eius 7 cogitatōnes eius reddā ei.
Et comedēt 7 nō saturabūtur. fornicati
sunt 7 nō cessauerūt. qm̄ dñm dereli
qrūt in nō custodiēdo. Fornicatio 7 vi
nū 7 ebrietas auferūt cor. pplus meus
in ligno suo interrogauit. 7 baculus ei'
annūciauit ei. Spūs em̄ fornicationū
decepit eos 7 fornicati sunt a deo suo. su
per capita montium sacrificabāt. 7 sup
colles accēdebāt thimiama sub' quer
cū 7 pplm 7 terebinthum. qz bona erat
ymbra eius. Ideo fornicabūtur filie
stre 7 spōse vīe adultere erūt. Nō visi
tato sup filias vras cū fuerint fornicate.
7 sup spōsas vras cū adulterauerint
qm̄ ipi cū meretricibz quersabāf. et cuz
effeminatis sacrificabāt. Et ppls non
intelligēs vapulabit. Si fornicaris tu
isrl. el. non relinqt saltē iuda. Et nolite
ingredi in galgala. 7 ne ascenderitis in
bethauē neq' iuraueritis. vinit domin'
qm̄ sicut vacca lasciuēs declinauit isrl
Nūc pascet eos dñs. q' si agnū in latitu

dine. Particeps idolorū effraim dimittite
eum. Separatum est conuiuū eo
rū. fornicatione fornicati sunt: dilexēt
afferre ignominia. ptectores eius. Liga
uit eū spūs in alis suis. 7 confundetur
a sacrificijs suis. V

Udite hoc sacerdotes. 7 attēdi
a te domus isrl. 7 dom' regis au
scultate. qz vob iudiciū ē. Quo
niā laqueus facti estis speculationi. 7 si
cut rete expansum subter thaloz. et vi
ctimas declinastis in pfunduz. Et ego
eruditor oīm eoz. 7 scio effraim. et isrl
nō ē absconditus a me. Quia nūc forni
cat' ē effraim ptaminat' est isrl. Nō da
būt cogitatōnes suas vt reuertatur ad
deū suū. qz spūs fornicatōnū in medio
eoz 7 dñm nō cognouerūt. Et rñdebit
arrogancia isrl in facie eius. 7 isrl 7 effra
im ruent iniquitate sua. Ruēt etiā iu
das cū eis. In gregibz suis 7 in armen
tis suis vadēt ad qrendū dñm 7 nō in
uenient. Ablat' ē ab eis. In dño puari
cati sunt. qz filios alienos genuerunt.
Nūc deuorabit eos mēsis cū ptibz suis
Clangite buccina in gabaa. tuba in ra
ma. Ululate in bethauen. post tergū tu
um beniamin. Effraim i desolatōe erit
In die correptōis in tribubz isrl oñd
fidem. Facti sunt principes iuda q' si as
sumētes terminū. sup eos effundā q' si
aquā irā meā. Calūniā paties est effra
im fractus iudicio. qm̄ cepit abire post
sordem. Et ego q' si tinea effraim. 7 q' si
putredo domui iuda. Et vidit effraim
languorē suū. 7 iudas vinculū suū. Et
abiit effraim ad assur. Et misit ad regē
vltozem. Et ipse non poterit sanare vos
nec soluere poterit a vobis vinculum.
Quoniā ego quasi leena effraim. 7 q' si
catulus leonis domui iuda. Ego capiā
7 vadā. tollā 7 non ē qui eruat. Clades
reuertar ad locū meuz donec reficiatis
7 q' ratis faciem meā. VI

In tribulatione sua mane con
i surgent ad me. Venite 7 reuer
tamur ad dominū quia ipse ce
pit et sanabit nos percutiet et curabit

nos. **U**nificauit nos post duos dies. i die tertia suscitauit nos. et uiuemus in spectu eius. sciemus sequimurque ut cognoscamus dominum. Quasi diluculum proptus est egressus eius. et ueniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus terre. **Q**uid faciam tibi effraim. quod faciam tibi iuda. Misericordia uestra quasi nubes matutina et quasi ros mane trahens. propter hoc dolauit in proptus. et occidi eos in uerbis oris mei. et iudicia tua quasi lux egredientur. quia misericordiam uolui et non sacrificium et scientiam dei plus quam holocaustum. Ipsi autem sicut adam transgressi sunt pactum. ibi per uaricati sunt in me. Galaad ciuitas operantium idolum supplantata sanguine. et quasi si fauces uirorum latrimum. Particeps sacerdotum in uia interficientium pergentes de sichten. quia scelus operati sunt. In domo israel uidi horrendum. Ibi fornicationes comminatus est israel. Sed et iuda pone messem tibi. cum conuertero captiuitatem populi mei. **VII**

Um sanare uelle israel. reuelata est iniquitas effraim et malicia samarie. quia operati sunt mendacium. Et fur ingressus est spoliis latrunculus foris. Et ne forte dicat in cordibus suis. omnem maliciam eorum me recordatus. Nunc circumdederunt eos adinuationes sue coram facie mea facte sunt. In malicia sua letificauerunt regem. et in mendacijs suis principes. Dies adulterantes quasi clibanus succensus a coquente. Quieuit paululus ciuitas a commixtione fermenti donec fermentaret totum. Dies regis nostri. Leperunt principes furere a uino. Extendit manum suam cum illusoribus quia applicauerunt quasi clibanum cor suum cum insidiare eis. Tota nocte dormiuit coquens eos. mane ipse succensus quasi ignis flamma omnes calefacti sunt quasi clibanus. et deuorauit iudices suos omnes reges eorum ceciderunt. non est qui clamet in eis ad me. Effraim in populis ipse commiscebas. Effraim factus est subcinericius panis qui non reuersat. Comederunt alieni robur eius. et ipse nesciuit. Sed et cerni effusi sunt in eo. et ipse ignorauit. Et

humiliabitur supbia israel in facie eius. tunc reuersi sunt ad dominum deum suum. et non quiescunt eorum in omnibus his. Et factus est effraim quasi colubus seducta non habens cor. Egredientur in uocabant assirios abierunt. Et cum profecti fuerint. expandam super eos rete meum et quasi uolucrum celi detraham eos. Cedam eos secundum auditionem cetorum eorum. Et eis qui recesserunt a me. vastabuntur. quia peruariati sunt in me. Ego redemi eos et ipsi locuti sunt contra me mendacia. Et non clamarunt ad me in corde suo. sed ululabant in cubilibus suis. super triticum et uinum rumiabantur et recesserunt a me. et ego erudiui eos. et confortauit brachia eorum. et in me cogitauerunt malitiam. Reuersi sunt ut essent absque iugo facti sunt quasi arcus dolosus. Cadent in gladio principes eorum. et a furore lingue sue. **I**sta sublatio eorum in terra egypti

VIII

In gutture tuo sit tuba quasi aqua? la super domum domini. pro eo quod transgressi sunt sedam meum et legem meam peruariati sunt. Ne inuocabunt te me? et cognouimus te israel. peccit israel bonum. inimicus persequitur eum. Ipsi regnauerunt et non ex me. principes extiterunt. et non cognouit. Aurum suum et argentum suum fecerunt sibi idola ut interirent. Proiesctus est vitulus tuus samaria. Fratrus est furor meus in eis. Usquequo non poterunt emundari. Quia ex israel et ipse est. Artifex fecit illum et non est deus. Quomodo in aranearum telas erit vitulus samarie quia uentum seminabunt et turpitudinem metent. Culmus stratus. non est in coquente. Non faciet farinam. Quod et si fecerit. alieni comedent eam. Deuoratus est israel. Nunc factus est in nationibus quasi uas immundum. quia ipsi ascenderunt ad assur. Onager solitariue sibi effraim. Muna dederunt amatoribus suis. sed et cum mercede conduxerunt nationes. Nunc congregabo eos et quiescent paulisper ab onere regis et principum. Quia multiplicauit effraim altaria ad peccandum facte sunt ei are in delictum. Scribam ei multiplices leges meas quae uelut aliene

computate sunt. Hostias offerent. im
molabunt carnes et comedent. et dominus non su-
scipiet eas. Nunc recordabitur iniquitatis
eorum. et visitabit peccata eorum. Ipsi in egiptum
puerunt. Et oblitus est israel factoris sui
et edificavit delubra. et iudas multipli-
cavit urbes munitas. Et mittit ignem in
ciuitates eius. et deuorabit edes illius.

Qui letare israel. noli exul- IX
n tare sicut populi. quia fornicatus
es a deo tuo. Dilexisti mercedem

super omnes areas tritici. Area et torcular
non pascet eos. et vinum metietur eis.
Non habitabunt in terra domini. Reuersus
est effraim in egiptum. et in assyrios pol-
lutum comedit. Non libabitur domino vinum
et non placebunt ei. Sacrificia eorum qua-
si panis lugentium. Omnes qui comedent
eum peraminabuntur. quia panis eorum anime
iporum. non intrabit in domum domini. Quid
facietis in die solenni festiuitatis domini.
Ecce enim profecti sunt a vastitate. Egi-
ptus congregabit eos. memphis sepeliet
eos. Desiderabile argentum eorum vrtica
hereditabit. lappa in tabernaculis eorum
generunt dies visitationis. venerunt
dies retributionis. Scitote israel stul-
tum. propheta. insanum. virum spiri-
talem. Propter multitudinem iniquitatis
tue. et multitudinem amentie. Specula-
tor effraim cum deo meo. propheta. laqus
ruine factus est super omnes vias eius
Insania in domo dei eius. profundi pec-
cauerunt sicut in diebus gabaa. Recor-
dabitur iniquitatis eorum et visitabit pec-
cata eorum. Quasi vas in deserto inue-
ni israel. quasi prima poma ficulnee in cacu-
mine eius vidi pres eorum. Ipsi autem in-
trauerunt ad belphegor. et abalienati
sunt in confusione et facti sunt abomi-
nabiles sicut ea que dilexerunt. Effraim
quasi auis auolauit. Gloria eorum a partu. et
ab utero et a conceptu. quia si enutrierint
filios suos. absque liberis eos faciam in ho-
minibus. Sed et de eis. cum recessero ab eis
Effraim ut vidi tirus erat. fundata in
pulcritudine. Et effraim educet ad in-
perfectorem filios suos. Da eis domine.

Quid dabis eis. Da eis vtilitatem sine li-
beris. et vbera aretiae. Des nequie eorum
in galgal. quia ibi exosos habui eos. pro-
pter malitiam adinventionum eorum. de do-
mo mea etiam eos. Non addam ut diligas
eos. Des principes eorum recedentes. Per-
cussus est effraim. radix eorum excicata est.
Fructum nequam facient. quia si genuerint
interficiam amatissimam uteri eorum
Abiciet eos dominus deus meus. quia non au-
dierunt eum. et erunt vagi in nationibus.

Itis fructo israel. fructus ade-
v quatus est ei. Secundum multitudi-
nem fructus sui multiplicauit
altaria. iuxta libertatem terre sue exuber-
auit simulacris. Diuisum est cor eorum nunc
interibunt. Ipse confringet simulacra
eorum. et depopulabitur aras eorum. Quia
nunc dicent non est rex nobis. Non enim
timemus dominum. Et rex quid faciet nos
bis. Loquimini verba visionis inutilis
et ferietis sedus cum mendacio et germi-
nabit quasi amaritudo iudicium super
sulcos agri. Claccas bethauen coluerunt
habitatores samarie. Quia luxit super
eum populus eius. et editui eius super
eum exultauerunt in gloria eius quia mi-
grauit ab eo. Siquidem et ipse in assur
delatus est munus regi ultiori. Confu-
sio effraim capiet. et confundetur israel
in voluntate sua. Transire fecit sama-
ria regem suum quasi spumam super faciem
aque. Et disperdetur excelsa idoli pecca-
tum israel. Lappa et tribulus ascendet
super aras eorum. Et dicent montibus.
operite nos: et collibus cadite super nos.
Ex diebus gabaa peccauit israel. Ibi ste-
terunt. Non comprehendet eos in gabaa
prelium. super filios iniquitatis. Iuxta
desiderium meum corripiam eos. Con-
gregabuntur super eos populi. cum cor-
ripietur propter duas iniquitates suas.
Effraim vitula docta diligere tritura
et ego transiui super pulcritudinem colli
eius. Ascendam super effraim. Arabit
iudas. Confringet sibi sulcos iacob. Ser-
minate vobis in iusticia. et metite in ore
misericordie. innovate vobis nouale. Te

pus autem requirendum dominum, qui venerit cum do-
cebit vos iustitiam. Erastis impietate im-
quitate messuistis, comedistis frugem
medacij. Quia confusus es in viris tuis, et
in multitudine fortium tuorum, surgent tu
multum in populo tuo, et omnes munitiones tue
vastabuntur sicut vastata est salmana, a
domo eius qui vindicavit baal, in die philij
mee super filios allisa, sic fecit rob bethel,
a facie militie nequam vraz.

XI

Sicut mane transit, pertransit rex
israel, quia puer israhel et dilectus eius
et ex egiptio vocavi filium meum,

Vocaverunt eos, sic abierunt a facie eorum
Baalam immolabant, et simulacris sacri-
ficabant. Et ego quasi nutricius effraim
portabam eos in brachijs meis, et nesci-
erunt quod curarem eos. In funiculis ad-
traham eos, in vinculis caritatis. Et ero
eis quasi exaltas iugum super maxillas eo-
rum et declinaui ad eum ut vesceretur. Non re-
neret in terram egipti, et assur ipse rex eius
quoniam noluerunt reverti. Cepit gladius in
ciuitatibus eius, et consumet electos eius, et con-
medet capita eorum. Et populus meus pedes-
bit ad reditum meum. Iugum autem imponet
eis simul, quod non auferet. Quod dabo te
effraim, pregeam te israel, quod dabo te, sicut
adama ponam te, ut seluim. Conuersum est
in me cor meum, pariter conturbata est pe-
nitudo mea. Non faciam furorem ire mee.
Non uertar ut dispdam effraim, quoniam
deus ego et non homo. In medio tui sanctus
et non ingrediar ciuitatem, post dominum abu-
labunt, quasi leo rugiet, quia ipse rugiet, et for-
midabunt filij maris. Et auolabunt quasi
avis ex egipto, et quasi columba de terra assirio-
rum, et calloabo eos in domibus suis die
domini. Circumdedit me effraim in negocia-
tione, et in dolo domus israel. Judas autem testis
descendit cum deo, et cum sanctis fidelibus.

Effraim pascit ventum, et XII

sequitur estum. Tota die menda-

cium et vastitatem multiplicat. Et
sedus cum assirijs inijt, et oleum in egiptum fe-
rebat. Iudicium ergo domini cum iuda, et visita-
tio super iacob, iuxta vias eius et iuxta ad-
iunctiones eius reddet ei. In vtero super

platauit fratrem suum, et in fortitudine sua
directus est cum angelo. Et inualuit ad an-
gelum, et confortatus est. Fleuit et rogauit eum
In bethel inuenit eum, et ibi locutus est
nobiscum. Et dominus deus exercituum, dominus me-
moriale eius. Et tu ad dominum deum tuum
puerter. Misericordia et iudicium custo-
di et spera in deo tuo semper. Chanaan in
manu eius statera dolosa, caluniam di-
lexit. Et dixit effraim. Clerumque diues
effectus sum, inueni idolum mihi. Deus
labres mei non inueniet mihi iniquitatem
quam peccavi. Et ego dominus deus tuus ex
terra egipti. Adhuc sedere te faciam in ca-
bernaculis, sicut in diebus festiuitatis. Et
locutus sum super prophetas, et ego visionem
multiplicavi, et in manu prophetarum affimi-
latus sum. Si galaad idolorum, et frustra
erant in galgal tibi immolantes. Nam et al-
taria eorum quasi acerui super sulcos agri. Fu-
git iacob in regionem sirie, et fuit israel in
prore, et in prore fuauit. In propheta autem
eduxit dominus israel de egipto, et in propheta fua-
tus est. Ad iracundiam me puocauit effra-
im in amaritudinibus suis, et sanguis eius
super eum veniet, et obprobrium eius restituet
ei dominus deus suus.

XIII

Quete effraim, horror iuasit
israel, et reliquit in baal et mor-
tuis est. Et nunc addiderunt ad
peccandum, feceruntque sibi conflatile de ar-
gento suo quasi similitudinem idolorum, fa-
ctura artificum totum est. Dis ipsi di-
cunt. Immolate, homines vitulos ado-
rantes. Idcirco erunt quasi nubes ma-
turina, et sicut ros matutinus steriens.
Sicut puluis turbine raptus ex area,
et sicut fumus de fumario. Ego autem dominus
deus tuus ex terra egipti et deum absque
me nescies, et saluator non est preter me.
Ego cognoui te in deserto, in terra solitu-
dinis. Iuxta pascua sua adpleti sunt
et saturati sunt. Et eleuauerunt cor suum
et oblitati sunt mei. Et ego ero eis quasi lee-
na sicut padisus in via assiriorum. Occur-
ram eis quasi vrsa raptis catulis et di-
rupam interiora iecoris eorum. Et consumam
eos ibi quasi leo, bestia agri scidet eos.

Prologus

Perditio tua israel. tantū modo in me
auxilium tuum. Ubi ē rex tuus. Maxi
me nūc saluet te in oīb; urbib; tuis. ec
iudices tui de q̄b; dixisti. da mihi regez
7 p̄ncipes. Dabo tibi regē i furore meo
7 auferā in indignatiōne mea. Colliga
ta ē iniquitas effraim. abscondituz p̄t̄m̄
eius. Dolores pturientis veniēt ei. ipe
filius nō sapiens. Nunc em̄ non stabit
in contritione filioꝝ. De manu mortis
liberabo eos. de morte redimā eos. ero
mors tua o mors. morsus tuus ero in
ferne. Consolatio abscondita ē ab ocu
lis meis. q̄z ipe inter fr̄s diuider. Ad
ducet vrentē ventū dñs de deserto ascen
de nte. 7 siccabit venas eius. 7 desolabit
fontem eius. 7 ipe diripiet chanaan oīs
vafis desiderabilis.

XIII

Creata samaria qm̄ ad amaritu
p̄ dinem cōcitauit deū suum. In
gladio pereant. Paruuli eozuz
elidant. 7 fete eius scindant. Conuerte
re israel ad dominū deū tuum. quoniā
corruisti in iniquitate tua. Tollite vobi
scū verba 7 conuertimini ad dominū 7
dīcite ei. Omnē aufer iniquitatē. 7 ac
cipe bonum: 7 reddemus vitulos labio
rum n̄r̄oz. Assur nō saluabit nos. Su
per equū nō ascendemus nec dicemus
vltra. dij nostri opa manū n̄r̄oz. q̄z
eius qui in te est misereberis pupilli. sa
nabo contritiones eoz. diligā eos spon
tanee. quia auersus est furor meus ab
eis. Ero quasi ros. Et israel germina
bit sicut liliuz. 7 erumpet radix eius vt
libani. Ibit rami eius. 7 erit. quasi oli
ua gloria eius. 7 odor ei? vt libani. Cō
uertētur sedentes in vmbra eius. 7 vi
uent tritico. Et germinabūt quasi vi
nea. memoriale eius sicut vinū libani
Effraim qd̄ m̄h̄roltra idola. Ego exau
diam 7 dirigam eū. ego vt abietem vi
rentem. ex me fructus tuus inuentus
est. Quis sapiēs 7 intelliget ista. intel
ligens 7 sciet hec. Quia recte vie domi
ni 7 iusti ambulabūt in eis preuaricato
res vero corruent in eis.

Explicit Osee propheta.

Incipit plogus in Iohel pphetam.

Sanctus iohel apud hebreos
post osee p̄nt̄. Et sicut ibi
sub noīe effraim ad decē tri
bus p̄fert vaticiniū. q̄ vel sa
maria vel isrl̄ sepe memoratur. sic i hūc
p̄phetam om̄ne qd̄ d̄r̄ ad tribū iuda 7 ad
hierl̄m̄ p̄tinere credendū est. 7 nullam
omnino israelis id est decem tribuū in
hoc fieri mentionē. Tempa quoq; q̄b;
p̄phetavit eadē debemus accipere que in
osee legimus. in diebus osie. iothan. 7
7 achaz. 7 esechie regū iuda. et in dieb;
hierolm̄ filij ioas regis isrl̄. Porro sa
ctum esse sermonē dñi ad meritū eius
refert cui fit. nō ad cōditionē ei? q̄ fieri
d̄r̄. vt alibi legimus. Dñs factus ē mi
hi in salutē. Auditus em̄ in scripturis
sanctis non est iste qui ad aures sonat.
sed qui in corde p̄cipit. iuxta illud quod
dñs loq̄tur. Qui habet aures audiendi
audiat. qd̄ aut̄ d̄r̄ hebraice hie simi. gre
ce enech siasti. latine sonat aurib; p̄cipi
te p̄prie nō aure sed corde p̄cipit. Qui
senes sunt et celestes audiūt sp̄ualit̄. q̄
aut̄ h̄tant in tra appellaturq; treni. au
rib; p̄cipiūt. Ubicūq; aut̄ hec duo v̄ba
iuncta ponūtur nō ad simplicē tm̄ v̄b;
rū sonū. sed ad reconditā q̄z dictoz in
telligentiā p̄tinere intelligenduz ē. In
genesi lamech loquit̄ ad vxores suas
ada 7 sella. Audite verba mea vxores la
mech. aurib; percipite sermones meos
Quia virū occidi in vulnus meū. 7 iu
uenem in liuorē meū. Et esaias. Audi
te celi 7 auribus percipite terra.

Item alius prologus in eundem.

It̄ p̄pheta idcirco nec re
ges nec tpa sunt p̄notata
q̄z eisdē t̄pib; ac regib; q̄
bus osee p̄phetauerat 7
ipe p̄phetavit. Et tribus
igit̄ generib; r̄hetoz. hec sumunt̄ p̄nci
pia 7 tres sunt argumēt oz p̄tes. ex q̄b;
incipit solet oīs orator. aut. n. docibiles

aut beniuolos aut attentos auditores debet efficere. Hic igitur propheta a magnitudine cladis sumens principium eosque qui audituri erant volens ad penitentiam perducere. reddit attentos admirans futurum malum ut considerantes ventre cladis asperitate. ocius arriperet penitentiam Iobael interpretatur incipiens. aut domini descensus. Fatuel vero aut latitudo aut ostium dei. Tropoloice hoc est quod qui ostium dei et scientiam habuerit apta recte incipit prophetare.

Incipit argumentum in eundem.

Iobael filius fatuel describit terram duodecim tribuum. eruca bruchus. locusta rubigine vastante consumpta. et post reuersionem prioris populi effusum iri spiritus sancti super seruos dei et ancillas id est super centum viginti credentium nomina. et effusum iri in cenaculo sion. qui centum viginti ab uno usque ad quindecim. paulatim et per incrementa surgentes. quindecim graduum numerum efficiunt. qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentum Incipit Iobael propheta. Capitulum I

Erubundomi

quod factum est ad Iobael filium fatuel. Audite hec senes. et auribus percipite omnes habitatores terre. si factum est istud in diebus vestris. aut in diebus patrum vestrorum. Super hoc filius vestris narrate. et filij vestri filijs suis. et filij eorum generationi altere. Residuum eruce comedit locusta. et residuum locuste comedit bruchus et residuum bruchi comedit rubigo. **Exergiscimini ebraj. stete et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine. quoniam perijt ab ore vestro. gessum ascendet super terram meam. fortis et innumerabilis. Dentes eius sicut dentes leonis. et molares eius sicut catuli leonis. po-**

suit vineam meam in desertum. et sicut in meam decorticauit. Audans spoliavit eam et proiecit. alio facti sunt rami eius. Plange quasi virgo accincta sacco. super virum pubertatis tue. Perijt sacrificium et libatio de domo domini. luxerunt sacerdotes ministri domini. Depopulata est regio luxit humus. quoniam devastatum est triticum. Confusum est vinum et elanguit oleum. Confusi sunt agricole. vlu lauerunt vinatores super frumento vino et hordeo. quia perijt messis agri. vinea confusa est. et ficus elanguit. Maloignatum et palma et malum et omnia ligna agrum aruerunt. quia confusum est gaudium a filiis hominum. Accingite vos et plangite sacerdotes. vlulate ministri altaris. Ingredimini. cubate in sacco ministri dei mei quoniam interijt de domo dei vestri sacrificium et libatio. Sanctificate ieiunium vocate cetum. congregate senes omnes habitatores terre in domum dei vestri. et clamate ad dominum. A. a. a. diei: quoniam prope est dies domini et quasi vastitas a potestate veniet. Numquid non coram oculis vestris alimenta perierunt. de domo dei vestri leticia et exultatio. Computruerunt iumentum in stercore suo. Demolita sunt horrea. dissipate sunt apothecae. quoniam confusum est triticum. Quid ingemuit animal. mugierunt greges armenti. Quia non est pascua eis. Sed et greges pecorum disperierunt. Ad te domine clamabo. quoniam ignis comedit speciosa deserti. et flamma succedit omnia ligna regionis. Sed et bestie agrum quasi area sitiens imbrem. suspererunt ad te. quoniam ericcati sunt fontes aquarum. et ignis deuorauit speciosa deserti.

II
Anite tuba in sion vlulate in monte sancto meo. Coturbent omnes habitatores terre quia venit dies domini. quoniam prope est dies tenebrarum et caliginis. dies nubis et turbinis. Quasi mane cepansum super montes. populus tuum et fortis. Similis ei non fuit a principio et post eum non erit usque in annos generationis et generationis ante faciem eius ignis vorans et post eum exures flamma. Quasi

hortus voluptatis terra corā eo et post
 eū solitudo deserti. neq; ē q̄ effugiat eum
 Quasi aspectus eorū aspectus eorū. et q̄si
 eq̄tes sic currēt. sicut sonitus q̄drigaz
 sup̄ capita montiū eriliēt sicut sonitus
 flāme ignis de uozātis stipulā. velut po-
 pulus fortis p̄paratus ad plium. A facie
 eius cruciabitur ppli. oēs vultus redi-
 genē in ollā. Sicut fortes current. q̄si
 viri bellatores ascēdēt mup. Viri i v̄is
 suis gradient. et nō declinabūt a semit̄
 suis. vnus q̄sq; frēm suum nō coartabit
 finguli in calle suo ambulabūt. Sed
 et p̄ fenestras cadēt. et nō demolient. vr-
 tem ingredient. in muro current. Do-
 mos ascēdēt. p̄ fenestras intrabūt q̄si
 fur. A facie eius cōtremuit terra. mori
 sunt celi. Sol et luna obtenebrati sunt
 et stelle retraxerūt splendorē suū. Et do-
 min⁹ dedit vocē suā añ faciez exercitus
 sui. qz multa sunt nimis castra eius. qz
 fortia et facientia verbū eius. Magnus
 est dies dñi. et terribilis valde. Et q̄s
 sustinebit eū. Nūc ḡ dicit dñs. Cōuer-
 timini ad me in toto corde v̄ro. in ieu-
 nijs et fletu et in planctu. et scindite cor-
 da v̄ra et nō vestimēta v̄ra. Et auerti-
 mini ad dñm deū v̄rū. qz benignus et
 misericors ē. patēs et multe mīe et p̄sta-
 bilis sup̄ malicia. Quis scit si auertat
 et ignoscat. et relinquat post se b̄ndictio-
 nē. Sacrificiū et libamē dño deo n̄ro.
 Tante tuba in siō. sanctificate ieiuniū
 vocate cetū. cōgregate pplm. sanctifica-
 te eccliam. coadunate senes. cōgregate
 puulos et sugentes ybera. Egrediatur
 sponsus de cubili suo. et sponsa de thala-
 mo suo. Inter vestibulū. et altare plora-
 būt sacerdotes ministri dñi et dicēt. Par-
 ce dño p̄ce p̄lo tuo et ne des hereditatez
 tuā i obprobriū. vt dominēs eis natōes
 Quare dicūt i pplis vbi ē deus eoz. et
 latus ē dñs terrā suā. et pepercit populo
 suo. Et r̄ndit dñs et dixit populo suo.
 Ecce ego mittā vob frumētū et vinū et
 oleū. et replebimini i eis. et nō dabo vob
 vltra obprobriū in gentibz. Et eum
 qui ab aquilone est procul faciam a vo-

b is. et expellam eum in terram inuiam
 et desertam. Faciē eius p̄ mare orienta-
 le. et extremū eius vsq; ad mare nouissi-
 mū. Et ascēdet fetor eius et ascēdet pu-
 tredo eius. qz super te egit. Noli timere
 terra. et exulta et letare. quoniā magnū
 cauit dñs vt faceret. Nolite timere ani-
 malia regionis. qz germinauerunt i pes-
 ciosa deserti. qz lignū attulit fructū iuū
 ficus et vinea dederunt virtutē suā. Et
 filie sion exultate et letamini in dño deo
 v̄ro. qz dedit vobis doctorē iusticie. et de-
 scendere faciet ad vos imbrem matutinū
 et serotinū. sicut in principio. Et imple-
 buntur aree frumento. et redūdabunt
 torcularia vino et oleo. Et reddā vobis
 ānos quos comedit locusta. bruchus et
 rubigo et eruca. fortitudo mea magna
 quā misi in vos. Et comedetis v̄scen-
 tes et saturabimini. et laudabitis nomē
 dñi dei v̄ri q̄ fecit mirabilia vobiscū. Et
 nō cōfundet ppl̄s meus in sempiternū
 et scietis qz in medio israel ego sum. Et
 ego dñs deus v̄r. et nō ē amplius. et nō
 cōfundet ppl̄s meus in eternum. Et
 erit. post hec effundam sp̄m meū sup̄
 omnē carnē. et p̄phetabūt filij v̄ri et filie
 v̄re. Senes v̄ri somnia somniabūt et
 iuuenes v̄ri visiones videbūt. Sed et
 sup̄ seruos meos et ancillas in diebus
 illis effundam sp̄m meū. et dabo p̄di-
 gia in celo. et in terra sanguinē et ignē et
 vaporē fumi. Sol cōuertetur in tene-
 bras. et luna in sanguinē. anteq; veniat
 dies dñi magnus et horribilis. Et erit.
 om̄is q̄ inuocauerit nomen dñi saluus
 erit. qz in monte sion et in hierl̄m erit
 saluatio sicut dixit dñs et in residuis q̄s
 dominus vocauerit.

III

Quia ecce in diebus illis et in tpe
 q̄ illo cū auertero captiuitatē iu-
 da et hierl̄m. cōgregate oēs gen-
 tes. et deducā eas in vallem iosaphat et
 disceptabo cū eis ibi super populo meo
 et hereditate mea israel quos disperūt
 in natōibz. et fram meā diuiserūt et sup̄
 pplm meū miserūt fortē. Et posuerunt
 puerū in p̄stibulo. et puellā vendiderūt

Prologus

p vino ut biberent. **U**lex qd mihi et rob
tirus et sidon et ois terminus palestino
ru. **N**uqđ vltionē vos reddetis mihi. et
si vlcissimū vos d me. cito velocit red
dam vicissitudinē vob sup caput vrm.
Argentū. n. meū et aurū tuistis et de fide
rabilia mea et pulcherrima intulistis i de
lubra vta. **E**t filios iuda et filios hieru
salē vēdidistis filijs grecor. vt longe fa
ceretis eos de finibz suis. **E**cce ego su
scitalo eos de loco in q vēdidistis eos et
uertā retributionē vram i caput vrm
Et vendā filios vros et filias vras i ma
nibz filioz iuda. et venūdabunt eos sa
bris genti longinque. qz dñs locutus ē
Clamate hęc in gētibz scificate bellum
suscitate robustos. **A**scendāt accedant
oēs viri bellatores. **C**ōcidite aratrayā
in gladios. et ligones vros in lanceas.
Infirmus dicat qz ego fortis suz. **E**rū
pitate et vnitē oēs gentes de circūitu. et
congregamini. **I**bi occubere faciet dñs
robustos tuos. **C**onsurgant et ascēdant
gētes in vallē iosaphat. qz ibi sedelo vt
iudicē oēs gentes in circūitu. **M**ittite
falces qm̄ maturauit messis. **V**enite et
descendite. qz plenū est torcular. **E**xube
rant torcularia. qz multiplicata ē mali
cia eoz. **P**opuli ppli in valle cōscifōia.
qz iuxta est dies dñi in valle cōscifōis
Sol et luna obtenebrati sunt. et stelle
retraxerūt splendorē suū. **E**t dñs de si
on rugiet et de hierlīm dabit vocem suā
Et mouebūtur celi et terra et dñs spes
ppli sui. et fortitudo filioz israel. **E**t scie
tis qz ego dñs deus vtr. habitās in sio
in mōte scō meo. **E**t erit hierlīm scā.
et alieni nō transibūt p eaz amplī. **E**t
erit in die illa stillabūt mōtes dulcedi
nem et colles fluēt lacte. **E**t p oēs riuos
iuda ibunt aq et fons de vomo dñi egre
diatur. et irrigabit torrentem spinarum
Egiptus in desolatione erit et idumea
in desertum perditionis. p eo q inique
egerint in filios iuda. et effuderit san
guinē innocentē in terra sua. **E**t iudea
in eternū hītabit et hierlīm in genera
tionem et generationē. **E**t mūdalo san

guinem eoz quos non mūdauerā tor
minus cōmorabit in sion.

ExPLICIT Iohel ppheta. **I**ncipit pro
logus in Amos prophetam.

O cias rex cū religionē sollicit
te emularef. nimio religio
nis amore puocatus. circa p
ceptum legis moisi arrepto
thuribulo vt in hostoria libzi secūdi pa
lipomenō ostendit. sacerdotale officiu
psumere conatus ē. **O**b eaz rem terre
motū in tēplo dei erortū pstat. cui etia
zacharias ppheta meminit. **A**n hūc ita
qz terremotū amos ppheta tpiyb pdicti
regis et tpiyb hierolva filij ioas regis is
rael. i eas gētes q electioe pphese sunt
irā dei ob eas cās qz mēorauit affuturā
denūciat. **E**t qz idēz ppheta in seqntibz
ait. **S**up tribz impietatibz et sup qtuoz
nō uertā eū. **T**ercio pctōz indulgētiāz
deū dare posse significat. quē qrtō eadē
pctā admittentibz. nec pniām nec idul
gētiā datur annūciat. **N**ā p ignis si
militudinē. quē i pdictas gētes immi
tendum pdirix. **g**uem atqz irruocabilē
dei iram ad euerfio nem earūde ciuita
tū pcessuram voluit demonstrare.

Item alius prologus.

O sios ppheta passioz et ru
stic et rulyz moza distri
gēs. paucis vbiis explica
ri nō pōt. **Q**uis ei digne
expmat tria et qtuoz scele
ra damasci. gace. tiri. idumee filioz am
mon. et moab. et septimo octauoz gra
du iude et isrl. **H**ic loquitur ad vaccas
pingues q sunt in mōte samarie et rui
turā tomū maiorē minorēqz testatur.
Ipe cernit victorē locuste. et stantē v
minū sup muz litū vel adamātiū et vn
cinū pomoz attrahentē supplicia pctō
ribz et famē in terra. non famem panis
neqz sitim aq. sed audiendi vbiū tomū
ni. non dixit verba sed verbū. **A**mos vō

interpretatur onustus. Hic amos specialiter plenius prophetavit inter ceteros prophetas. Non enim solus ipse erat propheta, sed etiam alij. Et quippe non poterat propheta esse, nisi pastor ante fuisset, qui etiam tuba sua clangit per singulos dies erudiens et docens in ecclesia. In veritate enim vox omnium prophetarum tamquam tuba spiritualis est predicans in ecclesia. sicut quod scriptum est. Ascende in montem excelsum tu qui euangelizas sion, exalta vocem tuam qui predicas hierusalem.

Item alius prologus.

Hic amos propheta et pastor non fuit pater esaię prophete quę et ille propheta extiterit. Nam alijs litteris ille, alij isse apud hebreos, scribitur que differentia litterarum apud latinos non habetur, et ille fortis vel robustus, hic vero auulsus interpretatur, quia loquitur contra decem tribus, que per idolatriam a cultu dei et a regno dauid erant auulse. Fuit autem cognatio eius ex oppido thecuce quod sex miliaribus distat a bethleem curam gerens pecorum in latitudine camporum que sunt proximi oppido thecuce in quibus humi arido atque arenoso nihil omnino frugum gignitur, sed vberibus pascuis abundant, et ideo cuncta sunt plena pecorum, et sterilitas terre compensatur pecorum multitudine. Et hoc numero pastorum fuit amos impitius sicut dicitur sed plenus scientia. Prophetavit autem eisdem temporibus quibus iohel, naum, ionas, osee, esaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare antequam esaias. Maxime autem contra decem tribus locutus est pauca de duabus interfertis. Hunc ablatum de numero pastorum misit dominus ut in samaria prophetaret, quem amasias sacerdos frequenter plagis afflixit, tandem filius eius osias repte per tempora transflixit. Post hec semivivus in terram suam euectus post aliquot dies dolore vulneris expiravit, sepultusque est cum patribus suis.

Explicet prologus. Incipit Amos propheta Capitulum. I

Verba Amos

V qui fuit in pastozalibus thecuce, que vidit super israel in diebus osie regis iuda et in diebus hierobam filij ioas regis israel ante duos annos terremotus. Et dixit Dominus de sion rugiet, et de hierusalem dabit vocem suam. Et luxerit speciosa per a fortis, et ericatus est verter carne li. Hec dicit dominus super tribus sceleribus damasci et super quatuor non conuertam eum, eo quod triturerunt in plaustris ferreis galaad. Et mittam ignem in domum asahel et tetozabit domos benaidab. Et coteram rectem damasci, et disperdam habitatozem de campo idoli et tenentem sceptrum de domo voluptatis et transferetur plus sirie cirenę dicit dominus. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus gase et super quatuor non conuertam eum, eo quod transfulerit captiuitatem perfectam ut concluderet eam in idumea. Et mittam ignem in muze gase, et tetozabit edes eius, et pispadam habitatozem de asoto et tenentem sceptrum de ascalone, et couertam manum meam super accharon, et peribunt reliqui philistinorum dicit dominus. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus tiri et super quatuor non conuertam eum, eo quod concluderint captiuitatem perfectam in idumea, et non sint recordati federis fratrum. Et mittam ignem in muze tiri et tetozabit edes ei. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus edom et super quatuor non conuertam eum, eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum, et violauerit misericordiam eius, et tenuerit ultra furozem suum, et indignationem suam seruauerit usque in finem. Mittam ignem in theman et tetozabit edes losre. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus filiorum ammon et super quatuor non conuertam eum, eo quod

dissecuerit pgnates galaad ad dilatadu terminu suu. Et succenda igne in muro rabbath ⁊ deuorabit edes ei⁹ i vlulatu in die belli. ⁊ in turbine i die p̄motō nis. Et ibit melchon in captiuitate ipe ⁊ p̄ncipes eius simul. dicit dñs. **II**
Et dicit dñs. Sup tribu scelerib⁹ moab ⁊ sup q̄tuor nō conuertā eū. eo q̄ icendent ossa regis idumee vsq; ad cinerē. Et mittam ignē i moab. et deuorabit edes carioth ⁊ mozief i sonitu moab i clāgoze tube ⁊ dispdā iudicē de medio ei⁹. ⁊ oēs p̄ncipes ei⁹ inficiā cū eo dicit dñs. hxc dicit dñs. Sup tribu scelerib⁹ iuda ⁊ super q̄tuor nō cōuertā eū: eo q̄ abiecerit legē dñi. ⁊ mādata ei⁹ nō custodierit. Deceperūt. n. eos idola sua. post q̄ abierāt patres eorū. Et mittā ignē in iudā ⁊ deuorabit edes hierl'm. hxc dicit dñs. Sup tribu scelerib⁹ isrl' ⁊ sup q̄tuor nō conuertā eū. p̄ eo q̄ vēdiderit p̄ argēto iustū ⁊ paupem. p̄ calciamētis. Qui p̄terunt sup puluere terre capita pauperū et vias hūilūū declinant. Et fili⁹ ac p̄r ei⁹ ierunt ad puellā vt violaret nomē sc̄m̄ meū. ⁊ sup vestimētis pigneratis accubueit iuxta oē altare. ⁊ vinū dānatorū bibebāt in domo dei sui. ego autē ex̄minaui am̄morreū a facie eorū cui⁹ altitudo. cedrorū altitudo ei⁹ ⁊ fortis ipe q̄si q̄rcus. Et p̄trui fructū ei⁹ ⁊ desup. ⁊ radices ei⁹ subter. Ego sum q̄ ascēdere vos feci de fraegipti. ⁊ eduri vos in desertū q̄draginta ānis. vt possideret̄ frā amozrei. ⁊ suscitauī de filiis v̄ris in p̄phetas. ⁊ de iuuenib⁹ v̄ris naçareos. Nūquid nō ita ē fili⁹ isrl' dicit dñs. Et p̄pinabatis naçareis vinū ⁊ p̄phet̄ mā dabatis dicētes. ne p̄phetetis. Ecce ego strideto sub̄ vos sic stridet plaustrū onustū feno. Et pibit fuga a veloce. ⁊ fortis nō obtinebit vtutem suā. ⁊ robustus nō saluabit animā suā. Et tenēs arcū nō stabit. ⁊ velox pedib⁹ suis nō saluabit. ⁊ ascēsoz equi non saluabit animā suam. ⁊ robustus corde inter fortes nudus fugiet in illa die dicit dominus. **III**

Adit verbū qd locutus ē dñs
a super vos filij israel super omnē cognationem quā eduxi de terra egipti dicens. Tantūmodo vos cognoui ex omnibus cognationib⁹ terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates v̄ras. Nūquid abulabūt duo pariter nisi conuenerit eis. Nūquid rugiet leo in saltu. nisi habuerit p̄dam. dabit catulus leonis vocē de cubili suo. nisi aliquid apprehēderit. Nūquid cadet auis in laq̄um terre absq; aucupe. Nūquid auferetur laqueus de terra anteq̄ quid ceperit. Si clanget tuba in ciuitate ⁊ plus nō expauescet. Si erit malū in ciuitate qd dñs nō fecerit. Quia nō faciet dominus deus verbum. nisi reuelauerit secretum suū ad seruos suos p̄phetas. Leo rugiet. q̄s nō timebit. Dominus deus locutus est quis nō p̄phetabit. Audite ⁊ facite in edib⁹ aqoti. ⁊ in edib⁹ terre egipti. ⁊ dicite. Cōgregamini super montes samarie. ⁊ videte infanias multas in medio eius ⁊ calūniā patientes in penetralib⁹ eius. Et nescierūt facere rectū dicit dñs. thesaurisantes iniquitatē et rapinas in edib⁹ suis. p̄pterea hxc dicit dñs deus. Tribulabit ⁊ circūietur terra. ⁊ detrahet̄ ex te fortitudō tua ⁊ diripient̄ edes tue. Hxc dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremūz auricule. sic eruent̄ filij israel q̄ habitāt in samaria in plaga lectuli ⁊ in damasci grabato. Audite et p̄testamini in domo iacob. dicit dñs deus exercitūū. qz i die cū visitare cepero p̄uaricatōes isrl. sup eū visitabo. ⁊ sup altaria bethel. ⁊ amputabitur cornua altaris ⁊ cadent in terrā. Et pcutiā domū hiemalē cū domo estiuā. ⁊ pibūt domus eburnee. ⁊ dissipabunt̄ edes multe dicit dñs. **IIII**

Adite v̄bū h̄ vacce pingues q̄ estis i mote samarie q̄ calūniā facit egenis. ⁊ p̄fringit̄ pauperes. Que dicit̄ dñs v̄ris. afferte ⁊ bibem⁹. Juravit dñs deus in sancto suo qz ecce dies veniet sup vos. ⁊ leuabunt̄

vos in cōtis. 7 reliq̄as v̄sas in ollis fer-
uentibz. Et p̄apturas exhibit̄ altera cō-
tra alterā. 7 p̄ncipiēmini in armō dicit do-
minus. Venite ad bethel 7 impie agite
ad galgalā. 7 multiplicare p̄uariatōnē
Et offerre mane victias v̄sas. tribz die-
bus decimas v̄sas. Et sacrificare de fer-
mētato laudē. 7 vocare voluntarias obla-
tiones 7 annūciate. Sic em̄ voluistis fi-
lij israel dicit dñs deus. Unde 7 ego de-
di vob̄ stuporē tentiū i cūctis vrbibz ve-
stris. 7 indigentia panū i oibz locis ve-
stris. 7 nō estis reuerfi ad me dicit dñs
Ego q̄z. p̄hibui a vob̄ imbrē cuiz adhuc
tres mēses supessent v̄sqz ad 7 messem
plui sup v̄nā ciuitatē. 7 sup alterā ciui-
tatē nō plui. Pars v̄na p̄piuta est. 7 p̄s
sup quā nō plui aruit. Et venerūt due
7 tres ciuitates ad v̄nā ciuitatē vt bibe-
rēt aquā. 7 nō sunt satiate. 7 nō redistis
ad medicit dñs. Percussi vob̄ in v̄eto
vrente 7 in arūidine multitudinē horro-
rū v̄roz 7 vineaz v̄roz. oliueta v̄ra. 7 fi-
ceta v̄ra p̄medit eruta. 7 nō redistis ad
me dicit dñs. Nisi in vob̄ mortē in via
egipti. p̄cussi i gladio iuuenes v̄ros v̄s
qz ad captiuitatem equoz v̄roz 7 ascē-
dere feci putredinē castroz v̄roz in na-
res v̄sas. 7 nō redistis ad me dicit dñs
Subueri vob̄ sicut subuertit dñs so-
domam 7 gomozram. 7 facti estis qua-
si torris raptus ab incēdio. 7 nō redistis
ad me dicit dñs. Quapropt̄ hęc faciā ti-
bi isrl. postq̄z aut̄ hęc fecero tibi. p̄pare i
occursum dei tui isrl. Quia ecce formāf
mōtes 7 creās ventū 7 annūciās homi-
eloquiū suū. faciēs matutinā nebulā 7
gradiens sup excelsa terre. dñs deus ex-
ercitū nomē eius.

V
Adite v̄btz istud. qd̄ ego leuo
a sup vob̄ planctū. Dom⁹ isrl ce-
cidit. 7 nō adiciet vt resurgat.
Virgo isrl piecta ē in terrā suā nō ē q̄
suscitet eam. Quia hęc dicit dñs deus
Urbs de q̄ egrediebāf mille. relinq̄nt̄
in ea centū. 7 de qua egrediebāf cētuz
reliquent̄ in ea decē in domo israel quia
hęc dicit dominus deus domui israel.

Querite me 7 viuetz. 7 nolite q̄rere be-
thel. In galgalā nolite intrare. 7 in be-
sabee nō transibitis. qz galgala captius
duccetur 7 bethel erit inutilis. Querite
dñm 7 viuite. ne forte comburamini vt
ignis domus io seph. 7 deuorabit 7 non
erit q̄ extinguat bethel. Qui cōuertitis
in absinthiū iudiciū. 7 iusticiā in fra re-
linq̄tis. facientē arcuz 7 orionē 7 p̄uer-
terē in mane tenebras 7 diē in noctem
mutantē. Qui vocat a quas maris 7 ef-
fundit eas sup faciē fr̄e. dñs nomen est
eius. Qui subridet vastitatē sup robu-
stū. 7 depopulationē sup potente affert
Ddio habuerūt corripientē in porta. 7
loq̄ntē p̄fecte aluminati sunt. Idcirco
p̄ eo q̄ diripiebatis paupem 7 predam
electā tollebatis ab eo. domos q̄dro la-
pide edificabitis. 7 nō habitabitis i eis
Vineas plantabitis amātiſsimas 7 nō
bibetis vinū eaz. qz cognoui multa sce-
lera v̄ra. et fortia peccata v̄ra. Hostes
iusti accipientes munus. 7 paupes de-
primentes in porta. Ideo prudēs in tē-
pore illo tacebit. qz t̄pus malū ē. Que-
rite bonum 7 nō malum vt viuat. et
erit dñs deus exercituum vobiscū sicut
dixistis. Odite malū 7 diligite bonum
7 constituite in porta iudiciū si forte mi-
seretur dñs deus exercitū reliq̄s io-
seph. p̄pterea hęc dicit dñs deus exerci-
tū dñator. In oibz plateis plāct⁹ 7 in
cūctis q̄ foris sunt dicef v̄ v̄. Et voca-
būt agricolā ad luctū. 7 ad planctū eos
q̄ sciunt plangere. Et in oibus vijs erit
plāctus. qz p̄trā filio i medio tui dic̄ do-
minus. Te desiderātibz diē dñi. ad qd̄
eā vob̄. dies dñi ista tenebre 7 nō lux
Quō si fugiat vir a facie leonis et oc-
currat ei v̄sus. 7 ingrediat̄ domū 7 in-
nitaf manu sua sup parietē. 7 mordeat
eū coluber. nūqd̄ nō tenebre dies dñi 7
nō lux 7 caligo 7 nō splēdor i ea. Dd̄ 7
pieci festiuitates v̄sas. 7 nō capiā odo-
rē cetū v̄roz. qz si obtuleritis mihi ho-
locāustomata 7 munera v̄ra. nō suscipi-
am 7 vota pinguiū v̄roz nō respiciam.
Aufer a me tumultum carminum tuoz

rū 7 cātica lire tue nō audīā. Et reuela
bit q̄si aq̄ iudiciū. 7 iusticia q̄si torrens
fortis. Nūqd hostias 7 sacrificiū obtuli
stis mihi i tēsto q̄draginta ānis dom⁹
isrl. et postulastis tabnaculū moloch deo
v̄ro 7 imaginē idolorū v̄rorū. sid⁹ dei v̄ri
rēpha figurā q̄s fecistis vob̄ adorare eas
Et migre vos faciā trās damascū dixit
dñs. deus exercitū nomē eius. VI

Erobis q̄ opulēti estis in sion
7 7 phiditis i mōte samaria. opti
mates capita p̄lorū. ingrediens
tes p̄pārice domū isrl. Trāsīte in ca
lāne 7 videte. 7 ite inde in emath ma
gnā 7 descēdite i geth palestinozū et ad
oprima q̄z regna hoz. si latior terminus
eorū termino v̄ro ē. Qui sepati estis in
die malū 7 appropinq̄tis solio inq̄tat⁹
Qui dormitis i lectis eburneis 7 lasci
uitis i stratis v̄ris. Qui 7 meditis agnuz
de grege. 7 vitulos de medio armenti q̄
canitis ad vocē psalterij. Sicut dō pu
tauerūt se h̄re vasa cātica. bibētes vinū
in phialis. 7 optimo vnguēto delibuti.
7 nihil patiebāt sup̄ p̄tritione ioseph. q̄
propter nūc migbūt in capite transmi
gratiū. 7 auferet factio lasciuētū. Ju
rauit dñs de⁹ in aīa sua. dicit dñs de⁹ ex
ercitū. de testoz ego sup̄biam iacob. et
domos ei⁹ odi. 7 tradā ciuitatē cū h̄ita
tozibz suis. q̄ si reliq̄ fuerint decē viri i
domo vna. 7 ipi moriēt. Et tollet eū. p̄
pinquus suus 7 cōburet euz vt efferat
ossa de domo 7 dicet ei q̄ in penetralibz
dom⁹ ē. Nūqd adhuc ē penes te. Et rñs
debit. Finis ē. Et dicet ei. Tace. 7 nō re
corderis nomis dñi. qz ecce dñs mada
uit. 7 pcuriet domū maiorē ruinis. 7 do
mū minorē scissionibz. Nūquid curre
re q̄unt in perris eq̄ aut arari pōt i bu
balis. q̄m̄ duertistis i amaritudinē iu
diciū. 7 fructū iusticie in absinthiū q̄ le
tamini i nihili. qui dicitis. Nūquid nō
in fortitudine n̄ra assumpsimus nobis
cornua. Ecce. n. suscitabo sup̄ vos dom⁹
israel. dicit dñs deus exercitū gentem
7 p̄teret vos ab introitu emath vsq̄ ad
torrentem deserti. VII

Ecce ostēdit mihi dñs deus. Et
b ecce fictoz locuste in principio
germinatiū serotini imbris et
ecce serotinus post tonsiones regis. Et
factū ē cū 7 sumasset 7 medere herbam
tre. dixi. Dñe deus pp̄tius esto obsecro
Quis suscitauit iacob qz puulus est.
Misert⁹ ē dñs sup̄ isrl. Nō erit dixit dñs
Nec ostēdit mihi dñs deus. Et ecce vos
cabit iudiciū ad ignē dñs deus et deuo
rabit abissum multā 7 7 medet siml p̄
tem. Et dixi. Dñe de⁹ quiesce obsecro.
Quis suscitabit iacob qz puulus ē. Mi
sertus est dñs sup̄ hoc. Sed 7 istud nō
erit dixit dñs deus. Nec ostēdit mihi
dñs deus. Et ecce dñs stans sup̄ mur
litū et in manu eius trulla cementarij.
Et dixit domin⁹ ad me. Quid tu vides
amos. Et dixi. Trullā cementarij. Et di
xit dñs. Ecce ego ponā trullā in medio
p̄li mei israel. Nō adijciam vltra sup̄ in
ducere eū 7 demolientur excelsa idoli. 7
sanctificationes isrl desolabūtur. 7 con
surgā sup̄ domū hierolwā in gladio. Et
misit amasias sacerdos bethel ad hie
rolwā. regez isrl. dicens. Rebellaunt 7 te
amos in medio domus israel. Nō pote
rit terra sustinere vniuersos sermōes
eius. Nec enim dicit amos. In gladio
morief hierolwā. 7 israel captiuus mig
bit de tra sua. 7 dixit amasias ad amos
Qui vides. gradere. fuge in terrā iuda
7 comede ibi panē 7 prophetabis ibi et
in bethel non adijcias vltra vt prophe
tes. quia sanctificatio regis ē et domus
regni est. Responditq̄ amos. 7 dixit ad
amasiam. Nō sum propheta. 7 nō sum
filius prophete. sed armētari⁹ ego sum
vellicans sicomozos. Et tulit me domi
nus deus cum sequeret gregem 7 dixit
dominus ad me. Glade propheta ad po
pulum meum isrl. Et nūc audi verbus
domini. Tu dicias non prophetabis su
per isrl et nō stillabis sup̄ domum idoli
Propter hoc hec dicit dominus. Uxor
tua in ciuitate fornicabitur. 7 filij tui et
filie tue in gladio cadent 7 humus tua
funiculo metietur. Et tu in terra polē

Amos

luta morieris. et israel captiuus migrabit de terra sua.

VIII

Et ostendit mihi dominus deus. Et ecce hic vinctus pomorum.

Et dixit. Quid tu vides amos.

Et dixit dominus ad me. Venit finis super populum meum israel. Non adiciam ultra ut praesentem eum. et strident cardines templi in die illa dicit dominus deus. Multi morientur in omni loco propter silentium. Audite quae conteritis pauperem et defecere facitis egenos terre dicentes. Quia terra sibi messis et venudabimus merces et sabbatum et aperiemus frumentum. ut imminuamus mensuram et augeamus solum et supponamus stateras dolosas ut possideamus in argento egenos. et pauperes pro calciametris. et quisquillas frumenti vendamus. Iuravit dominus in superbia iacob. si oblitus fuero usque ad finem omnia opera eorum. Numquid super isto non commovebit terra et lugebit omnis habitator eius. Et ascendet quasi fluvius universus et effluet et defluet quasi rivus egipti. Et erit in die illa dicit dominus. occidet sol meridie et tenebre faciem terram in die luminis. Et convertentur festivitates vestras in luctum. et omnia caritativa vestra in planetum. Et inducam super omnem dorsum vestrum saccum. et super orem caput calui eius. Et ponam eam quasi luctum virgini et novissima eius quasi diem amarum. Et ecce dies veniunt dicit dominus et emittam famem in terram non famem panis neque sitim aquae sed audietis verbum domini. Et commovebuntur a mari usque ad mare. et ab aegilone usque ad orientem circumibunt quarentes verbum domini et non inveniunt. In die illa deficiet virgines pulchre et adolescentes in siti. qui iurant in delicto samarie et dicunt. Vivit deus tuus dan. et vivit via bethsabee. Et cadent et non resurgent ultra.

IX

Idi dominum staret super altare. Et dixit. Percute cardinem et commoveant suppellectilia. Avaricia eius in capite omnium et novissimum eorum in gladio interficiam. Non erit fuga eis. et qui suggerit ex eis non salvabitur. Si descenderint usque ad infernum inde manus mea educet eos

et si ascenderint usque ad in celum inde detraham eos. Et si absconditi fuerint in vertice carmeli. inde scrutans auferam eos et si celaverint se ab oculis meis in profundo maris. ibi mandabo serpenti et mordebit eos. Et si abierint in captivitatem coram inimicis suis. ibi mandabo gladio et occidet eos. Et ponam oculos meos super eos in malum et non in bonum. Et dominus deus exercituum qui tangit terram et rasescit. et lugebunt omnes habitantes in ea. Et ascendet sicut rivus omnis. et defluet sicut fluvius egipti. Qui edificat in celo ascensionem suam et fasciculum suum super terram fundavit. Qui vocat aquas maris. et effundit eas super faciem terre. Dominus nomen eius. Numquid non ut filii ethiopum vos estis mihi filii israel aut dominus. Numquid non israel ascendere feci de fra egipti. et palestinos de capadocia et sirios de cirene. Ecce oculi domini dei super regnum peccatorum et conteram illud a facie terre. Quia conteres non conteram domum iacob dicit dominus. Ecce enim mandabo ego et percussam in omnibus gentibus domum israel sicut concutitur triticum in cribro. et non cadet lapillus super terram. In gladio morientur omnes peccatores populi mei. qui dicunt. non appropinquabit et non veniet super nos malum. In die illa suscitabo tabernaculum david quod cecidit et reedificabo apturas murorum eius. et ea quae corruerant instaurabo. et reedificabo eum in diebus antiquis. ut possideant reliquas idumee et omnes nationes. eo quod invocatum sit nomen meum super eos dicit dominus facies haec. Ecce dies venient dicit dominus et comprehendet arator messorum. et calcator vine mittentem seminem. Et stillabunt montes dulcedinem. et omnes colles culti erunt. Et convertam captivitatem populi mei israel. et edificabunt civitates desertas. et inhabitabunt. et plantabunt vineas. et bibent vinum earum. et facient hortos et comedent fructus eorum. Et plantabo eos super humum suam. et non evellam eos ultra de terra sua quam dedi eis. dicit dominus deus tuus.

Explicit Amos propheta.

Abdias

Incipit prologus in Abdia pphetā.

eloquio.

Acob patriarcha habuit fratrem esau. qui ob rurez corporis sui edō hebreā lingua appellatus ē quod latine sanguineus dicitur.

Is memoratū fratē suū. qui israel nomen acceperat graui odio cōmotus interimere conatus ē. Quā de causa omnes qui p̄lm̄ isrl̄ id est filios patriarche iacob predicti esau odium imitati percuti sunt. esau ⁊ edom appellati sunt. Et q̄z populus isrl̄ de captiuitate chaldeoz per circum regem persarum nutu dei reuocatus in hierusalem ab alio regno grauius afflictus atq̄ oppressus ē ideo hoc regnū quod more esau predictum populū persecutum est. per denūciationē abdie p̄phete increpatur. qd̄ nō dei indignatione sed sua virtute populū superatū gloriabatur. De quo regno olim per dauid in. ps̄. cēt̄esimo tricesimo dictum est. Memorare domine filiorum edom in die hierusalem Nam reliqua lectione comprehensa. futurum in gentes iudicium. ob causas lectione comprehensas regnūq̄ dei in populo israel significat. Hebrei. hūc dicūt esse. qui sub rege samarie achab. ⁊ impiissima iesabel p̄uic centū p̄phetas in specub. qui nō curuauerūt genu ante baal. ⁊ de septem milibz erat quos helias arguit ignorasse. Sepulcrum quoq̄ eius vsq̄ hodie. cum mansoleo helisei p̄phete. ⁊ baptiste iohannis in sebastenerationi habetur. que olim samaria dicebatur. Hanc herodes rex ātipatris filius in honore augusti cesaris greco nomine vocauit āgustiam. Dic igit̄ q̄ centū p̄phetas pauerat. accepit gratiam. p̄phetale ⁊ de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tūc in samaria parū regem pauerat. nūc ī toto orbe xpi pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronam meruit passionis. sic hic de fuitutis dei cum paulo apostolo nomine gloriā q̄z abdias. seruus domini in nostro sonat

Explicit plogus. Incipit argumētū

Adias qui interpretatur seruus dñi p̄sonat p̄tra edom. sanguineū terrenūq̄ frēm fratris quoq̄ iacob semper emulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum. Incipit Abdias propheta. Capitulum I

Isio Abdie

Hec dicit dñs de' ad edom. Auditū audiuimus a dño. ⁊ legatum ad gentes misit. Sur

gite. ⁊ cōsurgamus aduersus eū in preliū. Ecce puulū de di te in gentibz. Cōtēplabilis tu es valde. Supbia cordis tui extulit te hitantē in scissuris petraz exaltantē solū tuū. Qui dicis in corde tuo. Quis detrahēt me in terram. Si exaltatus fueris vt aq̄la. ⁊ si inter sidera posueris nidū tuū inde detrahā te dicit dñs. Si fures introissent ad te si latrones p̄ noctē. quō cōticuisses. Mōne furati essent sufficientia tibi. Si uinde miatores introissent ad te. nūqd̄ saltez racemū reliquissent tibi. Quō scrutati sunt esau. Inuestigauerunt abscondita eius. Usq̄ ad terminū emiserunt te omnes viri federis tui illuserūt tibi. In ualuerunt aduersum te viri pacis tue. Qui comedunt tecum. ponēt insidias subter te. Non est prudentia in eo. Nū quid non in die illa dicit dominus pdā sapientes de ydumea. ⁊ prudentiam de monte esau. Et timebunt fortes tui a meridie. vt intereat vir de monte esau Propter interfectionem ⁊ propter iniquitatem in fratrem tuum iacob. operiet te confusio. et peribis in eternum. In die cum stares aduersus eum quādo capiebāt alieni exercitum eius ⁊ extranei ingrediebātur portas eius ⁊ sup

Jonas

Iherusalē mittebāt sorte, tu q̄q̄ eras quasi vn⁹ ex eis. Et non despicias die fratris tui, in die pegrinatōnis ei⁹. Et nō letaberis sup filios iuda i die pditōnis eoz. ⁊ nō magnificab os tuū in die āgustie. Neq̄ ingredieris porā ppli mei in die ruine eoz. neq̄ despicias et tu in malis ei⁹ i die vastitat⁹ illi⁹. Et nō emit tetis aduersus exercitū ei⁹ in die vastitatis illi⁹ neq̄ stabis in exitib⁹ vt iterficias eos q̄ fugerint. Et nō pcludes reliq̄s ei⁹ in die tribulatōis qm̄ mixta ē dies dñi sup oēs gētes, sicut fecisti. fiet tibi, retributōne tuā puerā i caput tuū. Quō em̄ bibisti sup montē sc̄m̄ meū bibēt oēs gētes iugiter. ⁊ bibēt ⁊ absorbēt, ⁊ erūt quasi nō sint. Et in monte sion erit saluatio et erit sanctus. Et possidebūt dom⁹ iacob eos q̄ se possederāt. Et erit dom⁹ ignis, et dom⁹ ioseph flāma ⁊ dom⁹ esau stipula. Et succēdētur in eis ⁊ deuorabūt eos. ⁊ nō erūt reliq̄ dom⁹ esau, qz dñs locutus ē. Et hereditabunt hi q̄ ad austrū sunt montē esau, ⁊ q̄ in campesrib⁹ philistinū. ⁊ possidebūt regionē effraim ⁊ regionem samarie. Et beniamin possidebit galaad. ⁊ trāsmigratio exercit⁹ huius filioz isrl oīa loca chananeoz vsq̄ ad sareptam ⁊ trāsmigratio hierl in q̄ in borsoro ē possidebit ciuitates austrī. Et ascendent saluatores in montē sion iudicare montē esau, ⁊ erit domino regnum.

Explicit Abdias propheta. Incipit prologus in Jonam prophetam.

Quā sc̄m̄ hebrei affirmant filiū fuisse mulieris vidue sareptane, quem helias pphet⁹ ta mortuum suscitauit m̄ se postea dicēte ad euz nūc cognoui qz vir dei es tu. ⁊ v̄bū dei in ore tuo veritas ē. Ob hanc etiā causam ipm̄ puez sic vocauit amathi. Amathi em̄ i n̄a lingua veritatem sonat. Et ex eo qz v̄z helias locutus est ille qui suscitatus est, filius esse dicitur veritatis. Ideo de veritate

columba nascitur, quia ionas, colūbati sonat. In condemnationem autem israel ionas ad gentem mittit, qz niniue agente penitentiā illi in malitiā pseuerant. Tempibus quippe hierolva regis israel q̄ deo derelicto, cuz populo suo in samaria idolis sacrificabat, ionam prophētā fuisse quartus liber regū indicat. Is cū pphetia illuminante peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā confuturos videret, ne falsa pdicare videretur, ad denūciandū interituz eiusdez ciuitatis ire volebat. Nā sicut deus ad abraam de impietate sodomozum ⁊ gomozreoz locutus est, clamoz sodomoz ⁊ gomozreoz peruenit ad me. Ita ⁊ de niniue dicit eo qz ascenderit clamoz malicie eius ad deum. Et qz sententia dei de sodomis facta, minime reuocata est, ita ⁊ ionas aduersum niniuen prolataz sententiam reuocare nolebat diuine dispensatōnis ignarus qui salutem hominum ad se conuertentium magis vult q̄ interitum. Hoc illi acciderat quod ⁊ sancto heliseo, qui filium sunamitidis mulieris mortuum ignorauit. Ideo a conspectu dei fugere se ionas putabat humanum aliquid passus, dicente dauid. Quo ibo a spiritu tuo ⁊ a facie tuā quo fugiam.

Explicit plog⁹. Incipit argumētū.

i **Jonas columba pulcerrima naufragio suo passio- nem domini pfigurans mūdum ad penitentiā reuocat, ⁊ sub nomine niniue salutem gentib⁹ denūciat.**

Explicit argumentū. Incipit ionas propheta. Capitulum I

Factum est

e verbū domini ad ionā filiū amathi dicēs. Surge ⁊ pade in niniue ciuitatē

grandē et p̄dica in ea. q̄z ascēdit malitia
eius coram me. Et surrexit ionas vt fu-
geret in tharsis a facie dñi. Et descēdit
ioppen. et inuenit nauē euntē ī tharsis.
Et dedit nauū eius et descendit in eam
vt iret cū eis in tharsis a facie dñi. dñs
aut̄ misit ventū magnum in mare et fa-
cta est tempestas magna in mari. et na-
uis periclitabatur p̄teri. Et timuerunt
nauē. et clamauerūt viri ad deū suū. et
miserūt vasa q̄ erāt in nauī in mare. vt
alleuiaret ab eis. Et ionas descēdit ad
interiora nauis et dormiebat sopore gra-
ui. Et accessit ad eū gubernator et dixit
ei. Quid tu sopore deprimis. Surge
inuoca deū tuū. si forte recogitet deus
de nobis et nō peamus. Et dixit vir ad
collegā suū. Venite et mittam⁹ sortes.
et sciamus quare hoc malū sit nobis. Et
miserūt sortes. et cecidit fors sup̄ ionā.
Et dixerūt ad eū. Indica nobis cuius
causa malū istud sit nobis. q̄d est opus
tuū q̄ tra tua. et q̄ vadis. vel ex q̄ p̄lo es
tu. Et dixit ad eos. Hebreus ego sum.
et dñm deū celi ego timeo. q̄ fecit mare
et aridam. Et timuerūt viri timore ma-
gno. et dixerūt ad eū. Quid hoc fecisti.
Cognouerūt em̄ viri q̄ a facie dñi fuge-
ret. q̄z indicauerat eis ionas. Et dixit
ad eū. Quid faciem⁹ tibi. et cessabit ma-
re a nobis. Quia mare ibat et intume-
scebatur. et dixit ad eos. Tollite me et mit-
tite ī mare et cessabit mare a vob. Scio
em̄ ego. q̄m̄ p̄pter me tēpestas hęc gran-
dis venit super vos. Et remigabāt viri
vt reuenterēt ad aridā et nō valebāt.
q̄z mare ibat et intumescebat sup̄ eos. Et
clamauerūt ad dñm. et dixerūt. Quēsu-
mus dñe ne peamus in aīa viri istius.
et ne des sup̄ nos sanguinē innocentē.
q̄z tu dñe sicut voluisti fecisti. Et tulerūt
ionā et miserūt in mare. et stetit mare a
feruore suo. Et timuerunt viri timore
magno dominū et immolauerunt hosti-
as domino. et rouerūt vota. II

Et p̄pauit dñs pisces grandē vt
e deglutiret ionā. Et erat ionas
in ventre piscis trib⁹ diebus et

trib⁹ noctib⁹. Et orauit ionas ad dñm
deū suū de ventre piscis. Et dixit. Cla-
maui de tribulatione mea ad dñm. et ex-
audiuit me. De ventre inferi clamaui.
et exaudiisti vocē meā. Et piecisti me ī p̄-
fundū in corde maris. et flumē circūde-
dit me. Om̄es gurgites tui et fluctus
tui sup̄ me trāsierūt. Et ego dixi. Abie-
ctus sum a cōspectu oculorū tuorū. Cle-
rūt amē rursus videlo templū sc̄m tuū
Circūdederūt me aque vsq̄ ad animā
abissus vallauit me. pelagus operuit ca-
put meum. Ad extremū montū descē-
di. terre rectes concluderūt me in eter-
nū et subleuabis de corruptione vitam
meā dñe deus meus. Cum angustiaret̄
in me anima mea dñi recordatus sum.
vt veniat ad te oratio mea ad templū
sanctum tuum. Qui custodiūt vanita-
tes frustra misericordiā suam derelin-
quūt. Ego aut̄ in voce laudis immola-
bo tibi. quecūq̄ roui reddam pro salute
mea dño. Et dixit dñs pisci. Et euomu-
it ionā in aridam. III

Et factū est verburū dñi ad ionā
e secūdo dicēs. Surge et vade ī
niniuen ciuitatem magnā. et p̄-
dica in ea p̄dicatōnē quā ego loquor ad
te. Et surrexit ionas et abiit in niniuen
iuxta verbū dñi. Et niniueleerat ciuitas
magna itinere triū dieꝝ. Et cepit ionas
introire ciuitatem itinere diei vnius. et
clamauit et dixit. Adhuc quadraginta die-
es. et niniue subuertetur. Et credidit
viri niniuite in dño et predicauerunt ie-
iuniū. et vestiuntur saccis a maiore vsq̄
ad minorem. Et puenit verbum ad re-
gem niniue. Et surrexit de folio suo. et
abiecit vestimenturū suū a se. et indutus
est sacco. et sedit in cinere. et clamauit et
dixit in niniue ex ore regis et principurū
eius dicens. Dom̄ines et iumenta et bo-
ues et pecora non gustent quicūq̄ nec pa-
scātur. et aquā nō bibāt. et opiantur sac-
cis hom̄ines. et iumenta clament ad do-
minū in fortitudine. et conuertatur vit-
a via sua mala et ab iniquitate que ē in
manib⁹ eorū. Quis scit si conuertatur et

Richeas

ignoscat deus. et resertat a furore ire sue. et non pibim. Et vidit deus opa eorum quia conversi sunt de via sua mala. et misertus est super maliciam quam locutus fuerat ut faceret eis. et non fecit.

III
Afflictus est ionas afflictione magis. et iratus est et oravit ad dominum et dixit. Obsecro domine. nunc quid non hoc est verbum meum cum adhuc essem in terra mea. Propter hoc peccavi ut fugerem in tharsis. Scio enim quia tu deus clemens et misericors es. patiens et multe miserationis et ignoscens super malitiam. Et nunc domine tolle quosquam a meam a me. quia melior est mihi mors quam vita. Et dixit dominus. Putasne bene irascaris tu. Et egressus est ionas de civitate. et sedit orientem civitatis. et fecit sibi umbraculum ibi. et sedebat subter illud in umbratonec videret quid accideret civitati. et preparavit dominus deus edera. et ascendit super caput ionae ut esset umbra super caput eius. et protegeret eum. Laboraverat enim. Et letatus est ionas super edera leticia magis. Et pavit deus verbum meum ascensu diluculi in crastinum et percussit edera. et exaruit. Et cum ortus fuisset sol precepit dominus vento calido et venti percussit sol super caput ionae. et estuabat. Et petiit aie sue ut moreretur. Et dixit. Melius est mihi mori quam vivere. Et dixit dominus ad ionam. Putasne bene irascaris tu super ederam. Et dixit. Bene irascor ego usque ad mortem. Et dixit dominus. Tu volens super ederam in qua non laborasti neque fecisti ut cresceret. quia sub una nocte nata est et sub una nocte perit. et ego non peccavi in civitate magna. in qua sunt plus quam centum viginti milia hominum. quia nesciunt quid sit in dextera et sinistra sua et iumenta multa.

Explicit Jonas prophetam. **Incipit** prologus in Richeam prophetam.

Empibus ioathe et achaz et esechie regum iuda. michae prophetam ad hanc prophetiam spiritu sancto repletus fuisse lectio pa demonstrat. Sed de supradicto nu

mero regum ioathan et esechiam deo ob religionem placuisse. historia libri quarti regum. et secundi paralipomenon indicat. Achaz vero relicto deo. idola samarie quibus etiam filios suos in sacrificium igni commendandos obtulerat coluisse constat. Quomobrem deus samariam quam reges israel et iuda memoratorum simulacrorum superstitione sefellerat increpans indignationem suam in eam processuram comminatus est. Populo etiam israel periculatori et principibus eius qui eundem populum fallaci suasionem ad colenda idola implerant verbis in sequentibus captivitatem et interitum affuturum denunciat.

Explicit prologus incipit argumentum.

Micheas de morasthi coheres christi vastationem annunciat filie latronis. et obsidionem ponit contra eam. quia maxillam percussit iudicis israel.

Explicit argumentum. **Incipit** Richeas prophetam. **Capitulum** I

Verbū domini

Vni quod factus est ad micheam morasthitam in diebus ioatham achaz et esechie regum iuda quod vidit super samariam et hierusalē. Audite populi omnes. et attendat terra et plenitudo eius. et sit dominus deus vobis in testem. Dominus de templo sancto suo. Quia ecce dominus egredietur de loco suo. et ascendet et calcabit super excelsa terre. Et consumetur montes subter eum et valles scindentur sicut cera a facie ignis sicut aque que decurrunt in preceps. In scelere iacob omne istud et in peccatis domus israel. Quod scelus iacob. Nonne samaria. Et que excelsa iude. Nonne hierusalē. Et ponam samariam quasi aceruum lapidum in agro cum plantatur vinea.

et detrahā in vallem lapides eius. Et
fundamēta eius reuelabo. et omnia scul-
ptilia eius concidentur. Et omnes mer-
cedes eius cōburētur igni. et omnia ido-
la eius ponā in perditionem. quia de mer-
cedibz meretricis cōgregata sunt et vsqz
ad mercedem meretricis reuertētur.
Sup hoc plangā et ululabo. vadā spoli-
atus et nudus. Faciā planctū velut dra-
conū et luctum quasi strutionū quia de-
sperata ē plaga eius. quia venit vsqz ad
iudam. tetigit portā populi mei vsqz ad
hierusalem. In gerb nolite annūciare
lacrimis ne ploretis. In domo pulue-
ris puluerem cōspargite et transite. vo-
bis habitatio pulchra. confusa ignomi-
nia. Nō ē egressa q̄ habitat in exitu. plā-
ctū dōmus vicina accipiet ex vob q̄ ste-
tit sibi met qz infirmata ē in lonū q̄ ha-
bitat in amaritudinibz. Quia descēdit
malū a dño in portā hierlm. tumultus
quadrigę stuporis habitanti lachis. p̄-
cipiū peccati ē filie sion. qz in te inuēta
sunt scelera israel. p̄pterea dabit emissā-
rios sup hereditatem gerb. domos mē-
daci in deceptōne regibz israel. Adhuc
heredem adducā tibi q̄ habitas in ma-
resa vsqz odollam veniet gloria isrl. De
caluare et tondere sup filios delictiaz tu-
arum. dilata caluitium tuum sicut aq̄-
la qm̄ captiui ducti sunt ex te. II

Equi cogitatis inutile: et opat
v mini maluz in cubilibz vestris.
In luce matutina faciūt illud
quoniā contra dominū est manus eoz.
Et concupierunt agros et violenter tu-
lerunt et rapuerūt domos. et calumniaz
bantur virū et domū eius. virum et he-
reditatem eius. Ideirco hec dicit domi-
nus. Ecce ego cogito sup familiā istam
malū vnde nō auferetis colla v̄sa. et nō
ambulabitis supbi. qm̄ tps pessimū est
In die illa sumes sup vos parola. et cā-
tabit canticū cū suauitate dicētū. De-
populatione vastati sum. Pars popu-
li mei p̄mutata est. Quō recedis a me-
cz reuertat q̄ regiones n̄as diuidat.
Propter hoc nō erit tibi mittens sun.

culū fortis in cetu dñi o isrl. Ne loqua-
mini loqntes. Nō stillabit sup istos nō
cōprehendet pfusio dicit domus iacob
Nūquid abbreviatus est sp̄s domini.
aut tales sunt cogitatiōes eius. Nōne
v̄ba mea bona sunt cū eo q̄ recte gradi-
tur. Et contrario pl̄us meus in aduer-
sariū pfurrexit. Desup tunicā palliū su-
stulistis et eos q̄ trāsiebāt simpliciter con-
uertistis i bellū. Mulieres ppl̄i mei cie-
cistis de domo delictiaz suaz. a parvulis
eaz tulistis laudē meā in p̄petuū. Sur-
gite et ite qz nō habetis hic req̄em. pro-
pter immūdiā ei? corūpet putredine
pessima. Utinā nō essem vir h̄ns sp̄m̄
et mendaciū potius loq̄er. Stillabo ti-
bi in vinū et in ebrietatem et sup quem
stillatur pl̄us iste. Cōgregatiōe cōgre-
gabo iacob torū te in vnū reducā reliq̄-
as israel. Pariter ponā illū q̄ si gregem
in ouili. q̄ si pecus in medio catilaz. Tu
multuabūtur a multitudine hominū.
Ascendet em̄ pandens iter añ eos. Di-
uidet et trāsibūt portā. et egredientē p̄ eā
Et transibit rex eozum corā eis. et dñs
in capite eozum. III

Et dixi. Audite p̄ncipes iacob. et
e duces domus isrl. Nūquid non
v̄m ē scire iudiciū qui odio ha-
betis lonū et diligitis malū. qui violēter
tollitis pelles eoz desup eis. et carnē eoz
rū desuper ossibz eoz. Qui comederūt
carnem ppl̄i mei. et pellem eoz desuper
coriauerūt. et ossa eoz cōfegerūt. et con-
ciderunt sicut in lebetes et quasi carnē in
medio olle. Tūc clamabūt ad dominū
et non exaudiet eos. et abscondet faciem
suam ab eis in tempe illo. sicut nequif
egerunt in adinventionibz suis. hec di-
cit dñs sup p̄p̄xtas qui seducunt ppl̄m
meū. qui mordent tentibz suis et predi-
cant pacem. Et si q̄s non dederit in ore
eoz qui p̄p̄ia. sanctificant sup eū p̄eliū.
Propterea nox vobis pro visione erit.
et tenebre vobis p̄ diuinatione. Et oc-
cūbet sol sup p̄p̄xtas. et obtenebrabi-
tur sup eos dies. Et pfundentur qui vi-
dent visiones. et confundentur diuini.

Richeas

Et opient oēs vultus suos. qz nō ē rñsus dei. Verūtñ ego repletus sum fortitudie spūs dñi i iudicio et virtute. vt annūcie m iacob scelus suū. et israel peccatū suū. Audite hoc pñcipēs domus iacob et iudices domus israel. qui abominamini iudiciū et oīa recta pueritis. Qui edificatis sison in sanguinibz et hierusalē in iniquitate. Principes ei⁹ in mueribz iudicabant. et sacerdotes ei⁹ in mercede docebant. Et prophete eius in pecunia dini nabāt. et sup dñm req̄secebāt dicentes. Nūquid non dñs in medio nēm. Non veniet super nos mala. ppter hoc causa vestri sion quasi ager arabis. et hierusalem quasi aceruus lapiduz erit. et mōs templi in excelsa siluay.

III
Erit in nouissimo dierū. erit mōs dom⁹ dñi p̄patus in virtute montiū. et sublimis sup colles. Et fluēt ad eū ppli et pperabūt gentes multe et dicēt. Venite ascēdamus ad montē dñi. et ad domū dei iacob. Et docebit nos de vijs suis. et ibimus in semitis eius. Quia de sion egredietur et dñi dñi de hierlm. Et iudicabit iter p̄p̄os multos. et corripiet gētes fortes vsq̄ in longinquū. Et cōcident gladios suos in vomeres. et hastas suas in ligones. Nō sumet gēs aduersum gentem gladiū. et nō discēt vltra belligerare. Et sedebit vir subt⁹ vineā suā. et subtus ficū suā. et non erit q̄ deterreat. qz os dñi exercitiū locutū est. Quia omnes ppli ābulabūt vnus q̄sq̄ in noīe dei sui. nos autē ābulabim⁹ in noīe dei n̄ri in eternū et vltra. In die illa dicit dñs cōgregabo claudicantē et eā quā eiecerā colligā. et quā afflixerā solaloz. Et ponā claudicantem in reliquias. et eā q̄ laborauerat in gentem robustam. Et regnauit dominus sup eos in mōte sio. ex hoc nūc vsq̄ in eternū. Et tu turris gregis nebulosa filia sion vsq̄ ad te veniet. et veniet potestas prima regnū filie hierusalem. Nunc quare merore contraxeris. Nunc quid rex non ē tibi. aut cōsiliarius tuus perijt. quia comprehēdit te dolor

sicut p̄turiētē. Dole et satage filia sio q̄si p̄turiēs. qz nūc egredieris de ciuitate. et habitabis i regione. et venies vsq̄ ad babilonē. Ibi liberaberis. ibi redimet te dñs de manu inimicorū tuorū. Et nūc p̄gregate sunt sup te gentes multe q̄ dicūt lapides. et aspiciat in sion oculus n̄r. Ipi autē nō cognouēt cogitatōes dñi. et nō intellexerūt p̄filiū eius. qz congregauit eos quasi fenū aree. Surge et tirtura filia sion. qz cornu tuū ponam ferretū. et yngulas tuas ponā ereas. Et cōminues populos multos. et interficies dño rapinas eorū. et fortitudinem eorū domino vniuerie terre.

V
Unc vastaberis filia latronis. **t** Obsidionē posuerūt sup nos in d̄ga pcutiēt maxillā iudicis isrl. Et tu bethleē effrata puulus es in milibz iuda. Ex te mihi egrediet q̄ sic dñator in isrl. et egressus ē ab initio a diebus eternitatis. Prop̄ hoc dabit eos vsq̄ ad t̄pus in quo p̄turiēs pariet. Et reliquie frat̄ eius cōuertētur ad filios isrl. Et stabit et pascet in fortitudie dñi in sublimitate noīs dñi dei sui. Et cōuertētur qz nūc magnificabitur vsq̄ ad terminos tre. Et erit iste par affirijz cuz venerit in terrā n̄ram. et q̄si calcauerit i domibz n̄ris. Et suscitabimus sup euz septē pastores. et octo p̄mates boies. Et pascēt fram assur in gladio. et frā n̄rot in lanceis eius. Et liberabit ab assur cū venerit in frā n̄ram. et cū calcauerit i finibz n̄ris. Et erūt reliquie iacob in medio p̄ploz multorū q̄si ros a dño. et quasi stille sup herbā q̄ nō expectat virū. et nō p̄stolat filios hoīm. Et erūt reliquie iacob in gentibz in medio p̄ploz multorū q̄si leo in iumentis siluay et q̄si catulus lonis i gregibz pecorū. Qui cū trāherit et calcauerit et cepit. nō est qui eruat. Et exaltabitur man⁹ tua sup hostes tuos. et oēs inimici tui iteribūt. Et erit in die illa dicit dñs. auferam equos tuos de medio tui. et disperdam q̄drigas tuas. Et perdam ciuitates terre tue. et destruā omnes munitiones tuas. Et auferam

maleficia de manu tua et diuinationes non erunt in te. Et perire facias sculptilia tua et statuas tuas de medio tui. Et non adorabis ultra opera manuum tuarum. et uelut lucos tuos de medio tui. Et contemnam ciuitates tuas. et facias in furore et indignatione ultionem in omnibus gentibus que non audierunt.

VI

Audite que dominus loquitur. Surge a contemne iudicio aduersus montes. et audiatur colles uocem tuam. Audiet montes iudicium domini et fortia fundamenta terre. quia iudicium domini cum populo suo. et cum israel iudicabitur. Popule meus quod feci tibi aut quod molestus fui tibi. Rinde mihi. Quia eduxi te de terra egypti. et de domo seruentium liberaui te et misi ante faciem tuam moysen et aaron et maria. Popule meus memeto quod quid cogitauerit contra te balach rex moab. et quid responderit ei baalam filius beor de sethim usque ad galgalam. ut cognosceres iusticias domini mihi. Quid dignum offeram domino. Cur ualuo genu deo excelsio. Num quid offeram ei holocaustomata et vitulos anniculos Num quid placari potest dominus in milibus arietum. an in multis milibus hircorum pinguium. Num quid dabo primogenitum meum pro scelere meo fructum ventris mei pro peccato anime mee. Inducabo tibi o homo quid sit bonum. et quid dominus requirat a te. Utique facere iudicium et diligere misericordiam. et sollicitum ambulare cum deo tuo. Vox domini ad ciuitatem clamat. et salus erit timentibus nomen eius. Audite tribus. Et quis approbabit illud. Adhuc ignis in domo impij. et thesauri iniquitatis. et mensura minor ire plena. Num quod iustificabo stateram impiam. et saccelli pondera dolosa In quibus diuites eius repleti sunt iniquitate. et habitantes in ea loquuntur mendacium. et lingua eorum fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi percutere te perditione. super peccatis tuis. Tu pmedes et non saturaberis et humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes et non saluaberis. et quos saluaberis. in gladium dabo. Tu seminabis et non metes. tu calcabis oliuam et non un-

geris oleo. et mustum et non bibes uinum. Et custodisti precepta amari et officium opus domus achab. et ambulasti in voluptatibus eorum. ut darem te in perditionem. et habitantes in ea in sibilum. et obprobrium populi mei portabis.

VII

Emihi. quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos uinidemie. Non est torrus ad comedendum. proquas ficus desiderauit anima mea. Perijt sanctus de terra. et rectus in hominibus non est. Omnes in sanguine insidiantur. uir fratrem suum ad mortem uenatur. Malum manuum suarum dicunt bonum. Princeps postulat. et iudex in reddendo est. Et magnus locus est desiderium anime sue. et conturbauerunt eam. Qui optimus in eis est quasi paliurus. et qui rectus quasi spina de sepe. Dies speculationis tue. uisitatio tua uenit. Nunc erit uastitas eorum. Nolite credere amico. et nolite confidere in duce. ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui. quia si huius contumelia facit patri. et filia consurget aduersus matrem suam nurus aduersum socrum suam. et inimici hominis domestici eius. Ego autem ad dominum aspiciam. expectabo deum saluatorem meum. Audiet me deus meus. Ne lesteris inimica mea super me. quia cecidi Consurgam cum sederem in tenebris. dominus minus lux mea est. Fram domini portabo. quonia peccauit ei. donec causam meam iudicet. et faciat iudicium meum. Educet me in lucem. uidebo iusticiam eius. Et aspiciet inimica mea. et opietur confusione. que dicit ad me. Ubi est dominus deus tuus. Oculi mei uidebunt in eam. Nunc erit in contumelatione. ut lutum platearum. Dies. ut edificentur macerie tue. In die illa lege fiet lex. In die illa et usque ad te ueniet assur. et usque ad ciuitates munitas. et a ciuitatibus munitis usque ad flumen et ad mare de mari. et ad montes de monte. Et terra erit in desolationem propter habitatores suos. et propter fructum cogitationum eorum. Pasce populum tuum in uirga tua. et gregem hereditatis tue ha-

bitantes solos in saltu. In medio car-
meli pascens basan et galaad iuxta dies
antiq̄s s̄m dies egressiōis tue de terra
egipti. Q̄ndam ei mirabilia. Glidebūt
gētes. et pfundē sup oī fortitudie sua.
Ponet manū sup os. aures eoy surde-
erūt. Lingēt puluerē sicut serpētes. ve-
lut reptilia tre pturbabuntur de sedibz
suis. Dñm deū n̄m nō desiderabūt et
timebūt te. Quis deus filis tui q̄ au-
fers iniq̄tatē et trāfers peccatū reliq̄az
hereditatis tue. Non immitte vltra fu-
rorē suū. qm̄ volens m̄iam est. Reuer-
tetur et miserebitur n̄i. Deponet iniq̄-
tates n̄as. et p̄iciet in pfunduz maris
oīa pctā n̄a. Dabis veritatē iacob mi-
sericordiam abraam. que iurasti patri-
bus nostris a diebz antiquis.

Explicit Michas p̄pheta. Incipit
prologus in Naum p̄phetam.

Naum p̄phetam āte aduē-
tū regis assirioꝝ qui popu-
lū israel captiuū in suā re-
gionem trāstulerat fuisse
hebreoꝝ traditio p̄firmat

Siquidem in finē huius lectōis pre-
dicti regis aduentū. idē p̄pheta annūci-
are monstrat. Sed cū habitatores ni-
niue iona interitū ciuitatis p̄dicāte ne
diuina ira denūciatū iteritū sustinerēt
peccatoꝝ. et impietatis p̄niam egissent.
accepta dei m̄ia. grauioribz se criminibz
implicauerunt. Qua de causa memora-
tus p̄pheta sp̄s sancto plenus. iudiciuz
dei annūciās. ita locutus ē. De? celans
et vlscēs dñs est et. Nam. n. decē tribz
ab assirijs ducte fuerāt in captiuitatez
sub ezechia rege iuda. sub quo etiā nūc
in cōsolatione populi transmigrati. ad-
uersum niuinē visio cernitur. Nec erat
pua cōsolatio. tam his qui iam assirijs
seruebant. q̄ reliquis q̄ sub ezechia de
tribu iuda et beniamin ab eisdez hostibz
obsidebant. vt audirent assirios quoq̄
a chaldeis esse capiendos. sicut in seq̄n-
tibz libri huius demonstrabit. Sciens

dum q̄ niuiē i nostra lingua de hebreo
speciosam sonat. Speciosus autez hic
mūdus d̄r. Cū et apud grecos cosmos
ab ornatu nomen accepit. Et quicquid
aduersum niuiē dicif. de mūdo figu-
raliter predicare sentiamus. Quā ob-
causam et assumpto quā septuaginta i-
terp̄tes dicunt. apud hebreos massa po-
nitur. id ē graue onus. eo q̄ cuz aduer-
sus quā p̄phetatur premat. nec finat
eleuare ceruicem. Simulq̄ hoc atten-
dendum. qd̄ hec ipsa vel assumptio vel
onus. vel pondus p̄phete visio sit. Nō
em̄ loquitur propheta in extasi. vt mō-
tanus et priscilla. manmillaq̄ delirāt. s̄
quod p̄phetat liber ē visionis intelligen-
tis vniuersa qui loquit. et pondus hosti-
um facientis suo. populo visionem. De
consummatione itaq̄ mundi s̄m ana-
gogen consolationem sanctorū p̄phetia
textitur. vt quecūq̄ in mūdo vident. q̄
si pretereuntia et caduca contemnant.
et preparent se ad iudicij diem. Ubi pl̄-
toꝝ aduersum vires assirioꝝ affuturus
est dominus.

Explicit p̄logus. Incipit argumentū

Naum cōsolator orb̄ interp̄ta-
tur. Increpat ciuitatez san-
guinū et post euerfionē illius
loq̄tur. Ecce sup mōtes pe-
des euāgelicantis et annūciātis pacem

Explicit argumētū. Incipit Naum
propheta. Capitulum I

Nauf niuiue

Liber visiois naū hel-
chesei. De? emulatoꝝ et
vlscēs dñs. vlscens
dñs et habens furorem
vlscens dñs in hostes suos. et irascēs
ip̄e inimicis suis. Dñs patiens et magn?
fortitudine. et mūdans non faciet inno-
centē. Dñs in tempestate et turbine vie
eius. et nebule puluis pedum eius. In
D in

crepās mare. et ericcās illud et oīa flumi
na ad desertū deducēs. Infirmatus ē
basan et carmelus. et flos libani elāguit
Montes cōmoti sunt ab eo. et colles de
solati sunt. Et contremuit terra a facie
eius et orbis. et omnes habitātes ī eo. an
faciem indignationis eius. quis stabit
et quis resistet in ira furoris ei? Indig
natio ei? effusa ē vt ignis. et petre disso
lute sunt ab eo. Bonus dominus et con
fortans in die tribulationis et sciens spe
rantes in se. Et in diluuiō pretereunte
psummationē faciet loci eius. et inimi
cos ei? psequuntur tenebre. Quid cogita
tis dñm. Cōsummationē ipse faciet.
Nō psurget duplex tribulatio. qz sicut
spine seinuicē pplectūtur. sic conuiuū
eoz piter potantiū. Consumēt qsi sti
pula ariditate plena. Et te enim eribit
cogitans contra dñm malitiā mente p
tractās puaricationē. hec dicit dñs. Si
pfecti fuerint et ita plures sic qz attōdē
tur et ptra sibi. Affliri te et nō affligā te
vltra. Et nūc pterārogam eius de dōso
tuo. et vincula tua dirūpam. et precipiet
sup te dñs. Non seminabif ex noie tuo
ampli? De domo dei tui interficiā. scul
ptile et conflatile pūaz sepulcrū tuū. qz
inhonoratus es. Ecce sup mōtes pedes
euāgelifant. et ānūciātis pacē. Celebra
iuda festiuitates tuas et redde vota tuas.
qz non adijciet vltra vt ptransseat in te
belial. vniuersus interficit. **II**

Scendit q dispgat corā te. qui
a custodiat obsidionē Cōtēpla
re viā. cōforta lūtus. robora vir
tutem valde. Quia sicut reddit domi
nus supbiam iacob. sic supbiam israel.
Quia vastatores dissipauerūt eos et p
pagines eoz coruperūt. Clipeus fortiū
eius ignitus. viri exercitus in coccineis
Igne habene currus in die ppatōnis
eius. et agitatores ppositi sunt. In iti
neribz cōturbati sunt quadrige collise
sunt ī plateis. aspectus eoz qsi lāpades
qsi fulgura discurrentia. Recordabitur
fortiū suoz. ruent ī itineribz suis. Cle
lociter ascendet muros ei? et pparabi f

umbraculū. Porte fluiūoz apte sunt.
et templum ad solū dirutum. Et miles
captiuus adductus est et ancille ei? mi
nabant gemētes vt colūbe. murmurā
tes in cordibz suis. Et minie quasi pi
scina aquaz aque eius. ipi nō fugerunt
Sate stare et nō est qui reuertat. Diripi
te argentū. diripite auz. et nō ē finis
diuitiaz ex omibz vasis desiderabilibz.
Dissipata est et scissa dilacerata. et cor ta
bescēs et dissolutio geniculoz et defectio
in cunctis renibz. et facies oīm sicut ni
gredo olle. Ubi ē habitaculū leonū. et
pascua catulozū leonū. Ad quā iuit leo
vt igredere illuc. catulus leonis. et nō
ē q extereat. Leo cepit sufficient catu
lis suis. et necauit leenis suis. Et imple
uit pda spelūcas suas. et cubile suū rabi
na. Ecce ego ad te dicit dñs exercitū.
et succendā vsqz ad summū quadrigas
tuas. et leunculos tuos comedet gladi?
Et exterminabo de fra pdam tuā. et nō
audietur vltra vox nūcioz tuoz. **III**

Eciuitas sanguinū. vniuersa
v mendaciū. dilaceratione plena.
Non recedet a te rapina. Vox
flagelli et vox impetus rote. et eqstremen
tia et qdrige feruentis et equitis ascēde
tis. et micantis gladi. et fulgurantis ha
ste. et multitudinis interfecte. et grauis
ruine. nec ē finis cadauerum. Et corru
ent in corporibz suis propter multitu
dinem fornicationū meretricis specios
se et grate et habentis maleficia. q vendi
dit gētes in fornicationibz suis et fami
lias in maleficijs suis. Ecce ego ad te
dicit dominus exercituum. et reuelabo
pudenda tua in facie tua. et ostendaz in
gentibz nuditatem tuā et regnis igno
miniā tuam. Et proijciaz super te abo
minationes. et contumelijs te afficiam
et ponā te in exemplum. Et erit omnis
qui viderit te refiliat a te. et dicet. Ua
stata ē ninie. Quis cōmouebit super
te caput. Unde queram consolatozem
tibi. Nunquid melior es alexandria po
puloz. que habitat in fluminibz. Aque
in circumitu eius. cuius diuitie mare.

Prologus

aque muri eius. Ethiopia fortitudo ei?
7 egiptus 7 nō est finis. Africa 7 libies
fuerūt in auxilio tuo. sed 7 ipa i' trāsmi/
gratione ducta est in captiuitatē. Par
uuli eius elisi sunt in capita oīm viarū
7 sup inclitos eius miserūt sortē. 7 oēs
optimates ei? cōfisi sunt in pedibz. Et
tu ergo inebriaberis 7 eris despecta 7 q/
res tu auxiliū ab inimico. Omnes mu
nitrones tue sicut ficus cū grossis suis.
si cōcuisse fuerint cadēt in os comeden
tis. Ecce ppls tuus mulieres in medio
tui. Inimicis tuis ad aperitionē pādēf
pote terre tue. deuorabit ignis vettes
tuos. Aquā ppter obsidionē hauri tibi.
extrue munitōnes tuas. Intra in lucū
7 calca. subigēs tene laterē. Ibi come
det te ignis peribis gladio deuorabit te
vt bruchus. Congregare gvt bruchus
multiplicare vt locusta. Plures fecisti
negotiationes tuas qz stelle sint celi.
Bruchus expāsus ē. 7 auolauit. Custo
des tui qz si locuste. et puuli tui qz si locu
ste locustar. qz pōdēt in sepibz in die fri
goris. Sol ortus ē 7 auolauerūt. et nō
est cognitus locus earz vbi fuerint. dor
mitauerūt pastores tui rex assur. Sepeli
ent pncipes tui. Latitauit ppls tuus in
mōtibz 7 nō ē qz pgreget. Non ē obscu
ra ptritio tua. pessimā ē plaga tua. oēs
qz audierūt auditionē tuā. cōpesserunt
manū sup te. Quia super quē nō tran
sijt malicia tua semper.

Explicit Naum ppheta. Incipit pro
logus in Abachuc prophetam:

¶ Clatuoz pphete in duode
cim pphetar volumie con
tinentur. e quibz tres in
pncipio lemna. i. pondus
titulū hnt naū. abachuc.
7 malachias. Porro zacharias in me
dio 7 circa finē duos huiuscemōi ponit
titulos. e qbz vn? ē. on? verbi dñi in fra
adrach 7 dāmasci regei ei? alē in fine. s.
onus verbi dñi sup israel. De naū ora
tionibus tuis iam liber vnus editus ē

De zacharia 7 malachia. si vita comes
fuerit differet. Nūc abachuc habem? in
manibz qui vel ex eo qz amabilis deo est
vocatur amplexatio. vel qz in certamē 7
luctā 7 vt ita dicā amplexū cū deo con
gredit amplexat is. i. luctātis fortitudo ē
nomē. Nullus em̄ tam audaci voce au
sus est deum ad disceptionē iusticie p/
uocare. 7 dicere ei. Cur in rebz hūanis
mundi istius pompa tāta rex versetur
iniquitas. Vociferator ad te vim paties.
7 non saluabis. Quare ostendisti mihi
iniquitatem 7 laborem videre. Lacerata
est lex. 7 non peruenit vsqz ad finem
iudicium. quia impius preualet aduer
sum iustum ideo egreditur iudicium p
uersum. Quides qz temeraria vox sit. et
quodamō blasphematis creatorem suū
ad iudiciū prouocare. et vas fragile ad
uersus figulum. cur tale vel tale factus
sit disputare. Necnō 7 hoc animaduer
tendum qz assumptio vel pondus qz gra
uia iam esse diximus. pphete visio est 7
aduersum montani dogma puersum i/
telliget qd videt. nec vt amēs loquitur
nec more insaniētium seminarum dat
sine mente sonum. Unde 7 apostolus
iubet vt si pphetantibz alijs. alij fuerit
reuelatum. taceant qui prius loquebā
tur. Et statim. non est inquit dissensio
nis deus sed pacis. Ex quo intelligitur
cum quis ex volūtate recitet. 7 alijs lo
cum dat ad loquēduz. possit loqui 7 tace
re cū velit. Qui iam in extasi. i. inuitus
loquitur. nec tacere nec loqui in sua pote
state habet. Illud quoqz disce. qz semel
a me violēter exigit vt quasi quosdam
gradus 7 scalas altiora intenti. historiā
tibi interpter. pphetiam eē circa babi
lonē 7 nabuchodonosor regem chaldeo
rū. vt quō prior ppheta naum quē aba
chuc seqtur. vaticiniū habuit contra ni
niuen 7 assirios qui vastauerūt decē tri
bus qz vocant israel. ita abachuc pphetiaz
habeat aduersus babilonem 7 nabucho
donosor. a quibus iudas 7 hierlm. tem
plumqz subuersa sunt. Et vt scias eo tē
pore fuisse abachuc. quo iam due tribz

q̄ vocabatur iuda. ducte erāt in captiui-
tatē daniel docere te poterit. ad quē i la-
cū leonū abachuc cū p̄adio mittit q̄q̄
apud hebreos hec ip̄a nō legat̄ historia.
Igit̄ siue q̄s recipiat scripturā illā siue
nō recipiat. vtrūq̄ p̄ nob̄ ē. aut. n. iā re-
cipit. et post factā rē liber abachuc terit̄.
aut si nō recipit. q̄si p̄pheta scribit q̄ v̄-
tura cogit̄. Interim s̄m l̄tam causat̄
aduersum dēn. p̄pheta. cur nabuchodo-
nosor tēplū dei vastet. et iudā cur hierl̄m
quōdā vrbs d̄ni destruat̄ q̄re clamet po-
pul⁹ et nō audiat̄. vociferet̄ ad d̄m op-
p̄ssus a chaldeis et nō saluet̄. q̄re etiam
ip̄e p̄pheta v̄l p̄pls ex cui⁹ p̄sona loq̄tur
ad h̄ vixerit et hucusq̄ perductus sit. vt
iniq̄tatē hostiū et suū labrē viderit. euz
i iusticia p̄ualeat aduersus se. Et hec dic̄
p̄ mētis agustia nesciēs aut̄ in igne cō-
flari et tres pueros de camio ignis puri-
ores exisse q̄ intrauerāt. Sz et h̄ gene-
ralit̄ accipe possum⁹. q̄ ex p̄sona h̄iane
impatie loq̄tur. vt in q̄rulā vocem et ple-
nā doloris erūpat dicēs. Quare respicis
p̄tēptores. et taces. p̄culcāte impio iusti-
ozem se. Hec aut̄ loquit̄ nesciēs iudicia
dei inuestigabilia. et profundū diuitiaz
sapie et scientie eius. q̄ nō ita videat de-
us vt videt hō. Nō t̄m p̄sentia respicit
deus futura et et̄na cognoscit. Et quō
si egrotās et estuans febrib⁹ aquā frigi-
dam postulet. et dicat ad medic⁹. vim
patior. crucior. vroz. exanimoz. vsq̄ quo
medice clamato et exaudies. et r̄ndet̄ ei
sapientissimus ac clementissimus me-
dicus scio q̄ tpe dare debeā qd̄ postulas
non misereloz mō qz misericordia ista
crudelitas ē. et volūtas tua te petit. ita
et deus n̄ sciens clemētie sue pondera-
atqz mensuras. interdū nō exaudit cla-
mantē. vt eū probet. et mag⁹ puocet eū
ad rogandū. et quasi igne excoctū iusti-
ozem et puriorem faciat. Nō intelligēs
ap̄lus s̄m id q̄ misericordiā cōsecutus
ē a d̄no ait. Sed nō deficiamus. Et h̄n
dic̄ d̄m in omni tpe. Et scient q̄ qui p̄-
seuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit
et gloriat̄ in labore et dolore. Et cū hie-

mia dicit. Tribulationē et miserā inuo-
cabo vt quomō alius inuocet deum. sic
sanctus vir et bellator inuictus ad exer-
cendum se et probandū tribulationem
et miseriam inuenire desiderat.

Explicet plogus. Incipit argumētū

Bachuc luctator fortis et
rigidus stat sup custodiā
suā et figit ḡdū sup muni-
tionē. vt xpm in cruce cō-
tēplet et dicat. **Q**puit ce-
los glia ei⁹. et laudis ei⁹ plena ē fra. splē-
dor eius vt lux erit. cornua in manibus
eius ibi abscondita ē fortitudo eius.

Explicet argumētum. Incipit Aba-
chuc propheta: Capitulum I

Mus quod

O vidit abachuc propheta. **U**sq̄q̄ d̄ne clama-
bo et nō exaudies. **C**on-
ciferabo ad te vim pa-
tiens. et non saluabis. **Q**uare ostendi-
sti mihi iniquitatem et laborem. videre
predam et iniusticiam p̄tra me. **Q**uare
respicis cōtēptores. et taces conculcan-
te impio iustiorē se. **E**t facies homis q̄si
piscis maris et q̄si reptilia nō habētia
ducem. **E**t factū ē iudiciū. et contradi-
ctio potentior. **P**ropter hoc lacerata ē
lex. et non puenit vsq̄ ad finē iudiciū.
Quia impius p̄ualet aduersus iustū
p̄pterea egredit̄ iudiciū p̄uersum. **A**spice
in gentib⁹ et videte et ammiramini
et obstupescite. qz opus factū est in die-
bus v̄ris. quod nemo cedit cum narra-
bitur. **Q**uia ecce ego suscitato chalde-
os gētem amaram et velocē ambulā-
tem sup latitudinem terre. vt posside-
at tabernacula nō sua. **H**orribilis et ter-
ribilis ē. ex se ip̄a iudicium et onus eius
egrediet̄. **L**euiores pardis eq̄ eius. et ve-
lociores lupis v̄sp̄tinis. et diffundētur
equites eius. **E**q̄tes namqz eius de lon-

ge venient. volabunt quasi aquila festi-
nans ad comedendum. Omnes ad p-
dam venient. facies eorum vent' vres.
Et congregabit quasi arenam captivi-
tatem et ipse de regibus triumphabit. et ti-
ranni radicle eius erunt. Ipse super om-
nem munitionem ridebit et comporta-
bit aggerē. et capiet eā. Tūc mutabitur
spūs. et pertransibit et corruet. Hec est
fortitudo eius dei sui. Nunquid nō tu
a principio dñe deus meus sancte me?
et non moriemur. Dñe in iudiciū posui
sti eum et fortem vt corriperes funda-
sti eum. Quidi sunt oculi tui ne videas
malū. et respicere ad iniquitatem nō po-
teris. Quare nō respicis super iniquā agen-
tes. et taces deuorante impio iustiozem
se. Et facies hoīs quasi pisces maris. et
quasi reptile nō habens pncipem. Totū
in hamo subleuauit. traxit illud i sa-
gena sua. et congregauit in retesui. Sup
hoc letabit et exultabit. ppter ea immo-
labit sagene sue. et sacrificabit reti suo.
Quia in ipis increassata ē tps eius. et ci-
bus eius electus. Propter ergo hoc ex-
pandit sagenam suam. et semp. interfice-
re gentes non cessat.

II

Uper custodiā meā statō. et si-
gam gradū sup munitōnē. Et
cōtēplab' vt videam qd dicat
mibi et qd rñdeam ad arguentē me. Et
respondit mibi dñs et dixit. Scribe vi-
sum et explana eū sup tabulas vt pcur-
rat q elegerit eū. Quia adhuc visus p-
cul. et apparebit in finē et nō mentiet. si
morā fecerit expecta illū. qz veniens ve-
niet et nō tardabit. Ecce qui incredulus
ē. nō erit recta aīa eius i semetipō. Ju-
stus autē in fide sua viuet. Et quō vinū
potantē decipit sic erit vir supbus et nō
decorabit. Qui dilatauit quasi infern'
animā suā. et ipse qsi mors. et nō adiplef
Et congregauit ad se omnes plos. Nū-
quid nō oēs isti sup eū parabolā sumēt
et loquelā enigmatū eius. Et dicetur.
Ule ei qui multiplicat nō sua. vsqz quo
et aggrauat p se densum lutum. Nūquid

nō repente cōsurgēt q mordeant te. Et
suscitabūtur lacerātes te. et eris in rabi-
nā eius. Quia tu spoliasti gētes mltas
spoliabūtur te oēs q reliqui fuerint de po-
pulis ppter sanguinē hoīs et iniqratem
terre ciuitatis et oīm hītantū in ea. ve-
q congregat auariciā malā domui sue. vt
sit i excelso nidus ei'. et liberari se putat
de manu mali. Cogitasti cōfusionē do-
mui tue. occidisti plos mltos. et peccauit
aīa tua. Quia lapis de piere clamabit.
et lignū qd int iūcturas edificioz est rñ
debet. Ule q edificat ciuitatē in sangui-
nib' et ppat vrbē in iniqrate. Nunquid
nō hec sunt a dño exercituū. Laborabūtur
em' ppli i multo igni. et gētes i vacuū et
deficiēt. qz replebit fra vt cogscant glo-
riā dñi. qsi aq opientes mare. Ule qui
potū dat amico suo. mittēs fel suum. et
inebrians vt aspiciat nuditatē eius. Re-
pletus ē ignominia p gloria. Bibe tu q
qz et cōsopire. Circūdabit te calix dextere
dñi. et vomit' ignominie sup gl'iam tuā
qz iniqtas libani opiet te. et vastitas aīa
liū de terrebit eos de sanguinib' hoīs et
iniquitate tre et ciuitatis. et oīm hītantū
in ea. Quid pdest sculptile qz sculptit
illud fictoz suus cōflatile et imaginē fal-
sam. qz spauit i figmēto fictoz ei' vt fa-
ceret simulacra muta. ve qui dic ligno.
expigiscere. surge lapidi tacenti. Nūquid
ipse cocere poterit. Ecce iste cooptus est
auro et argento. et oīs spūs nō ē in visce-
rib' eius. Dñs autē i templo sancto suo
fileat a facie eius omnis terra.

Oratio abachuc prophete pro igno-
rantijs.

Capitulum III

Domine audiui auditōnē tuā
et timui. dñe op' tuū i medio
ānoz viuifica illud. In me-
dio ānoz notū facies. cū ira-
tus fueris. misericordie recordaberis.
Deus ab austro vriet. et sanct' de mōte
pharā. Opuit celos gloria ei'. et laudis
eius plena est terra. Splēdor ei' vt lux
erit. cornua in maib' ei'. Ibi abscondita

ē fortitudo eius. an̄ faciē eius ibit mors
 Egrediet̄ diabolus an̄ pedes ei⁹ stetit ⁊
 mensus ē fram. Asperit ⁊ dissoluit gen-
 tes. ⁊ cōtriti sunt mōtes seculi. Incur-
 uati sunt colles mūdi. ab itinerib⁹ eter-
 nitatis eius. Pro iniquitate vidi tētozia
 ethiopiē. turbabūt̄ pelles fr̄e madiā.
 Nūquid i flumib⁹ iratus es dñe aut̄ in
 flumib⁹ furor tuus. vñ in mari indigna-
 tio tua. Qui ascendēs sup equos tuos
 ⁊ quadrigę tue saluatio. Suscitans su-
 scitabis arcū tuū. iuramenta tribub⁹ q̄
 locutus es. Fluuios scindes terre. vide-
 rūt te ⁊ doluerūt mōtes gurges aqua-
 rū trāsijt. Dedit abissus vocē suā. alti-
 tudo manus suas leuauit. Sol ⁊ luna
 steterūt i hitaculo suo. i luce sagittarū
 tuarū ibūt. in splēdore fulgurātis haste
 tue. In fremitu sculcab̄ fr̄a et i furore
 obstupescies gētes. Egressus es in sa-
 lutē ppli tui. i salutē cū xpo tuo. p̄cussi-
 sti caput de domo impij. tēnudasti fun-
 damentū ei⁹ vsq; ad collū. Maledixisti
 sceptris ei⁹. capiti bellatorū eius. venien-
 tibus vt turbō ad disp̄gendū me. Exulta-
 tio eorū. sicut ei⁹ q̄ deuorat paup̄em i ab-
 scōdito. Quā fecisti i mari eqs tuus i lu-
 to aq̄z mltarū. Audiui ⁊ turbatus ē v̄-
 ter me⁹. a voce cōtremuerūt labia mea
 Ingrediaf̄ purredo i ossib⁹ meis. ⁊ sub-
 ter me scateat. Ut redescā i die tribula-
 tionis. vt ascēdā ad pplm̄ accinctū n̄m
 Ficus. n. nō flozebit. et nō erit germen
 in vineis. Mētiēf̄ op⁹ oliue. ⁊ arua nō
 afferēt cibū. Abscindes de ouili pecus ⁊
 nō erit armētū i p̄sepib⁹. ego aut̄ i dño
 gaudēb⁹ ⁊ exultab⁹ i deo hiesu meo. de-
 us dñs fortitudo mea. et ponet pedes
 meos q̄si ceruorū. Et sup̄ excelsa mea de-
 ducet me victor. in psalmis canentem.

Explicite Abachuc ppheta. Incipit
 prologus in Sophoniam pphetam.

Radūt hebrei cuiuscūq; pro-
 phete pater aut auus ponat̄
 in titulo ipos q̄z pphetas fu-
 isse. Cū ⁊ amos vñ de duo

decim pphetis q̄ dixit. non sum ppheta
 nec filius pphete. sed pastor caprarū vel
 licās sicomoros. p̄ris nomē i titulo nō
 h̄re. Hoc si verū ē. sophonias ppheta. q̄
 noie vt ita dicā pphetico ⁊ glorioza ma-
 iorū suorū stirpe generat⁹ ē. Habet̄ em̄
 p̄em chusi. aut̄ godoliā pauū amasiā.
 attauū ezechia. ⁊ talē q̄drigā ipse velut
 extremus auriga p̄pleuit. Nomē sopho-
 nie. alij speculā. alij arcanū dñi trāsule-
 rūt. Sine igit̄ specula. siue absconditū
 dñi interpretet̄. vtrūq; pphete puenit.
 Dicit̄ em̄ ad ezechielē. Fili hoīs. specula-
 torē te posui domui isrl. Iste q̄ ppheta
 q̄ erat in specula ⁊ i sublimib⁹ p̄stitutus
 ⁊ nouerat misteria dñi. filij⁹ erat chusi q̄
 int̄pretat̄ hūilitas. Dabebat q̄z aut̄ go-
 doliā. q̄ d̄r magnitudo dñi. ⁊ proauum
 amasiā. q̄ ⁊ ip̄e v̄titur in p̄monem dñi.
 attauū ezechia. qui sonat fortitudo dñi
 De fortitudine itaq; dñi natus ē p̄mo
 dñi. ⁊ de p̄mone dñi nata ē magnitudo
 dñi. ⁊ de magnitudine dñi nata ē humi-
 litas. vt cū puenerit aliq; ad p̄fectū di-
 cat. qz nō sum dignus vocari ap̄lus. Et
 illud in psalmis. Dñe nō ē exaltatū cor
 meū. neq; elati sunt oculi mei. Josiam
 regē iude cū p̄tib⁹ sophonias pphetaf̄
 se inuenit. deo p̄ oib⁹ regib⁹ iude placu-
 isse historia quarti libri regum ⁊ secūdi
 palipomenō demōstrat. Josias simu-
 lacra q̄ p̄t̄ suos amōxel auus manasses
 in tēplo dei collocauerat deiecta p̄minu-
 isse mōstrat. In qb⁹ etiā serpentē erectū
 a moise factū cui error̄ inductus p̄lō
 sup̄stitione idolorū detentus admiserat
 Idem custodisse pasca. ⁊ intermissis tē-
 porib⁹ multis solus celebrasse. mōstrat.
 Ideo deus per pphētā p̄tib⁹ memorati
 regis que p̄uentura erant ostendēs gē-
 tibus quidē lectione cōp̄rehens̄ affutu-
 rum iudicium. Populo vero israhel sa-
 lutem. ⁊ ciuitati hierusalem restaurati-
 onem tunc temporis tribuēdam textu
 lectionis denunciauit.

Explicite prologus.

Incipit argumentum

Sophonias speculator et arcanorum dei cognitor. audit clamorem a porta piscium et iulatum a secunda. et stritionem a collibus. Indicit quod iulatum habitatoribus pile. quod stricit omnes populus chanaan. disperierant vinum uerfi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum. Incipit Sophonias propheta. Capitulum I

Uerbum domini

Uerbum domini factum est ad sophoniam filium chusi filij godolie filij amasie filij sechie in diebus ioseph filij ammon regis iuda. Congregas congregabo omnia a facie ire dicit dominus. congregas hominem et pecus. congregas volatilia celi et pisces maris. Et ruine impiorum erunt. et disperdas homines a facie ire dicit dominus. Et extendam manum meam super iudam et super omnes habitates hierusalem. et disperdam de loco reliquias baal. et nomina edituorum cum sacerdotibus. et eos qui adorant super tecta militiam celi. et adorant et iurant in domino et iurant in melchon et qui auertunt de post tergum domini et qui non quesierunt dominum. nec inuestigauerunt eum. Silete a facie domini dei. quia iuxta est dies domini. Quia preparauit dominus hostiam. sanctificauit uocatos suos. Et erit in die hostie domini uisitato super principes et super filios regis et super omnes qui induti sunt veste pegrina. Et uisitato super omnem qui arroganter ingreditur super limem in die illa. qui uolent domum domini dei sui iniquitate et dolo. Et erit in die illa dicit dominus uox clamoris a porta piscium. et iulatus a secunda et stritio magna a collibus. Uulatus habitatoribus pile. Stricit omnes populus chanaan disperierunt omnes inuoluti argento. Et erit in tempore illo scrutabor hierusalem in lucernis. et uisitato super uiros defixos in fecibus suis qui dicunt in cordibus suis. Non faciet bene

dominus et non faciet male. Et erit fortitudo eorum in direptione. et domus eorum in desertum. Et edificabunt domos et non habitabunt et plantabunt vineas et non bibent uinum earum. Iuxta est dies domini magna iuxta est et uelox nimis. Glor diei domini amara tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa. dies tribulationis et augustie. Dies calamitatis et miserie. dies tenebrarum et caliginis. dies nebule et turbis. dies tubarum et clangoris super ciuitates munitas et super agros excelsos. Et tribulabo homines et ambulabunt ut ceci. quia domino peccauerunt. Et effundet sanguis eorum sicut humum. et corpus eorum sicut stercorea. Sed et argentum eorum et aurum eorum non poterit liberare eos. in die ire domini. In igne celi eius deuorabitur omnis terra. quod summationem cum festinatione faciet cunctis habitantibus terram.

Uenite congregamini gens non amabilis priusquam pariat uisio quam si puluerem transiunt diebus. antequam ueniat super uos ira furoris domini. antequam ueniat super uos ira indignationis domini. Querite dominum omnes mansueti terre. quia iudicium eius estis operati. Querite iustum. querite mansuetum. si quomodo abscondamini in die furoris domini. Quia gaza destructa erit. et ascalon in desertum. Acorim in meridie eiciet et accharon eradicabit. Ele qui habitatis funiculum maris. gens perditorum. Uerbum domini super uos chanaan terra philistinorum et disperdam te ita ut non sit inhabitator. Et erit funiculus maris requies pastorum. et caule pecorum. Et erit funiculus eius qui remanserit de domo iuda. Ibi pascentur in domibus ascalonis. ad uesperam requiescent. quia uisitabit eos dominus deus eorum. et auertet captiuitatem eorum. au diu obprobrium moab et blasphemias filiorum ammon qui exprobrauerunt populo meo. et magnificati sunt super terribilios eorum. Propterea uiuo ego dicit dominus exercituum deus israel. Quia moab ut sodoma erit. et filij ammon quasi gomorra. siccitas spinarum et acerui salis

Prologus

et testū vſq; in eternū. Reliquē ppli mei diripient eos. residui gētis mee possidebūt illos. Hoc eis eueniet p supbia sua qua blasphemauerūt et magnificati sunt sup pplm dñi exercitū. Horribilis dñs sup eos. et attenuabit oēs deos tre. Et adorabūt eū viri de loco suo. oēs insule gentiū. Sed et vos ethiopes interfecti gladio meo eritis. Et extēdet manū suā sup aquilonem et perdet assur. Et ponat speciosam i solitudinē in inuitū. et q̄si de fertū. Et accubabūt in medio eius greges. oēs bestie gentiū. et onocrotalus et hericius i liminib; ei⁹ morabūtur. vox cantantis in fenestra. coruus i sublimiari. qm̄ attenuabo robur eius. Hec est ciuitas gloriosa habitans in confidentia. q̄ dicebat in corde suo. Ego sum. et extra me non ē alia amplius. Quomō facta est in desertū. cubile bestie. Om̄is qui transit per eam. sibilabit. et mouebit manum suam.

III

V Puocatrix et redēpta ciuitas colūba. Nō audiuit vocē et non suscepit disciplinā. In dño nō ē cōfisa. ad deū suū nō appropinquauit. Principes eius in medio eius. q̄si leones rugientes. Iudices ei⁹ lupi vespe. nō relinq̄bāt i mane. pphete ei⁹ vesani viri infideles. Sacerdotes ei⁹ polluerūt sc̄m̄. iniuste egerūt i legē. Dñs iustus in medio eius. nō faciet iniquitatē. Mane mane iudiciū suū dabit in luce. et nō abscondet. Nesciuit aut̄ iniquus pfusionem. Disp̄dite gētes et dissipati sunt anguli ear. Desertas feci vias eoz duz nō ē qui transeat. Desolate sunt ciuitates eoz. nō remanēt viro neq; villo habitatore. Dixi attamen timebis me suscipies disciplinā. Et non pibit habitaculū eius. ppter oīa in quib; visitaui. eā. Uerūt̄ diluculo surgētes corruerūt oēs cogitāōes suas. Quapropter expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee i futur. qz iudiciū meū vt cōgregē gētes. et colligā regna. Et effundaz sup eos indignationem meā. omnē irā furoris mei. In igne em̄ celi mei deuorab

bitur omnis terra. Quia tūc reddā populus labium electum vt inuocent oēs nomē dñi et seruiāt ei hūerovno. Ultra flumina et hiopie. inde supplices mei filij dispsor meoz deferent munus mihi. In die illa nō cōfunderis super cūctis adinuētionib; tuis. quib; puaricata es in me. Quia tunc auferā te medio tui magniloquos superbie tue. et nō adificies exaltari ampl⁹ in mōte sancto meo. Et derelinquā in medio tui populum pauperem et egenum et sperabūt in noie domini. Reliquie israel non facient iniquitatem nec loquētur mendaciū et nō inueniēt in ore eoz lingua dolosa. Quā ipi pascēt et accubabunt et nō erit q̄ ex terreat. Lauda filia sion. iubila isrl. Letare et exulta in omni corde filia hierusalem. Abstulit dñs iudiciū tuuz. auertit inimicos tuos. Rex israel dñs i medio tui. non timebis malum vltra. In die illa dicez hierusalem. Noli timere sion. nō dissoluant manus tue. Dominus deus tuus in medio tui fortis. ipe saluabit. Gaudebit super te in leticia. filebit in dilectione tua. et exultabit sup te in laude. Augas q̄ a lege recesserāt cōgregabo qz ex te erant vt nō vltra habeas sup eis obprobriū. Ecce ego interficiā oēs q̄ affixerūt te in tpe illo. et saluabo claudicantē. et eā q̄ eiecta fuerat cōgregabo. Et ponā eos in laudē et i nomē in omni terra cōsufionis eoz. in tpe illo quo adducaz vos. Dabo em̄ vos in nomē et in laudē om̄ib; populis terre. cū suertero captiuitatem vſam coram oculis vestris dicit dominus.

Explicit sophonias ppheta. Incipit prologus in Aggeum prophetam.

H Jeremias pplxta ob causam piurij sedechie regis vt historia libri secūdi paralipomenō indicat. q̄ si dem promissam nabucho donosor regi chaldeozū non seruauerat

pplm isrl' refert cū memorato ege r hie
 rusalē. expugnata hierlm. captiuū i ba
 bilonē fuisse pductū. Sz cū memorat'
 pplus multis tpi b' idolis seruiēdo etiā
 effusione sanguinis innocentū se gra
 uiter impiasset. volēs deus generatōez
 vniuersam eiusedē ppli ob cās memora
 tas penit' de p're. septuaginta ānoz ca
 ptiuatē eūde pplm in regno chaldeoz
 statuit sustinere. hac rōne vt p'pleto nu
 mero annoz. nouus ppl's a memoratis
 pctis immūis ad renouatōem hierlm
 pueniret. Seragesimo itaq' scōo anno
 regno chaldeoz subuerso q' adhuc octo
 āni restabāt ad regnandū qd' etiā sexta
 visio danielis oñdit. cū p'pter cām sacri
 legij. qd' i eadē visioe p' t'nef fuisse extin
 ctū. darius q' medis impabat. vt septia
 visio danielis oñdit. mēozatorū regno
 successit. Cui' p'mo āno regni. vt decia
 visio danielis manifestat daniel suppu
 tatis ānis vidēs appropinq're t'ps reuer
 sionis q' p' hieremiā fuerat. p'missa orās
 tam p' se q' p' pro p'plo eandē p'missionem
 a deo postulabat impleri. cui p' gabrielē
 archangelū in eadem visione iuxta pre
 ces eiusdem. vniuersa completa esse de
 us dixit. Nam moziēte supradicto da
 rio rege medoz. r succedente i regno cy
 ro rege psaz. p'missione dei completa
 per eundem regem populumq' israh'lm
 hierusalem reductum historia secundi
 libri paralipomenon. r initium esdre p'
 phete confirmant. Cūq' a populo isrl'
 r seniozib' templum dei edificari cepis
 set mortuo cito rege ac regnante dario
 rege psartū. qui memorato cito successer
 rat. vicine gentes ciuitatis hierusalez
 vt idē esdras refert restauratōem tem
 pli r ciuitatis resistendo ipedire cepit.
 Qua ratione deterritus populus israhel
 reparationez supradicti templi domini
 necdū iuxta p'missionem concessam cē
 credebat. Propter qd' in secūdo anno
 regni mēozati darij regis psaz. aggeus
 ppheta a deo missus sorobabel qui de tri
 bu erat iuda qui potestates regni susce
 pturus erat r iesum filiū iosedech sum

mū sacerdotē āmonet. vt credant h'ple
 to nūero ānoz tēpus restauratōnis hie
 rusalē aduenisse. hoc etiā addito. ne in
 credulitatez ppli vellent imitari. de quo
 deus p' eū dixit. Populus hic dicit. nō
 dū venit t'ps. vt edificez dom' dei. Om
 nia autē q' in textu hui' p'phetie cōtinent
 reuerfioez ppli. edificatōem tēpli. reno
 uatōem ciuitatis. obf'uatiā sacerdotale r
 initū regnozū gētiū exteraz significāt.

Explicet prologus Incipit Argu
 mentum.

Aggeus festiuus et letus
 qui seminavit i lacrimis
 vt in gaudio meteret de
 structū templū reedificat
 tēq' patrem inducit lo
 quentē. Adhuc vnū modicū ē. r ego cō
 mouebo celum r terram. mare et aridā
 r mouebo omnes gentes: r veniet desi
 deratus cunctis gentibus.

Explicet argumentum. Incipit Ag
 geus propheta. Capitulū I

Manose

cūdo darij reg' i mē
 se sexto i die vna mē
 sis. factū ē verbū do
 mini in manu aggei
 pphete ad sorobabel

filiū salathiel ducē iuda. et ad iesum fi
 liū iosedech sacerdotē magnū dicens.
 Hec ait domin' exercituū dicens. Po
 pulus iste dicit. Nōdū venit t'pe dom'
 dñi edificande. Et factū ē verbū dñi in
 manu aggei pphete dicens. Nūqd' t'ps
 vobis est. vt habitetis in domib' laque
 atis. r domus ista deserta. Et nunc hec
 dicit dñs exercituum. Ponite corda ve
 stra super vias v'as. Seminastis mul
 tum. r ihtulistis paz. Comedistis. r nō
 estis satiati. Bibistis r nō estis inebria
 ti. Operuistis vos. r non estis calefacti.
 Et qui mercedes congregauit. misit

cas in sacculū pertusum. **Hec dicit dñs exercitū.** **Donite corda v̄ra sup vias v̄ras.** **Ascēdite i montē. portate ligna 7 edificate domū. et acceptabil mibi erit 7 glificabo dicit dñs.** **Respexit ad amplū 7 ecce factū ē min⁹.** **Et intulistis in domū 7 exufflanti illud.** **Quā ob cām dicit dñs exercitū.** **Quia dom⁹ mea def̄ta ē. 7 vos festinastis vnusq̄sq̄ in domū suā. ppter b̄ super vos phibiti sunt celi. ne darent rosē. 7 fra phibita ē ne daret germē suū.** **Et vocauit siccitatē sup terram 7 sup mōtes 7 sup criticū 7 sup vinū 7 sup oleū et q̄cūq̄ pfert humus. et sup hoies 7 sup iumenta 7 super omnē labozē manūū.** **Et audiuit sorobabel filius salathiel. 7 iesus filius iosedech sacerdos magn⁹ 7 oēs reliq̄ ppli vocē dñi sui. 7 verba aggei pphete sicut misit eū dñs deus eoz ad eos 7 timuit ois plus a facie dñi.** **Et dixit aggeus nūcius dñi de nūcijs dñi p̄lo dicens.** **Ego vobiscum sum dicit dñs.** **Et suscitauit deus sp̄m sorobabel filij salathiel ducē iuda 7 sp̄m iesu filij iosedech sacerdotē magni 7 spiritum reliquoz de omni p̄lo. 7 ingressi sunt 7 faciebant opus in domo dñi exercituum dei sui.**

II
Die vicefima et q̄rta mensis i in sexto mēse in āno secūdo dārij regis in septimo mēse vicefima et prima mēsis. factū ē d̄bum dñi in manu aggei pphete dicēs. **Loq̄re ad sorobabel filiū salathiel ducē iuda et ad iesum filiū iosedech sacerdotē magnū. 7 ad reliq̄s ppli dicēs.** **Quis in vob̄ est derelictus qui vidit domū istā in gloria sua prima.** **Et quid videtis hanc nunc.** **Nūqd nō ita ē q̄si nō sit in oculis v̄ris.** **Et nūc cōfortare sorobabel dicit dñs. 7 cōfortare iesu filiū iosedech sacerdotē magni. 7 cōfortare om̄is plus terre dicit dñs exercitū. 7 facite q̄m̄ ego vobiscū sum dicit dñs exercitū.** **Verbum q̄d pepigi vobiscū cum egredimini de terra egipti. 7 sp̄s meus erit in medio v̄rm.** **Nolite timere. q̄ hec dicit dñs exercitū.** **Adhuc vnū modicū est 7 ego p̄mo**

uelo celū 7 fram 7 mare 7 aridā. **Et cōmouebo oēs gētes. et veniet de fiderat⁹ cūctis gētib⁹.** **Et implebo domuz istam gloria dicit dñs exercitū.** **Neū est argentū 7 meū ē aur⁹. dicit dñs exercitū.** **Magna erit gloria domus istī nouisti me plusq̄ pame. dicit dñs exercituum.** **Et i loco isto dabo pacē. dicit dñs exercitū.** **In vicefima 7 quarta noni mēsis in anno secūdo dārij regis. factū ē d̄bū dñi ad aggeū pphetam dicens.** **Hec dicit dñs exercitū.** **Interroga sacerdotes legem. dicēs.** **Si tulerit homo carnem sanctificatā in ora vestimenti sui. 7 tetigerit de sumitate ei⁹ panem aut pulmentū aut vinū aut oleū aut oēm cibū nūquid sanctificabit.** **R̄ndentes autē sacerdotes dixerūt.** **Nō.** **Et dixit agge⁹.** **Si tetigerit pollutus i aīa ex oib⁹ his nūquid ptaminabit.** **Et r̄nderūt sacerdotes 7 dixerūt.** **Contaminabit.** **Et respondit aggeus 7 dixit.** **Sic p̄ls iste 7 sic gens ista ante faciē meā dicit dñs. 7 sic oē opus manūū eoz. 7 oīa q̄ obtulerūt ibi. ptaminata erūt.** **Et nūc ponite corda v̄ra a die hac 7 sup. anteq̄ ponere lapis sup lapidem in tēplo domini cū accederetis ad acerū viginti modioz 7 fierent decēz. 7 intraretis ad torcular vt exprimeretis quinquaginta lagenas et siebant viginti.** **Perussi vos vento vr̄te 7 aurugine 7 grandine oīa opa manūū v̄raz. 7 nō fuit in vob̄ q̄ reuerteret ad me dicit dñs.** **Donite corda v̄ra ex die ista 7 in futur⁹ a die vicefima 7 quarta noni mensis a die q̄ fundamēta iactata sunt templi domini ponite sup cor v̄rm.** **Nūquid iam semen in germine est.** **Et adhuc vinea 7 ficus 7 malogranatū 7 lignū oliue nō floruit.** **Et die ista benedicā.** **Et factū ē verbuz dñi secūdo ad aggeū in vicefima 7 q̄rta mensis dicēs.** **Loq̄re ad sorobabel ducē iuda dicens.** **Ego mouebo celū pariter 7 terram. 7 subuertam solū regnozū et conteram fortitudinem regni gētū.** **Et subuertam quadrigam et ascensorem eius. et descendent equi 7 ascenso**

Zacharias

res eorum vir in gladio fratris sui. In die illo dicit dominus exercituum assumam te corobabel filii salathiel serue meus dicit dominus et ponam te quasi signaculum. quia te elegi dicit dominus exercituum.

Explicit Aggeus propheta. Incipit prologus in zachariam prophetam.

Secundo anno dary regis medorum aggeus et zacharias prophetasse lectiones eorum dem declarant. Sed hac de causa aggeus zacharie in ordine prophetarum platus esse videtur. quod eum duobus mensibus ut predictorum lectiones ostendunt. in prophetia precessisse inuenitur. et ad reparationem templi precepto dei populum animasse ut esdras refert dicens. In secundo anno dary regis profetae prophetauerunt aggeus et zacharias filii addo prophete. super iudeos qui erant in iuda et hierusalem. super israel in nomine dei super eos. Tunc surrexerunt corobabel filii salathiel et iesus filii iosedech et principes eius inchoaueruntque edificare domum dei que est in hierusalem. Quibus cum adessent. prophete. exhortatione sua adiuuauerunt eos. Nam et populi israel ab imitacione peccatorum delictorum per suam ammonitionem idem propheta cupiens reuocare. verbis lectione copenhensis usus est. Tunc nocte et ecce vir ascenderat super equum rubrum etc. Tunc dicit propheta virum equo rubro sedentem et stantem in medio mirteti umbrati. cuius visionis hec solutio est. Vir ascendens equum rubrum. licet angelus intelligat. tamen quod predicti coloris equum descendere visus est vindictam sanguinis in eam gentem significat afferendam. que populum israel in captiuitatem redegerat. Nam et esaias propheta per rubrum vestimentorum inter gentes vindictam cum sanguine a deo proferendam demonstrans. his verbis usus est dicens. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de ihsa etc. Stantem vero in medio mirteti umbrati. quod dicit. leticia populo affuturam. per mirteti significationem voluit de signari. Cuius ligni moyses in leuiti-

co. cum faceret mentionem. ait accipietis die prima fructus ligni speciosi. ut leticia populi per bonum olētis ligni et speciosi vmbaculum demonstraret. Sed hanc visionem que liberationem populi et vindictam de aduersariis affuturam demonstrat ob hoc nocte propheta se vidisse memorauit quia populum israel in prima liberatione de terra egipti. nocte discessisse constabat. cuius exitus populi quia presens populus aliquam partem in se retinere videbatur. liberatio eiusdem ac reditus captiuitatis de terra chaldeorum per noctem prophete est reuelata.

Explicit prologus. Incipit Argumentum

Zacharias memor domini sui multiplex in prophetia iesum cum vestibus sordidis et lampade oculorum septem candelabrūque aureum cum totidem lucernis quot oculis. duas quoque oliuas a sinistris lampadis cernit et a dextris. et post equos rufos. varios. albos. et dissipatas quadrigas et effraim. et equum de hierusalem pauperem regem vaticinatur. et predicat regem sedentem super pullum filium asine subiugalis.

Explicit Argumentum. Incipit zacharias propheta. Capitulum I

In mense octauo in anno secundo dary regis factum est verbum domini ad zachariam filium barachie filii addo prophetam. Iratus est dominus super presentes vestros iracundia. Et dices ad eos. Hec dicit dominus exercituum. Conuertimini ad me ait dominus exercituum. Et conuertar ad vos. dicit dominus exercituum. Ne fitis sicut presentes vestri ad quos clamabant prophete priores dicentes. Hec dicit dominus exercituum. conuertimini de vestris vestris malis. et cogitacionibus vestris pessimis. et non audierunt neque attenderunt ad me dicit dominus

Præs vti vbi sunt et prophete. Nūquid
in sempiternū uiuent. Ceterunt uerba
mea et legitima mea que madaui seruis
meis prophetis. nūquid nō cōphenderunt
p̄res v̄tos. Et uersi sunt et dixerūt. si
cut cogitauit dñs exercitū facere nob̄
s̄m vias n̄as et s̄m adinūctiōnes n̄as
fecit nob̄. In die vicesima quarta vn
decimi mensis sabbath in anno secūdo
darii. factum est verbum dñi ad cacha
riam filium barachie filij addo. p̄phetā
dicens. Clidi p̄ noctem. et ecce vir ascen
dens super equū rufum. et ipse stabat in
ter mirteta que erant in pfundo. et post
eū equi rufi varij et albi. Et dixi. Qui
sunt isti dñe mi. Et dixit ad me āgelus
dñi qui loquebat̄ in me. Ego ostendaz
tibi qd̄ sint hec. Et r̄ndit vir qui stabat
int̄ mirteta et dixit. Isti sunt quos mi
sit dñs. vt pambulent̄ terras. Et r̄nde
rūt āgelo dñi qui stabat̄ inter mirteta.
et dixerūt. Perambulauimus terram.
et ecce oīs terra habitā et q̄scit. Et r̄n
dit angelus dñi. et dixit. Dñe exercitū
vsq̄quo tu nō miseraberis hierlm̄ et vr
biū iuda q̄b̄ iratus es. Iste iā septua
gesimus ānus est. Et r̄ndit dñs ange
lo qui loquebatur in me uerba bona. ver
ba cōsolatoria. Et dixit ad me angelus
q̄ loq̄batur in me. Clama dices. hec di
cit dñs exercitū: celatus sup̄ hierlm̄ et
siō celo magno. Et ira maḡ egolira scoz
sup̄ gētes opulētas. qz ego iratus sum
pari. ipi vero adiurauerūt i malū. p̄pte
rea hec dicit dñs. Reuertar ad hierlm̄
in misericordijs. et dom̄ mea edificabit̄
in ea ait dñs exercitū. et perpendicularū
extendetur super hierlm̄. Adhuc clama
dicens. hec dicit dñs exercitū. adhuc
affluent ciuitates mee lonis et solabit̄
adhuc dñs sion. et eliget adhuc hierusa
lem. Et leuauī oculos meos et vidi. et
ecce quatuor cornua. Et dixi ad angelū
qui loq̄batur in me. Quid sunt hec. Et
dixit ad me. Hec sunt cornua que v̄ti
lauerunt iudam et israhel et hierusalem.
Et oñdit mibi dominus q̄tuor fabros
Et dixi. Quid isti veniunt facere. Qui

ait dicens. Hec sunt cornua q̄ ventila
uerunt iudā p̄ singulos viros. et nemo
eorum leuauit caput suum. Et uenēt
isti deterrere ea vt deiciant cornua sup̄
terram iuda vt dispergerent eam. II

Et leuauī oculos meos et vidi et
ecce vir et in manu eius funicu
lus mensoz. Et dixi quo tu va
dis. Et dixit ad me. Ut metiar hierlm̄
videā quāta sit longitudo eius et quā
ta latitudo eius. Et ecce angelus q̄ lo
q̄bat̄ in me egrediebat̄ et alius angelus
egre diebat̄ in occursum ei. et dixit ad eū
Curre. loq̄re ad puez istū dices. Absq̄
muro habitabis hierlm̄ p̄ multitudi
ne hominū et iumentoz in medio eius.
Et ego ero ei ait dñs murus. signis i cir
cūtu. et in gl̄ia ero i medio eius. Do o
fugite de terra aq̄lonis dicit dñs. qm̄ in
quatuor ventos celi dispsi vos dicit do
minus. Sion fuge q̄ habitas apud si
liam babilonis. qz hec dicit dñs exerci
tū. Post gloriā misit me ad gentes q̄
spoliauerūt vos. Qui. n. tetigerit vos.
tangit pupillam oculi mei. Quia ecce
ego leuo manū meā sup̄ eos. et erūt p̄e
de his q̄ seruebant sibi. et cognoscetis.
qz dñs exercitū misit me. Lauda et le
tare filia sion. qz ecce ego venio et habi
tabo i medio tui. ait dñs. Et applicabū
tur gentes multe ad dominū in die il
lo. et erunt mihi in populū. Et habita
bo in medio tui et scies quia dominus ex
ercituum misit me ad te. Et possidebit
dominus iudā p̄tem suā i terra sancti
ficata. et eliget adhuc hierusalem. Sileat
omnis caro a facie domini. qz consurre
xit de habitaculo sancto suo. III

Et oñdit mibi dñs iesum sacer
e dotē magnū stantē corā ange
lo dñi. et sathan stabat a dextris
ei vt aduersaretur ei. Et dixit dñs ad
sathan. Increpet dñs in te sathan. et in
crepet dñs in te qui elegit hierusalem.
Nūquid non iste torris est erutus de
igne. Et iesus erat indutus vestib̄ soz
didis. et stabat ante facies angeli. Qui
respondit. et ait ad eos qui stabat̄ coram

se dicēs. Auferte vestimēta sordida ab eo. Et dixit ad eū. Ecce abstuli a te iniq̄tatem tuā ⁊ indui te mutatorijs. Et dixit. Ponite cidarim mūdā sup caput eius. Et posuerūt cidarim sup caput ei⁹ mūdā ⁊ induerūt eū vestib⁹. Et āgel⁹ lus dñi stabat ⁊ cōtestabā āgelus dñi iesum dicēs. Hec dicit dñs exercitū. Si i v̄ijs meis ābulaueris ⁊ cust odiaz meā custodieris tu q̄z iudicabis domuz meā ⁊ custodies atria mea. et dabo tibi ābulātes de his q̄ nūc h̄ assistūt. Audi iesus sacerdos magne. tu ⁊ amici tui q̄ hitāt coram te. q̄z viri portēdētes sunt. Ecce. n. ego adducā frūū meuz orientē q̄z ecce lapis quē dedi corā iesu. sup lapidē vnū septē oculi sunt. Et ecce ego celabo sculpturā ei⁹ ait dñs exercituum ⁊ auferā iniquitatem terre illius in die vna. In die illa dicit dominus exercituum. vocabit vir amicum suuz subter vineam ⁊ subter ficum.

III

Et reuersus ē angelus qui loq̄batur in me ⁊ suscitauit me q̄z si viruz qui suscitaf de somno suo. Et dixit ad me. Quid tu vides. ⁊ dixi. Vidi. ⁊ ecce candelabrū aureū totū. ⁊ lampas eius sup caput ipius. ⁊ septem lucerne eius sup illud. ⁊ septē infusoria lucernis q̄ erāt sup caput eius. ⁊ due oliue sup illud. vna a dextris lampadis. ⁊ vna a sinistris eius. Et respondi. ⁊ aio ad angelū qui loquebatur i me dicens. Quid sunt hec domine mi. Et respondit angelus qui loq̄batur in me. ⁊ dixit ad me. Nunquid nescis qd sunt hec. Et dixi. Non domine mi. Et respōdit et ait ad me dicens. Hoc est verbum domini ad sorobabel dicens. Non in exercitu nec in robore. sed in spiritu meo dicit domin⁹ exercitū. Quid tu mōs magne coraz sorobabel in planum. Et educet lapidē primariū. et exequabit gratiam gratie eius. Et factum est verbum domini ad me dicens. Manus sorobabel fundauerūt domū istam. ⁊ manus eius perficient eam. ⁊ scietis qz domin⁹ exercitū misit me ad vos. Quis

eū desperit dies paruos. Et letabūt⁹ ⁊ videbūt lapidē stanneū in manu sorobabel. Septem sunt isti oculi domini qui discurrunt in vniuersam terrā. Et respondi. ⁊ dixi ad eum. Quid sunt due oliue iste ad dexteram candelabri ⁊ ad sinistram eius. Et respondi secundo ⁊ dixi ad eum. Quid sunt due spice oliuaz q̄ sunt iuxta duo rostra aurea. in q̄bus sunt suffozoria ex auro. Et ait ad me dicēs. Nunquid nescis quid sunt hec. Et dixi. Non domine mi. Et dixit. Isti sunt duo filij olei splēdoriz qui assistūt dominatozi vniuersę terre.

V

Et conuersus sum ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi et ecce volumē volans. Et dixit ad me. Quid tu vides. Et dixi. Ecce ego video volumē volans. longitudo eius viginti cubitoz ⁊ latitudo eius decē cubitoz. Et dixit ad me. Hec est maledictio q̄ egrediet sup faciem omnis terre. quia omnis sicut ibi scriptum est iudicabitur. ⁊ oīs iurās ex hoc similiter iudicabitur. Educam illud dicit dominus exercituum. ⁊ veniet ad domū furis et ad domū iurantis in nomine meo mendaciter ⁊ cōmorabitur in medio domus eius. ⁊ confumet eam ⁊ ligna eius ⁊ lapides eius. et egressus est angelus qui loquebatur in me. ⁊ dixit ad me. Leua oculos tuos et vide. Quid ē hoc qd egrediet. Et dixi. Quid nam est. Et ait. Hec est amphora egrediens. Et dixit. Hic est oculus eoz in vniuersa fra. Et ecce talentum plūbi portabā. ⁊ ecce mulier vna sedēs in medio amphoze. Et dixit. Hec ē impietas. Et proiecit eam in medio āphoze. ⁊ misit massam plūbeam in os eius. Et leuaui oculos meos et vidi. et ecce due mulieres egrediētes. et spūs i alis eaz. Et habebant alas quasi alas milui ⁊ leuaerunt amphozā inter terram et celum. Et dixi ad angelū qui loquebā in me. Quo iste deferunt amphozā. Et dixit ad me. Ut edificetur ei domus in terra sennaar. et stabiliatur et ponat ibi super basem suam.

T cōuersus sum. et leuavi oculos meos et vidi. et ecce quatuor quadragesime egredientes de medio montium. et motes. motes erei. In quadragesima prima equi rufi. in quadragesima secunda equi nigri. in quadragesima tertia equi albi. et in quadragesima quarta equi varij et fortes. Et rudi. et dixi ad angelum qui loquebatur in me. Quid sunt hec domine mihi? Et rudit angelus et ait ad me. Isti sunt quatuor venti celi. qui egrediuntur ut stent coram domino ante oculos terre. In qua erant equi nigri egrediebantur in terra aquilonis: et albi egressi sunt post eos. et varij egressi sunt ad terram austrum. Qui autem erant robustissimi. exierunt et querebant ire et discurrere per omnem terram. Et dixit. Ite et pambulate terram. Et pambulauerunt terram. Et vocauit me. et locutus est ad me dicens. Ecce qui egrediuntur in terra aquilonis. requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis. Et factum est verbum domini ad me dicens. Sume a transmigratione ab oldai et a tobias et ab idaia et venies tu in die illa et intrabis domum ioseph filij sophonie. qui venerunt de babilone. et sumes aurum et argentum et facies coronas et ponnas in capite iesu filij iosedech sacerdotis magni et loqueris ad eum dicens. Hec ait dominus exercituum dicens. Ecce vir oriens nomen eius. Et subter eum orietur. et edificabit templum domino. et ipse extruet templum domino. Et ipse portabit gloriam. et sedebit et dominabitur super solio suo. Et erit sacerdos super solio suo. et spiritus pacis erit inter illos duos. Et corone erunt helie et tobie et idaie et ben filio sophonie memoriale in templo domini. Et qui perierunt sunt venient et edificabunt in templo domini. et scietis quia dominus exercituum misit me ad vos. Erat autem hoc. si audistis tu audieritis vocem domini dei vestri. VII

Factum est in anno quarto dario regis factum est verbum domini ad zachariam in quarta mensis noni qui est castleus Et miserunt ad domum dei sarasar et rogo melech et viri qui erant consules ad precandus faciem domini. ut diceret sacerdotibus domus domini exercituum et prophetis loquentes. Numquid

flendum est mihi in quanto mense. vel sanctificare me debeo sicut feci iam multis annis. Et factum est verbum domini exercituum ad me dicens. Loquere ad omnem populum sere et ad sacerdotes dicens. Cum ieiunaretis et plageretis in quanto et septimo per hos septuaginta annos. in quibus ieiunastis ieiunastis mihi. Et cum comedistis et bibistis numquid non vobis comedistis et vobis metipsis bibistis. Numquid non hec sunt verba que locutus est dominus in manu prophetarum priorum cum adhuc hierusalem habitaret et esset opulenta. et ipsa et vrbes in circuitu eius. et ad austrum et in campes tribus habitaret. Et factum est verbum domini ad zachariam dicens. Hec ait dominus exercituum dicens. Iudicium vestrum iudicate. et misericordiam et miseratōes facite unusquisque cum fratre suo. Et vidua et pupillum et aduenam et pauperem nolite calūniari. et matrem viri fratris sui non cogitet in corde suo Et noluerunt attendere et auerterunt scapulam recedentes. et aures suas aggrauauerunt ne audiret. et cor suum posuerunt ut adamante ne audiret legem et verba que misit dominus exercituum in spiritu suo seto per manus prophetarum priorum. Et facta est indignatio magna a domino exercituum. Et factum est sicut locutus sum et non audierunt sic clamabunt et non exaudiam dicit dominus exercituum. Et dispersi eos per omnia regna que nesciunt. et terra desolata est ab eis eo quod non esset transiens et reuertens. et posuerunt terram desiderabilem in desertum. VIII

Factum est verbum domini exercituum dicens. Hec dicit dominus exercituum gelatus sum sion celo magno. et indignatione magna gelatus sum ea. Hec dicit dominus exercituum. Reuersus sum ad sion et habitabo in medio hierusalem. Et vocabitur hierusalem ciuitas veritatis et mos domini exercituum mos sanctificatus. Hec dicit dominus exercituum. Adhuc habitabunt senes et anus in plateis hierusalem. et viri baculus in manu eius pro multitudine dierum. Et platee ciuitatis plebunt infantibus. et puellis ludentibus in plateis eius. Hec dicit dominus exercituum. Si videbit difficile in oculis reliquias

populi huius in diebus illis. nunquid in oculis meis difficile erit dicit dominus exercituum. **Hec dicit dominus exercituum.** Ecce ego saluabo populum meum de terra orientis et de terra occasus solis. et adducam eos et habitabunt in medio hierusalem. et erunt mihi in populum. et ego ero eis in deum in veritate et in iusticia. **Hec dicit dominus exercituum.** Confortentur manus vestre. quia audistis in his diebus per mores istos per os prophetarum. in die qua fundata est domus domini exercituum ut templum edificaretur. **Siquidem** annus illos merces hominum non erat nec merces iumentorum erat neque introeunti neque exeunti erat pax pro tribulatione. et dimisi eos homines unumquemque pro primo suo. **Nunc** autem non iuxta dies priorum ego faciam reliquijs populi huius dicit dominus exercituum. sed semine pacis erit. **Uinea** dabit fructum suum et terra dabit germen suum. **Et celi** dabitur rorem suum. et possidere faciam reliquias populi huius uniuersa hec. **Et erit.** sicut eratis maledictio in generibus domus iuda et domus israel. sic saluabo vos et eritis benedictio. **Nolite** timere. comforetur manus vestre. quia hec dicit dominus exercituum. **Sicut** cogitavi ut affligerem vos cum ad iracundiam provocassent preseres vestri me dicit dominus. et non sum misertus. sic conuersus cogitavi in diebus istis ut benificiam domui iuda et hierusalem. nolite timere. hec sunt verba que facietis. **Loquimini** veritatem unusquisque cum primo suo. **Veritatem** et iudicium pacis iudicate in portis vestris. et unusquisque malum pro amico suo ne cogitetis in cordibus vestris. et iuramentum medatione diligatis. **Dia. n.** hec sunt que odi dicit dominus. **Et factum** est verbum domini exercituum ad me dicens. hec dicit dominus exercituum. **Ieiunium** quattuor et ieiunium quattuor. et ieiunium septimi et ieiunium decimi. erit domui iude in gaudium et in leticia. et in solennitates preclaras. **Veritatem** terram et pacem diligite. **Hec dicit dominus exercituum.** Usque quando veniant populi et habitent in ciuitatibus multis. et vadant habitatores vestri ad alterum dicentes. **Sanctus** et reuerentemur faciemus dominum. et quaramus dominum exercituum suum. **Quada** etiam ego. **Et veniet** populi multi et gentes robusti ad querendum dominum

exercituum in hierusalem et reuerentemur faciemus domini. **Hec dicit dominus exercituum.** In diebus illis in quibus apprehendetur decem homines ex omnibus linguis gentium et apprehendetur simbraia viri iudei dicentes. **ibimus** vobiscum. **Audiuimus** enim quoniam deus vobiscum est.

IX

Aus vobis domini in terra adrach. et **o** damasci requiescit ei. quia dominus est oculus hominis et omnium tributorum israel. **Emat** quia in terminis eius. et tirus et sidon. **Assumpserunt** quippe sibi sapientiam valde. **Et edificauit** tirus munitiorem suam. et coaceruauit argentum quasi humum. et aurum ut lutum platearum. **Ecce** dominus possidebit eam. et percussiet in mari fortitudinem eius. et hec igni deuorabit. **Timebit** ascalon et timebit. et gasa et dolebit nimis. et acharon. quoniam confusa est spes eius. **Et pibit** rex de gasa et ascalon non habitabit. **Et sedebit** sepator in acoto. et disperdam superbiam philistinorum. **Et auferam** sanguinem eius de ore eius. et abominaciones eius de medio dentium eius. **Et relinquet** etiam ipse deo nostro. et erit quasi durus in iuda. **acharon** quasi hiebusseus. **Et circumdabo** domum meam ex his qui militat mihi euntes et reuertentes et non transibit super eos ultra exactor quia nunc vidi in oculis meis. **Exultatis** filia sidon. iubilatis filia hierusalem. **Ecce** rex tuus veniet tibi iustus et saluator. ipse pauper et ascendens super asinam. et super pullum filium asine. **Et disperdam** quadrigam ex effraim et equum de hierusalem. et dissipabit arcus belli. **Et loquetur** pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad mare et a fluminibus usque ad fines terre. **Tu** quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu. in quo non est aqua. conuertimini ad munitionem vincti spei. **Hodie** quia quia annuncias duplicia reddam tibi. quoniam nath extendi mihi iudam quasi arcum. impleui effraim. **Et suscitabo** filios tuos sicut onus super filios tuos grecia. et ponam te quasi gladium fortium. **Et dominus** deus super eos videbit. et erit ut fulgur iaculum eius. **Et dominus** deus in tuba canet et valet in tur

bine austri. Dñs exercituū pteget eos
7 deuorabūt et subiciēt lapidibz fun-
de. Et bibētes inebriabūtur quasi a vi-
no 7 replebuntur vt phiale. 7 quasi cor-
nua altaris. Et saluabit eos dñs de eo-
rum in die illa vt gregē ppli sui. qz lapi-
des sancti eleuabūtur sup terram eius
Quid enim bonum eius est 7 quid pul-
crum eius nisi frumentum electorum
7 vinum germinans virgines. X

Erite a dño pluuiā in tpe sero-
p tino. 7 dñs faciet niues et plu-
uiā imbris 7 dabit eis singulis
herbam i agro. Quia simulacra locuta
sunt inutile 7 diuini viderūt mēdaciū.
7 somnatores locuti sunt frustra 7 va-
ne solabātur. Idcirco adducti sunt qz
si grex affligent qz nō ē eis pastor. Su-
per pastores iratus ē furor meus. 7 sup
hircos visitabo. Quia visitauit dñs ex-
ercituū gregē suū domū iuda. et rōsūt
eos qñ equū glorie sue in bello. Ex ipō
angulus. 7 ex ipō parillus. 7 ex ipō arc-
pñ 7 ex ipō egrediet oīs exactor simul.
Et erūt qñ fortes cōculcātes lutū via-
rū in plio. Et bellabunt qz dñs cū eis 7
pfundēt ascensores equoz. Et pfortabo
domū iuda. 7 domū ioseph saluabo. Et
puertā eos qz misereloz eoz. 7 erunt si-
cut fuerūt qñ nō picerā eos. Ego em̄
dñs deus eoz. 7 exaudia eos. Et erūt qñ
si fortes effraim 7 letabit cor eoz quasi
a vino. Et filij eoz videbunt 7 letabū-
tur. 7 exultabit cor eoz in domino. Si-
bilabo eis. 7 cōgregabo illos. qz redemi
eos. Et multiplicabo eos sicut añ fue-
rant multiplicati. 7 seminalo eos in po-
pulis. Et de longe recordabūtur mei. 7
viuēt cū filiis suis 7 reuertētur 7 redu-
cam eas de terra egipti. 7 de assiris cō-
gregabo eos. Et ad terrā galaad 7 liba-
ni adducā eos. 7 nō inueniet eis locus.
Et transiet in maris freto. 7 pcutiet in
mari fluctus. 7 pfundētur omnia pfun-
da fluminis. Et humiliabit supbia as-
sur. 7 sceptrum egipti recedet. Lōforta-
bo eos in domino. 7 in nomine eius am-
bulabunt dicit dominus. XI

Peri libanie portas tuas. et cor-
a medat ignis cedros tuas. plu-
la abies qz cecidit cedrus. quo-
niam magnifici vastati sunt. Ululate
quercus basan. qm̄ succifus ē salt' mu-
nitus. Vox ululatus pastoz. qz vastata
ē magnificentia eoz. Vox rugitus leo-
nū. qm̄ vastata ē supbia iordanis. Nec
dicit dñs deus meus. Pasce pecora or-
cisionis qñ possiderāt occidebāt 7 non
dolebāt. 7 vdebāt ea dicētes. Bñdicit'
dñs. diuites facti sumus. Et pastores
eoz nō pcebāt eis. 7 ego nō pcam vltra
sup hitantes tram dicit dñs. Ecce ego
tradā hoies. vnūquēqz in manu primi
sui 7 i manu regi sui 7 pcedēt tram 7 nō
eruā de manu eoz 7 pasca pecus occisio-
nis pñ h o paupes gregi. Et assumpsi
mibi duas virgas. vnā vocaui decore
7 alteram vocaui funiculum 7 pavi gre-
gem. Et succidi tres pastores in mēse
vno 7 ptracta ē aīa mea i eis. Siqdē 7
aīa eoz variauit in me. Et dixi. Nō pa-
scam vos. Quod moritur moriatur. et
quod succiditur succidatur 7 reliqui de-
uozent vnusquisqz carnem proximi sui
Et tuli virgam meā que vocabatur te-
cus et abscidi eā. vt irritū facerē sedus
meū qd pculsi cū oibz pplis. 7 in irritū
deductū ē in die illa. Et cognouerūt sic
paupes gregis qui custodiūt mibi quia
verbū dñi est. Et dixi ad eos. Si bonū
est in oculis vris afferte mercedē meā.
7 si nō quiescite. Et appenderūt merce-
dē meā. triginta argēteos. Et dixit dñs
ad me. Proice illud ad statuariū. Des-
coz pñ. quo appreciatus sum ab eis. 7
tuli triginta argenteos 7 pñci illos i do-
mo domini ad statuariū. Et precidi vir-
gam meam secundā que appellabatur
funiculus vt dissoluerem germanitatē
inter iudam et israhel. Et dixit dominus
ad me. Adhuc sume tibi vasa pastozis
stulti. Quia ecce ego suscitabo pas-
cozes in terra qui derelicta non visitabit. dis-
sum non queret et contritum nō sana-
bit 7 id quod stat nō enutriet 7 carnes
pinguium comedet. 7 vngulas eozum

dissoluet. **D** pastor & idolū. derelinqns
gregē. Gladius sup brachiū ei⁹. et sup
oculū dextere eius. Brachiu⁹ eius aridi-
tate siccabit. & oculus dextere eius tene-
brescens obscurabitur. **XII**

Aus vbi dñi sup isrl. Dicit do-
minus extendēs celū & fundās
fram. & fingēs spm homīs i eo.

Ecce ego ponā hierlm supluminare cra-
pule omīb⁹ plīs in circūitu. sed & iuda
erit i obfidiōe h hierlm. Et erit i die il-
la ponā hierlm lapidē oner⁹ cūct⁹ plīs
Dēs q̄ leuabūt eū. scissione lacerabun-
tur & colligētur aduersus eaz oīa regna
tre. In die illa dicit dñs. pcutiā omnē
equū in stuporē. & ascensorē ei⁹ in amen-
tiā. Et sup domū iuda aperiam oculos
meos & oēm equū p̄loꝝ pcutiā cecita-
te. Et dicēt duces iuda i corde suo. con-
fortētur hitatores hierlm. in dño exer-
cituū deo eozū. In die illa ponā duces
iuda sicut caminū ignis i lignis. & sicut
facē ignis in feno & deuorabūt ad dexte-
rā & ad sinistrā oēs p̄los in circūitu. &
hitabitur hierlm rursus in loco suo in
hierlm. et saluabit dñs tabernacula iu-
da sicut in p̄ncipio vt magnifice glorie-
tur domus dō. & gloria hitantiū hieru-
salem h iudam. In die illa p̄teget dñs
hitatores hierlm. Et erit q̄ offenderit
ex eis in die illa ouasi dauid. & domus
dauid quasi rei. sicut angelus dñi i cō-
spectu eius. Et erit in die illa querā cō-
terere oēs gentes q̄ veniūt h hierlm. &
effundā sup domū dō & sup hitatores
hierlm spm grē & p̄cū. Et aspicient
ad me quē p̄firerūt et plangēt eū plan-
ctu q̄si sup vnigenitū. & dolebūt sup eū
vt doleri solet in morte primogeniti. in
die illa magnus erit plactus in hierlm
sicut planctus ad rēmon in campo ma-
gedon. Et plangēt terre. familie & fami-
lie seorsum. Familie domus dauid se-
orsum. & mulieres seorsum. familie do-
mus nathan seorsum. & mulieres eoz
seorsum. Familie domus leui seorsum
& mulieres eoz seorsuz. Familie semet
seorsum. & mulieres eoz seorsum. **Dēs**

familie reliq. familie & familie seorsum
& mulieres eoz seorsum. **XIII**

In die illa erit fons patens do-
mū dō & hitantib⁹ hierlm. et i
ablutionē pctōis & mēstruate

Et erit in die illa dicit dñs exercituuz.
dispdā noīa idoloꝝ de fra. & nō memo-
rabūtur vltra. Et pseudo p̄phetas & spi-
ritū immūdū auferā de fra. Et erit cu⁹
p̄phetauerit q̄spiā vltra. dicēt ei p̄ ei⁹ &
m̄ ei⁹ q̄ genuerūt eū. Nō viues. q̄ mē-
daciū locutus es in noīe dñi. Et confi-
gent eū p̄ ei⁹ & m̄ ei⁹ genitores ei⁹. cu⁹
p̄phetauerit. Et erit i die illa cōfundēt
p̄phete vnusq̄sq̄ ex visione sua cū p̄phe-
tauerint. nec opientur pallio saccinorū
mentiant. **S**z dicet. nō sum p̄pheta. ho-
mo agricola ego sum. qm̄ adam exem-
plū m̄ eū ab adolescētia mea. & diceſ ei
Quid sunt plage iste i medio manuz
tuar. Et dicet. his plagat⁹ sum i domo
eoz q̄ diligebant me. Framea suscitare
sup pastorē meū. & sup virū coherentē
mibi dic dñs exercituū. Percute pasto-
rem. & disp̄gentur oues. Et p̄uertā ma-
nū meā ad puulos. Et erūt in oī terra
dicit dñs. p̄tes due i ea disp̄gent⁹ & defi-
ciēt. & tertia p̄s relinq̄tur in ea. Et du-
cam tertiā p̄tē p̄ ignē & vram eos sicut
vri argentū. & p̄balō eos sicut p̄batur
aur. Ip̄e vocabit nomē meū. et ego ex-
audia eū. Et dicā. p̄ls meus es. & ip̄se
dicet dominus deus meus. **XIII**

Ecce dies dñi veniūt. dicit do-
minus & diuidēt spolia tua in
medio tui. Et p̄gregabo om̄es
gentes ad hierusalē in prelum & capie-
tur ciuitas & vastabūtur domus. & mu-
lieres violabuntur. Et egrediet̄ media
pars ciuitatis in captiuitatē et reliquū
populi nō auferet̄ ex vrbe. Et egrediet̄
dominus & p̄habitur contra gētes il-
lae. sicut p̄liatus ē in die certamis. Et
stabūt pedes eius in die illa sup montē
oliuar. qui est contra hierlm ad orientē
tem. Et scindet̄ mons oliuar ex media
pte. sui ad orientē & ad occidentē p̄rupto
grādi valde. Et sepabit̄ mediū montis

E iij

ad aq̄lonē. ⁊ mediū ei⁹ ad meridiez. Et fugietis ad vallē mōtiū eorū qm̄ dūge- tur vallis mōtiū vsq̄ ad primū. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in dieb⁹ iosie regis iuda. Et veniet dñs deus meus. oēsq̄ sancti cū eo. Et erit. in die illa nō erit lux. sed frigus et gelu. Et erit dies vna q̄ nota ē dño. nō dies neq̄ nox. ⁊ in tempe vesperi erit lux. Et erit in die illa eribunt aque viue de hierusalem. Mediū eaz ad mare orientale ⁊ mediū eaz ad mare nouissimum. In estate ⁊ in hieme erūt. ⁊ erit dñs rex super omnē terram. In die illa erit dñs vnus ⁊ erit nomē eius vnū. Et reuertetur oīs fra vsq̄ ad tēstrū. de colle rē mō ad austrū hierlm. Et exaltabit ⁊ hitabitur ī loco suo a porta beniamin vsq̄ ad locū porte prioris ⁊ vsq̄ ad portā āgulo rū ⁊ a turre ananeshel vsq̄ ad torcularia regis. Et habitabūt in ea. ⁊ anathema nō erit āpius. S; sedebit hierlm secura. ⁊ hec erit plaga: plaga qua pcutiet dominus oēs gētes q̄ pugnaverūt aduersus hierlm. Tabescet caro vniuscuiusq̄ stantis sup pedes suos ⁊ oculi eius contabescēt ī foraminib⁹ suis. ⁊ lingua eorū stabescet in ore suo. In die illa erit tumultus dñi magnus ī eis ⁊ apprehēdet vir manū primi sui. pseret manus eius sup manū primi sui. Sed ⁊ iudas pugnabit aduersus hierusalem. Et cōgregabūtur diuitie oīm gentiū ī circūitu. aurum ⁊ argentum et vestes multe satis. Et sic erit ruina eq̄ ⁊ muli ⁊ camelī et asini ⁊ oīm iumentorū q̄ fuerint in castris illis. sicut ruina hec. Et omnes qui reliqui fuerint de vniuersis gentibus que venerunt contra hierusalem. ascēdēt ab anno in annū vt adorēt regē dñm exercitū. ⁊ celebrent festiuitatem tabernaculorū. Et erit qui nō ascēderint de familijs fr̄e ad hierlm vt adorēt regem dñm exercitū. nō erit sup eos imber. q̄ ⁊ si familia egipti nō ascēderit ⁊ nō venerit. nec sup eos erit. S; erit ruina: ruina q̄ pcutiet dñs oēs gentes. q̄ nō ascēderint ad celebrandā fe-

stiuitatē tabernaculorū. Hoc erit p̄t̄m egipti ⁊ hoc p̄t̄m oīm gentiū q̄ nō ascēderint ad celebrandā festiuitatē tabernaculorū. In die illa erit qd̄ sup strenus equi ē sc̄m dño. et erūt lebetes ī domo dñi quasi phiale corā altari. Et erit oīs lebes in hierlm et in iuda sanctificatus dño exercitū. Et veniet omnes imolantes ⁊ sument ex eis. et coquet in eis. Et nō erit mercator vltra in domo domini exercituum in die illo.

Explicit zacharias p̄pheta. Incipit prologus in Malachiam p̄phetam.

¶ Cuius p̄ moisen p̄lo israel p̄ceperat. sacerdotes tabernaculi sui oīm corpali vicio liberos hostias oīm vicio vacuas sibi offerre

Quibus legē suam ad regendū p̄lm ob hoc dederat vt p̄ sacrificiorū oblationē internūcij dei ⁊ hoīm facti. p̄lm p̄ceptis celestib⁹ facerent obedire. Cū sacerdotēs āgelos dei esse. hoc in loco scriptura testat. Sed q̄ tanti nūeris gr̄am cōtēnētes. supradictus p̄ls ac sacerdotes sacrificia vicio deturbata. ipsi crimibus atq̄ impietatib⁹ maculati deo offerre ceperūt. Ideo p̄ malachiam p̄pheta de p̄lm suoz isrl̄ increpās ait. Dilexi vos dicit dñs. Et dixistis. In quo dilexisti nos. Adhuc frat̄ erat esau iacob dicit dñs. ⁊ dilexi iacob. esau autē odio habui. esau autē fr̄m iacob nō iniq̄ aut spontanea volūtate odio habitū a deo. vel sine meriti gr̄a iacob dilectū manifestū est. cuz fm̄ p̄scientiam suam esau quidem effusionem fraterni sanguinis cōcupisce re. iacob autem in sui cognitione obseruandam legem desiderare cognosceret. Cuius rei gratia supradicto vsus est ex emplo dicens. Dilexi iacob. esau autē odio habui. Quāuis ex opib⁹ memoratorum quozuz liber geneleos meminit. in quo vnusquisq̄ eorū futur⁹ erat p̄fito manifeste constaret vt scriptuz est. Creuerunt p̄teri. ⁊ erat esau homo

Malachias

agressis sciēs venari. iacob autē hō simp/plex manēs in tabernaculo. Nā reliqua q̄ lectione cōprehensa sunt puaricatio/ nem ppli israel i obseruādīs sacrificijs dei increpationēq; in eundē q̄ deus ali enos coluerūt significant.

Explicit prologus. Incipit argumētū.

Malachias aperte et in fine
omniū pphetarū dicit de
abiectione israel et vocati/one gētū. Nō ē mihi aut
volūtas in vobis dicit do/minus exercitū. et munus nō suscipiā
de manu v̄ra. Ab ortu em̄ solis vsq; ad
occasum magnū est nomen meū in gē
tib; et i omni loco sacrificat. et offertur
nomini meo oblatio munda.

Explicit argumētum. Incipit Ma/ lachias propheta. Capitulū I

Respon

Responsum dñi ad isrl i ma/nu malachie pphete. Dilexi vos di/ cit dñs. Et dixistis. In quo dilexisti nos. Nonne frat/ erat esau iacob dicit dñs. Et dilexi ia/ cob. esau autē odio habui. Et posui seyr mōtes eius in solitudinē. et hereditatez eius in dracones deserti. q̄ si dixerit idu/ mea. destructi sumus. sed reuertētes edi/ ficabimus q̄ destructa sunt. hec dicit do/ minus exercitū. Isti edificabūt et ego destruā. Et vocabūt termini impietat; et pls cui iratus ē dñs vsq; i eternū. Et oculi v̄ri videbūt. et vos dicetis. magnificet dñs sup t̄minū isrl. Filij hono/ rat p̄rem et p̄us dñm suū. Si ḡ pater ego suz. vbi ē honoꝝ meus et si dñs ego sum. vbi ē timoꝝ meus dicit dñs exerci/ tū ad vos. o sacerdotes qui despicitis nomen meum. et dixistis. in quo desperi/ mus nomē tuū. Offertis super altare

meū panē pollutū. Et dicitis. In quo polluimus te. In eo q̄ dicitis. mēsa do/ mini despecta ē. Si offeratis cecti ad i/ molandū. nōne malū ē. Et si offeratis claudum et languidum. nonne malum est. Offer illud duci tuo. si placuerit ei aut si susceperit faciē tuā dicit dñs exer/ citū. Et nunc deprecamini vultuz dei vt misereat v̄ri. de manu em̄ vestra fa/ ctū est hoc. si quo mō suscipiat facies ve/ stras dicit dñs exercitū. Quis in vo/ bis qui claudat ostia. et incendat altare meū gratuito. Nō ē mihi volūtas i vo/ bis dicit dñs exercitū. et munus nō su/ scipiam de manu v̄ra. Ab ortu em̄ solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gentib;. et in omni loco sacrificat et of/ fert noī meo oblatio mūda. qz magnū ē nomē meū in gētib; dicit dñs exerci/ tū. Et vos polluistis illud in eo q̄ dici/ tis. mēsa dñi p̄aminata ē. et qd̄ suppo/ nitur. stēptibile ē cū igne q̄ illud deuo/ rat. Et dixistis. Ecce de labore. Et exul/ stastis illud dicit dñs exercitū. Et in/ tulistis de rapinis claudū et languidū et intulistis munus. Nūqd̄ suscipiā illud de manu v̄ra dicit dñs exercitū. Ma/ ledictus dolosus qui habet in grege suo masculū. et vortū faciens immolat debi/ le domino. Quia rex magnus ego dicē dñs exercituum. et nomen meum boꝝri/ bile in gentib;.

Il
T nūc ad vos mandatu; hoc o/ e. sacerdotes. Si nolueritis au/ dire et si nolueritis ponere sup/ cor vt detis gloriā noī meo ait dñs exer/ citū. mittā in vos egestatē. et maledicā bñdictionib; v̄ris. et maledicā illis quo/ niā nō posuistis sup cor. Ecce ego p̄ici/ am vobis brachiū. et disp̄gam sup vul/ tū v̄m stercus solēnita tū v̄rāz et assu/ met vos secum. Et scietis quia missi ad/ vos mādatū istud. vt esset pactū meuz cū leui dicē dñs exercitū. Pactū meuz fuit cū eo vite et pacis et dedi ei timoꝝz et timuit me et a facie nomis mei pauē/ bat. Lex veritatis fuit in ore eius et ini/ quitas nō ē inuenta in labijs eius. In

pace et in equitate ambulauit mecum. et multos auertit ab iniquitate: Labia enim sacerdotis custodiunt scientiam. et legem regerent ex ore eius. quia angelus domini exercituum est. Quos autem recessistis de via. et scandalisastis plurimos in lege. Irritum fecistis pactum. leui dicit dominus exercituum. propter quod et ego dedi uos contemptibiles et humiles omnibus populis. sicut non fuistis uias meas. et accepistis faciem in lege. Numquid non per uiam omnium nati sumus. Numquid non de uero creatum nos. Quare ergo despicit unusquisque uerum fratrem suum uolens pactum patrum nostrorum. Transgressus est iuda et abominatio facta est in israel et in hierusalem. quia contaminauit in das sanctificationem domini quam dilexit. et habuit filias dei alieni. Dispudet dominus uirum qui fecerit hoc. magister et discipulum de tabernaculo iacob. et offerentem munus domino exercituum. Et hoc rursum fecistis. Operiebatis altare domini fletu et mugitu ita ut non respiciam ultra ad sacrificium. nec accipiam placabile quod de manu uestra. Et dixistis. Quia ob causam. Quia dominus testificatus est inter te et uxorem uirginitatis tue. quam tu desperasti. Et hec particeps tua et uxor federis tui. Nonne uirginitas fecit. et residuum spiritus eius est. Et quid uerum querit nisi seminem dei. Custodite ergo spiritum uerum et uxorem adolescentie tue noli despiciere. Cum odio habueris dimitte dicit dominus deus israel. Operiet autem iniquitas uelamentum eius dicit dominus exercituum. Custodite spiritum uestrum. et nolite despiciere. Laborare fecistis dominum in sermionibus uestris. Et dixistis. In quo eum fecimus laborare. In eo quod dicit. Omnis qui facit malum bonus est in conspectu domini. et tales ei placet. aut certe. ubi est deus iudicij.

III
Ecce ego mittam angelum meum. et e preparabit uiam ante faciem meam. Et statim ueniet ad templum suum dominator quem uos queritis. et angelus testamenti quem uos uultis. Ecce uenit dicit dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem aduentus eius. Et quis stabit ad uidendum eum. Ipse enim quasi ignis conflans. et quasi herba

fullonum. et sedebit plangens et emundans argentum. Et purgabit filios leui. Et colabit eos quasi aurum et quasi argentum et erunt domino offerentes sacrificia in iusticia. Et placebit domino sacrificium iuda et hierusalem sicut dies seculi. et sicut anni antiqui. Et accedam ad uos in iudicio. et ero testis reorum maleficis et adulteris et peruersis et qui calumniant mercedem mercenarij et humiliant uiduas et pupillos. et opprimunt peregrinum. nec timuerunt me dicit dominus exercituum. Ego enim dominus et non mutor et uos filij iacob non estis consumpti. Adiebus enim patrum uestrorum recessistis a legitimis meis. et non custodistis. Reuertimini ad me et reuertar ad uos dicit dominus exercituum. Et dixistis. in quo reuertemur. Si affiget homo teum quia uos conuictis me. Et dixistis. In quo conuictus te. In decimis et in primitiis. Et in penuria uos maledicti estis. et me uos conuictis gens tota. Inferte omnem decimam in horreum meum et sit cibus in domo mea. et probate me super hoc dicit dominus. Si non aperuero uobis cataractas celi. et effundero uobis benedictionem usque ad abundantiam. Et increpabo per uos de uos uos. et non corrumpet fructum terre uestrae. nec erit sterilitas uinea in agro dicit dominus exercituum. Et beatos uos dicent omnes gentes. Critis. non uos terra desiderabilis dicit dominus exercituum. Inualuerunt super me uerba uestra dicit dominus. Et dixistis. Quid locuti sumus contra te. Dixistis. Vanus est qui seruit deo. Et quod emolumentum quia custodiimus precepta eius. et quia ambulauimus. tristes coram domino exercituum. Ergo nunc beatos diximus arrogantes. Si quidem edificati sunt facientes impietates. et temptauerunt deum et salui facti sunt. Tunc locuti sunt timentes deum. unusquisque cum proximo suo. Et attendit dominus et audiuit et scriptum est liber monumenti coram eo timentibus dominum et cogitantibus nomen eius. Et erunt mihi ait dominus exercituum in die qua ego facio in peculiis. et parcam eis sicut parcat

vir filio suo seruienti sibi. Et conuertimini et videbitis quid sit inter iustum et impium et inter seruientem deo et non seruientem ei.

III
Ecce enim dies veniet succensa que si caminus. et erunt omnes superbi et omnes facientes impietatem stipula et inflammabit eos dies veniens dicit dominus exercituum. que non derelinquet eis radicem et germen. Et orietur vobis timentibus nomen meum sol iusticie. et sanitas in pennis eius. Et egrediemini et salietis sicut vitulus de armento. et calcabitis impios cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die qua ego facio dicit dominus exercituum. Memoro te legis moysi filii mei quam mandavi ei in ore ad omnem israel. precepta et iudicia. Ecce ego mittam vobis beliam prophetam antequam veniat dies domini magnus horribilis. Et conuertet cor patrum ad filios. et cor filiorum ad patres eorum. ne forte veniam et percutiam terram anathemate.

Explicit Malachias propheta. Incipit prologus beati Hieronimi presbiteri in libros machabeorum.

Machabeorum libri duo prenotant plura inter hebreorum duces gentesque persarum pugnam que sabbatorum. et nobiles machabei ducis triumphos extra cuius nomine et libri idem sunt nuncupati. Hec quoque historia pertinet etiam inclita illa gesta machabeorum fratrum que sub antiocho rege pro sacris legibus dira tormenta perpessi sunt. Quos mater pia dum diuersis supplicijs urgerentur. non solum non fleuit. sed et gaudens hortabatur ad gloriam passionis.

Item alius prologus.

Machabeorum libri licet non habeantur in canone hebreorum tamen ab ecclesia inter diuinorum voluminum annotantur

historias. Prenotant autem prelia inter hebreorum duces. gentesque persarum pugnam quoque sabbatorum et nobiles machabei triumphos sedus quoque amicitiarum cum romanorum ducibus atque legationum Machabei septem fratres ab una matre machabea nomine geniti. custodientes legem patris traditionem non manducantes carnem porcinam. ob hoc ab antiocho rege seuerissimo in antiochia martiri gloria coronati sunt cum matre sua atque sepulti cum magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus. Incipit liber primus Machabeorum. Capitulum I

Factum est

postquam percussit alexander philippi macedonum primus regnavit in grecia egressus de terra cethim

darium regem persarum et medorum. constituit prelia multa. et obtinuit omnem munitionem et interfecit reges terre. Et pertransiit usque ad fines terre. et accepit spolia multitudinis gentium. et filuit terra in conspectu eius. Et congregavit virtutem et exercitum fortem nimis. et exaltatum est et eleuatum cor eius. et obtinuit regiones gentium et tyrannos. et facti sunt illi tributarii. Et post hec decidit in lectum et cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erant nutriti a iuuentute sua et diuisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnavit alexander annis duodecim. et mortuus est. Et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque in loco suo et impo fuerunt omnes sibi diademata post mortem eius. et filij eorum post eos annis multis. et multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix petri. antiochus illius filius antiochi regis qui fuerat romae obses. et regnavit in anno centesimo tricesimo septimo regni grecorum.

In diebus illis erant ex israel filii iniqui
et suaserunt multis dicentes. Eamus et
disponamus testamentum cum gentibus que
circa nos sunt. quia ex quo recessimus ab
eis. inuenerunt nos multa mala. Et lo-
quutus est sermo in oculis eorum. Et testi-
ficauerunt aliquid de populo. et abierunt ad reges
Et dedit illis potestatem. ut facerent iustitias
gentium. Et edificauerunt gymnasium in
hierosolymis secundum leges nationum. et fece-
runt sibi preputia. et recesserunt a testamen-
to sancto. et iuncti sunt nationibus. et uen-
diti sunt ut facerent malum. et patum est re-
gnum in conspectu antiochi. et cepit regna-
re in terra egypti. ut regnaret super duo re-
gna. Et intrauit in egyptum in multitudine
grauis. in curribus et elephatis et equis. et
copiosa nauium multitudine. Et constituit
bellum aduersus ptolomeum regem egypti. et
ueritus est ptolomeus a facie eius. et fugit et
ceciderunt vulnerati multi. Et apprehendit
ciuitates munitas in terra egypti. et acce-
pit spolia terre egypti. Et peruertit antiochus
postquam percussit egyptum in centesimo et quadragesimo
et tercio anno. et ascendit ad israel
et ascendit hierosolimam in multitu-
dine graui. Et intrauit in sanctificationem
cum supbia et accepit altare aureum. et cade-
labrum lumis et uniuersa uasa eius et me-
sam positionis et libatoria et phialas et
mortariola aurea et uelum et coronas et or-
namentum aureum quod in facie templi erat. et com-
minuit omnia. Et accepit argentum et aurum et
uasa cupiscibilia. et accepit thesauros
occultos quos inuenit. et sublatis omnibus
abiit in terram suam. Et fecit cedere hominem. et lo-
cutus est in supbia magna. Et factus est
planctus magnus in israel. et in omni lo-
co eorum. Et ingemuerunt principes et senio-
res. et iuuenes et uirgines infirmati sunt
et speciositas mulierum immutata est. Dis-
maritus sumpsit lamentum. et quae sedebat
in thoro maritali lugebat. Et commota est
terra super habitantes in ea. et uniuersa
domus iacob induit confusione. Et post
duos annos dierum misit rex principem
tributorum in ciuitates iuda. et uenit hiero-
susalem cum turba magna. Et locutus est

ad eos uerba pacifica in dolo et crediderunt
ei. Et irruit super ciuitates repente
et percussit eam plaga magna et perdidit popu-
lum multum ex israel. Et accepit spolia ci-
uitatis et succendit eam igni. Et destruxit
domos eius et muros eius in circuitu.
et captiuas duxerunt mulieres et natos. et
pecora possederunt. Et edificauerunt ciui-
tatem dauid muro magno et firmo et tur-
ribus firmis et facta est illis in arcem. Et po-
suerunt illic gentem peccatricem uiros
iniquos et conualuerunt in ea. Et posuerunt
arma et escas. et congregauerunt spolia hie-
rusalem et reposuerunt illic. Et facti sunt
in laqueum magnum. Et factum est hoc ad in-
fidias sanctificationi et in diabolum ma-
lum israel. Et effuderunt sanguinem inno-
centem per circuitum sanctificationis et
contaminauerunt sanctificationem. Et fu-
gerunt hitatores hierusalem propter eos et fa-
cta est hitatio exterorum. et facta est ex-
terminatio sui. et nati eius reliquerunt eam. San-
ctificationes eius desolatae sunt sicut solitu-
do. dies festi eius peruersi sunt in luctum
sabbata eius in obprobrium honores eius
in nihilum. Secundum gloriam eius multi-
plicata est ignominia eius. et sublimitas
eius conuersa est in luctum. Et scripsit rex an-
tiochus omni regno suo. ut esset omnis populus
unus. Et reliquerunt uniusquodque legem suam. et con-
senserunt omnes gentes secundum uerbum regis anti-
ochi. Et multi ex israel consenserunt ei. et
sacrificauerunt idolis. et conquinauerunt
sabbatum. Et misit rex antiochus
libros per manus nuntiorum in hierusalem. et in
omnes ciuitates iude ut sequerentur leges gen-
tium et prohiberent holocausta et sacrificia
et placationes fieri in templo dei et prohiberent
celebrari sabbatum et dies solennes.
Et iussit conquinari sancta et sanctum populum
israel. Et iussit edificari aras et templa et
idola. et immolari carnes suillas et pecora
comunia. et relinquare filios suos in circuitu
cisos. et conquinari animas eorum in omnibus mun-
dicijs et abstationibus. ita ut obliuiscerent
legem et immutaret omnes iustificationes dei.
Et quicumque non fecissent secundum uerbum regis an-
tiochi morerentur. Secundum omnia uerba haec

scripsit oī regno suo. et p̄posuit p̄ncipes
 p̄lo q̄ hec fieri cogeret. Et iusserūt ci-
 uitatibz iude sacrificare. Et congregati
 sunt mlti de p̄lo ad eos q̄ dereliquērāt le-
 gem dñi. et fecerūt mala sup̄ fr̄a. et effu-
 gauerūt p̄lm isrl̄ in abditiis et in absco-
 ditis fugitiuoz locis. Die q̄ntadecima
 mēsis casleu. q̄nto et q̄dragesimo et cen-
 tesimo āno. edificauit rex ātiochus ato-
 minādū idolū desolatōis sup̄ altare dei
 et p̄vniuersas ciuitates iude in circuitu
 edificauerūt aras. et añ ianuas domoz
 et in plateis incēdebant thura et sacrifi-
 cabāt. Et libros leḡ dei p̄buserūt igni
 scindētes eos et apud quēcūqz inuenie-
 bant libri testamēti dñi. et quēcūqz obfua-
 bat legē dñi s̄m edictū reḡ trucidabāt
 eū. In virtute sua faciebāt hec p̄lo isrl̄.
 q̄ inueniebāt in oī mēse i ciuitatibz. Et
 q̄nta et vice sima die mēsis sacrificabāt
 sup̄ arā q̄ erat p̄ altare. et mulieres que
 circūcidebāt filios suos trucidabāt s̄m
 iussū reḡ ātiochi. Et suspēdebāt pue-
 ros a ceruicibz p̄vniuersas domos eo-
 rū et eos q̄ circumciderant illos trucida-
 bāt. Et multi de p̄lo israel diffinierūt
 apud se. vt nō manducaret immūda et
 elegerūt magis mori q̄ cibis coinq̄na-
 ri immūdis. et noluerunt infringere le-
 gē dei sc̄tam. et trucidati sunt. Et facta
 ē ira maḡ sup̄ p̄lm isrl̄ valde. **II**

In diebus illis surrexit matathias
 filius iohānis filij simēdis
 sacerdos ex filijs ioarim ab hie-
 rusalē et p̄sedit i mōte modin. Et habe-
 bat filios q̄nqz. iohannā q̄ cogimnaba-
 tur gaddis. et simonē q̄ cognominabāt
 thasi. et iudā q̄ vocabat machabē et ele-
 saz q̄ cogimnabāt abarō. et ionathā q̄ cog-
 miabāt a p̄hus. Hi viderūt mala q̄ fie-
 bāt i p̄lo iuda et i hierl̄m. Et dixit ma-
 tathias. Ele mihi. Et qd̄ nat̄ sum vi-
 dere p̄tritionē ppli mei et p̄tritionē citi-
 tatis sc̄te. et sedere illic cū dā i manibz
 inimicōz. Sc̄tā in manu extraneoz fa-
 cta sunt. tēplū ei? sicut hō igbilis. Cla-
 sa glorie eius captiua abducta sunt tru-
 cidati sunt senes eius i plateis. et iue-

nes eius ceciderūt in gladio inimicōrū
 Que gēs nō hereditauit regnū eius. et
 nō obtinuit spolia ei? Dis p̄positio ei?
 ablata ē. Que erat libera facta ē ancilla
 Et ecce sancta n̄ra et pulcritudo n̄ra et
 claritas n̄ra desolata ē et coinq̄nauerūt
 eam gētes. Quo ergo nobis adhuc vi-
 uere. Et scidit vestimenta sua matathi-
 as et filij eius et opuerūt se cilitijs. et plā-
 xerūt valde. Et venerūt illuc qui missi
 erāt a rege ātiocho. vt cogeret eos q̄ cō-
 fugerāt in ciuitatē modin. immolare et
 accendere thura. et a lege dei discedere.
 Et multi de p̄lo isrl̄ p̄sentiētes accessē-
 rūt ad eos sed matathias et filij ei? con-
 stāter steterūt. Et r̄ndētes q̄ missi erāt
 ab ātiocho dixerūt matathie. P̄ncipes
 et clarissimus et magnus es i hac ciuita-
 te. et ornatus filijs et fratribz. Ergo acce-
 de p̄or et fac iussū reḡ sic fecerūt officē
 gentes et viri iuda et q̄ remāserūt i hieru-
 salē. et eris tu et filij tui int̄ amicos reḡ.
 et āplificatus auro et argēto et mūeribz
 multz. Et r̄ndit matathias. et dixit ma-
 gna voce. Et si oēs gentes regi ātiocho
 obediūt vt discedāt vnusq̄sqz a seruitu-
 te legis patrū suoz. et p̄sentiāt manda-
 tis eius. ego et filij mei et fr̄es mei obedi-
 emus legi patrū n̄roz. Propitius sit
 nobis deus. nō ē nobis vtile relinque-
 re legem et iusticias dei. Nō audiemus
 verba regis antiochi. nec sacrificabim?
 trāsgrediētes legis n̄re mādāta. vt ea-
 mus altera via. Et vt cessauit loq̄ vba
 hec accessit qd̄ iudens in oīm oculis sa-
 crificare idolis sup̄ arā in ciuitate mo-
 din s̄m iussū regis. Et vidit matathē
 as et doluit. et cōtremuerūt renes eius.
 Et accensus est furor eius s̄m iudicijs
 legis. et insiliens trucidauit eū sup̄ arā
 Sz et virū quez rex antiochus miserat
 qui cogebat imolari. occidit i ipso tpe et
 aram destruxit. et celatus est legem si-
 cut fecit phinees cambri filio salomi.
 Et exclamauit matathias voce magna
 in ciuitate dicens. Omnis qui celum
 habet legis statuens testamentum ex-
 eat post me. Et fugit ipse et filij eius in

mōtes. et reliq̄runt q̄cunq̄ habebāt in ciuitate. Tūc descenderunt multi q̄ren tes iudiciū 7 iusticiā in desertū 7 sede runt ibi ip̄i 7 filij eius 7 mulieres eorū 7 pecora eorū. qm̄ inūdauerūt super eos mala. Et renūciatū ē vir̄ regis 7 exerci tui q̄ erāt in hierl̄m ciuitate dauid. qm̄ discessissent viri q̄dā qui dissipauerunt mandatū regis in loca occultis ī deserto 7 abissent post illos multi. Et statim p̄ rererunt ad eos. 7 p̄stituerūt aduersus eos pl̄iū in die sabbatorū. Et dixerunt ad eos. Resistitis 7 nūc adhuc. Exite 7 facite s̄m verbū regis antiochi. 7 viue tis. Et dixerūt. Nō exhibimus. neq̄ fa ciemus verbū regis vt polluam⁹ diem sabbatorū. Et p̄citauerūt aduersus eos pl̄iū. Et nō rūderūt eis. nec lapidē mi serūt in eos. nec opilauerūt loca occul ta dicētes. Noxiāmur oēs in simplici tate n̄ra 7 testes erūt sup nos celū 7 fra q̄ iniuste p̄ditis nos. Et itulerūt illis bellū sabbatis. 7 mortui sunt ip̄i 7 vxores eorū 7 filij eorū 7 pecora eorū vsq̄ ad mille aias hoīm. Et cognouit matathi as 7 amici eius. 7 luctū habuerūt super eos valde. Et dixit vir̄ primo suo. Si oēs fecerim⁹ sicut fr̄es n̄ri fecerūt. 7 nō pugnerimus aduersus gētes. p̄ aiabus n̄ris 7 iustificationib⁹ n̄ris citius disper det nos a fra. Et cogitauerunt in die il la dicētes. Om̄is hō q̄cūq̄ venerit ad nos ī bello die sabbatorū. pugnem⁹ ad uersus eum. 7 nō moriemur oēs sicut mortui sunt fr̄es n̄ri ī occultis. Tūc cō gregata ē ad eos sinagoga iudeorū fort⁹ virib⁹ ex isrl̄. oīs volūtari in lege. 7 oēs q̄ fugiebāt a malis additi sunt ad eos. 7 facti sunt illis ad firmamentū. Et col legerūt exercitū. 7 p̄cusserūt pctōres in ira sua. 7 viros iniq̄s in indignatione sua. 7 ceteri fugerūt ad natōnes. vt euaderēt. Et circūiuit matathias 7 amici ei⁹ 7 de straxerūt aras. 7 circūciderūt pueros in circūcisos q̄t̄t inuenērūt in finib⁹ isrl̄ ī fortitudine. Et p̄secuti sunt filios super bie. 7 p̄spatū ē opus in manib⁹ eorū. Et obtinuerūt legē de manib⁹ gentiū. 7 de

manib⁹ regū. 7 nō dederūt cornu pecca tori. Et appropinquauerūt diei mata thie moriendi. 7 dixit filijs suis. Nunc p̄fortata ē supbia 7 castigatio. 7 tempus euerfionis. 7 ira indignatōis. Nūc ḡ o filij emulatores estote legis. 7 date ani mas v̄ras p̄ro testamento patrū. 7 me mentote op̄er patrū que fecerūt in ge nerationib⁹ suis. 7 accipietis gl̄oriā ma gnā et nomen eternū. Abraam nōne in temptatione inuentus est fidelis. 7 reputatum est ei ad iusticiam. Joseph in tempore angustie sue custodiuit mā datum 7 factus est domin⁹ egypti. Phi nees pater noster celando celum dei ac cepit testamentū sacerdotij eterni. Je sus dñs impleuit verbū. factus est dux ī israhel. Saleph dum testificatur in ec clesia. accepit hereditatē. Dauid in sua misericordia consecutus est sedē regni in secula. Helias dñs celat celū legis re ceptus est in celū. Ananias 7 asarias 7 misael credētes liberati sunt de flāma. Daniel in sua simplicitate liberatus ē de ore leonū. Et ita cogitate p̄ genera tionē 7 generationē. qz oēs qui sperant in eū non infirmātur. Et a verbis viri pctōris ne timueritis. qz gl̄oria ei⁹ ster cus 7 vermis ē. hodie extollit⁹ 7 cras nō inueniet⁹ qz cōuersus ē in terrā suam 7 cogitatio eius periit. Vos ḡ filij p̄forta mini 7 viriliter agite in lege. qz cū fece ritis q̄ vobis p̄cepta sunt in lege a dño deo v̄ro. in ip̄a gl̄oriosi eritis. Et ecce si mon frater vester scio qz vir consilij est. Et iudas machabeus fortis virib⁹ a iu uentute sua sit vobis princeps militie. 7 ip̄e aget bellū populi. Et adducet⁹ ad vos omnes factores legis et vindicate vindictā populi v̄stri. Retribuite retri butionē gentib⁹. 7 intendite in p̄ceptū legis. Et benedixit eos et appositus est ad p̄ses suos. Et defunctus est āno cē tesimo quadragesimosexto. 7 sepultus est a filijs suis in sepulcris patrū suorū in modin. 7 planxerunt eum omnis israhel planctu magno. III

I surrexit iudas qui vocabatur
 e machabeus filius eius pro eo. et
 adiuuabat eum omnes fratres eius et omni
 uerfi qui se commiserant patri eius. et pre
 liabant prelium israel cum leticia. et dila
 tauit gloriam populo suo. et induit se lo
 ricam sicut gigas et succinxit se arma belli
 ca sua in preliis. et pregebat castra gla
 dio suo. Similis factus est leoni in ope
 ribus suis. et sicut catulus leonis rugiens
 in venatione. Et persecutus est iniquos
 scrutans eos et qui perturbabant populum
 suum eos succedit flammis. et repulsi sunt
 inimici eius pro timore eius. Et omnes ope
 rarij iniquitatis turbati sunt. et directam est
 salus in manu eius. Et acerbabat reges
 multos. et letificabat iacob in operibus suis.
 et in seculum memoria eius in benedictione.
 Et pambulabat ciuitates iuda et perdi
 dit impios ex eis et auertit iram ab israel
 Et notatus est usque ad nouissimum terrarum
 congregauit pereuntes. Et congregauit
 apollonius gentes. et a samaria ducit
 multam et magnam ad bellandum con
 tra israel. Et cognouit iudas et exiit ob
 uiam illi. et percussit et occidit illum et ceci
 derunt vulnerati multi et reliqui fugerunt
 et accepit spolia eorum. Et gladium apollo
 nij abstulit iudas et erat pugnans in eo
 oibus diebus. Et audiuit seron princeps
 exercitus sirie quod congregauit iudas con
 gregationem fidelium et ecclesiam secum. Et
 ait. Faciam tibi nomen et glorificabor in re
 gno. et rebellabo iudam et eos qui cum ipso
 sunt qui spernebant uerbum regis. Et pres
 parabit se. et ascenderit cum eo castra im
 pioy fortes auxiliarij ut facerent uindi
 ctam in filios israel. Et appropinquaue
 runt usque bethoron. et exiit iudas obu
 iam illis cum paucis. Ut autem uiderunt ex
 ercitu uenientem sibi obuiam. dixerunt iu
 de. Quomodo poterimus pauci pugna
 re contra multitudinem hanc tantam et
 tam fortem. Et nos fatigati sumus ieiunio
 hodie. Et ait iudas. Facile est concludi
 multos in manu paucorum. et non est differetia
 in conspectu dei celi liberare in mul
 tis et in paucis. quam non in multitudine

exercitus victoria belli. sed de celo fortitudo
 est. Ipsi ueniunt ad nos in multitudine
 contumaci et supbia ut disperdat nos
 et uxores nostras et filios nostros et
 ut spolient nos. Nos uero pugnauimus
 pro animabus nostris et legibus nostris.
 ipse dominus conteret eos ante faciem
 nostram. Vos autem ne timueritis eos
 Ut cessauit autem loqui in siluit in eos
 subito. et contritus est seron et exercitus
 eius in conspectu ipsius. et persecutus est
 eum in descensu bethoron usque in cam
 pum. Et ceciderunt ex eis octingenti
 uiri. reliqui autem fugerunt in terram
 philistinum. Et cecidit timor iude ac fra
 trum eius et formido super omnes gentes
 in circumitu eorum et peruenit ad
 regem nomen eius. et de preliis iude nar
 rabant omnes gentes. Ut audiuit autem
 rex antiochus sermones istos iratus est
 animo. et misit et congregauit exercitus
 uniuersi regni sui castra fortia valde. et
 aperuit erarium suum et dedit stipendia
 exercitui in annum. et mandauit illis ut
 essent parati ad omnia. Et uidit quod defe
 cit pecunia de thesauris suis. et tributa
 regionis modica. propter dissensionem
 et plagam quam fecit in terra ut tolleret le
 gitima quam erat a primis diebus. Et timuit
 ne non haberet et semel et bis in sum
 ptus et donaria que dederat ante largam
 manu. et abundauerat super reges qui
 ante eum fuerant. Et consternatus erat
 animo valde. et cogitauit ire in perfidem
 et accipere tributa regionum et congrega
 re argentum multum. Et reliquit lissiam bo
 minem nobilem de genere regali super nego
 cia regia a flumine eufraten usque ad flu
 mem egypti. et ut nutriet antiochum filium
 suum donec rediret. Et tradidit ei me
 dium exercitum et elefantos. et manda
 uit ei de oibus que uolebat et de inhabitantibus
 iudeam et hierusalem. ut mitteret
 ad eos exercitum ad proterendam et extirpandam
 uirtutem israel. et reliquias hierusalem.
 et auferendam memoriam eorum de loco.
 et ut constitueret habitatores filios
 alienigenas in omnibus finibus eorum. et sorte

distribueret fraz eoz. Et rex assumpsit partes exercitus residui. et exiit ab antiochia ciuitate regni sui anno ceteresimo et quadragesimoseptimo. et transiit in eufraten flumē. et pambulabat superiores regiones. Et elegit lissias ptolomeū filiū domini et nicanorem et gorgiam viros potentes et amicos regis et misit cū eis quadraginta milia viroz et septē milia equitū vt venirent in terras iuda et disperderent eam sicut verbis regis. Et processerunt vt irēt cum vniuersa virtute sua et venerūt et applicuerūt ammaum in terra campestri. Et audierunt mercatores regionū nomen eoz. et acceperunt argentū et aurū multū valde et pueros et venerūt in castra vt acciperēt filios israel in seruos. et additi sunt ad eos exercitus sirię et terre alienigenarū. Et vidit iudas et fratres eius. quia multiplicatae sunt mala. et exercitus applicabat ad fines eoz. et cognouerūt verba regis quā mandauit populo facere in interitum et cōsummationem. Et dixerūt vnusquisque ad proximū suū. Erigamus deiectio nem populi nostri. et pugnemus pro populo nōstro et sanctis nōstris. Et cōgregatus ē conuentus vt essent parati in plū. et vt orarēt et peterēt misericordiam et miseratōes. Et hierlīm non habitabatur. sed erat sicut desertum. Non erat qui ingredere et egredere de natis eius. et sanctū conculcabat. Et filij alienigenarum erant in arce. ibi erat habitatio gentiū. Et ablata est voluptas a iacob. et defecit ibi tibia et cithara. Et cōgregati sunt et venerūt in masphat hierlīm. quia locus orationis erat in masphat ante in israel. Et ieiunauerūt illa die. et induerūt se cilicis et cinerē imposuerūt capiti suo. et dissuerūt vestimēta sua. Et expanderūt libros legis de quibus scrutabantur gentes similitudinē simulacroz suoz et attulerunt ornāmēta sacerdotalia. et primitias et decimas et suscitauerūt naçareos quā impleuerāt dies. Et clamauerūt voce magna in celum dicentes. Quid faciemus istis et quo eos ducemus. Et sancta tua con-

culcata sunt et staminata sunt. et sacerdotes tui facti sunt in luctū et in hūilitatem. Et ecce nationes conuenerūt aduersum nos vt nos disperdant. Tu scis que cogitat in nos. Quomō poterim sustinere ante faciē eoz. nisi tu deus adiuues nos. Et tubis exclamauerunt voce magna. Et post hec constituit iudas duces populi tribunos et centuriones et pētacontarchos et decuriones. Et dixit his qui edificabant domos et sponsabant prores et plantabant vineas et formidolosos vt redirent vnuquisque in domū suā sicut legem. Et mouerūt castra. et collocauerunt ad austrū ammaū. Et ait iudas. Accingimini et estote filij potentes. et estote pati in mane vt pugnetis aduersus nationes has que conuenerūt disperdere nos et sancta nostra. quoniam melius est nos mori in bello. quā videre mala gētis nostre et sanctorū. Sicut autē fuerit voluntas in celo. sic fiat.

III

Et assumpsit gorgias quicquid milia viroz et mille equites electos. Et mouerūt castra nocte vt applicarent ad castra iudeoz. et percuterent eos subito. Et filij qui erāt ex arce erant illis duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse et potētes percutere virtutem exercitiū regis. que erant in ammaum. Adhuc enim dispersus erat exercitus a castris. Et venit gorgias in castra iude nocte. et neminē inuenit. Et querebat eos in motibus. quā dixit. fugiūt hi a nobis. Et cū dies factus esset. apparuit iudas in campo cum tribus milibus viroz tantū qui tegumēta et gladios nō habebant. Et viderūt castra gentiū valida. et locosatos et equitatus in circumitu eoz et ibi docti ad plū. Et ait iudas viris quos secum erant. Ne timueritis multitudinem eozum. et impetum eozū ne formidetis. Mementote qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro. cum sequeretur eos pharao cum exercitu multo. Et nūc clamemus in celum et miseretur nostri dominus. et memoretur testamenti patrum nōstrorū. et conteret exerci-

Tum istum ante faciem nostram hodie.
 et scient omnes gentes quia est deus qui
 redimat et liberet israel. Et leuauerunt
 alienigene oculos suos. et viderunt eos
 venientes eraduerso. Et exiit de castris
 in prelium. et tuba cecinerunt hi qui erant
 cum iuda. Et ingressi sunt et contriti sunt
 gentes et fugerunt in campum. Nouissimi
 autem ceciderunt in gladio et persecuti
 sunt eos usque geseron et usque in campos
 idumee et acoti et iammie. et ceciderunt ex
 illis usque ad tria milia viroꝝ. Et reuer
 sus est iudas. et exercitus eius sequens
 eum. Dixitque ad populum. Non concupi
 scatis spolia. quia bellum contra nos est et
 gorgias et exercitus eius prope nos in mo
 ribus. sed state nunc contra inimicos no
 stros et expugnet eos. et sumetis postea
 spolia securi. Et adhuc loquente iuda hec
 ecce apparuit pars quedam prospiciens
 de monte. Et vidit gorgias quod in fugam
 conuersi sunt sui. et succensi sunt castra.
 Fumus enim qui videbatur declarabat
 quod factum est. Quibus illi conspectis
 timuerunt valde. aspicientes simul et iu
 dam et exercitum in campo paratum ad
 prelium. Et fugerunt omnes in campo
 alienigenarum. et iudas reuersus est ad
 spolia castrorum. Et acceperunt aurum
 multum et argentum et hincinthus et
 purpuram marinam et opes magnas. et con
 uersi hymnum canebant. et benedicebant
 deum in celum quoniam bonus est. quo
 niam in seculum misericordia eius. Et
 facta est salus magna in israel in die illa
 Quicunque autem alienigenarum euase
 runt. uenerunt et nunciauerunt lysieoni
 uersa que acciderant. Quibus ille auditis
 consternatus animo desiciebat. quod non quod
 uoluit. talia contigerunt in israel et quod
 uoluit rex. Et sequenti anno congregauit
 lisias viroꝝ electoꝝ sexa
 ginta milia. et equitum quinqꝝ milia. ut
 debellaret eos. Et uenerunt in iudeam
 et castra posuerunt in bethoron. et occur
 rit illis iudas cum decem milibus uiris.
 Et viderunt exercitum forte et orauit
 et dixit. Benedictus es saluator israel qui

contriuisi impetum potestis in manu
 serui tui dauid. et tradidisti castra alieni
 genarum in manu ionathie filij saul. et
 armigeri eius. Conclude exercitum istum
 in manu populi tui israel. et confunda
 tur in exercitu suo et equitibus. Da illis
 formidinem. et tatesac audaciam virtu
 tis eorum. et commoueantur contritione
 sua. Desce illos gladio diligentium te
 et collaudent te omnes qui nouerunt
 nomen tuum in hymnis. Et commise
 runt prelium. et ceciderunt de exercitu
 lisie quinqꝝ milia viroꝝ. Videns au
 tem lisias suorum fugam. et iudeorum
 audaciam. et quod parati sunt aut uiuere aut
 mori fortiter. abiit antiochiam et ele
 git milites. ut multiplicati rursus ueni
 rent in iudeam. Dixit autem iudas et fra
 tres eius. Ecce contriti sunt inimici no
 stri. ascendamus nunc mundare sancta
 et renouare. Et congregatus est omnis
 exercitus. et ascenderunt in montem sion
 Et viderunt sanctificationem desertam
 et altare prophanatum. et portas exustas.
 et in arboribus virgulta nata sicut in saltu
 vel in montibus. et pastophoria diruta
 Et ceciderunt vestimenta sua. et planxe
 runt planctu magno. et imposuerunt ci
 nerem super caput suum. et ceciderunt
 in faciem super terram. et exclamauerunt
 tubis signorum. et clamauerunt in celum
 Tunc ordinauit iudas viros ut pugna
 rent aduersus eos qui erant in arce do
 nec emendarerent sancta. Et elegit sacer
 dotes sine macula uoluntate habentes in
 lege dei et mundauerunt sancta. et tulerunt
 lapides contaminationis in locum im
 mundum. Et cogitauit de altari holocaustoꝝ
 quod prophanatum erat. quid de eo face
 ret. Et incidit illi consilium bonum ut
 destrueret illud. ne forte illis esset in ob
 probrium. quia contaminauerunt illud
 gentes. et demoliti sunt illud. Et reposue
 runt lapides in monte domus in loco
 apto quoad usque ueniret propheta et re
 sponderet de eis. Et acceperunt lapides
 integros secundum legem et edificauerunt al
 tare notum secundum illud quod fuit prius

7 edificauerunt sancta 7 que intra domū
erant intrinsecus 7 edem 7 atria sancti
ficauerunt. Et fecerunt vasa sancta no
ua. 7 intulerunt candelabrū 7 altare in
censoꝝ 7 mēsam in templum. Et incē
sum posuerūt sup altare 7 accenderunt
lucernas q̄ super candelabrū erāt. 7 lu
cebāt in templo. Et posuerūt sup men
sam panes. 7 appenderunt velamina 7
cōsummauerūt oīa opa q̄ fecerant. Et
añ matutinū surrexerūt quinta 7 vicefi
ma die mensis noni hic ē mēsis casleu
cēte simi q̄dragesimioctavi anni. obtu
lerūt sacrificiū s̄m legem sup altare ho
locaustoz nouū q̄ fecerūt. Sc̄dm tē
pus 7 s̄m diē in qua staminauerunt il
lud gētes. in ipa renouatū ē in cāticis 7
citharis 7 cinaris et cimbalis. Et ceci
dit oīs p̄ls in faciē. 7 adorauerūt 7 bñ
dixerūt in celū eū q̄ p̄spauit eis. Et fe
cerūt dedicationē altaris diebꝝ octo. et
obtulerūt holocausta cū leticia. 7 saluta
ria laudis. Et ornauerūt faciē tēpli co
ronis aureis 7 scutulis. et dedicauerūt
portas 7 pastophoria. et imposuerūt eis
ianuas. Et facta ē leticia ī p̄lo magna
valde 7 auersum ē obprobriū gentium
Et statuit iudas 7 frēs eius. 7 vniuersa
ecclia isrl. vt agat dies dedicatōis alta
ris in t̄pibꝝ suis ab āno in ānū per dies
octo. a q̄nta 7 vicefima die mēsis casleu
cū leticia 7 gaudio. Et edificauerunt in
tpe illo montē s̄d. 7 p̄ circūitū muros
altos 7 turres firmas. neq̄ venirēt gē
tes 7 cōcularēt eū sicut antea fecerūt.
Et collocauit illic exercitum vt serua
rent eum. et munivit eū ad custodien
dum bethurā. vt haberet p̄ls municio
nem contra faciē idumee.

V
Factum ē vt audierūt gētes
e in circūitu q̄ edificatū est alta
re 7 sanctuariū sicut prius. ira
te sunt valde 7 cogitabant tollere gen
iacob. q̄ erāt int̄ eos. 7 ceperūt occidere
de p̄lo 7 p̄seq̄. Et debellabat iudas fili
os esau ī idumea 7 eos qui erāt ī araba
thane q̄ circūsedebāt israelitas. Et p̄
cussit eos plaga magna. Et recordat̄ ē

maliciam filioꝝ bean. qui erāt popu
lo in laqueum 7 in scandalum insidian
tes ei in via. Et cōclusi sunt ab eo ī tur
ribꝝ. 7 applicuit ad eos 7 anathematisa
uit eos. 7 incendit turres eoz igni cum
omnibꝝ qui in eis erāt. Et tran
siuit ad filios ammon 7 inuenit manū fortem
7 populū copiosum. 7 timotheū ducem
ipsoꝝ. Et cōmisit cum eis p̄elia mul
ta 7 contriti sunt in conspectu eozum 7
p̄cussit eos. 7 cepit gaser ciuitatem 7 si
lias eius. 7 reuersus est in iudeam. Et
congregate sunt gentes que sunt ī ga
laad aduersus israelitas qui erant ī si
nibꝝ eozum vt tollerent eos et fugerūt
in datheman munitionē. 7 miserūt lit
teras ad iudam 7 fratres eius dicentes
Congregate sunt aduersum nos gen
tes p̄ circumitum vt nos auferāt. 7 pa
rant venire 7 occupare munitionem in
quam confugimus. 7 timotheus ē dux
exercitus eozum. Nūc ergo veni 7 eripe
nos de manibꝝ eoz. q̄ cecidit multitu
do de nobis. Et oēs fratres nostri qui
erant in locis tubin interfecti sunt. 7 ca
ptiuas duxerunt vxores eozum 7 natos
7 spolia peremerūt illic fere milleviros.
Et adhuc epistole legebantur. Et ecce
alij nunciij venerunt de galilea concis
sionibus nunciantes s̄m verba hec. dicē
tes cōuenisse aduersum se. a ptolomai
da et tiro 7 sidone. et repleta est omnis
galilea alienigenis vt nos consumant.
Et audiuit autē iudas et populus ser
mones istos. conuenit ecclesia magna
cogitare quid facerent fratribꝝ suis qui
in tribulatione erant 7 expugnabantur
ab eis. Dixitq̄ iudas simoni fratri suo.
Elige tibi viros 7 vade 7 libera fratres
tuos in galilea. ego autē 7 frater meus
ionathas ibimus ī galaadithim. Et re
liquit iosephum filium cācharie 7 asari
am duces populi cum residuo exercitu
in iudeam ad custodias. 7 p̄cepit illis
dicēs. Preestote p̄lo huic. 7 nolite bel
lum cōmittere aduersum gētes donec
reuertamur. Et dati sunt simoni viri
tria milia vt iret in galileam. iude autē

octo milia in galaadithim. Et abiit simon
 in galileam. et commisit prelia multa cum
 gentibus. Et contrite sunt gentes a fa-
 cie eius et persecutus est eos usque ad por-
 tam ptolomaidis. Et ceciderunt de gen-
 tibus fere tria milia virorum et accepit
 spolia eorum. Et assumpsit eos qui erant
 in galilea et in arbatis cum vxoribus et
 natis. et omnibus que erant illis. et ad-
 duxit in iudeam cum leticia magna. Et
 iudas machabeus et ionathas fratres eius
 transferunt iordanem. et abierunt via
 trium dierum in desertum. Et occurre-
 runt eis nabuthei et susceperunt eos pa-
 cifice et narrauerunt eis omnia que acci-
 derant fratribus eorum in galaadithide. et quod
 multi ex eis comprehensi sunt in barasa et
 boso et in alimis et in caspho et mageth
 et carnaim. De omnes ciuitates munite
 et magne. Sed et in ceteris ciuitatibus
 galaadithidis tenentur comprehensi. Et
 in crastinum constituerunt admonere
 exercitum ciuitatibus his. et comprehen-
 dere et tollere eos in vna die. Et conuer-
 tit iudas et exercitus eius viam in deser-
 tum boso repente. et occupauit ciuitatem
 et occidit omnem masculum in ore gla-
 dii. et accepit omnia spolia eorum et succen-
 dit eas igni. Et surrexerunt inde nocte
 et ibant usque ad munitionem. Et factum
 est diluculo cum eleuassent oculos suos.
 et ecce populus multus cuius non erat
 numerus. portantes scalas et machinas
 ut comprehenderent munitionem et expu-
 gnarent eos. Et vidit iudas quia cepit
 bellum. et clamor belli ascendit ad celum
 sicut tuba. et clamor magnus de ciuita-
 te. Et dixit exercitui suo. Pugnate ho-
 die pro fratribus vestris. Et venit tribus ordi-
 nibus post eos. et exclamauerunt tubis. et
 clamauerunt in oratione. Et cognouerunt
 castra timothei quia machabeus est
 et refugerunt a facie eius. Et percusserunt
 eos plaga magna. et ceciderunt ex eis in
 die illa fere octo milia virorum. Et diuertit
 iudas in maspha et expugnauit et cepit
 eam. et occidit omnem masculum eius et
 sumpsit spolia eius et succendit eas igni

Inde perrexit et cepit casbon. et mageth
 boso et reliquas ciuitates galaadithi-
 dis. Post hec autem verba congregauit ti-
 motheus exercitum alium. et castra posuit in
 raphon trans torrentem. Et misit iu-
 das speculari exercitum et renunciarunt
 ei dicentes. quia conuenerunt ad eum omnes
 gentes que in circumitu nostro sunt. et
 exercitus multus nimis. Et arabes con-
 duxerunt in auxilium sibi. et castra posue-
 runt trans torrentem. parati ad te veni-
 re in prelium. Et abiit iudas obuia illis
 Et ait timotheus principibus exercitus
 sui. Cum appropinquauerit iudas et ex-
 ercitus eius ad torrentem aquam si transie-
 rit ad nos prior. non poterimus sustine-
 re eum. quia potens poterit aduersum
 nos. Si vero timuerit transire et posue-
 rit castra extra flumen. transfretemus
 ad eos. et poterimus aduersus illum. Et
 autem appropinquauit iudas ad torrentem
 aque statuit scribas populi secus torren-
 tem et mandauit eis dicens. Memine ho-
 minum reliqueritis. sed veniant omnes
 in prelium. Et transfretauit ad illos pri-
 or. et omnis populus post eum. Et stru-
 te sunt omnes gentes a facie eorum et pro-
 iecerunt arma sua. et fugerunt ad phanum
 quod erat in carnaim. Et occupauit ipsam
 ciuitatem. et vanum succendit igni cum
 omnibus que erant in ipso. Et oppressa
 est carnaim. et non potuit sustinere con-
 tra faciem iude. Et congregauit iudas
 vniuersos israelitas qui erant in galaa-
 dithide a minimo usque ad maximum. et
 vxores eorum et natos et exercitum magnum
 valde. ut venirent in terram iude. Et ve-
 nerunt usque ad ephron. et hec ciuitas ma-
 gna in ingressu posita munita valde. et
 non erat declinare ab ea dextera vel fini-
 stra. sed per medium iter erat. Et incluse-
 runt se qui erant in ciuitate. et obstruxerunt por-
 tas lapidibus. Et misit ad eas iudas ver-
 bis pacificis dicens. Transeamus per
 terram vestram ut eamus in terram nos-
 tram. et nemo vobis nocebit. tantumpe-
 dibus transibimus. Et nolebant eis ape-
 rire. Et precepit iudas predicari in castris

vt applicaret vnusquisq; in quo erat lo-
co. Et applicuerunt se viri virtutis. et op-
pugnauit ciuitatem illam tota die et to-
ta nocte et tradita e ciuitas in manu ei?
Et peremerunt omnem masculum in ore
gladij. et eradicauit eam. et accepit spolia
eius. et transiuit per totam ciuitatem sup
interfectos. Et transgressi sunt iordani
nem in campo magno contra faciem beth-
san. Et erat iudas congregans extremos
et exhortabatur populum per totam viam
donec venirent in terram iuda. Et ascen-
derunt in montem sion cum leticia et gau-
dio. et obrulerunt holocausta. quod nemo ex
eis cecidisset donec reuenteretur in pa-
ce. Et in diebus quibus erat iudas et iona-
thas in terra galaad. et simon frater ei?
in galilea. contra faciem ptolomaidis au-
diuit iosephus cacherie filius. et azarias
princeps virtutis res bene gestas. et phi-
lia que facta sunt et dixit. Faciamus et
ipsi nobis nomen et eamus pugnare ad-
uersus gentes que in circumitu nostro
sunt. Et precepit his qui erant in circui-
tu suo et abierunt iamnam et exiuit gor-
gias de ciuitate. et viri eius obuiaz illis
in pugnam. Et fugati sunt iosephus et
azarias vsq; in fines iudee et ceciderunt
illa die de populo israel ad duo milia vi-
ri. Et facta est plaga magna in populo
quia non audierunt iudam et fratres ei?
existimantes fortiter se facturos. Ipsi
autem non erant de semine viroz illoz. p-
quos salus facta est in israel. Et viri iu-
da magnificati sunt valde in conspectu
omnis israel et gentium omnium. vbi audi-
ebatur nomen eoz. Et conuenerunt ad
eos fausta acclamantes. Et exiuit iudas
et fratres eius et expugnabant filios esau
in terra que ad austrum est. et percussit che-
bro et filias eius. et muros eius et turres
eius succendit igne in circumitu. Et mo-
uit castra vt iret in terram alienigenarum
et perambulabat samariam. In die illa
cecidere sacerdotes in bello dum volu-
erunt fortiter facere dum sine consilio exiit
in plium. Et declinavit iudas in agratum
in terram alienigenarum. et dixit gratias eozum

et spolia deorum suorum succendit igni
et cepit spolia ciuitatum. et reuersus est
in terram iuda.

VI
Et rex antiochus pambulauit su-
periores regiones. Et audiuit
esse ciuitatem elimaidem in psi-
de nobilissimam et copiosam in argento
et auro. templumque in ea locuplex valde.
Et illic velamina aurea et lorice et scuta
que reliquit alexander philippi rex ma-
cedo qui regnauit primus in grecia. Et
venit et querebat capere ciuitatem et de-
pudari eam et non potuit quoniam inno-
tuit sermo his qui erant in ciuitate. Et
insurrexerunt in prelium et fugit inde.
et abiit cum tristitia magna. et reuersus
est babiloniam. Et venit qui nunciaret
ei in pside. quia fugata sunt castra que
erant in terra iuda. et quia abiit lysias
cum virtute forti in primis et fugatus
est a facie iudeorum. et inualuerunt ar-
mis et viribus et spolijs multis que ce-
perunt de castris que exciderunt. et quia
diruerunt abominationem quam edifi-
cauerant super altare quod erat in hie-
rusalem. et sanctificationem sicut prius
circumdederunt muris excelsis. sed et
bethsuram ciuitatem suam. Et factum
est vt audiuit rex sermones istos ex-
pauit et commotus est valde. et decidit in le-
ctum et incidit in languorem pre tristi-
tia. quia non est factus sicut cogitabat
Et erat illic per dies multos. quia reno-
uata est in eo tristitia magna et arbitra-
tus est se mori. Et vocauit omnes ami-
cos suos. et dixit illis. Recessit somnus
ab oculis meis. et concidi et corruui corde
pre solitudine. Et dixi in corde meo. In
quantam tribulationem deueni. et in
quos fluctus tristitie in qua nunc sum
qui iocundus eram et dilectus in pote-
state mea. Nunc vero reminisco malorum
que feci in hierusalem. vnde et abstuli
omnia spolia aurea et argentea que erant
in ea. et nisi auferre habitantes iudearum
sine causa. Cognoui ergo quia propter
rea inuenerunt me mala ista. et ecce pro-
reus tristitia magna in terra aliena. Et

Rachabeorum I

vocauit philippum vnu de amicis suis
et dposuit eu sup vniuersum regnu suu
Et dedit ei diadema. et stolam suam et
anulum. vt adduceret antiochum filiu
suum et nutriet eu et regnet. Et mor
tuus est illic antiochus rex anno cente
simo quadragesimonono. Et cognouit
lissas quonia mortuus est rex. et consti
tuit regnare antiochum filiu eius que
nutriuit adolefcetem. et vocauit nome
eius eupatozem. Et hi qui erat in arce
concluserant israel in circuitu sanctor
et querebant eis mala semper ad firma
mentu getiu. Et cognouit iudas disp
dere eos. et couocauit vniuersum popu
lum vt obsiderent eos. Et couenerunt
simul. et obsederunt eos anno ceterfimo
quingagesimo. et fecerunt balistas et ma
chinas. Et exierunt quidam ex eis q ob
sidedantur. et adiunxerunt se illis aliq
impij ex israel. et abierunt ad regem et di
xerunt. Quousq non facis iudicium et
vindicas fratres nostros. Nos de creui
mus seruire patri tuo et ambulare in p
ceptis eius et obsequi edictis eius. et filij
populi nostri propter hec alienabant se
a nobis. Et quicunq inueniebatur ex
nobis interficiebant. et hereditates no
stre diripiebatur. Et no ad nos tantu
extenderunt manu. sed et in omnes fi
nes nostros. Et ecce applicuerunt hodie
ad arcem in hierusalem occupare eam
et muntionem in bethsuram muniet
Et nisi puenieris eos velocius. maiora
q hec facient. et no poteris obtinere eos
Et iratus est rex vt hec audiuit. et couo
cauit omnes amicos suos et princeps
exercitus sui et eos qui sup equites erat
Sed et de regnis alijs et de insulis ma
ritimis venerunt ad eum exercitus con
ducticius. Et erat numerus exercitus
eius centu milia peditu. et viginti milia
equitu. et elephanti trigintaduo. docti
ad prelium. Et venerunt per idumeam
et applicuerunt ad bethsuram. et pugna
uerunt dies multos. et fecerunt machi
nas. Et exierunt et succenderunt eas igni.
et pugnaverunt viriliter. Et recessit iu

das ab arce et mouit castra ad bethsachā
ran contra castra regis. Et surrexit rex
ante lucē. et concitauit exercitus in im
petum cōtra viam bethsacharan. Et cō
parauerūt se exercitus in prelium. et tu
bis cecinerunt. Et elephantis offende
runt sanguinem vne et mori ad acuen
dos eos in preliu. Et diuiserunt bestias
p legiones. et astiterūt singulis elephā
tis mille viri in loriciis concatenatis. et
galee eree in capitib eorum. et quingē
ti equites ordiati vnicuiq bestie electi
erant. Hi ante tempus vbi cūq erat be
stia ibi erant. et quocūq ibat ibāt. et nō
discedebāt ab ea. Sed et turres lignee
sup eos firme protegentes. super singu
las bestias. et sup eas machine. Et super
singulas viri virtutis trigintaduo qui
pugnabāt desuper. et intus magister be
stie. Et residuū equitatum hinc et inde
statuit in duas ptes. tubis exercitu cō
mouere et purgere constipatos in legio
nibus eius. Et vt resulsit sol in clipeos
aureos et ereos resplenduerūt montes
ab eis. et replenduerūt sicut lampades
ignis. Et distincta ē ps exercitus regis
per montes excelsos et alia per loca hu
milia et ibant caute et ordinate. Et vno
uebantur omnes inhabitantes terram
a voce multitudinis eor et incessu turbe
et collisione armorum. Erat enim exer
citus magnus valde et fortis. Et appro
piavit iudas et exercitus eius in preliu
et ceciderūt de exercitu regis sexcenti vi
ri. Et vidit eleasar filius saura vnaq de
bestijs loricatam loriciis regis. et erat emi
nens super ceteras bestias. Et visum ē
ei q in ea esset rex et dedit se vt liberare
populu suum. et acquireret sibi nomen
eternum. Et cucurrit ad eam audacter
in medio legionis interficiens a dextris
et a sinistris. et cadebant ab eo huc atq
illuc. Et iuit sub pedes elephantis et sup
posuit se ei et occidit eum et cecidit in ter
ram super ipsum. et mortuus ē illic. Et
videntes virtutem regis et impetu ex
ercitus eius. diuerterunt se ab eis. Ca
stra aut regis ascenderunt contra eos:

in hierusalē ⁊ applicuerunt castra regis
ad iudeam ⁊ montē sion. Et fecit pacē
cū his qui erāt in bethsura. ⁊ exierūt de
ciuitate quia non erant eis ibi alimēta
conclusis quia sabbata erant terre. Et
comprehendit rex bethsuram. ⁊ ostiuit
ibi custodiam seruare eam. ⁊ conuertit
castra ad locū sanctificationis dies mul-
tos. Et statuit illic balistas et machi-
nas ⁊ ignis iacula et tormenta ad lapi-
des iactandos. ⁊ spicula et scorpios ad
mittēdas sagittas ⁊ fundibula. Fecerūt
autē ⁊ ipsi machinas aduersus machinas
eorū ⁊ pugnaverunt dies multos. Esce
autem non erant in ciuitate eo q̄ septi-
mus annus esset. et qui remanserāt in
iudea de gentibz cōsumpserāt reliqui-
as eorū que repositae fuerant. Et remā-
serunt in sanctis viri pauci quoniā ob-
tinuerat eos fames. ⁊ dispersi sunt vnus
quisq; in locum suū. Et audiuit lisias
q̄ philippus quem constituerat rex an-
tiochus cum adhuc viueret vt nutriret
antiochum filium suum ⁊ regnaret re-
uersus eā perfide ⁊ media. ⁊ exercitus
qui abierat cuz ipō. ⁊ quia querebat su-
scipere regni negocia. Et festinauit ire.
⁊ dicere ad regem ⁊ duces exercitus. de-
ficimus quotidie et esca nobis modica
est ⁊ locus quem obsidemus est muni-
tus. ⁊ incūbit nobis ordinare de regno.
Nūc itaq; demus de tras homibz istis.
⁊ faciamus cum illis pacem ⁊ eū omni
gente eorū. ⁊ cōstituamus illi vt ambu-
lent in legitimis suis sicut prius. Pro-
pterea legitima em̄ ipsorum que despe-
rimus irati sunt. ⁊ fecerunt omnia hec.
Et placuit sermo in conspectu regis et
principū. ⁊ misit ad eos pacem facere ⁊
ceperunt illā ⁊ iurauit illis rex ⁊ princi-
pes exierūt de munitione. Et intrauit
rex montē sion ⁊ vidit munitionem lo-
ci. ⁊ rupit citius iuramentum quod iu-
rauit ⁊ mandauit destruere murum in
giro. Et discessit festinanter ⁊ reuersus
est antiochiam. ⁊ inuenit philippū do-
minatē ciuitati. ⁊ pugnauit aduersus
eum ⁊ occupauit ciuitatem. VII

Anno centesimo quinquagesimo
a ⁊ primo. exijt demetrius seleuci
filius ab vrbe roma. ⁊ ascendit
cū paucis viris in ciuitatem maritimā.
⁊ regnauit illic. Et factum est vt ingres-
sus ē domū regni patrū suoz. comprehen-
dit exercitus antiochum ⁊ lisiam vt ad-
ducerent eos ad eum ⁊ res ei innotuit
⁊ ait. Nolite mihi ostendere faciem eo-
rum. Et occidit eos exercitus. Et sedit
demetrius sup sedem regni sui. ⁊ vene-
rūt ad eum viri iniqui ⁊ impij ex israel
⁊ alchimus dux eorum. qui volebat fieri
sacerdos. Et accusauerunt populum
apud regem dicentes. Perdidit iudas
fratres eius amicos tuos. ⁊ nos disper-
didit de terra nostra. Nūc ergo mitte vi-
rum cui credis vt eat ⁊ videat extermi-
niū omne quod fecit nobis in regionibz
regis. ⁊ puniat omnes amicos ei.
⁊ adutores eorū. Et elegit rex ex ami-
cis suis bacchidem. q̄ dominabat tras
flumē magnum in regno ⁊ fidelem re-
gi. ⁊ misit eum vt videret extermi-
niū quod fecit iudas. Sed et alchimū im-
piū constituit in sacerdotium. ⁊ mā-
dauit ei facere vltionem in filios israel.
Et surrexerunt ⁊ venerunt cum exerci-
tu magno in terras iuda. ⁊ miserūt nū-
cios ⁊ locuti sunt ad iudas et ad fratres
eius verbis pacificis in dolo. ⁊ nō intē-
derūt sermonibz eoz. Viderunt enim
quia venerunt cum exercitu magno. et
conuenerunt ad alchimū ⁊ bacchidem
cōgregatio scribarūz requirere q̄ iusta
sunt. Et primi assidei qui erant in filijs
israel ⁊ exquirebant ab eis pacem. Di-
xerunt em̄. Homo sacerdos de semine
aaron venit non recipiet nos. Et locu-
tus est cū eis verba pacifica. et iurauit
illis dicens. Nō inferemus vobis ma-
lū neq; amicis vris. Et crediderūt ei. ⁊
prehendit ex eis sexaginta viros ⁊ oc-
cidit eos in vna die. fm verbum quod
scriptum est. Carnes sanctorum tuoz
⁊ sanguinem ipozum effuderunt in cir-
cumitu hierusalem ⁊ non erat qui sepe-
liret. Et incubuit timor ⁊ tremor i oēm

Machabeorum I

populum. quia dixerūt. Nō est veritas
 7 iudicium in eis. Transgressi sunt em̄
 cōstitutum. 7 iusiurandū quod iurauerūt.
 Et mouit bacchides castra ab hieru-
 rusalem 7 applicuit in bethsecha. et mi-
 sit 7 comprehendit multos ex eis qui a
 se refugerāt. 7 quosdam de populo ma-
 ctavit. 7 in puteum magnum proiecit.
 Et commisit regionem alchimo. 7 reli-
 quit cū eo auxiliū in adiutoriū ipsi. Et
 abiit bacchides ad regem. Et satis age-
 bat alchimus pro principatu sacerdotij
 sui. Et cōuenerunt ad eum omnes qui
 perturbabant populū suum. 7 obtinue-
 runt terram iuda. 7 fecerunt plagā ma-
 gnā in israel. Et vidit iudas oīa ma-
 la q̄ fecit alchimus 7 qui cū eo erant fi-
 lijs israel multo plus q̄ gentes. 7 exiit
 in om̄es fines iudee in circūitu et fecit
 vindictam in viros defertores. 7 cessa-
 uerūt ultra exire in regionē. Vidit au-
 tem alchimus q̄ p̄ualuit iudas 7 q̄ cū
 eo erant. et cognouit q̄ non pōt susti-
 nere eos. 7 egressus est ad regē. 7 accusa-
 uit eos multis criminibz. Et misit rex
 nicanorē vnum ex principibz suis no-
 bilioribz q̄ erat inimiciā exercens cō-
 tra israel. Et mandauit ei euertere po-
 pulum. Et venit nicanor in hierusalem
 cum exercitu magno. 7 misit ad iudam
 7 ad fratres eius verbis pacificis cū vo-
 lo dicens. Nō sit pugna int̄ me et vos.
 Veniam cum viris paucis. vt videam
 facies vestras cum pace. Et venit ad iu-
 dam 7 salutauerūt se inuicem pacifice 7
 hostes parati erant rapere iudam. Et ī-
 notuit sermo iude qm̄ cū dolo venerat
 ad eum. 7 cōterritus est ab eo. 7 ampli-
 noluit videre facies eius. Et cognouit
 nicanor quoniam denudatum est cōsi-
 liū eius. 7 exiuit obuiā iude in pugnam
 iuxta capharsalama. Et ceciderunt de
 nicanoris exercitu fere quinqz milia vi-
 ri 7 fugerūt in ciuitatez dō. Et post hec
 verba ascendit nicanor in montem sio
 7 exierunt de sacerdotibz populi saluta-
 re eū in pace 7 demonstrare ei holocau-
 stomata que offerebantur pro rege. Et

irridēs spreuit eos et polluit. 7 locutus
 est superbe 7 iurauit cum ira dicēs. Nō
 si traditus fuerit iudas et exercitus ei
 in manus meas. cōtinuo cū regressus
 fuero in pace succendam domū istam.
 Et exiit cum ira magna. Et intrauēt
 sacerdotes 7 steterunt ate faciē altaris
 templi. 7 flentes dixerūt. Tu dñe elegi
 sti domū istam ad inuocandum nomē
 tuum in ea. vt esset domus orationis 7
 obsecrationis populo tuo. Fac vindictā
 in homine isto. 7 exercitu eius. et cadāt
 in gladio. Nemento blasphemias eoz
 7 ne dederis eis vt p̄maneant. Et exiit
 nicanor ab hierusalem 7 castra applicuit
 ad bethoron. 7 occurrit illi exercitus si-
 rie. Et iudas applicuit ī adarsa cū tribz
 milibus viris. Et orauit iudas et dixit
 Qui missi erāt a rege sennacherib dñe
 q̄ blasphemauerāt te. exiit āgelus 7 p̄-
 cussit ex eis centū octogintaqzqz milia
 sic cōtere exercitū istū in conspectu nro
 hodie et sciāt ceteri q̄ male locutus est
 sup̄ sancta tua. et iudica illū p̄ maliciā
 illius. Et cōmiserūt exercitus plū ter-
 ciadecima die mensis adar. et contrita
 sunt castra nicanoris. 7 cecidit ip̄e p̄m
 in plio. vt autē vidit exercitus eius q̄
 cecidisset nicanor. piecerunt arma sua
 7 fugerūt 7 p̄secuti sunt eos viam vni-
 us diei ab adaser vsqz veniāt ī gasara
 7 tubis cecinerūt post eos cū significa-
 tionibz. Et exierunt de oībz castellis iu-
 dee in circūitu. 7 ventilabant eos corni-
 bus. 7 conuertebantur itē ad eos. Et
 ceciderūt omnes gladio. 7 non est reli-
 ctus ex eis nec vnus. Et acceperūt spo-
 lia eoz in predāz 7 caput nicanoris am-
 putauerūt. 7 dexterā eius quā extende-
 rat superbe. 7 attulerunt 7 suspēderunt
 contra hierusalem. Et letatus est popu-
 lus valde. 7 egerunt diem illam in leti-
 cia magna. Et constituit agi om̄ibz an-
 nis diem istam terciadecima die mens-
 is adar. 7 siluit terra iuda dies paucos

T audiuit iudas no- VIII
 e men romanoruz quia sunt po-
 tētes viribus et acquiescūt ad
 F ij

omnia que postulantur ab eis. 7 quicūq;
accesserunt ad eos statuerunt cū eis
amicicias. 7 quia sunt potentes viribz.
Et audierūt p̄lia eorū 7 virtutes bo-
nas quas fecerūt in gallatia. quia obti-
nerunt eos 7 duxerunt sub tributum
Et quanta fecerūt in regione hispanie
7 q̄ in potestatez redegerūt metalla ar-
genti 7 auri que illic sunt. et possederūt
omnem locum con filio suo 7 patientia
locaq; que longe erant valde ab eis 7 re-
ges qui superuenerāt eis ab extremis
terre contriuerunt. 7 pcusserūt eos pla-
ga magna. Ceteri autem vāt eis tribu-
tum omnibz annis. Et philippum per-
sen celtorū regem 7 ceteros qui aduer-
sus eos arma tulerāt contriuerunt in
bello. 7 obtinuerunt eos. Et antiochuz
magnum regem asie qui eis pugnam ī-
tulerat habens centum viginti elephā-
tes 7 equitatum 7 currus et exercitum
magnum valde. contritum ab eis 7 q̄ ce-
perūt eum vitū 7 statuerunt ei vt da-
ret ip̄e 7 qui negaret post ip̄m tributū
magnum. 7 daret obsides 7 constitutū
Et regionem indorūz 7 medos 7 lidos
de optimis regionibz eorum et acce-
ptas eas ab eis dederunt eumeni regi.
Et quia qui erant apud heliadam vo-
luerunt ire 7 tollere eos 7 innotuit ser-
mo his 7 miserunt ad eos ducem vniū
7 pugnaverūt contra illos. 7 ceciderūt
ex eis multi. 7 captiuas duxerunt. pro-
res eorum 7 filios 7 diripuerunt eos 7
terrā eorum possederunt. 7 destruxerūt
muros eorum. 7 in seruitutem illos re-
degerūt vsq; in hunc diem. Et residua
regna 7 insulas que aliquādo resisterāt
illis exterminauerūt 7 in potestatez re-
degerūt. Cum amicis autez suis et qui
in ip̄is requiem habebant conseruaue-
runt amicicias et obtinuerunt regna q̄
erant proxima 7 que erāt longe qz qui-
cūq; audiebant nomen eorū timebant
eos. Quibz vero vellent auxilio esse vt
regnarent regnabant. Quos autē vel-
lent regno deturbabant 7 exaltati sunt
valde. Et in omnibus istis nemo porta-

bat diadema. nec induebatur purpura
vt magnificaretur in ea. Et quia curiā
fecerunt sibi. 7 quotidie consulebāt tre-
centos viginti cōsiliū agentes semp̄
de multitudine. vt q̄ digna sunt gerāt
Et cōmittunt vni homini magistratū
suum per singulos ānos dominari vni-
uerse terre sue. 7 omnes obediunt vni.
7 non est inuidia neq; zelus inter eos.
Et elegit iudas eupolomū filiū iohā-
nis filij iacob. 7 iasonem filiuz eleasari.
7 misit eos romā constituere cum illis
amiciciam 7 societatem. 7 vt auferrent
ab eis iugum grecorum quia viderunt
q̄ in seruitutem primerent regnū isrl̄.
Et abierunt romani viāz multā valde
7 introierūt curiam 7 dixerunt. Iudas
machabeus 7 fratres eius 7 populus iu-
deorum miserunt nos ad vos statuere
vobiscum societatem 7 pacem 7 cōscri-
bere nos socios et amicos vestros. Et
placuit sermo in conspectu eorum. Et
hoc rescriptum quod rescripserūt in ta-
bulis ereis 7 miserunt in hierusalem vt
esset apud eos ibi memoriale pacis et
societatis. Bene sit romanis 7 genti iu-
deorū in mari 7 in terra in eternū. gla-
diusq; 7 hostis procul sit ab eis. q̄ si in-
steterit bellum romanis prius aut om-
nibz socijs eorūz in omni dominatione
eorum. auxilium feret gēs iudeorū put
tempus dictauerit corde pleno. Et pre-
liantibz non dabunt neq; subministra-
būt triticum arma pecuniam naues si-
cut placuit romanis. 7 custodient man-
data eorū nihil ab eis accipientes. Si
militar aut 7 si genti iudeorū prius acci-
derit bellū. adiuuabūt romani ex aīo. p̄
ut eis t̄p̄a pmiserit. 7 adiuuātibz nō da-
būt triticū arma pecunia naues sic pla-
cuit romanis 7 custodiāt mādata eorū
absq; dolo. fm hęc v̄ba p̄stituerūt romā
ni p̄plo iudeorū. q̄ si post hęc v̄ba hi aut
illi addere aut temere ad hęc aliquid vo-
luerint facient ex p̄posito suo. 7 q̄cunq;
addiderit vel temperit rata erūt. Sz
7 de malis q̄ de metrus rex fecit in eos
scripsim⁹ ei dicentes. Quare grauasti

Rachabeorum I

iugū tuū sup amicos nros ⁊ socios iudeos. Si ergo itez audierit nos aduersus te. faciemus illis iudiciū et pugnabim⁹ tecum mari terraqz.

IX

Iterea vt audiuit demetri⁹ qz cecidit nicanor ⁊ exercitus eius in prelio. apposuit bacchidem ⁊ alchimū rursū mittere in iudeaz et terep⁹ cornū cum illis. Et abierūt vias que ducit in galgala. ⁊ castra posuēt in masaloth que est in arbellis ⁊ occupauerunt eaz. ⁊ pmerūt aīas hōim multas. In mense primo anni centesimi quinqz gesimi ⁊ secundi applicuerunt exercitus ad hierusalē ⁊ surrexerūt et abierunt in berea viginti milia viroz ⁊ duo milia eqtū. Et iudas posuerat castra in laisa. ⁊ tria milia viri electi cū eo. Et viderunt multitudinem exercitus. qz multi sunt ⁊ timuerunt valde ⁊ multi subtraxerūt se de castris. ⁊ nō remanserunt ex eis nisi octingēti viri. Et vidit iudas qd fluxit exercitus suus et bellum perurgebat eum. ⁊ confractus est corde quia nō habebat tempus congregandi eos. ⁊ dissolutus est. Et dixit his qui residui erant Burgamus ⁊ eam⁹ ad aduersarios nostros si poterim⁹ pugnare aduersus eos. Et auertebant eum dicentes. Nō poterimus. sed liberemus aīas nostras modo et reuertamur ad fratres nostros. et tunc pugnabimus aduersus eos. Nos autē pauci sumus. Et ait iudas. Absit istam rem facere. vt fugiam⁹ ab eis. Et si appropiauit tempus nostrum. moriamur in virtute ppter fratres nostros. ⁊ non inferam⁹ crimen glorie nre. Et mouit exercitus de castris. et steterunt illis obuiam. Et diuisi sunt equites in duas ptes. ⁊ fundibularij ⁊ sagittarij pibant exercitū. ⁊ primi certaminis oēs potētes. Bacchides autem erat ī dextro cornū ⁊ primauiit legio ex duabz partibz. ⁊ clamabant tubis. Exclamauerūt autē ⁊ hi qui erant ex parte iude etiam ipsi ⁊ commota est terra a voce exercituum. ⁊ commissum est prelium a mane vsqz ad vespē. Et vidit iudas quia firmior est

pars exercitus bacchidis in dextris. ⁊ cōuenerunt cum ipso omnes cōstātes corde. ⁊ contrita est dextra pars ab eis. et psecutus est eos vsqz ad montē aqoti. Et qui in sinistro cornū erāt viderūt qd contritum est dextrum cornū. ⁊ secuti sunt post iudam ⁊ eos qui cū ipso erant a tergo. Et ingrauatū ē prelium. ⁊ ceciderūt vulnerati multi ex his ⁊ ex illis. Et iudas cecidit. ⁊ ceteri fugerunt. Et ionathas ⁊ simon tulerunt iudam fratrē suū ⁊ sepelierunt eum in sepulcro patrū suozum in ciuitate modin. Et fleuerūt eum omnis populus israel planctu magno. ⁊ lugebant dies multos. ⁊ dixerūt Quomodo cecidit potens qui saluū faciebat populū israel. Et cetera verba bellozū iude ⁊ virtutum quas fecit ⁊ magnitudinis eius nō sunt descripta. multa em̄ erant valde. Et factū est post obitū iude emerferūt iniqui ī omnibz finibz israel. ⁊ exorti sunt oēs qui opabāt iniquitatē. In diebz illis facta ē fames magna valde. ⁊ tradidit se bacchidi oīs regio eoz cū ipsis. Et elegit bacchides viros impios ⁊ cōstituit eos dños regiōnis. ⁊ exquirebant ⁊ pscrutabantur amicos iude. ⁊ adducebant eos ad bacchidē ⁊ vindicabat in illos ⁊ illudebat. Et facta est tribulatio magna ī israel. qualis non fuit ex die qua non est visus ppheta in israel. Et congregati sunt omnes amici iude ⁊ dixerunt ionathas. Ex q fratruus iudas defunctus est. vir similis ei non ē qui erat cōtra inimicos nros bacchidez. ⁊ eos qui inimici sunt gētis nre. Nūc itaqz te hodie elegimus esse pro eo nobis in principē et ducē ad belandum bellū nrm. Et suscepit ionathas tpe illo principatū et surrexit loco iude fratris sui. Et cognouit bacchides. ⁊ querebat eum occidere. Et cognouit ionathas ⁊ simō frater ei⁹ ⁊ oēs q cū eo erāt. ⁊ fugerunt in desertum thecūe. ⁊ cōsederūt ad aquam lacus asphar. Et cognouit bacchides. ⁊ die sabbatoz venit ipse ⁊ oīs exercitus eius trās iordanē. Et ionathas misit frēm suū ducem populi ⁊ rogauit

¶ iij

nabuthros amicos suos vt modaren
illis apparatusum suum qui erat copiosus.
Et exierunt filij iambri ex madaba ⁊ cō-
prehenderunt iohannem et omnia que
habebat. et abierunt habentes ea. Post
hec verba renunciatum est ionatx et si-
moni fratri eius quia filij iambri faciūt
nuptias magnas et ducunt sponsam ex
madaba filiam vnus de magnis princi-
pibz chanaan cū ambitione magna. Et
recordati sunt sanguinis iohannis fra-
tris sui. ⁊ ascenderunt ⁊ absconderūt se
sub tegumento montis. Et eleuauerūt
oculos suos ⁊ viderunt. ⁊ ecce tumultus
⁊ apparatus multus. ⁊ sponsus pcessit
amici eius ⁊ fratres eius obuiā illis cū
timpānis ⁊ musicis ⁊ armis multis. Et
surrerunt ad eos ex insidijs ⁊ occide-
rūt eos ⁊ ceciderūt vulnerati multi. et
residui fugerunt in montes. Et accepe-
rūt omnia spolia eoz. et cōuerse sunt nu-
ptie in luctum. ⁊ vox musicorum ipsorū
in lamentum. Et vindicauerunt vindi-
ctā sanguinis fratris sui. ⁊ reuersi sunt
ad ripā iordanis. Et audiuit bacchides
⁊ venit die sabbatorum. vsqz ad orā ior-
danis in virtute magna. Et dixit ad su-
os ionathas. Surgamus ⁊ pugnemus
cōtra inimicos nostros. Non est em̄ ho-
die sicut heri ⁊ nudius tertius. Ecce em̄
bellū ex aduerso. aqua vero iordāis hinc
⁊ inde ⁊ ripe et paludes ⁊ saltus ⁊ non ē
locus diuertendi. Nunc ergo clamate ī
celum. vt liberemini de manu inimicorū
vestrorum. Et cōmissum est bellum. Et
extendit ionathas manū suam pcutere
bacchidē. ⁊ diuertit ab eo retro. Et dis-
siliit ionathas. ⁊ qui cū eo erāt in iorda-
nem ⁊ transnatauerunt ad eos iordanē
Et ceciderunt de parte bacchidis die il-
la mille viri. ⁊ reuersi sunt in hierusalē.
Et edificauerunt ciuitates munitas in
iudea munitōnem que erat in hiericho
⁊ in ammaū. ⁊ in bethozon. ⁊ bethel ⁊ thā-
natha ⁊ phara ⁊ thopo muri s excel sis et
portis ⁊ seris. Et posuit custodias in eis
vt inimicias exerceat ī israel. Et mu-
niuit ciuitatem bethsuram ⁊ gasaram ⁊

arcem. ⁊ posuit in eis auxilia ⁊ apparatusum
escarum. ⁊ accepit filios principum regi-
onis obfides. ⁊ posuit eos in arce in hie-
rusalem in custodiam. Et anno centesi-
mo quinquagesimotercio mense secun-
do precepit alchimus destrui muros do-
mus sancte interioris. ⁊ destrui opera p-
phetarum. Et cepit destruere. In tem-
pore illo percussus est alchimus ⁊ impe-
dita sunt opera illius. ⁊ oclusum est os
eius et dissolutus est paralisi. nec ultra
potuit loqui verbis et mādare de domo
sua. Et mortuus est alchimus in tpe il-
lo cum tormento magno. Et vidit bac-
chides quoniam mortuus est alchimus
⁊ reuersus est ad regez. ⁊ siluit terra an-
nis duobz. Et cogitauerunt omnes ini-
qui dicentes. Ecce ionathas ⁊ qui cum
eo sunt in silentio habitāt confidenter.
Nunc ergo adducamus bacchidem. ⁊ cō-
prehendet eos omnes vna nocte. Et ab-
ierunt. ⁊ consiliū ei dederunt. Et sur-
rexit vt veniret cum exercitu multo. Et
misit occulte epistolas socijs suis qui er-
ant in iudea vt comprehenderent iona-
than. ⁊ eos qui cum eo erant. sed nō po-
tuerūt. quia innotuit eis consilium eo-
rum. Et apprehendit de viris regionis q̄
principes erāt militie quinquaginta vi-
ros. ⁊ occidit eos. Et secessit ionathas ⁊
simon. et qui cum eo erant in bethes-
sem que est in deserto. et extruxit vtrius-
que eius. et firmauerunt eam. Et cognouit
bacchides. et congregauit vniuersam
multitudinem suam ⁊ his qui de iudea
erant denūciauit. Et venit ⁊ castra posu-
it de sup bethesse. et oppugnauit eā dies
multos. ⁊ fecit machinas. Et reliquit io-
nathas simonem fratrem suum in ciui-
tate ⁊ exiit in regionem. ⁊ venit cū nu-
mero ⁊ percussit odaren ⁊ fratres eius ⁊
filios phaseron in tabernaculis ipsorū
⁊ cepit cedere ⁊ crescere ī virtutibz. Si-
mon vero ⁊ qui cum ipso erant exie-
runt de ciuitate ⁊ succenderunt machinas. ⁊
pugnauerunt contra bacchidem. ⁊ con-
tritus est ab eis. Et afflixerunt euz val-
de. qm̄ consiliū eius ⁊ congressus eius

Erat inanis. Et iratus est viros iniqs q
ei consiliu dederat. vt venirent in regio
nem ipsoꝝ. multos ex eis occidit. Ipse
aut cogitauit cu reliquis abire in regio
nem sua. Et cognouit ionathas et misit
ad eu legatos coponere pace cum ipo et
reddere ei captiuitate. Et libenter acce
pit. et fecit sm vba eius. et iurauit se ni
hil facturꝝ ei mali oibꝝ diebꝝ vite ei. Et
reddidit ei captiuitate qua prius erat p
datus de terra iuda. Et ouersus abiit i
terra sua. et no apposuit amplius venire
in fines eius. Et cessauit gladius ex is
rael. Et habitauit ionathas in machinas
et cepit ionathas ibi iudicare populū. et
exterminauit impios ex israel. X

Anno centesimo sexagesimo
e ascendit alexander antiochi fili
us qui cognominatus est nobi
lis. et occupauit ptolomaidam. et recepe
runt eam et regnauit illic. Et audiuit de
metrius rex et congregauit exercituz co
piosum valde. et exiuit obuiam illi in p
liuz. Et misit demetrius epistolā ad io
nathan verbis pacificis vt magnificaret
eu. Dixit em. Anticipemus facere paces
cum eo. priusqꝝ faciat cu alexandro ad
uersum nos. Recordabit em oim ma
lorū q fecimus in eum et in fratre eius
et in gentem eius. Et dedit ei potestates
agregandi exercitū. et fabricare arma. et
esse ipm sociuz eius. et obsides qui erāt
in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas
in hierusalē. et legit epistolas in auditu
ois ppli. et eoz qui in arce erāt. Et timu
erūt timore magno. qm audierūt q de
dit ei rex ptatem congregandi exercitū.
Et traditi sunt ionathas obsides. et red
dit eos parentibꝝ suis. Et habitauit io
nathas in hierlm. et cepit edificare et in
nouare ciuitate. Et dixit faciētibꝝ opera
vt extruerent muros et montem sion in
circūtu lapidibꝝ quadratis ad munitio
nem et ita fecerunt. Et fugerunt alieni
gene qui erāt in munitionibꝝ quas bac
chides edificauerat. et reliqꝝ vnusquisqꝝ
locum. et abiit in terram suam. tantū in
bethsura remanserunt aliqui ex his qui

reliquerant legem. et precepta dei. Erat
enī hęc eis ad refugium. Et audiuit ale
xander rex promissa que promisit deme
trius ionathas. et narrauerunt ei prelia et
virtutes quas ipse fecit et fratres eius et
labores quos laborauerunt. Et ait. Nū
quid inueniemus aliquem virum talez
Et nunc faciemus eum amicum et soci
um nostrum. Et scripsit epistolaz. et mi
sit ei sm hęc verba dicens. Rex alexander
fratri ionathas salutem audiuimus de te
q vir potens sis viribus. et aptus es vt
sis amicus noster. Et nūc cōstituimus
te hodie summū sacerdotem gentis tue
et vt amicus voceris regis. Et misit ei pur
puram et coronā aureā. vt q nostra lunc
sentias nobiscum et cōserues amicitias
ad nos. Et induit se ionathas stolā san
ctā septimo mēse āno cētesimo sexages
simo in die solenni scenophegie. Et cō
gregauit exercituz et fecit arma copiosa.
Et audiuit demetrius verba ista. et con
tristatus est nimis. et ait. Quid hoc feci
mus q poccupauit nos alexander appe
hendere amicitia iudeoz ad mūne sui
Scribam et ego illis verba deprecatoria
et dignitates et dona. vt sint mecu in ad
iutoriū. Et scripsit eis in hęc verba. Rex
demetrius genti iudeoz salutes. Quo
nam seruastis ad nos pactum. et remā
sistis in amicitia nostra. et no accessistis
ad inimicos nostros audiuimus et gau
si sumus. Et nūc perseuerate adhuc cō
seruare ad nos fidem et retribuemꝝ vo
bis lona pro his que fecistis nobiscum
et remitemus vobis prestatōes multas
et dabimus vobis donationes. Et nunc
absoluo vos et omnes iudeos a tributis
et precia salis indulgeo et coronas remit
to. et tercias seminis et dimidiam ptem
fructus ligni quod est portionis mee re
linquo vobis ex hodierno die et deinceps
ne accipiatur a terra iuda. a tribu ciuita
tibꝝ que addite sunt illi ex samaria et ga
lilea. ex hodierna die et in totuz tempus
Et hierusalem sit sancta et libera cum fi
nibus suis et decime et tributa ipius sint
Remitto etiam potestatem arcis que ē

In hierusalem ⁊ do eam summo sacerdoti. vt cōstituat in ea viros quoscūq; ipe elegerit qui custodiant eam. Et omnē animā iudeorum que captiua est a terra iuda in omni regno meo relinquo liberam gratis. vt omnes a tributis soluantur etiam pecorū suozū. Et omnes dies solennes ⁊ sabbata ⁊ neomenie et dies decreti ⁊ tres dies ante diem solennē. ⁊ tres dies post diem solennem. sint oēs immunitatis et remissionis omnib; iudeis q̄ sunt in regno meo. Et nemo habebit potestatem agere aliquid ⁊ mouere negocia aduersus aliquem illorum in omni causa. Et vt ascribantur ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia viroz. Et dabūtur illis copie vt oportet oib; exercitib; regis. ⁊ ex eis ordinabuntur q̄ sunt in munitionib; regis magni. Et ex his p̄stituetur sup negocia regni q̄ agunt ex fide. ⁊ principes sint ex eis. ⁊ ambulent in legib; suis. sicut precepit rex in terra iuda. Et tres ciuitates que addite sunt iudee ex regiōe samarie. cū iudea reputētur vt sint sub vno. ⁊ non obediant aliene potestati nisi summo sacerdoti. ptolomaida ⁊ p̄sines eius quas dedi donū sanctis qui sunt in hierlm ad necessarios sumptos sanctoruz. Et ego dabo singulis ānis q̄ndecim milia siclorū argenti de rationib; regis q̄ me contingūt. et omne qd̄ reliquū fuerit qd̄ nō reddididerāt qui sup negocia erāt ānis priorib; ex hoc dabūt in opa domus. Et sup hxc q̄ncq; milia sicloz argēti q̄ accipi ebāt de sanctorū rōne p̄ singulos annos ⁊ hxc ad sacerdotes p̄tineāt qui ministratio fungunt. Et q̄cūq; cōfugerint in tēplū qd̄ ē hierosolimis ⁊ in oib; finibus eius obnoxij regi in omni negotio dimittant ⁊ vniuersa q̄ sunt eis i regno meo. libera habeant. Et ad edificanda vel restauranda opa sanctorū. sumptus dabūtur de rōne regis. ⁊ ad extruendos muros in hierlm ⁊ p̄minuēdos in circūitū sumptos dabuntur de rōne regis. ⁊ ad p̄fruedos muros in iudea. Et audiuit sicut ionathas ⁊ plus sei mōes istos. ⁊

crediderūt eis nec receperūt eos. qz ter cordati sunt malitie magne quā fecerāt in israel ⁊ tribulauerat eos valde. Et cōplacuit eis in alexādrum. qz ipse fuerat eis p̄nceps s̄monū pacis. et ipsi auxiliū ferebant oib; dieb;. Et cōgregauit rex alexāder exercitū magnū. ⁊ admouit castra p̄ demetriū. Et cōmiserūt plū duo reges ⁊ fugit exercitus demetrii. ⁊ incensus est eū alexander. ⁊ incubuit super eos. Et inualuit plū nimis donec occidit sol. ⁊ cecidit demetrius i die illa. Et misit alexander ad ptolomeū regē egipti legatos s̄m hxc vba dicens. Quā regressus sum in regnū meū ⁊ sedi i sede patrū meoz. ⁊ obtinui p̄ncipatū. ⁊ p̄trui demetriū. et possedi regiōne n̄tam. et p̄misi pugnā cū eo ⁊ p̄trius ē ipe et castra eius a nobis. ⁊ sedem⁹ in sede regni eius. ⁊ nūc statuam⁹ adinuicē amicitiaz ⁊ da mihi filiā tuā vxorē. ⁊ ero gener tuus. ⁊ dabo tibi dona ⁊ ipi dignitatez. Et respōdit rex ptolomeus dicens. Felix dies in qua reuersus es ad terrā patrū tuoz. ⁊ sedisti in sede regni eoz. Et nunc faciam tibi qd̄ scripsisti. sed occurre mihi ptolomaidā. vt videam⁹ inuicē nos ⁊ spondeā tibi sicut dixisti. Et exiit ptolomeus de egipto. ipse et cleopatra filia eius. ⁊ venit ptolomaidam anno centesimo sexagesimosecūdo. Et occurrit ei alexander rex. Et dedit ei cleopatram filiā suā. ⁊ fecit nuptias ei⁹ ptolomaidē. sicut reges in magna gloria. Et scripsit alexander rex ionathę. vt veniret obuiam sibi. Et abiit cū gloria ptolomaidā ⁊ occurrit ibi duob; regib;. ⁊ dedit illis argētū multū ⁊ aurū ⁊ dona. ⁊ inuenit gratiam in conspectu eoz. Et cōuenerūt aduersus eum viri pestilētes ex israel viri iniq̄ qui interpellantes aduersus eum. ⁊ nō intendit ad eos rex. Et iussit spoliari ionathan vestib; suis. ⁊ indui eū purpura. Et ita fecerūt. Et collocauit eum i sede secum. dixitq; principib; suis. Exiite cum eo in mediū ciuitatis. ⁊ predicāte vt nemo aduersus euz interpellat de villo negotio. ne quisq; ei molest⁹ sit de

ulla ratione. Et factum est ut viderunt qui interpellabant gloriam eius que predicabatur. et optum eum purpura. fugerunt omnes. Et magnificauit eum rex et scripsit eum inter primos amicos et posuit eum ducem et participem principatus. Et reuersus est ionathas in hierusalem cum pace et leticia. In anno centesimo sexagesimo quinto. venit demetrius filius demetrii a creta in terram patrum suorum. Et audiuit alexander rex et contristatus est valde. et reuersus est antiochia. Et constituit demetrius rex appolonium ducem qui preerat cele sirie. congregauit exercitum magnū et accessit ad iamnam. et misit ad ionathan summū sacerdotem dicens. Tu solus resistis nobis. Ego autē factus sum in derisum et in obprobrium. propterea quia tu potestatem aduersum nos exerces in motibus. Nūc ergo si confidis in virtutibus tuis descende ad nos in campū. et cōparemus illic inuicem. quia mecum est virtus bellorum. Interroga et discite quis sum ego et ceteri qui auxilio sunt mihi. qui et dicunt quod nō potest stare pes vester ante faciem nostram quod bis in fugam uersi sunt p̄res tui in terram suam. Et nūc quō poteris sustinere equitarū et exercitū tantū in campo ubi non est lapis neque sarum neque locus fugiendi. Et audiuit autē ionathas sermones appolonij. motus est animo. Et elegit decem milia viroꝝ. et exiit ab hierusalem. et occurrit ei simon frater eius in adiutorium. Et applicuerunt castra in ioppen. Et exclusit eum a ciuitate. quia custodia appolonij ioppe erat et oppugnauit eam. Et exterriti qui erant in ciuitate aperuerunt ei et obtinuit ionathas ioppen. Et audiuit appolonius. et admouit tria milia equitum et exercitum multū. Et abiit a cotū tanquam iter faciens. et statim exiit in campū. eo quod haberet multitudinē equitū et phideret in eis. Et insecutus est eū ionathas in a cotum. et misit plū. Et reliquit appolonius in castris mille eques post eos occulte. Et cognouit ionathas quoniam infidie sunt post te. et

circūierunt castra eius et eiecerunt iacula in plim mane usque ad vespam. Populus autē stabat sicut precepit ionathas et laterauerunt equi eorum. Et eiecit simon exercitum suum et comisit tres legionem. Equites enim fatigati erant. Et contriti sunt ab eo et fugerunt. Et qui dispersi sunt per campū fugerunt in a cotū. et intrauerunt in bethagon idolum suū. ut ibi se liberaret. Et succendit ionathas a cotū et ciuitates que erant in circūitu eius. et accepit spolia eorum. et templū dagon et omnes que fugerunt in illud succendit igni. Et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his qui successi sunt. fere octo milia viroꝝ. Et mouit inde ionathas castra. et applicuit ea a scalonē et exierunt de ciuitate obuiam illi in magna gloria. Et reuersus est ionathas in hierusalem cum suis habentibus spolia multa. Et factum est ut audiuit alexander rex sermones istos. addidit adhuc glorificare ionathā. Et misit ei fibulam auream sicut consuetudo est dari regis regū. Et dedit ei a charō et omnes fines eius in possessionem

XI

Et rex egipti congregauit exercitum sicut arenam que est circa oram maris. et naues multas et querebat obtinere regnum alexandri dolo. et addere illud regno suo. Et exiit in siriam verbis pacificis. et aperiebantur ei ciuitates et occurrebant ei. quia mandauerat alexander rex exire ei obuiam eo quod socer suus esset. Cum autem introiret ciuitatē ptolomeus ponebat custodias militum in singulis ciuitatibus. Et ut appropiauit a cotō ostenderunt ei templum dagon succensum igni. et a cotum et cetera eius demolita et corpora proiecta. et eorum qui cesserant in bello tumulos quos fecerant secus viam. Et narrauerunt regi quia hec fecit ionathas. ut inuidiam facerent ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi in ioppen cum gloria. et inuicem se salutauerunt. et dormierunt illic. Et abiit ionathas cum rege usque ad fluuiū qui vocabatur eletherus et reuersus est in hierusalem. rex autē ptolomeus obtinuit dominium ciuitatū usque seleutiā

maritimam. et cogitabat in alexandrum
cōsilia mala. Et misit legatos ad deme-
trium dicēs. Veni componamus inter
nos pactum et dabo tibi filiam meā quā
habet alexāder. et regnabis in regno pa-
tris tui. Venitet enim me quod dederim il-
li filiam meam. Que fuit enim me oc-
cidere. Et vitupauit eū. propterea non cō-
cupierat regnū eius. Et abstulit filiam
suam et dedit eam demetriō et alienauit
se ab alexandro. et manifestate sunt ini-
micie eius. Et intrauit ptolomeus an-
tiochiam et imposuit duo diademata ca-
piti suo. egypti et asie. Alexander autem
rex erat in cilicia illis temporibus. quod re-
bellabant qui erant in locis illis. Et au-
diuit alexander. et venit ad eū in bellum
Et produxit ptolomeus rex exercitiū. et
occurrit ei in manu valida. et fugauit eū.
Et fugit alexander in arabiam. ut ibi p-
tegeretur. Rex autem ptolomeus ex-
altatus est. et abstulit sadihel arabs ca-
put alexandri. et misit ptolomeo. Et rex
ptolomeus mortuus ē in die tertia. et quod
erant in munitionibus perierunt ab his
qui erāt intra castra. Et regnauit deme-
trius anno cētesimoseptuagesimosepti-
mo. In diebus illis congregauit iona-
thas eos qui erāt in iudea. ut expugna-
rent arcem que est in hierusalem et fecerunt
contra eam machinas multas. Et abie-
runt quidam qui oderant gentem suam
viri iniqui ad regē demetriū. et renūcia-
uerūt ei quod ionathas obsideret arces. Et
ut audiuit iratus ē. et statim venit ptolo-
maidam et scripsit ionathe ne obsideret
arcem. sed occurreret sibi ad colloquū
festinato. Et audiuit autē ionathas ius-
sit obsidere. Et elegit de senioribus israel
et de sacerdotibus. et dedit se piculo. Et ac-
cepit aurum et argentum et vestem et alia
exenia multa. et abiit ad regē ptolomai-
dam. et inuenit grām in conspectu eius.
Et interpellabant aduersus eū quōsdā mi-
que ex gēte sua. Et fecit ei rex. sicut fece-
rant ei quod autē eū fuerāt. Et exaltauit eū in
cōspectu omnium amicorum suorum. et statuit
ei principatū sacerdotij. et quocumque alia

habuit prius preciosa. et fecit eum prin-
cipē amicorum. Et postulauit ionathas a
rege ut immunē faceret iudeam et tres
toparchias id est samariā et cōsines eius
et pmisit ei talenta trecenta. Et consen-
sit rex et scripsit ionathe epistolas de his
omnibus hunc modum cōtinentes. Rex
demetrius fratri ionathe salutem et gē-
ti iudeorum. Exemplum epistole quam
scripsimus lasilxeni parēti nro de vobis
misimus ad vos. ut sciretis. Rex deme-
trius lasilxeni parenti salutem. Gentium
deorum amicis nostris et conseruantibus quod
iusta sunt apud nos decreuimus bñfa-
cere. propter benignitatem ipsorum quam
erga nos habēt. Statuimus ergo illis
oēs fines iudee et tres ciuitates lydā et
ramathe que addite sunt iudee ex sama-
ria. et omnes cōsines earum sequestras-
ri omnibus sacrificantibus in hierosolimif
per his que ab eis prius accipiebat. rex per
singulos annos. et pro fructibus terre et po-
morum. Et alia que ad nos pertinebant de
cimam et tributum. ex hoc tempe remitti-
mus eis. et areas salinarum et coronas que
nobis deferrebantur omnia ipsis conce-
dimus. et nihil horum irritum erit ex hoc
et in omne tempus. Nūc ergo curate fa-
cere horum exemplū. et detur ionathe et po-
natur in monte sancto et in loco celebri
Et videns demetrius rex. quod filius terra
in conspectu suo et nihil ei resistit dimi-
sit totū exercitum suum vnumqueque in
locum suum. excepto peregrino exercitu
quem traxit ab insule gentium et inimi-
ci erant ei omnes exercitus patrum eius.
Triphon autem erat quidam partium
alexandri prius. et vidit quoniam omnis
exercitus murmurauit contra demetriū
um. et iuit ad emalchuel arabem qui nu-
triebat antiochum filium alexandri. et
assidebat ei ut traderet eū ipsi ut regna-
ret in loco patris sui. Et enūciauit ei quā-
ta fecit demetrius et inimicicias ex-
ercitū eius aduersus illum. Et mansit ibi
diebus multis. Et misit ionathas ad de-
metriū regem ut eijceret eos qui in arce
erāt in hierusalē. et qui in pre sidijs erāt

q̄ impugnabāt israhel. Et misit demetrius ad ionathā dicēs. Ad hoc t̄m̄ faciam tibi ⁊ genti tue. sed gloria illustrabo te ⁊ gentē tuā cū fuerit oportunū. nūc ergo recte feceris si miseris ī auxiliū mihi viros. q̄ discessit oīs exercit⁹ me⁹. Et misit ei ionathas tria milia viroz fortium antiochiā. Et venerūt ad regē ⁊ delectatus est rex in aduētū eoz. Et puenerūt qui erant de ciuitate cētū viginti milia viroz. ⁊ volebant interficere regē. Et fugit rex in aulam. ⁊ occupauerūt q̄ erant de ciuitate itinera ciuitatis ⁊ ceperūt pugnare. Et vocauit rex iudeos in auxiliū ⁊ puenerūt oēs filii ad euz. Et dispersi sunt oēs p̄ ciuitatē. ⁊ occiderūt in illa die cētū milia hoīm. Et succenderūt ciuitatē ⁊ ceperūt spolia multa in illa die. ⁊ liberauerūt regē. Et viderūt qui erāt de ciuitate q̄ obtinuisent iudei ciuitatē sicut volebāt. ⁊ infirmati sunt mēte sua. ⁊ clamauerūt ad regē cū p̄cib⁹ dicentes. Da nobis dexterās. ⁊ cessent iudei oppugnare nos ⁊ ciuitatē. Et piecerūt arma sua ⁊ fecerūt pacē. Et glorificati sunt iudei in aspectu regis ⁊ in aspectu oīm q̄ erāt in regno ei⁹. ⁊ noiati sunt ī regno. Et regressi sunt in hierl̄m hñtes spolia ml̄ta. Et sedit demetri⁹ rex in sede regni sui ⁊ filuit terra ī aspectu ei⁹. Et mētus est oīa q̄cumq̄ dixit. ⁊ abalienauit se a ionathā. ⁊ nō retribuit ei s̄m̄ beneficia q̄ sibi tribuerat. ⁊ verabat eū valde. Post hęc autem reuersus est triphon ⁊ antiochus cū eo puer adolescens ⁊ regnauit ⁊ imposuit sibi diadema. Et cōgregati sunt ad eū omnes exercitus quos disperserat demetrius. ⁊ pugnaverunt p̄tra eum ⁊ fugit ⁊ terga vertit. Et accepit triphō bethias ⁊ obtinuit antiochiā. Et scripsit antiochus adolescens ionathę dicens. Constituo tibi sacerdotium. ⁊ cōstituo super te quatuor ciuitates vt sis de amicis regis. Et misit illi vasa aurea ī ministerium. ⁊ dedit ei potestates bibendi in entro ⁊ esse in purpura. ⁊ habere fibulam auream. Et simonem fratrem eius cōstituit ducem a terminis tyri vsq̄ ad fi

nes egipti. Et exiit ionathas ⁊ pambulabat trans flumen ciuitates ⁊ congregatus ē ad eū oīs exercitus s̄rie in auxiliū. Et venit ascalonē ⁊ occurrerunt ei honorifice de ciuitate. Et abiit inde gasam. ⁊ concluderunt se qui erant gasē. et obsedit eam. ⁊ succendit que erāt in circumitu ciuitatis. ⁊ p̄datus est eā. Et rogauerunt gasenses ionathā ⁊ dedit illis dextraz. et accepit filios eozum obsides ⁊ misit illos in hierl̄m. et p̄bulauit regionē vsq̄ damascum. Et audiuit ionathas q̄ p̄uicati sunt p̄cipes demetri⁹ in cades que est in galilea cum exercitu multo volentes eum remouere a negocio regni ⁊ occurrit illis fratres autē suū simonem reliquit intra prouincias. Et applicuit simon ad bethsuram. ⁊ expugnat eam dieb⁹ multis ⁊ cōclusit eos. Et postulauerunt ab eo dextrās accipere et dedit illis. Et eiecit eos inde ⁊ cepit ciuitatē ⁊ posuit ī ea p̄sidiū. Et ionathas ⁊ castra ei⁹ applicuerūt ad aquā genesar. et an̄ lucē vigilauerūt ī campo asor. Et ecce castra alienigenaz occurrebant in campo. ⁊ tetendebāt ei insidias in montib⁹ ipe autē occurrit exaduerso. Infidie vero exurrerunt de locis suis. ⁊ misērūt preliū. Et fugerūt qui erant ex p̄te ionathę oīes. ⁊ nemo relictus est ex eis nisi matathias fili⁹ absolomi. ⁊ iudas filius calphi. p̄iceps militie exercitus. Et scidit ionathas vestimēta sua. ⁊ posuit terram in capite suo ⁊ orauit. Et reuersus est ionathas ad eos in prelium ⁊ puerit eos in fugam. ⁊ pugnaverunt. Et viderunt qui fugiebant partis illius. ⁊ reuerfi sunt ad eum ⁊ insequerantur euz eo omnes vsq̄ cades ad castra sua. ⁊ p̄penerunt vsq̄ illuc. Et ceciderunt de alienigenis in die illa tria milia viroz. et reuersus est Ionathas in hierusalem.

XII

Vidit ionathas quia tempus eum iuuat. ⁊ elegit viros ⁊ misit eos romā statuere ⁊ renouare cum eis amicitiam. Et ad spartiatas et ad alia loca misit epistolas secundum

eandē formā. Et abierūt romā ⁊ intra
uerūt curiā. ⁊ dixerūt. Ionathas sum
mus sacerdos ⁊ gens iudeoz miserunt
nos. vt renouem⁹ amiciciaz ⁊ societatez
fm̄ pristinū. Et dederunt illis eplaz ad
ipos p̄ loca. vt deducerent eos in terras
iuda cū pace. Et hoc ē exemplum eplaz
quas scripsit ionathas spartiat⁹. Jona
thas summ⁹ sacerdos. ⁊ seniores gentis
⁊ sacerdotes ⁊ reliqu⁹ p̄pls iudeoz spar
tatis fr̄ib⁹ salutē. Jā pridē misse erant
eplē ad om̄ā summū sacerdotē ⁊ vario
q̄ regbat apud vos. qm̄ estis fr̄es nostri:
sicut scriptum continet qd̄ subiectū est.
Et suscepit onias viꝝ qui missus fuerat
cū honore. ⁊ accepit eplaz in quib⁹ signi
ficabatur de societate ⁊ de amicicia. Nos
em̄ cum nullo hoz indigeremus habentes
solatio sanctos libros q̄ sunt in ma
nib⁹ n̄is. maluimus mittere ad vos re
nouare fraternitatem ⁊ amiciciā. ne for
te aliam efficiamur a vob⁹. Multa. n. tpa
trāsierūt ex q̄ misistis ad nos. Nos ḡ in
om̄i tpe sine intermissiōe in dieb⁹ solē
nib⁹ ⁊ ceteris qb⁹ oportet. memores su
mus v̄ri in sacrificijs q̄ offerim⁹. ⁊ in ob
seruationib⁹. sicut phas ē ⁊ decet memi
nisse fratrū. Letamur itaq̄ de gloriā v̄ra
Nos autē circūdederūt m̄lte tribulatio
nes ⁊ multa p̄lia ⁊ ipugnauerūt nos re
ges q̄ sunt in circūitu n̄o. Nolimus ḡ
vobis molesti esse neq̄ ceteris socijs et
amicis n̄is in his p̄lijs. Dabuimus
em̄ de celo auxiliū ⁊ liberati sumus nos
⁊ humiliati sunt amici n̄i. Elegimus
itaq̄ neumeniū antiochi filiū ⁊ antipa
trē iasonis filiū. ⁊ misimus ad romanos
renouare cū eis amiciciā ⁊ societate pri
stinā. Nādaui⁹ itaq̄ eis vt veniāt eti
am ad vos ⁊ salutēt vos. ⁊ reddāt vobis
eplaz n̄as de inuouatione fraternitatis
n̄e. Et nūc b̄nfacietis r̄ndentes nobis
ad hęc. Et hoc rescriptū eplaz qd̄ misit
onias. Rex spartiatay onias ionathe sa
cerdoti magno salutē. Inuētū ē in scri
ptura de spartiat⁹ ⁊ iudeis qm̄ sunt fra
tres ⁊ qz sunt de genere abraā. Et nunc
ex q̄ hęc cognouim⁹ b̄nfacietis scribentes

nobis de pace v̄ra. Sed ⁊ nos rescripsi
mus vobis. Decora nostra ⁊ possessiōes
nostre vestre sunt ⁊ v̄re n̄e. Nādaui
mus itaq̄ hęc nunciari vob⁹. Et audiuit
ionathas qm̄ regressi sunt principes de
metrij cū exercitu multo supra q̄ prius
pugre aduersus eū ⁊ exiit ab hierlm. et
occurrit eis in amathite regione. Non
em̄ dederat eis spaciū vt ingrederetur
regionē ei⁹. Et misit i speculatores in ca
stra eoz. ⁊ reuerfi renūciauerunt qd̄ assi
tuerūt s̄. puenire illic nocte. Cū occidis
set autē sol. p̄cepit ionathas suis vigila
re. ⁊ esse in armis paros ad pugnā tota
nocte. Et posuit custodes p̄ circūitū ca
strorū. Et audierūt aduersarij qd̄ patus
ē ionathas cū suis in bello. ⁊ timuerūt
⁊ formidauerūt in corde suo. ⁊ accende
rūt focos in castris suis. Ionathas au
tem ⁊ qui cū eo erāt nō cognouerūt vsq̄
mane. Glidebāt autē liminaria ardē
tia. ⁊ secutus ē eos ionathas ⁊ nō p̄phē
dit eos. Transierunt em̄ flumē eleuthē
rum. Et diuertit ionathas ad arabes q̄
vocabant sabadei ⁊ percussit eos ⁊ accepit
spolia eoz. Et iunxit ⁊ venit damascum
⁊ pambulabat omnē regionē illaz. Si
mon autem exiit. ⁊ venit vsq̄ ascalonez
⁊ ad proxima p̄sidia. ⁊ declinavit in iop
pen. et occupauit eam. Audiuit enim qd̄
vellent p̄sidium tradere partib⁹ deme
trij. ⁊ posuit ibi custodes vt custodirent
eam. Et reuersus est ionathas ⁊ puoca
uit seniores p̄li. ⁊ cogitauit cuz eis edi
ficare p̄sidia in iudea. ⁊ edificare muros
in hierlm ⁊ exaltare altitudine magna ī
termedium arcis ⁊ ciuitatis. vt separa
ret eam a ciuitate vt esset ip̄a singulari
ter ⁊ neq̄ emāt neq̄ vendāt. Et conue
nerunt vt edificarent ciuitatē ⁊ cecidit
murus qui erat sup̄ torrentem ab ortu
solis. ⁊ reparauit eum qui vocatur caphe
theta. Et simon edificauit adiada in ses
phela ⁊ muniuit eam. ⁊ imposuit portas
⁊ seras. Et cū cogitasset triphōn regna
re asie. ⁊ assumere diadema ⁊ extendere
manū in antiochum regem timens ne
forte non permitteret eum. Ionathas

sed p̄signaret aduersus eum. q̄rebat cō
p̄ndere eum et occidere. Et exurgens
abiit i bethsan. et exiit ionathas obuias
cū q̄draginta milibz viroz electoz in p̄
liū. et venit bethsan. Et vidit triphon qz
venit ionathas cū exercitu multo. vt ex
tēderet in eū manus. et timuit. Et exce
pit eū cū honore. et cōmēdauit eū omibz
amicis suis. et dedit ei mūera. Et p̄cepit
exercitibz suis vt obedirēt ei sicut sibi. et
dixit ionathe. Ut qd̄ verasti vniuersum
p̄lm. cū bellū nobis non sit. Et nūc re
mitte eos i domos suas. Elige autē tibi
viros paucos q̄ tecū sint. et veni mecum
ptolomaidā. et tradā eā tibi. et reliqua p̄
fidia. et exercitū et vniuersos p̄positos
negocij. et p̄uersus abibz. Propterea eī
veni. Et credidit ei. et fecit sic dixit et di
misit exercitū. et abiit in fr̄as iuda. Re
tinuit autē secū tria milia viroz. ex qbz
remisit in galileā duo milia. mille autē
venerūt cum eo. Ut autē intrauit ptolo
maidā ionathas. clausērūt portas ciui
tatis ptolomēses. et p̄p̄nderunt eum et
oēs qui cū eo intrauerāt. gladio interfe
cerunt. Et misit triphon exercitū et eq̄
tes in galileā et in campū magnū. vt p̄
derēt oēs socios ionathe. At illi cū cog
nissent. qz cōp̄p̄ensus est ionathas et
perijt et oēs q̄ cū eo erāt hortati sunt se
metip̄os. et exierūt parati in p̄lium. Et
videntes hi qui insecuti fuerant. qz pro
aia res ē illis reuersi sunt illi autē vene
rūt oēs cū pace in terrā iuda. Et p̄an
xerunt ionathā et eos q̄ cū ip̄o erāt val
de. Et luit israel luctu magno. Et q̄ si
erunt oēs gentes que erant in circūitu
eoz cōterere eos. Dixerūt em̄. Nō hñt
principem et adiuuantē nūc q̄ expugne
mus illos. et tollamus de hominibz me
moriam eozum.

XIII

T audiuit simon qz p̄gregauit
e triphon exercitum copiosum
vt veniret in fr̄a iuda. et attere
ret eā. vidēs qz in tremore p̄plus ē et in
timore. ascendit hierl̄m et congregauit
populum et adhortās dixit. Vos scitis
quanta ego et fratres mei et domus pa

tris mei fecimus pro legibus et pro san
ctis p̄lia. et angustias quales vidimus.
Hozum gr̄a perierunt fratres mei oēs
p̄opter israel et relictus sum ego solus
Et nūc non mihi cōtingat parcere ani
me mee in omni tempe tribulationis
Nō em̄ melior sum fratribz meis. Cū
dicato itaqz gētem meā et sancta natos
quoqz n̄ros et vxores qz p̄gregate sunt
vniuerse gētes conterere nos inimici
cie gr̄a. Et accensus est sp̄s p̄li simul
vt audiuit sermōes istos. et r̄nderūt vo
ce magna dicentes. Tu es dux n̄ loco
iude et ionathe fratris tui. Pugna p̄liū
n̄m. et om̄ia quecūqz dixeris nobis fa
ciemus. Et p̄gregās oēs viros bellato
res accelerauit cōsummāre vniuersos
muros hierusalem. et m̄nuuit eā in gi
ro. Et misit ionathan filium absolomi
et cū eo exercitū nouū in ioppē et eiectis
his qui erant in arce remansit illic ipse.
Et mouit triphon a ptolomaida cū ex
ercitu multo vt veniret in terrā iuda. et
ionathas cum eo in custodia. Simon
autē applicuit in addus cōtra faciē cam
pi. Et vt cognouit triphon qz surrexit
simon loco fratris sui ionathe. et qz cō
missurus esset cū eo p̄liū. misit ad euz
legatos dicens. Pro argento qd̄ te be
bat frater tuus ionathas in ratione re
gis propter negocia q̄ habuit. detinui
mus eū. Et nūc m̄re argenti talenta
centū et duos filios eius obfides vt nō
dimissus fugiat a nobis et remitemus
eum. Et cognouit simon qz cū volo lo
q̄resscū. Iussit tñ dari argentū et pue
ros. ne inimiciā magnāz sumeret ad
p̄lm israel dicentē. qz nō misit ei argē
tū et p̄eros. p̄pterea perijt. Et misit pu
eros et centū talenta. Et mentitus ē. et
nō dimisit ionathan. Et post h̄c venit
triphon intra regionē vt cōtereret eaz
et girauerūt p̄ viam que ducit adoz. Et
simon et castra eius ambulabāt in oēm
locum quocūqz ibant. Qui autem in
arce erāt. miserunt ad triphonem lega
tos vt festinaret venire p̄ desertū. et mit
teret illis alimonias. Et pauit triphon

oem eq̄tatū. vt veniret illa nocte. Erat
em̄ nix multa valde. ⁊ nō venit in gala
adithim. Et cū appropiquasset balcha
man. occidit ionathan. ⁊ filios ei⁹ illic.
Et cōuertit tripton. et abiit in terram
suā. Et misit simon ⁊ accepit ossa iona
the fratris sui ⁊ sepeliuit ea in modin ci
uitate patrū eius. Et planxerūt eū ois
israel planctu magno. ⁊ luxerunt eū di
es multos. Et edificauit simon sup ses
pulturū p̄ris sui ⁊ fratrū suorū edificū al
tū visu lapide politico retro ⁊ ante. ⁊ sta
tuit seprē pyramidas vnā ⁊ vnaz. p̄ri ⁊
m̄ri ⁊ q̄tuorū fratrib⁹. Et his circūposuit
colūnas magnas. super colūnas arma
ad memoriā eternam. ⁊ iuxta arma na
ues sculptas. q̄ viderent ab hoībo nauis
gantib⁹ mare. Hoc ē sepulcrū qd̄ fecit
in modin vsq; i hūc diē. Triphō autē cū
iter faceret cū ātiocto rege adolescente
dolo occidit eū. ⁊ regnauit in loco eius.
Et imposuit sibi diadema a sie. et fecit
plagā magnā in terra. Et edificauit si
mon p̄sidia iudee. muniens ea turrib⁹
excelsis. ⁊ muris magnis. ⁊ portis ⁊ se
ris. ⁊ posuit alimēta in mūitionib⁹. Et
elegit simō viros ⁊ misit ad demetriuz
regē vt faceret remissionē regioni. quia
act⁹ oēs triptonis p̄ direptionē fuerāt
gesti. Et demetri⁹ rex ad r̄ba ista r̄ndit
ei ⁊ scripsit eplam talē. Rex demetrius
simoni summo sacerdoti ⁊ amico regū
⁊ seniorib⁹ ⁊ genti iudeorū. salutem. Co
ronā aureā. ⁊ baten⁹ quā misistis susce
pim⁹. ⁊ pati sum⁹ facere vobiscū pacem
magnā. ⁊ scribere p̄positis regis remit
tere vob̄ q̄ indul simus. Quecūq; ei cō
stituiamus vob̄ p̄stant. Munitiones q̄s
edificastis vobis sint. Remittimus q̄s
ignorātiās ⁊ p̄ctā vsq; in hodiernū diē.
⁊ coronā quā debebatis. Et si qd̄ aliud
erat tributariū in hierl̄m iam nō sit tri
butariū. Et si qui ex vobis apti sunt cō
scribi int̄ n̄os. p̄scribant ⁊ sit inter nos
pax. Anno centesimo septuagesimo ab
latum est iugum gentium ab israel. Et
cepit p̄pls isrl̄ scribere in tabulis ⁊ gest⁹
publicis. āno p̄mo sub simone summo

sacerdote magno duce ⁊ p̄ncipe iudeorū
In diebo illis applicuit simō ad gagan
⁊ circūdedit eā castris ⁊ fecit machinas
⁊ applicuit ad ciuitatē. et percussit turrez
vnam ⁊ cōprehendit eam. Et qui erupe
rant erāt intra machinā ⁊ ciuitatē. Et
factus ē motus magnus i ciuitate. Et
ascenderūt q̄ erāt in ciuitate cū vxorib⁹
⁊ filiis supra muz scissis tunicis suis. ⁊
clamauerūt voce magna postulātes a si
mone dexteras sibi dari. Et dixerūt. Nō
nobis reddas s̄m malicias n̄as. s̄m
misericordias tuas. ⁊ fuimus tibi. Et
flexus simō. nō debellauit eos. eiecit t̄n
eos de ciuitate. ⁊ emundauit edes in q̄
bus fuerāt simulacra. ⁊ tūc intrauit in
eā cū hymnis b̄ndicēs d̄nm. Et eiecta
ab ea om̄i immūditia collocauit i ea vi
ros q̄ legē facerent. ⁊ muniuit eā ⁊ fecit
sibi habitationem. Qui autezerant in
arce hierl̄m phitebāt egredi et ingredi
regionē. ⁊ emere ac vendere. ⁊ esurie
valde ⁊ multi ex eis fame perierūt. Et
clamauerūt ad simonē vt dexteras acci
perēt. ⁊ dedit illis. Et eiecit eos inde et
mūdauit arcē a p̄taminationib⁹. Et in
trauerūt i eā tercia ⁊ vicesima die secu
di m̄sis anno cētesimo septuagesimo
p̄rio. cū laude ⁊ ramis palmarū ⁊ citha
ris ⁊ cinaris ⁊ cimbalis ⁊ nablis ⁊ him
nis ⁊ cāticis. qz p̄ritus ē inimicus ma
gnus ex isrl̄. Et cōstituit vt om̄ib⁹ ānis
agerent dies hi. cuz leticia. Et muniuit
montē tēpli. q̄ erat secus arcē. ⁊ habita
uit ibi ip̄e ⁊ q̄ cū eo erāt. Et vidit simō
iohannē filiū suū q̄ fortis vir p̄lij esset
⁊ posuit eum ducem virtutū vniuersa
rum ⁊ habitauit in gasaris. XIII

Ano cētesimo septuagesimo se
e cūdo congregauit rex demetrius
exercitū suū. et abiit in mediaz
ad strahēda sibi auxilia vt expugret tri
phonē. Et laudiuit arfaces rex p̄sidis ⁊
medie qz intrauit demetri⁹ cōfines su
os. ⁊ misit vnū de p̄ncipib⁹ suis vt p̄
henderet eū viuū. ⁊ adduceret eū ad se
Et abiit ⁊ percussit castra demetri⁹. ⁊ cō
p̄hendit eum ⁊ duxit eum ad arfacen. ⁊

posuit eā in custodiā. Et siluit oīs terra iuda oīb; dieb; simonis 7 q̄siuit lo-
na genti sue. 7 placuit illis ptās eius. 7
gloria eius oīb; dieb;. Et cum oī gloria
sua accepit ioppen ī portū 7 fecit introi-
tū in insulis maris. Et dilatavit fines
gētis sue 7 obtinuit regionē. Et cōgre-
gavit captiuitatē multā. 7 dñatus ē ga-
sare. 7 bethsure 7 arci. 7 abstulit immu-
dicias ex ea. 7 nō erat q̄ resisteret ei. Et
vnusq̄sq; colebat frā suā cu; pace. 7 tra-
iuda dabat fructus suos 7 ligna campo-
rū fructū suū. Seniores ī plateis sede-
bant oēs. 7 de bonis tre tractabāt. 7 iu-
uenes induebāt se gloriā 7 violas belli.
Et ciuitatib; tribuebat alimonias 7 cō-
stituebat eas vt essent vasa mūtationis
quoadusq; noiatur; ē nomē glorie eius
vsq; ī extremū tre. Fecit pacē sup frā. 7
letat; ē isrl; leticia mag;. Et sedit vnus-
quisq; sub vite sua 7 sub ficulnea sua. 7
non erat q̄ eos terreret. Defecit impu-
gnās eos sup frā reges pruti sunt in di-
ebus illis. Et cōfirmavit oēs hūiles po-
puli sui. 7 legez exq̄siuit. 7 abstulit oēm
iniquū 7 malū. Sancta gloriificauit. et
multiplicauit vasa sanctorū. Et auditū
ē rome. qz defunctus esset ionathas et
vsq; in spartiatas. 7 tristati sunt valde.
Et audierūt autē q; simon frater eius
factus esset summus sacerdos loco ei.
7 ipse obtineret omnē regionē 7 ciuita-
tes in ea. scripserūt ad eū tabulis ereis
vt renouarēt amicitias et societate quā
fecerāt cū iuda. 7 cum ionatha fratrib;
eius. Et lecte sunt in conspectu ecclesie
in hierlm. Et hoc exemplū eplaz quas
spartiano; miserūt. Spartiano; princi-
pes 7 ciuitates. simōi sacerdoti magno
7 seniorib; 7 sacerdotib; et reliquo poplo
iudeoz fratrib; salutē. Legati qui missi
sunt ad pplm nēm nūciauerūt nobis de
vra gloria 7 honore 7 leticia. 7 gauisi su-
mus in introitu eoz. Et scripsim; q̄ ab
eis erant dicta in cōcilijs ppli sic. Au-
menius antiochi. 7 ātipater iasonis fi-
lius legati iudeoz venerūt ad nos. reuo-
uantes nobiscū amicitia p̄stinā. Et pla-

cuit populo excipere viros gloriose. 7 po-
nere exemplū sermonū eoz in segrega-
tis ppli libris vt sit ad memoriam pplō
spartiano;. Exemplū autē hoz scripsim;
simoni magno sacerdoti. Post hoc autē
misit simō numeniū romā hñcem cli-
peū aurem magnū; p̄do minaz mille.
ad statuendā cū eis societate. Cū autē;
audisset pplō romanus simōes istos di-
xerūt. Quā ḡarū actionē reddemus si-
moni 7 filijs ei;. Restituit em̄ ipse frēs
suos. 7 expugnauit inimicos isrl; ab eis
Et statuerunt ei libertatem. et scripse-
rūt in tabulis ereis. 7 posuerūt in titu-
lis in mōte sion. Et hoc ē exemplū scri-
pture. Octauadecima die mēsis ebul
anno centesimo septuagesimo secūdo.
āno tercio sub simōe sacerdote magno
in assaramel in puētū magno sacerdo-
tū 7 ppli 7 p̄cipū 7 gētis 7 seniorū regi-
onis nota facta sunt hec. qm̄ frē q̄nter fa-
cta sunt p̄lia in regione nra. Simō au-
tem matathie filius ex filijs iarib; 7 frēs
eius viderūt se piculo. 7 resisterunt ad-
uersarijs gētis sue vt statēt sancta ipso-
rū 7 lex 7 gloria magna gloriificauerunt
gentē suā. Et cōgregauit ionathas gē-
tem suā. 7 fact; ē illis sacerdos magn;. 7
7 appositus est ad populū suum. Et ro-
lueit inimici eoz calcare sancta 7 auer-
tere regionē ipoz. 7 extendere manus ī
sancta sanctorū. Tūc restitit simō 7 pu-
gnauit p̄ gēte sua. 7 erogauit pecunias
multas. et armauit viros vtutis gētis
sue. 7 dedit illis stipēdia. Et muniuit ci-
uitates iudee 7 bethsuram que erat ī fi-
nib; iudee vbi erant arma hostium an-
tea. 7 posuit illic presidū viros indeos.
Et ioppē muniuit q̄ erat ad mare. 7 ga-
sarā q̄ est ī finib; acoti. in q̄ hostes an-
tea habitabāt. et collocauit illic iudeos
7 quecūq; apta erant ad correptionem
eorum posuit ī eis. Et vidit pplō actū
simonis 7 gloriā; quā cogitabat facere
genti sue. 7 posuerunt eum ducem suū
7 p̄cipē sacerdotū eo q; ipse fecerit hec
omnia. 7 iusticiā 7 fidem quā conserua-
uit genti sue. et exquisiuit omni modō

exaltare pplm suū. Et in dieb eius pro
speratū ē in manib eius vt tollerēt ge
tes de regione ipoz 7 que in ciuitate dō
erāt i hierlm i arce de qua pcedebant 7
cōtamiabāt oīa q̄ in circūitu scrōz sunt
7 inferebant plagā magnā castitati. Et
collocauit in ea viros iudeos ad tuta
mentū regionis 7 ciuitatis. 7 exaltauit
muros i hierlm. Et rex demetrius sta
tuit illi summū sacerdotiū. Scdm̄ hęc
fecit eū amicū suū. 7 gloriificauit eū glo
ria magna. audiuit em̄ q̄ appellati sunt
iudei a romanis amici 7 socij et frēs et
qz susceperūt legatos simonis gloriose
7 qz iudei 7 sacerdotes eoz p̄senserunt
eū eē ducē suū 7 summū sacerdotem i
eternū donec surgat. p̄p̄a fidel. 7 vt sit
sup eos dur 7 vt curā eēt illi p̄ sc̄is 7 vt
p̄stitueret p̄positos sup opa eoz 7 super
regionē 7 sup arma 7 sup p̄sidia. 7 curā
sit illi de sanctis. 7 vt audiat ab oīibz 7
scribantur in nomine eius oīes con
scriptiones in regiōe. 7 vt operiat pur
pura 7 auro 7 ne liceat vlli ex p̄lo et ex
sacerdotibz irritū facere aliqd̄ horū. 7 cō
tradidere his que ab eo dicūtur. aut cō
uocare conuentuz in regione sine ipso.
7 vestiri purpura 7 vti fibula aurea. qui
autem fecerit extra hęc. aut irrituz fece
rit aliquid horū. reus erit. Et cōpla
cuit omni populo statuere simonē. 7 fa
cere s̄m̄ verba ista. Et suscepit simon 7
placuit ei vt summo sacerdotio finge
retur. 7 esset dur 7 princeps gentis iu
deoz 7 sacerdotū. 7 p̄esset oīibz. Et
scripturam istam dixerunt ponere i ta
bulis et̄is. 7 ponere eas i peribolō san
ctorum in loco celebri. Exemplū autez
eozum ponere in erario vt habeat simō
7 filij eius.

XV

Et misit rex antiochus filius de
emetrij epistolas ab insulis ma
ris. simoni sacerdoti 7 principi
gentis iudeoz 7 vniuerse genti 7 erant
continentes hunc modum. Rex antio
chus. simoni sacerdoti magno et genti
iudeozū salutem. Quoniam quidē pe
silentes obtinuerunt regnū patrū no

stroz. volo autē vindicare regnum. 7 res
stituerē illud sicut erat antea. 7 electam
feci multitudinē exercitus 7 feci naues
bellicas. volo autē pcedere p̄ regionē vt
p̄leiscar in eos qui corruerūt regionez
nostraz. 7 q̄ desolauerūt ciuitates mul
tas in regno meo. Nunc ergo statuo ti
bi oīes oblationes quas remiserūt ti
bi ante me omnes reges 7 quecūqz alia
dona remisit tibi. et p̄mitto tibi facere
percussuram proprij numismatis in re
gione tua. Hierusalem autē sanctā esse
7 liberam. et omnia arma que fabricata
sunt 7 p̄sidia q̄ construxisti que tenēs
maneant tibi. Et oīne debitū regis 7 q̄
futura sunt regi ex hoc 7 in totū t̄ps rei
mittūtur tibi. Cū autē obtinuerim⁹ re
gnū n̄m. gloriificabimus te 7 gentē tu
am. et tēplū glia magna. ita vt manife
stet gloria v̄a in vniuersa terra. Anno
cēte simo septuagesimo quarto. exijt an
tiochus in terram patrū suoz 7 conue
nerunt ad eum omnes exercitus ita vt
pauci relictī essent cum triphone. Et i
secutus ē eū antiochus rex. 7 venit do
ram fugiēs per maritimam. Sciebat
em̄ q̄ cōgregata sunt mala in eū. 7 reli
quit eū exercit⁹. Et applicuit antiochus
sup doram cū centum viginti milibz vi
roz belligeratoz 7 octo milibz equitum
Et circūiuit ciuitatem. 7 naues a mari
accesserunt. 7 verabant ciuitatem a ter
ra 7 mari. et neminem sinebant ingre
di vel egredi. Venit autē numenius 7 q̄
cū eo fuerāt ab vrbe roma habentes ep̄
stolas regibz 7 regiōibz scriptas. in quibz
p̄stinebant hęc. Lucius consul roma
noz ptolomeo regi salutē. Legati iude
ozū venerūt ad nos amici n̄i. renouan
tes pristinā amicitia et societate. missi
a simone p̄ncipi sacerdotū 7 p̄lo iude
ozū. Attulēt autē 7 clipeū aureū mna
rū mille. Placuit itaqz nobis scribere
regibz et regiōibz vt non inferant illis
mala. neqz impugnent eos et ciuitates
eoz 7 regiones eoz. et vt nō ferāt auris
lū pugnātibz aduersus eos. Clisuz au
tem ē nobis accipe ab eis clipeum. Si

Rac
... fegerint te
... eos simoni
... in eos sim
... sunt tem
... arfaci. 7 i oē
... spartanis 7 del
... famū 7 p
... et dōdum 7 i
... arado 7 gorina
... Exemplū ai
... p̄ncipi la ce
... antiochus aut rep
... secūdo admo
... machinas facie
... p̄cederet. Et r
... milia viroz electo
... et vala co
... sed rupit oīa q̄
... ab eo
... vni in im
... ipso die. Vt
... arce q̄ ē in
... finea eaz
... magna in tra. et
... regno meo
... occupas
... d̄nati estis ex
... p̄ illis qu
... exterminij q̄
... ciuitatū.
... veniē
... atben
... vidit glo
... auro 7 argē
... obstipuit. 7
... respondit ei si
... terras sum
... sed h
... que misit a
... p̄fecta ē. Nos
... hęc
... Nam de io
... ip̄s facie
... magnam. et in r
... talenta cent
... alenobius vel
... ad regem
... gloriam sim

qui ergo pestilentes fugerint de regione
 ipsoꝝ ad vos. tradite eos simoni p̄ncipi
 sacerdotū. vt vindicet in eos s̄m legem
 suā. Hec eadē scripta sunt demetrio re
 gi 7 artalo 7 arabe 7 arfact. 7 i oēs regio
 nes 7 samfame 7 spartanis 7 delo 7 mi
 do 7 ficione 7 carie 7 samū 7 p̄philiā et
 lirā 7 alicarnasum 7 rhodum 7 faselida
 7 choo 7 sīden 7 arado 7 gortinā et gni
 dū 7 ciprū 7 cirenē. Exemplū aut̄ eorū
 scripserunt simoni p̄ncipi sacerdotū. 7
 p̄plo iudeoꝝ. Antiochus aut̄ rex appli
 cuit castra in dorā secūdo admouens ei
 semp manus 7 machinas faciēs. 7 occlu
 sit triphonē ne procederet. Et misit ad
 eū simō duo milia viroꝝ electoꝝ in au
 xiliū 7 argentū 7 aurū et vasa copiosa et
 noluit ea accipere sed rupit oīa q̄ pactus
 ē cū eo ātea 7 alienauit se ab eo. Et mi
 sit ad eū athenobiū vnū de inimicis su
 is vt tractaret cū ip̄o dicēs. Vos tene
 tis ioppen 7 gagarā 7 arcē q̄ ē in hierl̄m
 ciuitates regni mei. fines eaz̄ desolasti
 7 fecistis plagā magnā in fra. et dānati
 estis p̄ loca multa i regno meo. Nūc ḡ
 tradite ciuitates q̄s occupastis 7 tribu
 ta locoꝝ in q̄b̄ dānati estis extra fines
 iudee. Sin aut̄ date p̄ illis quingenta
 talenta argenti. 7 exterminij qd̄ exteri
 minastis. 7 tributoꝝ ciuitatū. alia talē
 ta quingenta. Sin aut̄ veniemus 7 pu
 gnabimus vos. Exiit athenobi⁹ ami
 cus regis in hierl̄m. 7 vidit gloriā simo
 nis 7 claritatem in auro 7 argēto. 7 ap
 paratū copiosum 7 obstupuit. 7 retulit
 ei v̄ba regis. Et respondit ei simō. 7 di
 xit ei. Neq̄ alienam terraz̄ sumpsimus
 neq̄ alienam retinemus. sed heredita
 tem patrū nostroz̄ que iniuste ab inimi
 cis n̄ris aliq̄ tpe possessa ē. Nos vero tē
 pus habentes vendicamus hereditates
 patrum nostroz̄. Nam de ioppen et
 gagara. que expositas. ipsi faciebant in
 populo plagam magnam. et in regione
 n̄ra. horum dāmus talenta centuz̄. Et
 non respondit ei athenobius verbū. Re
 uersus autem cum ira ad regem renū
 ciavit ei v̄ba ista. 7 gloriā simonis 7

vniversa que vidit. et iratus est rex ira
 magna. Triphon autē fugit naui in oz
 thosaida. Et constituit rex cendebeum
 ducem maritimū et exercitum peditū
 7 equitū dedit illi. Et mādauit illi mo
 uere castra contra faciem iudee. 7 mān
 dauit ei edificare cedronē. et obstruere
 portas ciuitatis. 7 de bellare pplm. Rex
 aut̄ p̄sequebatur triphonem. Et perue
 nit cendebeus iamniā. et cepit irrita
 re plebem 7 conculcare iudeam. 7 capti
 uare populū 7 interficere. 7 edificare ce
 dronem. Et collocauit illic equites et
 exercitum vt egressi perambularēt viā
 iudee sicut constituit ei rex. XVI

Ascendit iohannes de gasa
 e ris 7 nūciauit simoni p̄i suo q̄
 fecit cendebeus in p̄plo ipsoꝝ.

Et vocauit simon duos filios suos se
 niores. iudam 7 iohannē. 7 ait illis. ego
 7 fratres mei et domus p̄ris mei expu
 gnauimus hostes israel ab adolescētia
 vsq̄ in hūc diem. 7 prosperatum est in
 manib̄ nostris liberare israel aliquoti
 ens. Nūc aut̄ senui. sed estote loco meo
 7 fratris mei. et egressi pugnate p̄ gēte
 nostra. Auxiliū dō de celo vobiscum sit.
 Et elegit de regione viginti milia viro
 rū belligeroꝝ 7 eq̄tes. 7 p̄fecti sunt ad
 cendebeū et dormierunt in modin. Et
 surrexerūt mane 7 abierunt in campū
 Et ecce exercitus copiosus in obuiam
 illis. peditū 7 eq̄tū. et fluu⁹ torrens erat
 inter mediu ip̄oꝝ. Et admouit castra p̄
 faciē eoz̄ ip̄e 7 p̄plus eius. 7 vidit pplm
 trepidantem ad trāsfretandū torrentē
 7 trāsfretauit primus. Et viderunt eū
 viri. 7 tranfierūt post eū. Et diuisit vo
 pulum 7 equites in medio peditū. Erat
 aut̄ eq̄tat⁹ aduersarioꝝ copiosus nimis
 Et exclamauerūt sacris tubis. et in fu
 gam ouersus ē cendebeus 7 castra ei⁹
 ceciderunt ex eis multi vulnerati. resi
 dui aut̄ i munitionē fugerūt. Tūc vul
 neratus est iudas frater iohannis. Jo
 hannes aut̄ insecut⁹ ē eos donec v̄it ce
 dronē quā edificauit. 7 fugerūt vsq̄ ad
 turres que erāt in agris aḡoti. 7 successit

dit eas igni. Et ceciderunt ex illis duo milia viroꝝ. ⁊ reuersus est in iudeã in pace. Et ptolomeus filius abobi constitutus erat dux i campo hiericho ⁊ habebat argentum ⁊ aurum multum. Erat enim gener summi sacerdotis. Et exaltatum est cor eius. et volebat obtinere regionem. ⁊ cogitabat volũ aduersus simonem ⁊ filios eius vt tolleret eos. si mon autem pambulans ciuitates que erant in regione iudee. ⁊ sollicitudinez gerens eaz descendit in hiericho. ipse et matathias filius eius ⁊ iudas. anno cẽtesimo septuagesimo septimo. mēse septimo. **Hic ē mēsis sabbath.** Et suscepit eos filius abobi in munitiũculam q̄ vocatur dochicum volo quã edificauit ⁊ fecit eis conuiuium magnum. ⁊ abscondit illic viros. Et cum inebriatus esset simo ⁊ filij eius surrexit ptolomeus cũ suis ⁊ sumpsertũ arma sua. ⁊ intrauerũt in conuiuiũ. ⁊ occiderunt eum et duos filios eius. ⁊ quosdam pueros eius. Et fecit deceptionem magnã in isrl. ⁊ reddidit mala p̄ lonis. Et scripsit hec ptolomeus ⁊ misit regi vt mitteret ei exercitũ in auxiliũ ⁊ traderet ei regionem ⁊ ciuitates eoz ⁊ tributa. Et misit alios in gasarã tollere iohãnẽ ⁊ tribunis misit eplãs vt venirẽt ad se. ⁊ daret eis argentum ⁊ aurũ ⁊ dona. Et alios misit occupare hierl̄m ⁊ montẽ templi. Et p̄currens q̄dam nũciauit iohanni in gasara qz perijt pater eius ⁊ fratres eius. ⁊ qz misit te qz interfici. Ut audiuit autem rex mēter expauit. ⁊ cõphendit viros qui venerant perdere euz. ⁊ occidit eos. Cognouit enim quia querebant p̄dere eum. Et cetera sermonum iohannis ⁊ belloꝝ eius ⁊ lonaz virtutum qui bus fortiter gessit. ⁊ edificij muroꝝum quos extruxit ⁊ rex gestaz eius. ecce hec scripta sunt in libro dierum sacerdotij eius ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

Explicit liber primus machabeoz.

Incipit secundus liber Machabeozum.

Capitulum.

Ratribus qui sunt p̄ egiptũ iudeis salutem dicit fratres qui sunt in hierosolimis iudei ⁊ q̄ in regione iudea. et pacem lonã. **Bñficiarius** bis deus ⁊ meminerit testamẽti sui qđ locutus ē ad abraam ⁊ ysaac ⁊ iacob seruoꝝ suoz fidelitũ ⁊ det vobis cor oibz vt colatis eum ⁊ faciatis eius voluntatem corde magno ⁊ animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua. ⁊ in p̄ceptis suis. ⁊ faciat paces. Exaudiat orationes vestras. ne reconcilietur vobis nec vos deseret in tpe malo. Et nũc hic sumus orantes pro vobis. **Regnãte de metrio anno centesimo sexagesimo nono.** nos iudei scripsimus vobis in tribulatione ⁊ ih̄p̄erũ qui supuenit nobis in istis annis ex quo recessit iason a sancta terra ⁊ a regno. **Portã succenderunt.** ⁊ effuderũt sanguinem innocentem. Et orauimus ad dñm. ⁊ exauditi sumus ⁊ obtulimus sacrificiũ ⁊ similaginẽ. ⁊ accendimus lucernas. ⁊ posuimus panes. Et nũc frequẽtate dies scenoplegie mēsis casleu. Anno cẽtesimo octogesimo octauo p̄plus qui ē hierosolimis et in iudea senatusqz ⁊ iudas aristobolo mgfo ptolomei regis qui ē de genere christozum sacerdotũ ⁊ his qui i egipto sunt iudeis salutẽ ⁊ sanitatẽ. **De magnis piculis a deo liberati magnifice grãs egimus ipi** vt p̄te q̄ aduersus talẽ regẽ dimicauimus. Ipse em̄ ebullire fecit de perfide eos q̄ pugnauerũt c̄ nos ⁊ sc̄am ciuitatem. **Nã cũ in pfide esset dux ipse ⁊ cũ ipso immẽsus exercitus cecidit in tẽplo nancee.** cõcilio deceptus sacerdotũ nancee. **Et enim cũ ea habitaturus veuit ad loicum antiochus ⁊ amici eius vt acciperet pecunias multas dotis noie.** Cũqz posuissent eas sacerdotes nancee. ⁊ ipse cũ paucis ingressus esset intra ambitũ phani. clauserunt templum. **Cum au**

tem intrasset atiochus optoq; occulto aditu tēpli mittētes lapides percusserūt ducē ⁊ eos q̄ cū eo erāt. ⁊ diuiserūt mēbratim. ⁊ capitib; amputatis foras pierunt. Per oīa bñdictus deus q̄ tradidit impios. Facturi igif quinta ⁊ vicefima die mēsis casleu purificationē tēpli necessariū duxim⁹ significare vobis vt ⁊ vos q̄z agat; diē scenophægie. ⁊ diē ignis q̄ datus ē qñ neemias edificatio tēplo ⁊ altari obtulit sacrificia. Nam cū in perfiden ducerent p̄ses nostri sacerdotes q̄ tunc cultores dei erant. acceptū ignē de altari occulte absconderūt in valle vbi erat pute⁹ saltus ⁊ ficcus. ⁊ i eo pfutati sunt eū. ita vt oib; ignis eēt locus. Cū autē p̄terissent anni multi. ⁊ placuit deo vt mitteret neemias a rege p̄sidis. nepotes sacerdotū illoz q̄ absconderāt misit ad requirendū ignē. ⁊ sicut narrauerūt nobis. nō inuenerunt ignē sed aquam crassam. Et iussit eos haurire ⁊ afferre sibi. ⁊ sacrificia que imposita erāt iussit sacerdos neemias aspergi ipa aqua. ⁊ ligna ⁊ q̄ erāt supposita. Et q̄ hoc factuz ē ⁊ t̄ps affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo. accēsus est ignis magn⁹ ita vt oēs miraret. Orationē autē faciebant oēs sacerdotes dū psummaret sacrificiū ionatha inchoante. ceteris autē t̄ndentib;. Et neemie erat oratio hunc hñs modū. Dñe de⁹ oīm creator terribilis ⁊ fortis. iustus ⁊ misericors q̄ sol⁹ es bonus rex. solus p̄stās. solus iust⁹ ⁊ oīp̄tēs ⁊ eternus. q̄ liberas isrl̄ de oī malo. q̄ fecisti p̄ses electos. et sanctificasti eos. accipe sacrificiū p̄ vniuerso p̄plo tuo isrl̄ ⁊ custodi p̄tes tuā ⁊ sanctifica. Cōgrega disp̄sionem n̄tam libera eos qui f̄uunt gētib; ⁊ p̄emptos ⁊ atominatos respice vt sciāt gētes qz tu es deus n̄. Afflige opprimētes nos. ⁊ p̄teliā faciētes in superbia. Constitue p̄lm tuū in loco sancto tuo. sic dixit moises. Sacerdotes autē psallebāt hymnos. vsq; q̄ p̄sumptū eēt sacrificiū. Cū autē p̄sumptū eēt sacrificiū ex residua aq̄ neemias iussit lapides maiores pfundi. Quod vt factū

ē ex eis flāma accēsa ē. sed ex lumine qd̄ refulsit ab altari cōsumpta ē. Et hoc manifesta ē res renūciatū ē regip̄saz q̄ in loco in q̄ ignes absconderāt hi q̄ trāsati fuerāt sacerdotes aqua apparuit de qua neemias ⁊ qui cum eo erant purificauerunt sacrificia. Considerans autē rex et rem diligenter examinans. fecit ei templum vt pbaret quod factum erat. Et cum probasset. sacerdotib; donauit mlt̄a bona ⁊ alia atq; alia mumeraz ⁊ accipiens manu sua tribuebat eis. Appellauit autē neemias hñc locū neptar. quod interpretatur purificatio. Vocatur autem tem apud plures nephi.

II

Auenitur autē in descriptionib; i hieremie prophete q̄ iussit eos ignē accipe q̄ trāsmigbanē vt significatū ē. ⁊ vt mādauit trāsmiḡtis. et dedit illis legē ne obliuiscerētur p̄cepta dñi. et vt nō exerraret mentib; vidētes simulacra aurea ⁊ argentea ⁊ ornamenta eoz. Et alia h̄mōi dicēs. hortabatur ne legē amouerēt a corde suo. Erat autē in ipsa scriptura. quō tabernaculū ⁊ arcam iussit propheta diuino r̄iso ad se facta comitari secū vsq; q̄ exiit in montem in quo moises ascendit ⁊ vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hieremias inuenit locū spelūce. ⁊ tabnaculū ⁊ arcā ⁊ altare incensi intulit illuc ⁊ ostiū obstruxit. Et accesserūt qdā siml̄ q̄ seq̄bant vt notaret sibi locū. ⁊ nō potuerūt inuenire. vt autē cognouit hieremias culpās illos dixit q̄ ignotus erit locus donec p̄greget deus p̄gregatōnem ppli. ⁊ p̄picius fiat. Et tūc dñs oñdet hęc. ⁊ apparebit maiestas dñi. ⁊ nubes erit sicut ⁊ moisi manifestabat ⁊ sicut cū salomō petijt vt locus sanctificaretur magno deo manifestabat hęc. Magnifice etenim sapiam tractabat ⁊ vt sapientiā habēs. obtulit sacrificiuz dedicationis et consummationis tēpli. Sicut ⁊ moises orabat ad dñm. ⁊ descendit ignis de celo ⁊ consumpsit holocaustum sicut ⁊ salomon orauit ⁊ descendit ignis de celo. ⁊ consumpsit holocaustū. ⁊ dixit moises eo q̄ nō sit p̄mestum qd̄

erat, p peccato 7 cōsumptū est. Simili
ter 7 salomon octo dieb; celebravit de
dicationē. Inferebant autē in descripti
onib; 7 cōmentarijs neemie hec eadem
7 qualiter pstruens bibliothecā pgrega
uit de regionib; libros, 7 pphetarū 7 da
uid 7 epistolas regū 7 de donarijs. Si
militer autē 7 iudaslea que didicerat per
bellum quod nobis acciderat congrega
uit omnia 7 sunt apud nos. Si ergo de
fideratis hec, mittite q̄ perferant vobis
Acturi itaq; purificationem scripsimus
vobis. Bene ergo faciet, si egeritis hos
dies. Deus autē qui liberauit populū su
um 7 reddidit hereditatez omnib; 7 reg
nū 7 sacerdotiū, 7 sanctificationem si
cut promisit i lege, speramus q̄ cito nos
stri miserebit 7 congregabit de sub celo
in locum sanctum. Eripuit em̄ nos de
magnis piculis, et locum purgavit. De
iuda vero machabeo 7 fratrib; eius, 7 de
templi magni purificatione 7 de are de
dicatione, sed 7 de prelijs que p̄tinēt ad
antiochum nobilem, 7 filiū eius cupa
tozem 7 de illuminatiōib; que de celo fa
cte sunt ad eos qui pro iudeis fortit fer
cerunt ita vt vniuersam regionem cuz
pauci essent vindicaret, 7 barbarā mul
titudinem fugarent 7 famosissimū in
toto orbe templū recuperarent, 7 ciuita
tem liberarent, vt leges que atolende e
rant restituerent dño cū omni tranquil
tate ppicio facto illis. Item q; ab iaso
ne cyreno quinq; libris cōprehensa tē
ptauimus nos vno volumine breuiare
Considerantes enim multitudinem li
broz 7 difficultatem volentib; aggredi
narrationes historiaz, ppter multitudi
nem rez curauimus volentib; quidē le
gere vt esset animi oblectatō, studiosis
vō vt facile possint memorie comenda
re, omnib; autem legentib; vtilitas cō
ferat. Et nobis q̄dem ipsis qui hoc op
breuiadi causa suscepimus nō facilē la
borem, immo vō negociū plenū vigilia
ruz 7 sudoris assumpsimus. Sicut hi
qui preparant cōuiuuiuz, 7 querunt alio
rum voluntati parere ppter multorum

grām libenter labore sustinem;. ditates
quidē de singulis autorib; cōcedentes,
ipi autē sm̄ datā formā breuitati studē
tes. Sicut, n. noue domus architecto
de vniuersa structura curanduz ē, ei vō
q̄ pingere curat q̄ apta sunt ad ornatuz
exquirēda sunt ita estimandū ē 7 in nos
bis. Et em̄ intellectum colligere 7 ordi
nare sermonē 7 curiosius partes singu
las, q̄sq; disquirere historie cōgruit au
tori, breuitatem vō dictionis sectari, et
executionis rez vitare breuianti pcedē
dū est. Hinc ergo narrationē incipiem?
de prefatione tantū dixisse sufficiat, stul
tum et em̄ est ante historiaz effluere, in
ipsa autem historia succingi. III

Egitur cū sancta ciuitas habi
e tare in omni pace, leges autē
adhuc optime custodirent pro
pter onie pontificis dispositionē 7 pieta
tem 7 animos odio habentes mala, fie
bat vt 7 ipsi reges 7 principes locū sum
mo ho noze dignū ducerent, 7 templuz
maximis munerib; illustraret, vt seleu
cus asirex de redditibus suis prestatet
omnes sumptus ad ministerium sacri
ficioz pertinētes. Simon autē de tribu
beniamin prepositus templi constitut
contendebat obsistente sibi p̄ncipe sa
cerdotū iniquū aliquid in ciuitate moli
ri. Sed cū vincere oniam nō posset vt
nit ad appolloniū tharsee filiu; qui illo
tempore erat dux celestiriz 7 pheniciz, et
nūciauit ei pecunijs innumerabilibus
plenū esse erariū, hierosolimis 7 cōmu
nes copias immētas esse q̄ non p̄tinēt
ad rōnem sacrificioz, esse autē possibile
sub ptate regis cadere vniuersa. Cūq;
retulisset ad regem appollonius de pecu
nijs que de late erant, ille accitū heliodo
rum qui erat sup negocia eius misit cū
mandatis vt p̄dictā pecuniā transporta
ret. Stat imq; heliodorus iter ē aggress
sus, specie quidē quasi p celestirā 7 he
nicē ciuitates esset pagraturus, reuera
autem regis ppositum pfecturus. Sz
cū visset hierosolimā 7 benigne a sum
mo sacerdote in ciuitate esset exceptus

Nachabecorum II

narravit de dato iudicio pecuniarum cuius rei gratia adesset apuit. Interrogabat autem si vere hec ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita esse hec et victualia viduarum et pupillarum, quedam vero esse hircani tobie viri valde eminentis in his que tetulerat impius simon. vniuersa autem argenti talenta esse quadringenta et aurum ducenta. accipi vero eos qui credidissent loco et templo quod per vniuersum mundum honoratur, pro sui reuerentia et sanctitate, omnino impossibile esse. At ille pro his que habebat in mandatis a rege dicebat omni genere regi ea esse deferenda. Constituta autem die irabat de his heliodorus ordinaturus. Non modica vero pro vniuersa civitate erat trepidatio. Sacerdotes autem ante altare cum stolis sacerdotalibus iactauerunt se, et inuocabant de celo eum qui de depositis legem posuit, ut his qui deponuerat ea salua custodiret. Nam vero que viderat summi sacerdotis vultus mente vulnerabat. Facies enim et color immutatus, declarabat internam animi dolorem. Circumsusa enim erat mestitia quidam viro, et horrore corporis, pro quem manifestus aspicientibus dolor cordis eius efficiebatur. Alii etiam congregati de domibus confluere publicam supplicationem obsecrantes, pro eo quod in preceptum locus esset venturus. Accincteque mulieres ciliis in spectus pro plateas confluerebant, sed et virginem que concludere erant procurebant ad omnia, alie autem ad muros que daz vero pro fenestras aspiciebant vniuersae autem prendentes manus in celum deprecabantur. Erat enim misera pro mixte multitudinis et magni sacerdotis in agone constituti expectatio. Et hi que inuocabant omnipotentem deum, ut credita sibi his qui crediderat cum omni integritate preseruarent. Heliodorus autem quod decreuerat perficiebat eodem loco ipse cum satellitibus circa erarium presens. Sed spiritus omnipotentis dei magnam fecit sue ostensionis euentiam ita ut omnes que ausi fuerant parere ei, ruentes dei virtute, in dissolutionem et formidinem conuerterentur. Apparuit enim illis quidam equus terribilem habens fessorem, optimis

optimis ordinatus, isque cum impetu heliodoro priores calces elisit. Qui autem ei sedebat videbatur arma habere aurea. Alii etiam apparuerunt duo iuvenes virtute decori, optimi gloria, speciosique amictu qui circumsteterunt eum, et ex utraque parte flagellabant, sine intermissione multis plagis verberantes. Subito autem heliodorus cecidit in terram, eumque multa caligine circumfusum rapuerunt, atque in sella gestatooria positum eiecerunt. Et his qui cum multis cursoribus et satellitibus predictus ingressus erat erarium, portabat nullo sibi auxilium ferente, manifesta dei cognitavitute. Et ille quidem pro diuinam virtutem iacebat mutus atque omni spe et salute priuatus. Hi autem deum benedicebant, quia magnificabat locum suum, et templum quod paulo ante timore ac tumultu erat plenum, apparet omnipotentem deum gaudio et leticia impletum esse. Tunc vero ex amicis heliodori quidam rogabant prestim omnia ut inuocaret altissimum, ut vitam donaret ei, quoniam summo spiritu erat presertus. Considerans autem summus sacerdos ne forte rex suspicaretur malicia aliqua ex iudeis circa heliodorum presumatam, obtulit pro salute viri hostiaz salutare. Cumque summus sacerdos exoraret idem iuvenes eisdem vestibus amicti fratres heliodoro dixerunt, Domine sacerdote gratias age. Nam propter eum tibi deus vitam donauit. Tu autem a deo flagellatus, nuncia omnibus magnalia dei et preteritatem. Et his dictis non apparuerunt. Heliodorus autem hostia deo oblata, et votis magnis promissis ei que viuere illis concessit, et omne gratias agens recepto exercitu repedabat ad regem. Te stabatur autem omnibus ea que sub oculis suis videbat opera magna dei. Cum autem rex interrogasset heliodorum que esset aptus adhuc semel hierosolimam mitti ait. Si que habes hostem aut regni tui insidiatorem, mitte illum, et flagellatum eum recipies, si tamen eum ferit, eo quod in loco sit vere dei quidam virtus. Nam ipse qui habet in celis habitacionem visitator et adiutor est loci illius, et venientes ad malefaciendum percutit ac perdit, igitur de heliodoro et erarij custodia ita res se habet

Simon autem predis III
Ictus pecuniarum et patrie delator.
male loquebatur de omnia, tanquam
ipse heliodorum instigasset ad hoc et ipse fu-
isset in centum malorum, promissorque civita-
tis ac defensor gentis sue, et emulato-
rem legis dei audebat insidiatorum regni
dicere. Sed cum inimicicie intantum pro-
cederent, ut etiam per quosdam simonis
necessarios homicidia fierent, confide-
rans onias periculum contentionis, et
apollonium insanire utpote ducem ce-
lestis et phenicis, ad agenda maliciae
simonis, ad regem se contulit, non ut ci-
vium accusator, sed communem utilita-
tem apud semetipsum uniuersae multitu-
dinis considerans. Videbat enim, sine re-
gali providentia impossibile esse pacem
rebus dari, nec simonem posse cessare a
stulticia sua. Sed post seleuci vite excel-
sum cum suscepisset regnum antiochus
qui nobis appellatur, abiebat iason fra-
ter onie summum sacerdotium adito re-
ge, promittens ei talenta trecenta sexa-
ginta, et rex redditibus alijs talenta octogin-
ta. Super hoc promittebat et alia centum
quinquaginta, si potestati eius concedere-
retur gymnasium et ephebiam sibi consti-
tuere, et eos qui in hierosolimis erant an-
tiochenos scribere quod cum rex annuisset
et obtinuisset principatum, statim ad gen-
tilem ritum contribules suos transferre
cepit et amotis his que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constituta
per iohannem patrem eupolemi qui apud
romanos de amicitia et societate functus
est legatione legitima civium iura desti-
tuens prava instituta sanciebat. Et cum
ausus est sub ipsa arce gymnasium con-
stituere et optimos quosque epheborum in lu-
panaribus ponere. Erat autem hoc non ini-
stium sed incrementum quoddam et pro-
fectus gentilis et alienigene conversatio-
nis, propter imperium et non sacerdotis iasonis
nepharii et mandatum scelus ita ut sa-
cerdotes iam non circa altaris officia de-
diti essent sed contempto templo et sacri-
ficis neglectis festinarent participes si-

eri palestine, et prohibitionis eius iniuste, et
in exercitijs disci et patrios quidem hono-
res nihil habentes grecas glorias optimas
arbitrabatur. Quarum gratia periculosa
eos contentio habebat et eorum institu-
ta emulabatur, ac per omnia his consimi-
les esse cupiebant quos hostes et perem-
ptores habuerant. In leges enim diui-
nas impie agere impune non cedit, sed
hoc tempus sequens declarabit. Cum autem
quinquennialis agone tyro celebraretur
et rex presens esset, misit iason facinorosus
ab hierosolimis viros potentes por-
tantes argenti didracmas trecentas in
sacrificium herculis quas postulauerunt
hi qui a portauerant, ne in sacrificijs ex-
rogarentur quia non oporteret, sed in ali-
os sumptus esse deputari. Sed hec obla-
ta sunt quidem ab eo qui miserat in sa-
crificium herculis, propter presentes autem
date sunt in fabricam nauium triremium.
Misso autem in egiptum apollonio nesiher
filio propter primates ptolomei philome-
tois regis cum cognouisset antiochus
alienum se a negotijs regni effectum pro-
prij utilitatibus consulens, profectus
inde venit ioppen et inde hierosolimam.
Et magnifice ab iasone et ciuitate susce-
ptus cum facultatibus luminibus et laudibus in-
gressus est, et inde in phenicem exercitum con-
uertit. Et post triennij tempus misit ia-
son menelaum supradicti simonis fratrem
portantes pecunias regi, et de negotijs
necessarijs responsa platur. At ille com-
mendatus regi cum magnificasset faciem po-
testatis eius, in semetipsum retorfit sum-
mum sacerdotium supponens iasoni talenta
argenti trecenta. Acceptisque a rege mandatis
venit nihil quidem habens dignum sacerdotio
aio non crudelis tyranni, et fere belue iram
gerens. Et iason quidem qui proprium fra-
trem captiuauerat, ipse deceptus profu-
gus in ammanitatem expulsus est regi-
onem. Menelaus autem principatum qui-
dem obtinuit, de pecunijs vero regi pro-
missis nihil agebat cum extractionem sa-
ceret solistratus qui arce erat prepositus.
Iam ad hunc extractionem recte galij pertinebat

Rachabeorum II

Qua ob cam vtrique ad regem sunt euocati. Et menelaus amotus est a sacerdote succedente lisimacho fratre suo, frater autem platus est ciprius. Et cum haec agerentur contigit tharsenses et mallothas seditonem mouere, eo quod antiochi regis concubine dono essent dati. Festinater itaque rex venit sedare illos relicto suffecto vno ex comitibus suis andronico. Ratus autem menelaus accepisse se tempus oportunitatis, aurea quaedam vasa et templo furatus donauit andronico, et alia vendiderat tiro et per vicinas ciuitates. Quod cum certissime cognouisset onias arguebat eum, ipse in loco tuto se continens antiochie secus daphne. Unde menelaus accedens ad andronicum rogabat ut oniam interficeret. Qui cum venisset ad oniam, et datis dextris cum iure iurando quibus esset ei suspectus suasisset de assilo procedere, statim eum peremit non veritus iusticiam. Ob quam causam non solum iudei, sed etiam alie quoque nationes indignabantur, et moleste ferebant de nece tanti viri iniusta. Sed regressus rex de cilitie locis adierunt iudei apud antiochiam simul et greci, conquerentes de iniqua nece onie. Contristatus ita est animo antiochus propter oniam, et flexus ad misericordias lacrimas fudit, re cordatus de functi sobrietatem et modestiam. Accessit quoque animis andronicum purpurea exutum per totam ciuitatem iubet circumducere, et in eodem loco in quo in oniam impietatem commiserat sacrilegum vitam priuari, domino illi condignam retribuente penam. Multis autem sacrilegiis in templo a lisimacho commissis menelai consilio et diuulgata fama, aggregata est multitudine aduersum lisimachum, multo iam auro exportato. Turbis autem insurgentibus et animis ira repletis, lisimachus armatis fere tribus milibus, iniquis manibus uti cepit, duce quodam tiranno etate pariter et demetria puero. Sed ut intellexerunt conatum lisimachi, alij lapides alij suffes validos arripuerunt, quidam vero cinerem in lisimachum iecere. Et multi qui

dem vulnerati, quidam autem et prostrati, omnes vero in fugam conuersi sunt, ipsi etiam sacrilegum secus craterum interfecerunt. De his ergo cepit iudicium aduersum menelaum agitari. Et cum venisset rex tiruz ad ipsum negocium detulerunt, missi tres viri a senioribus. Et cum superaretur menelaus, promisit ptolomeo multas pecunias dare ad suadendum regi. Itaque ptolomeus in quodam atrio positum quasi retri gerandi gratia regem adiit et deduxit a sententia, et menelam quidem vniuersae malicie reum criminibus absoluit, miseris autem qui etiam si apud scithas causam dixissent innocentes iudicaretur hoc morte damnauit. Lito ergo iniusta pena dede runt, qui pro ciuitate et populo et sacris vasis causam persecuti sunt. Quobrem tiri quoque indignati erga sepulturam eorum liberalissimi extiterunt. Menelaus autem propter eorum qui in potentia erant auariciam permanebat in potestate, crescens in malicia ad insidias ciuium.

V

Idem tempore antiochus se eundem perfectionem parauit in egiptum. Contigit autem per vniuersam hierosolimorum ciuitatem videri diebus quadraginta per aera equites discurrentes auratas stolas habentes et hastas quasi cohortes armatas, et cursus equorum per ordines digestos et congressiones fieri cominus et scutoz motus et galeatorum multitudinem gladiis distinctis et telorum iactus, et aureorum armorum splendor, omniumque generis loricarum. Quapropter omnes rogabant in bonum monstra conuerti. Sed cum falsus rumor exisset, tanquam vita excessisset antiochus, assumptis iason, non minus mille viris aggressus est ciuitatem repetere et ciuibus ad murum conuolantibus ad vltimum apprehensa ciuitate menelaus fugit in arcem. Iason vero non parcebat in cede de ciuibus suis nec cogitabat prosperitatem aduersum cognatos malum esse maximum, arbitrans hostium et non ciuium se trophaea capturum. Et principatum quidem non obtinuit. finē v

vo insidiarum suarum perfusionem accepit. et profugus iterum abiit in amantem. Ad ultimum in exitu sui conclusus ab aretha arabum tyranno fugiens de ciuitate in ciuitatem omnibus odiosus. ut refuga legum et execrabilis ut patrie et ciuium hostis. in egiptum extrusus est. et qui multos de patria sua expulerat peregre perijt lacedemonias profectus quasi per cognationem ibi refugium habiturus. et qui insepultos multos abiecerat ipse et illamentatus et insepultus abiicitur. sepultura neque pegrina usus. neque patrio sepulchro participans. His itaque gestis suspicatus est rex societatem deserturos iudeos. et ob hoc profectus ex egipto efferatis animis ciuitatem quidem armis cepit. Iussit autem militibus interficere nec peccare occurrantibus. et per domos ascendentes trucidare. Stabant ergo cedes iuuenum ac seniorum. mulierum et natorum exterminia. virginumque et puulorum neces. Erant autem toto triduo. octoginta milia interfecti. quodraginta milia uincti. non minus autem uendati. Sed nec ista sufficiunt. Ausus est etiam intrare templum uniuersa terra sanctius menelao ductore. qui legum et patrie fuit perditior. Et scelestis manibus sumens sancta uasa que ab alijs regibus et ciuitatibus erant posita ad ornatum loci et gloriam. portabat indigne et contumaciter. Ita alienigena mente antiochus non considerabat quod propter peccata habitantium ciuitatem modicum deus fuerat iratus propter quod et accidit circa locum despectio. Alioquin nisi contigisset eos multis peccatis esse inuolutos. sicut hylodorus qui missus est a seleuco rege ad expoliandum erarium. etiam hic statim adueniens flagellatus et repulsus utique fuisset ab audacia. Ulex non propter locum gentem. sed propter gentem locum deus elegit. Ideoque et ipse locus princeps factus populi malorum. postea autem fiet socius uiciorum et qui derelictus in ira dei omnipotentis est iterum in magni domini reconciliatio cum summa gloria exaltabit. Igitur antiochus mille et octingentis ablatiis de templo talentis. velociter antiochiam regressus est. existimans se per superbiam terrarum ad nauigandum. pedagum deo ad iter agere

dum deductus propter mentis elationem. Reliquit autem prepositos ad affligendam gentem. hierosolimis quidem philippum genere phrigem. moribus crudeliores eo ipso a quo constitutus est. in garisim autem andronicum et menelaum qui grauius quam ceteri imminabant ciuibus. Cuius appositus esset contra iudeos. misit odiosum principem apollonium cum exercitu viginti et duobus milibus precipiens ei omnes profecte etatis interficere mulieres aciuenes uendere. Qui cum uenisset hierosolimam pacem simulans quieuit usque ad diem sanctum sabbati. et tunc feriatas iudeis arma capere suis precepit. Quos simul qui ad spectaculum processerant. trucidauit et ciuitatem cum armatis discurreres ingentem multitudinem peremit. Judas autem machabeus qui decimus fuerat secesserat in desertum locum. ibique inter feras vitam in montibus cum suis agebat. et feni cibo uescientes demorabantur ne participes essent coinquinationis. VI

Ed non post multum temporis misit rex senem quendam antiochenum qui compelleret iudeos ut se transferrent a patrijs et dei legibus. confirmare etiam quod in hierosolimis erat templum et cognominare iouis olim patris. et in garisim prout erant hi qui locum inhabitabant iouis hospitalis. pessima autem et uniuersis grauis erat malorum incurfio. Nam templum luxuria et comestationibus erat plenum et scortantium cum meretricibus sacratisque edibus mulieres se ultro ingerebant. introferentes ea que non licebant. Altare etiam plenum erat illicitis. que legibus prohibebantur. Neque autem sabbata custodiebantur. neque dies solennes patrij seruabantur. nec simpliciter se quisque iudeum confitebatur. Ducebantur autem cum amara necessitate in die natalis regis ad sacrificia. et cum liberis sacra celebrarentur. cogebantur liberos coronati libro circumire. Decretum autem erijt in proximis ciuitates gentilium suggerentibus ptolomeis. ut paui modo et ipsi aduersus iudeos agerent

vt sacrificarēt. eos autē qui nollēt transire ad instituta gentilium interficerent. Erat ergo videre miserā. Due. n. mulieres delate sunt natos suos circumcidisse. quas ad vbera infantibus suspensis cū publice p̄ ciuitatē circumduxissent. p̄ muros precipitauerūt. Alij vero ad primas coeuntes spelūcas et latentes sabbati diē celebrantes cū indicati essent philippo. flammis succensi sunt eo q̄ verebant̄ p̄pter religionē et obseruantiam manusi bi met auxiliū ferre. Obsecro autē eos qui hūc librum lecturi sunt ne abhorrescāt p̄pter aduersos casus. sed reputent ea q̄ acciderunt nō ad interitū. sed ad correptionem eē generis nostri. Et em̄ multo tpe nō finire peccatoribus ex sentētia agere. sed statim ultiones adhibere. magni beneficij est iudiciū. Nō em̄ sicut in alijs nationibus dñs patienter expectat vt eas cū iudicij dies aduenerit in plenitudine pctōz puniat. ita et in nob̄ statuit vt peccatis n̄ris i finem deuolutis ita demū in nos vindicet. p̄pter qd̄ nūq̄ quidē a nobis misericordia suā amouet. corripiēs vero in aduersis pplm suum nō derelinquit. Sed hec nob̄ ad cōmonitionē legentiū dicta sunt paucis. Nam autē veniendū est ad narrationem. Igitur eleasarus vn̄ de primoribus scribarū vir etate p̄uectus. et vultu decorus apto ore hians cōpellebat carnem porcinā manducare. Et ille gloriofissimam mortē magisq̄ odibilē vitā cōplectens. voluntarie p̄ibat ad supplicij. Intuēs autē quē admodū oporteret accedere patienter sustinēs destinauit nō admittere illicita p̄pter vite amorē. Ibi autē qui astabant iniqua miseratōe p̄moti. p̄pter antiquā viri amicitiam tollētes eū secreto rogabant afferrī carnes quibus vescei licebat vt simularetur māducaste sicut rex impauerat de sacrificij carnibus. vt h̄ facto a morte liberaret̄ et p̄pter veterē fieri amicitiam hāc̄i eo faciebant hūanitatē. At ille cogitare cepit etatis ac senectutis sue eminentiam dignā. et ingenite nobilitatis caniciem. atq̄ a puero opti

me cōuersationis actus et fm̄ sancte et a deo condite legis p̄stituta. r̄ndit cito dicens premitte se velle infernū. Non em̄ etati nostre dignū est inquit fingere. vt multi adolescentes arbitantes eleasar nonaginta annorū transisse ad vitā alienigenarū. et ipi p̄pter meā filationem et p̄pter modicū corruptibilis vite t̄p̄is decipiant̄. et p̄ hoc maculā atq̄ execrationem meā senectuti conquirā. Nā et si in presenti tempe supplicij hōim eripiat sed manū oipotētis nec viuis nec defunctus effugiā. Quāobrem fortit̄ vitam excedendo. senectute quidez dignū apparebo. adolescentibus autē exemplum forte relinqū. si p̄mpto animo ac fortiter p̄ grauissimis ac sanctissimis legibus honesta morte p̄fungar. His dictis confestim ad supplicij trahebatur. Ibi autē qui eū ducebant et pauloante fuerāt m̄tiores. i iram p̄uersi sunt. p̄pter sermones ab eo dictos quos illi p̄ arrogantiam prolatos arbitrabant̄. Sed cū plagis periret. ingemuit et dixit. Dñe qui habes sanctaz scientiam. manifeste tu scis. quia cū a morte possem liberari. duos corporis sustineo dolores. fm̄ aiām hō. p̄pter timorez tuū libenter hec patior. Et iste quidem hoc modo vita decessit. nō solū iuuenibus. sed et vniuersē genti memoriā am mortis sue ad exemplum virtutis et fortitudinis derelinquens.

VII

Ontigit autē septē fr̄es vna cū matre apprehensos compelli a rege edere cōtra fas carnes porcinas flagris et taureis cruciatos. vnus autē ex illis q̄ erat primus sic ait. Quid queris et quid vie discere a nobis. Parati sumus mori magis q̄ patrias dei leges preuaricari. Iratus itaq̄ rex iussit sartaginez et ollas eneas succēdi. quibus statim succēsis iussit ei qui prior fuerat locutus amputari linguam. et cute capitis abstracta summas quoq̄ manus et pedes ei p̄cedi. ceteris eius fratribus et matre inspicientibus. Et cū iam p̄ omnia inutilis factus esset. iussit ignēz admoueri. et adhuc spirantē torrerij in sartagine

in qua cū dñi cruciaret. ceteri vna cum
matre inuicē se hortabant mori fortiter
dicentes. Dñs deus aspiciet veritatem
et consolabitur in nobis quemadmodū
in protestatione cantici declarauit moi-
ses. et in seruis suis cōsolabit. Notuo
itaq; illo primo hoc modo sequētem de-
ducebāt ad illudendū et cute capitis ei?
cū capillis abstracta interrogabāt si mā-
ducaret prius q̄ toro corpe p̄ mēbra sin-
gula puniret. Et ille rñdēs patria voce
dixit. Nō faciā. Propter qd̄ et iste seq̄nti
loco primi tormēta suscepit. et i ultimo
spū cōstitit? sic ait. Tu quidē scelestissi-
me in p̄senti vita nos p̄dis. sed rex mū-
di defunctos nos pro suis legib; eterne
vite resurrectione suscitabit. Post hūc
tercius illudif. et linguā postulatus cito
p̄tulit. et manus p̄stanter extendit. et cū
fiducia ait. Celo ista possideo. sed pro-
pter dei leges nunc hec ip̄a despicio qm̄
ab ip̄o me ea receptur spero. Itabre rex
et q̄ cū ip̄o erant mirarent adolescentis
animū q̄ tanq̄ nihil duceret cruciatus
Et hoc ita defuncto. q̄rtū verabant simi-
liter torq̄ntes. Et cū iam isset ad mori-
tem. sic ait. Notius ē ab homib; mori
datos spem expectare a deo. itez ab ip̄o
resuscitandos. Tibi. n. resurrectio ad vi-
tā non erit. Et cū adiuuissent q̄ntū ve-
rabāt eū. at ille respiciēs i eū dixit. No-
testatē inf hoīes hñs cū sis corruptibili-
lis facis qd̄ vis. Noli aut̄ putare genus
n̄m a deo eē derelictū. Tu aut̄ patient̄
sustine et videb magnā p̄tatem ip̄ius q̄-
liter te et semē tuuz torq̄bit. Post hunc
ducebāt sextū. et his mori incipiens. sic
ait. Noli frustra errare. Nos em̄ p̄pter
nosmetip̄os hoc patimur peccantes in
deū n̄m. et digna amiratione facta sunt
in nobis. Tu autem ne existimes tibi i-
pune futur. quod p̄tra deū pugnare tē-
ptaueris. Supra modū aut̄ mater mi-
rabilis et bonoz memoria digna que p̄-
eunte septem filios sub vnus diei tē-
pore conspiciens. luno animo ferebat. p̄-
pter spem quā in deo habebat. singulos
illoz hortabatur voce patria fortiter re-

pleta sapiētia. et feminee cogitationi ma-
sculinum animū inferens dixit ad eos.
Nescio qualiter in vtero meo apparui-
stis. Neq; em̄ ego sp̄m et animā conaui
vobis et vitam. et singuloz membra nō
ego ip̄a compegi. Sed em̄ mundi crea-
tor qui formauit hoīs natiuitatē. quicq;
oīm inuenit originē. et sp̄m vobis itez
cum misericordia reddet et vitam. sicut
nūc vosmetip̄os despicietis p̄pter leges
eius. Antiochus autem p̄temni se arbi-
tratus. simul et exprobrantis voce despe-
cta. cū adhuc adolescentior sup̄esset nō
solum verbis hortabatur. sed et cū iuramē-
to affirmabat. diuitem se et beatuz factu-
rum et trāslatum a patrijs legib; amicū
habituz. et res necessarias ei p̄bebiturū.
S; ad hec cū adolescēs nequaq; inclina-
retur. vocauit rex m̄tem et suadebat ei
vt adolescenti fieret in salutē. Cū autē
multis eā verbis esset hortatus. suasu-
rā se filio suo. Itaq; inclinata ad illum
iridēs crudelē tyrannū. ait patria voce.
Fili mi miserere mei q̄ te in vtero nouē
mensib; portauit. et lac triennio dedi et a-
lui et in etatē istā p̄dixi. Peto nate vt a-
spicias ad celuz et terram et ad oīa q̄ in eis
sunt. et intelligas qz ex nihilo fecit illa de-
et hoīm genus. ita fiet vt nō timeas car-
nificem istū sed dignus fratrib; tuis ef-
fecrus participes suscipe mortē. vt i illa
miseratione cū fratrib; tuis te recipiam
Tū hec illa adhuc diceret. ait adolescēs
Quē sustinetis. Nō obedio p̄cepto re-
gis sed p̄cepto legis que data est nobis
p̄ moisen. Tu vō qui inuentor oīs ma-
licie factus es in hebreos. nō effugies ma-
nū dei. Nos em̄ pro peccatis n̄is hec pa-
timur Et si nobis p̄pter increpationez
dñs deus noster modicū iratus est. sed
itez recōciliabit seruis suis. Tu autē o-
sceleste et oīm hoīm flagitiosissime noli
frustra extolli vanis speb; in seruos ei?
inflammatus. Nōdum em̄ oīpotentis
dei et oīa inspiciētis iudiciū effugisti. nā
fratres mei modico nūc dolore sustenta-
to sub testamēto eterne vite effecti sunt
tu vō iudicio dei iustas sup̄bie tue p̄as

erolues. Ego autem sicut et fratres mei animam et corpus meum trado pro patrijs legibus inuocans deum maturius genti nostri propitium fieri. teque cum totius mentis et uerberibus confiteri quod ipse est deus solus. In me uero et in fratribus meis desinet omnipotentis ira que super omne genus nostrum iuste superducta est. Tunc rex accensus ira. in hunc super omnes crudelius desuevit indigne ferens se derisum. Et hic itaque mundus obiit per omnia in domino confidens. Nouissime autem post filios et mater presumpta est. Igitur de sacrificijs et de nimijs crudelitatibus satis dictum est.

VIII

Iudas et Machabeus et qui cum illo erant introibant latenter in castella et conuocantes cognatos et amicos et eos qui permanserant in iudaismo assumptes. eduxerunt ad se sex milia viros. Et inuocabant dominum ut respiceret in populum qui ab omnibus calcabatur et misereretur templo quod contaminabatur ab impijs. Misereretur etiam exterminio ciuitatis que esset ilico complananda. vocem sanguinis ad se clamantis audiret. memoraret quoque iniquissimas mortes paruulorum innocentium. et blasphemias nomini suo illatas. et indignaretur super his. At Machabeus congregata multitudine intolerabilis gentibus efficiebatur. Ira enim domini in misericordiam conuersa est. Et superueniens castellis et ciuitatibus improuisus succendebat eas. et opportuna loca occupans non paucas hostium strages dabat. Maxime autem noctibus ad huiusmodi excursus ferebatur et fama stru-ctis eius ubique diffundebatur. Clidens autem philippus paulatim uirum ad profectum venire. ac frequentius res ei cedere prospere. ad ptolomeum ducem celesyrie et phenicis scripsit ut auxilium ferret regis negocijs. At ille velociter misit nicanorem patrocli de primoribus amicum. dantis ei de primis gentibus. armatis non minus viginti milibus ut uniuersum iudeorum genus deleteret adiuncta et gorgia viro

militari. et in bellicis rebus experientissimo. Constituit autem nicanor regi ut tributum quod romanis erat dandum. duo milia talentorum de captiuitate iudeorum suppleret. Statimque ad maritimas ciuitates misit conuocans ad coemptionem iudaicarum mancipiorum. permittens se nona-ginta mancipia tollendo distracturum. non respiciens ad vindictam que eum ab omni potente esset consecutura. Judas autem ubi conperit. indicauit his qui secum erant iudeis incanoris aduentum. Et quibus quidam formidantes. et non credentes dei iusticie in fugam vertebantur. alij uero si qui de his supererant ueniebant simulque dominum deprecabantur ut eriperet eos de impio nicanore qui eos priusquam in cominus ueniret uendiderat. Et si non propter eos propter testamentum tamen quod erat ad patres eorum. et propter inuocationem sancti et magnifici nominis eius super ipsos. Quos uocatis autem machabeus septem milibus qui cum ipso erant. rogabat ne hostibus reconciliarentur neque metuerent inique uiuentium aduersum se hostium multitudinem. sed fortiter contenderent ante oculos habentes contumeliam que loco sancto ab his iniuste esset illata. itemque ludibrio habite ciuitatis iniuriam. ad huc etiam veteris instituta conuulsa. Nam illi quidem armis confidunt. ait simul et audacia. nos autem in omnipotente domino qui potest et uenientes aduersum nos et uniuersum mundum uno nutu delere confidimus. Ammonuit autem eos et de auxilijs dei que facta sunt erga patres. et quod sub sennacherib centum octogintaque milia perierunt. et de prelio quod eis aduersus galathas fuit in babilonia ut omnes ubi ad rem uentum est macedonibus socijs hesitantibus. ipsi sex milia soli peremerunt centum viginti milia propter auxilium illis datum de celo. et beneficia per his plurima consecuti sunt. His uerbis instantes effecti sunt. et per legibus et patriam mori parati. Constituit itaque fratres suos duces per trius ordinem symonem et iosephum et ionatham subiectis unicuique milles

nis 7 quingentenis. ad hoc etiā ab esdra
lecto illis sancto libro 7 dato signo adiu
torij dei. in prima acie ipse dux cōmisit
cum nicanore. Et facta sibi adiutore oī
potente. 7 interfecerūt super nouem mi
lia hominum. maiorem autem partem
exercitus nicanoras vulneribz debilem
factam fugere compulerunt. Pecunijs
vero eoz qui ad empionem ipsoz vene
rant sublati. ipsos vsq; quaq; persecuti
sunt. sed reuerli sunt ora conclusi. Nam
erat ante sabbatū. quā ob causam nō p
seuerauerūt insequentes. Arma autem
ipsoz 7 spolia congregantes sabbatum
agebant benedicētes dñm qui liberauit
eos in isto die. misericordie initium sul
lans in eos. Post sabbatum 7o debili
bus 7 orphanis 7 viduis diuiserunt spo
lia. 7 residua ipsi cuz suis habuere. His
itaq; gestis 7 cōmuniter ab omībus fa
cta obsecratione. misericordem dñm po
stulabant vt in finem suis suis reconci
liaret. Et ex his qui cū timotheo 7 bachi
de erant contra se contendētes super vi
ginti milia interfecerunt 7 munitiones
excelsas obtinuerūt. 7 plures preedas di
uiserūt equā portione debilibz pupillis
7 viduis sed 7 senioribus facientes. Et
cū arma eoz diligenter collegissent. oīa
composuerunt in locis oportunis. Resi
dua vero spolia hierosolymā detulerunt.
7 phylarchen qui cum timotheo erat in
terficerunt virū scelestum qui in mul
tis iudeos affixerat. Et cum epinichia
agerent in hierosolymis eoz qui sacras
ianuas incenderūt. id est calisthenen cū
in quoddam domicilium refugissent in
cenderūt digna eis mercede. p impieta
tibus suis reddita. Facinorosissimus au
tem nicanor qui mille negociātes ad iu
deoz venditionem adduxerat. humiliat
us auxilio dñi ab his quos nullus eri
ssimauerat. deposita veste glorie per me
diterranea fugiens solus venit antiochi
am summam infelicitatē de interitu sui
exercitus consecutus. Et qui p miserat
rromanis se tributū restituere de capti
uitate hierosolymoz pdicabat nunc pre

ctorem deum habere iudeos 7 ob ipsum
inulnerabiles esse. eo q sequerentur le
ges ab ipso constitutas. IX

Eodem tempore antiochus in
honeste reuertebatur de perfide
Intrauerat em̄ in eam que di
citur perfiblis 7 temptauit expoliare tē
plum 7 ciuitatem opprimere. sed multi
tudine ad arma concurrēte in fugā ver
si sunt 7 ita cōtiguit vt antiochus post fu
gam turpiter rediret. Et cum venisset
circa egbathanan. recognouit que erga
nicanorem 7 timotheum gesta sūt. Elae
tus autem in ira. arbitrabatur se iniuri
am illoz qui se fugauerant posse in iude
os retorquere. ideoq; iussit agitari cura
rum suū sine intermissione agens iter.
celesti eum iudicio perurgente. eo q ita
superbe locutus est se venturum hiero
solymā. 7 congeriem sepulcri iudeorum
eam facturum. Sed qui vniuersa con
spicit dominus deus israel percussit euz
insanabili 7 inuisibili plaga. Ut enim fi
niuit hunc ipsum sermonem. apprehen
dit eum dolor diuisus viscerum 7 arma in
ternorū tormenta. Et quidem satis ius
te quippe qui multis 7 nouis cruciatu
bus aliorū torserat viscera. licet ille nul
lo modo a sua malicia cessaret. Super
hoc autem superbia repletus ignem spi
rans animo in iudeos et precipiens acce
lerari negocium. contigit illum impetu
euntem de curru cadere. 7 graui corporis
collisione membra verari. Itq; qui sibi
videbatur etiam fluctibus maris impe
rare. supra humanum modum superbia
repletus 7 montium altitudines in fra
tera appendere. nunc humiliatus ad ter
ram in gestatorio portabatur. manifestā
dei virtutem in semetipso cōtestans. ita
vt de corpore impij vermes scaturrēt ac
viuentes in doloribz carnes eius efflue
rent. odore etiam illius 7 fetore exercit
grauaretur. Et qui pauloante sydera ce
li contingere se arbitrabatur. euz nemo
poterat ppter intolerantiam fetoris por
tare. Hinc igitur cepit ex graui superbia
deductus ad agnitionem sui venire via

uina ammonitis plaga. per momenta
singula dolozibus suis augmenta capiē
tibus. Et cum nec ipse iam fetozem suū
ferre posset. ita ait. Iustum est subdituz
esse deo. et mortalem nō paria deo senti
re. Quabat autem hic scelestus dñm a
quo non esset misericordiam consecutu
rus. et ciuitatem ad quam festinans ve
niebat. vt eam ad solum deduceret ac se
pulcrum congestoz faceret. nunc optat
liberā reddere. et iudeos quos nec sepul
tura quidem se dignos habiturum. sed
auiibus ac feris diripiendos traditurum
et cum paruulis exterminaturū dixerat.
equales nunc atheniensibus facturum
pollicetur. templum etiam sanctū quod
prius expoliauerat. optimis donis orna
turum et sancta vasa multiplicaturum
et pertinentes ad sacrificia sumptis. de
redditis suis prestaturum. super hec
et iudeum se affuturum. et omnem locū
terre perambulatorum. et predicaturum
dei potestatem. Sed nō cessantibus do
loribus. superuenerat em̄ in eum iustuz
dei iudicium. desperans scripsit ad iude
os in hunc modum deprecatiōis episto
lam hec continentē. Optimis ciuitatibz
iudeis. plurimā salutem et bene valere.
et esse felices. rex et princeps antiochus.
Si bene valetis et filij vestri et ex senten
tia vobis cuncta sunt maximas agimus
gratias. Et ego in infirmitate constitutus
vestri at memor benigne reuersus de p
sidis locis et in infirmitate graui appre
hensus necessarium duxi p̄ cōmuni vti
litate curā habere. nō desperans meipm
sed spem multā hñs effugiendi infirmi
tatē. Respicens autē q̄ pater meus qui
bus temporibz in locis superioribus dedu
cebat exercitū. oñdit qui post se suscipet
principatū vt si quid cōtrariū accideret
aut difficile nūciaref. sciētes hi q̄ i regio
nibz erant cui esset rex summa derelicta
nō turbarent. ad hec p̄siderās de primo
potentes quosq̄ et vicinos t̄pibz insidiā
tes et euentū expectātes. designaui filiū
meū antiochū regem. quem sepe recur
rens in superiora regna multis vestrum

cōmendabā. et scripsi ad eū que subiecta
sunt. Oro itaqz vos et peto memozes be
neficioz publice et priuati. vt vnusqz
qz conseruet fidem ad me et ad filiū meū
Confido em̄ modeste et humane acturū
et sequentē p̄positū meū. cōem vobis so
re. igit̄ homicida et blasphemus pessime
percussus. et vt ipse alios tractauerat. pe
gre in montibz miserabili obitu vita su
ctus ē. Transferebat autē corpus phylipi
pus colluctaneus eius qui metuens fi
lium antiochi. ad ptolomeū phylometo
rē in egyptum abiit.

X

Alchabeus autē et qui cū eo erant
m dño se p̄tegente templū quidē
et ciuitatē recepit. aras autē quas
alienigene p̄ plateas extruxerant. itemqz
delubra. demolitus est. Et purgato tem
plo aliud altare fecerunt et de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium. et incensum et lucer
nas. et panes propositionis p̄suerunt.
Quibus gestis rogabāt dñm p̄strati in
terram ne amplius talibus malis inci
derent. Sed et si qñ peccassent. vt ab ipō
mitius corriperef. et nō barbaris ac blas
phemis hoibz traderent. Qua die autē
templū ab alienigenis pollutū fuerat. cō
tigit eadem die purificationē fieri vicesi
ma et quinta mensis qui fuit casleu. Et
cū leticia diebus octo egerūt in moduz
tabernaculoz. recordantes q̄ ante modū
cum tēporis diem solennem tabernacu
loz in montibus et in speluncis moze be
stiarum egerant. propter quod tyrsos et
ramos virides et palmas p̄feriebant ei
qui prosperauit mundane locum suum.
Et decreuerunt communi p̄cepto. et
decreto vniuerse genti iudeozum omni
bus annis agere dies istos. Et antiochi
quidem qui appellatus ē nobilis vite ex
cessus ita se habuit. Nunc autem de eius
patore antiochi impij filio que gesta sūt
narrabimus. breuiantes mala que in bel
lis gesta sunt. Hic enim suscepto regno
p̄stituit super negocia regni lysiam que
dam p̄enicis et syrie militie principem.
Nam ptolomeus qui dicebatur. maces

iusti tenax erga iudeos esse dicitur te p
cipue ppter iniquitate q̄ facta erat in eos
7 pacifice agere cū eis. Sed ob hoc accu
satus ab amicis apud eupatorē cum fre
quenter pditor audiret eo q̄ cypriū credi
tam sibi a phylometore deleruisset. 7 ad
antiochū nobilē transfatus etiam ab eo
recessisset veneno vitā finivit. Gorgias
autē cū esset dux locoz. assumptis adue
nis frequēter iudeos debellabat. Iudei
dō q̄ tenebant oportunas munitiones
fugatos ab hierosolymis suscipiebant. 7
bellare temptabant. Ibi dō qui erant cū
machabeo per orones dñm rogantes vt
esset sibi adiutor. impetū fecerūt in mu
nitiones idumeoz. multaq; vi insistens
tes loca obtinuerūt. occurrentes inter
emerūt. 7 om̄s simul nō minus viginti
q̄nq; milib; trucidauerūt. Quidā autē
cū pfugissent in duas turres valde mu
nitas. oēm apparatū ad repugnandum
hñtes. machabeus ad eoz expugnationē
relicto symōe 7 iosepho. itēq; zacheo eisq;
q̄ cū ipsis erant satis multis. ipse ad eos
q̄ amplius purgebant pugnās puerfus
est. Ibi vero q̄ cū symone erant cupidita
te ducti a quibusdā qui in turribus erāt
suasi sunt pecunia. 7 septuaginta milib;
didrachmis acceptis dimiserūt quosdā
effugere. Cū autē machabeo nunciatum
esset quod factum est principib; ppli cō
gregatis. accusauit q̄ pecūia fratres ven
didissent aduersarijs eoz dimissis. Hos
igif. pditores factos interfecit. 7 p̄stima
duas turres occupauit. Armis autē ac
manibus om̄ia p̄ipere agendo in duab;
plus q̄ viginti milia pemit. Et timothe
us q̄ prius a iudeis fuerat superatus cō
uocato exercitu pegrine multitudinis 7
congregato equitatu a siano aduenit. q̄
si armis iudeam capturus. Machabeus
autē 7 q̄ cū ipso erant appropinquāte illo
deprecabantur dñm caput terra aspergen
tes. lumib; q; cilijs precincti ad altaris
et epidinem prouoluti. vt sibi propitius
inimicis autem eorum esset inimicus. 7
aduersarijs aduersaretur sicut lex dicit.
Et ita post orationē sumptis armis lon

gius de ciuitate procedentes et proximi
hostibus effecti refiderunt. Primo autē
solis ortu vtriq; cōmiserunt. isti quidez
victorie 7 prosperitatis sponsozem cum
virtute dñm habentes. illi autēz duzem
belli animū habeant. Sed cū velxmens
pugna esset. apparuerunt aduersarijs de
celo viri quinq; in equis frenis aureis
decozi ducatum iudeis p̄stātes ex qui
bus duo machabeum mediuz habentes
armis suis circumseptum incolumem
conseruabant. in aduersarios autem tes
la et fulmina iacebant. ex quo 7 cecitate
confulsi 7 repleti perturbatione cadebāt
Interfecti sunt autem viginti milia q̄
genti 7 equites sexcenti. Timotheus ve
ro confugit in gaçaram p̄sidium mu
nituz cui p̄erat cereas. machabeus au
tem et qui cum eo erant letantes obles
derunt p̄sidium diebus quatuoz. Et
hi qui intus erant loci firmitate confi si
supra modum maledicebant. et sermos
nes nephandos iactabāt. Sed cum die
es quinta illucesceret viginti iuuenes
ex his qui cum machabeo erant. accen si
animis ppter blasphemiam vtiliter ac
cesserunt ad murum. 7 feroci animo in
cedentes ascendebant. sed 7 alijs simili
ter ascendentes turres portasq; succen
dere aggressi sunt atq; ipsos maledicos
vuios concremare. Per continuū autē
biduū. p̄sidio vastato timotheū occul
tantem se in quodam reperiū loco per
emerūt. 7 fratrem illius ceream 7 appol
lophanem occiderūt. Quibus gestis in
hymnis 7 confessionibus benedicebant
dñm qui magna fecit in israel et victori
am. dedit illis. XI

Ed paruo post tempore lissias
procurator regis et propin
quus ac negotiorum p̄positus
grauiter ferens de his que acciderant.
congregatis octoginta milibus 7 equi
tatu vniuerso veniebat aduersum iude
os existimās se ciuitatē quidem captam
gentib; habitaculū factuz. templum 7 o
in pecunie que sicū sicut cetera delubra
gentiū habiturū. et per singulos annos

venale sacerdotium nusquam recogitans dei
 praeem. sed mente effrenatus in multitu
 dine pedum et in milibus equum et octogin
 ta elephantis confidebat. Ingressus autem
 iudeam et appropinquans bethsure quae erat in agu
 sto loco ab hierosolima interuallo quing
 stadiorum. illud praesidium expugnabat. Et autem
 machabeus et qui cum eo erant cognoverunt
 expugnari praesidia. cum fletu et lacrimis ro
 gabat dominum. et ois turba filii. ut bonum an
 gelum mitteret ad salutem israel. Et ipse pri
 mus machabeus sumptis armis ceteros
 adhortatus est simul secum periculum subire
 et ferre auxilium fratribus suis. Tunc pa
 triter prompto animo praecederet hierosoli
 mis apparuit praecedens eos eques in veste
 candida. armis aureis hastam vibrans. Tunc
 ois filii benedixerunt misericordiae domini. et con
 ualuerunt animis non solum homines sed et
 bestias ferocissimas et mures ferreos pa
 ti penetrare. Ibat igitur prompti de celo
 hostes adiutores et miserantes super eos do
 minum. Leonum autem more impetu irruentes in
 hostes praestruerunt ex eis undecim mi
 lia pedum. et equum mille sexcentos. uniuersos
 autem in fugam dederunt plures autem ex eis
 vulnerati nudi euaserunt. sed et ipse lissias
 turpit fugiens euasit. Et quod non insensat
 erat. secum ipse reputans factam erga se di
 munitionem et intelligens inuictos esse he
 breos omnipotentis dei auxilio nitentes. mi
 sit ad eos. promittens se consensurum omnibus
 quae iusta sunt. et regem compulsurum amicum
 fieri. Annuit autem machabeus precibus
 lissiae. in omnibus utilitati consulens. Et
 quocumque machabeus scripsit lissiae de iu
 deis. ea rex concessit. Nam erant scribere iu
 deis epistole a lissia siquidem hunc modum
 continentes. Lissias populo iudeorum salutem
 Johannes et abessalon qui missi fuerant
 a vobis tradentes scripta postulabant. ut
 ea quae per illos significabant implerem
 Quocumque igitur regi potuerunt perfer
 ri. exposui. et quae res permittebat. sen
 si. Si igitur in negociis fide seruaueritis
 et deinceps lunorum vobis causa esse tempta
 to de ceteris autem per singula verba manda
 ui et istis et his quae a me missi sunt collo

robiscum. Bene valete. Anno centesi
 mo quadragesimo octavo mensis dio
 scori die vicecima et quarta. Regis autem
 epistola ista continebat. Rex antiochus.
 lissiae fratri salutem. Patre nostro inter te
 os translato nos volentes eos qui sunt in
 regno nostro sine tumultu agere et rebus
 suis adhibere diligentiam. audiuimus iu
 deos non consensisse patri meo ut trans
 ferrentur ad ritum grecorum. sed tene
 re velle suum institutum. ac propterea po
 stulare a nobis concedi sibi legitima sua.
 Volentes igitur hanc quoque gentem qui
 etiam esse. statuentes iudicamus te
 plum restituere illis. ut agerent secundum suorum
 maiorum consuetudinem. Bene igitur fece
 ris. si miseris ad eos et terram dederis. ut
 cognita nostra voluntate bono animo sint
 et utilitatibus propriis deserviant. Ad iu
 deos vero regis epistola talis erat. Rex
 antiochus senatui iudeorum. et ceteris iu
 deis salutem. Si valetis sic estis ut vo
 lumus. sed et ipsi bene valemus. Adijt nos
 menelaus dicens velle vos descendere
 ad vestros qui sunt apud nos. His igitur
 qui commeant usque ad diem tricesimum
 mensis randici datus est securita
 tis. ut iudaicis utantur cibis et legibus
 suis sicut et prius. et nemo eorum ullo modo
 molestiam patiat de his quae per ignoran
 tiam gesta sunt. Misimus autem et mene
 laum qui vos alloquat. Valete. Anno cen
 tesimo quadragesimo octavo randici mes
 sis quintadecima die. Miserunt autem
 etiam romani epistolam ita se habentem
 Quintus mennius et titus manilius
 legati romanorum. populo iudeorum salutem.
 De his quae lissias cognatus regis con
 cessit vobis. et nos concessimus de quibus
 autem ad regem iudicauit referendus.
 confestim aliquem mittite diligentius
 inter vos conferentes. ut de cernamus
 sicuti congruit vobis. Nos enim antio
 chiam accedimus. Ideoque festinate re
 scribere ut nos quoque sciamus cuius estis
 voluntatis. Bene valete. Anno centesi
 mo quadragesimo octavo quita decima
 die mensis randici.

Is factis pactionibus XII
h iustias pgebat ad regē. iudei autē
agriculture opam dabāt. Sed
hi q̄ refederāt timotheus ⁊ apollonius
gēnei fili⁹. sed ⁊ hieronym⁹ ⁊ demophō
supb⁹ ⁊ nicanor cipriarches nō sinebant
eos in silentio agere ⁊ quiete. Ioppite
dō tale quiddam flagitiū pperarut. Rō
gauerūt iudeos cū qb⁹ habitabant. ascen
dere scaphas q̄s pauerāt cū vxorib⁹ ⁊ fi
lijs q̄ si nullis inimicijs int̄ eos subia
centib⁹. Scdm̄ cōe itaq̄ decretū ciuita
tis. ⁊ ipsi acquiescentib⁹ pacisq̄ cā ni
hil suspectū hntib⁹ cū i altū pcessissent
submerserunt nō min⁹ ducētos. Quā
crudelitātē iudas in sue gentis hoies fa
ctā vt cognouit. pcepit viris q̄ erāt cuz
ipō. ⁊ inuocato iusto iudice deo. vēit ad
uersus interfectores frat⁹ ⁊ portū qui
dem nocte succēdit scaphas exussit. eos
autē q̄ ab igne fugerāt gladio pemit. Et
cū hec ita egisset discessit. q̄ si itē reuer
sus et vniuersos ioppitas eradica u
rus. Sed cum cognouisset ⁊ eos q̄ erāt
iamnie velle pari modo facere habitan
tibus secum iudeis. iamnitif quoq̄ no
cte supuenit. ⁊ portū cū nauib⁹ succēdit
ita vt lumen ignis appareret hierosoli
mis ab stadijs ducentis q̄draginta. In
de cū iā abissent nouē stadijs ⁊ iter fa
cerēt ad thimothēū. pmiserūt cū eo ara
bes q̄nq̄ milia viri ⁊ equites quingēti.
Cūq̄ pugna valida fieret ⁊ auxilio dei p
spe cessisset. residui arabes victi petebāt
a iuda dextrās sibi dari. pmittētes se pa
scua daturōs. ⁊ in ceteris pfuturos. Ju
das autē arbitrat⁹ vere in multis eos vti
les. pmisit pacem. dextrisq̄ acceptis di
scessere ad tabernaculā suā. Aggressus ē
autē ⁊ ciuitatē quandā firmā pōnō mu
risq̄ circūseptā que a turbis habitabāt
gentiū pmiscuay. cui nomē casphin. hi
vero qui intus erāt p̄sidentes in stabili
tate muroy ⁊ apparatu alimoniarū re
missius agebāt. maledictis laceffentes
iudā ⁊ blasphemātes ⁊ loq̄ntes q̄ fas nō
est. Machabeus autē inuocato magno
mūdi principe qui sine arietib⁹ ⁊ machi

nis tesporib⁹ iesu p̄cipitavit hiericho.
irruit ferociter muris ⁊ capta ciuitate p
dñi volūtatez innūerabiles cedes fecit.
ita vt adiacēs stagnū stadiorū duorū lati
tudinis sanguine interfectoy fluere vi
deret. Inde discesserunt stadia septin
genta q̄nquaginta ⁊ venēt in tharacha
ad eos qui vitūtur tibiane iudeos. ⁊ ti
moxū quidē in illis locis nō p̄phende
rūt nulloḡ negocio p̄fecto regressus ē.
relicto in q̄dā loco firmissimo p̄fidia. do
situs autē ⁊ sofipē qui erāt duces cuz
machabeo premerunt a timotheo reli
ctos i p̄sidio decē milia viros. At ma
chabeus ordinatis circum se sex milib⁹
⁊ cōstitutis per cohortes. aduersus thi
moxum processit habentem secum cē
tum viginti milia peditū. equitūq̄ duo
milia quingētos. Cognito autē iude ad
uentu timotheus premisit mulieres ⁊
filios ⁊ reliquū a paratū i p̄sidium
quod carmon dicitur. Erat em̄ in expu
gnabile ⁊ accessu difficile propter locorū
angustias. Cūq̄ cohortes iude p̄ma ap
paruisset. timor hostib⁹ incussus est ex p̄
sentia dei qui vniuersa conspicit. ⁊ i fu
gam versi sunt alius ab alio ita vt ma
gis a suis deicerentur. ⁊ gladiorū suorū
ictib⁹ debilitarētur. Judas autē velx mē
ter instabat puniēs prophanos ⁊ p̄stra
uit ex eis triginta milia viroy. Ipse dō
timotheus icidit in ptes dosithei et sofis
patris ⁊ multis precib⁹ postulabat vt vi
uus dmitteret. eo q̄ multorū ex iudeis
parentes haberet ac fratres quos mor
te eius decipi eueniret. Et cum fidē de
disset restitutus se eos p̄m cōstitutū. il
lesum eū dimiserunt propter fratrū sa
lutez. Judas autē regressus ē a carmō.
interfectis viginti quinq̄ milib⁹. Post
horū fugam ⁊ necē. mouit exercitū ad ef
ron ciuitatē munitā in qua multitudo
diuersay gentium habitabat. ⁊ robusti
iuuenēs pro muris p̄sidentes fortit ex re
pugnabāt. In hac autē machine mulce
⁊ teloy erāt apparatus. Sed cū omnia
potentez inuocassent. q̄ ptāte sua vires
hostium cōfringit ceperunt ciuitatem. ⁊

er eis q̄ intus erāt viginti q̄q̄ milia. p
 strauerūt. Inde ad ciuitatē scithay abie
 rūt. q̄ ab hierosolimis sexcentis stadijs
 aberat. Cōtēstātibz aut̄ his q̄ apud sci
 topolitas erant iudeis q̄ benigne ab eis
 hēnt. 7 t̄pibz infelicitatis q̄ modeste se
 cū egerint. gr̄as agentes eis 7 exhortati
 etiā de cetero erga gen⁹ suū benignos eē
 venerūt hierosolimā die solēni septima
 nay in statē. Et post p̄tecostē abierūt d̄
 gorgiā p̄positū idumee. Exiit aut̄ cum
 peditibz tribz milibz 7 equitibz q̄dringē
 tis. Quibz p̄gressis p̄tigit paucos ruez
 re iudeoz. Dositheus v̄o q̄dā de bacche
 noris eques vir fortis gorgiā tenebat.
 7 cū vellet illū cape viuū. eques q̄daz de
 thracibz irruit in eū. humerūq̄ ei⁹ am
 putauit. atq̄ ita gorgias effugit in ma
 resā. At illis qui cū eldrin erant diutius
 pugnātibz et fatigatis. inuocauit iudas
 d̄n̄m adiutorē 7 ducē belli fieri. incipiēs
 voce patria 7 cū hymnis clamorē extol
 lens. fugā gorgie militibz incussit. Ju
 da aut̄ a collecto exercitu venit in ciuita
 tē odollā. Et cū septia dies supueniret
 s̄m p̄suetudinē purificati. in eodez loco
 sabbatū egeēt. Et seq̄nti die venit cum
 suis iudas vt corpa p̄stratorū tolleret. 7
 cū parētibz poneret ī sepulcris paternis
 Inuenerūt aut̄ sub tunicis interfecto
 rū de donarijs idolorū q̄ apud iamniam
 fuerūt a q̄bz lex phibet iudeos. oibz ḡ ma
 nifestū factū ē. ob hāc cām eos corruisse
 Dēs itaq̄ b̄ndixit iustū iudiciū d̄ni. q̄
 occulta fecerat manifesta. Atq̄ ita ad p̄
 ces p̄uersi rogauerūt vt id q̄d factū erat
 delictū obliuioni traderet. At v̄o fortis
 simus iudas hortabā p̄lm p̄seruare se
 sine pctō. sub oculis vidētes que facta
 sunt p̄ pctis eoz q̄ p̄strati sunt. Et sc̄a
 collatione. duodecim milia draemas ar
 genti milit̄ hierosolimā offerri pro pec
 catis mortuoz sacrificiū. bene 7 religio
 se de resurrectōe cogitās. Nisi. n. eos q̄
 ceciderat resurrecturos sparet supflū
 videret. 7 vanū orare p̄ mortuis. Et qz
 p̄siderabat q̄ d̄i qui cū pietate d̄omitō
 nem acceperāt optimā haberēt repositā

gratiam. Sancta ergo 7 salubris est cō
 gitatio pro defunctis exorare. vt a pecca
 tis soluantur. XIII

Anno cētesimo quadragesimo
 a nono cognouit iudas anthio
 chum eupatorē venire cū mul
 titudine aduersus iudeam. 7 cum eo ly
 sium procuratorem 7 p̄positum nego
 ciorum secum habentem peditum cen
 tum decem milia. 7 equitū quinqz mi
 lia. 7 elephantes vigintiduos. currus
 cū falcibus trecentos. Commiscuit au
 tem se illis 7 menelaus. et cum multa
 fallacia deprecabatur antiochum non p̄
 patrie salute. sed sperans se constitui in
 principatum. Sed rex regum suscita
 uit animos antiochi in peccatorē. 7 sug
 gerente lilia hunc esse causam omniuz
 malorum. iussit vt eis est cōsuetudo ap
 prehensum. in eodem loco necari. Erat
 autem in eodem loco turris quinq̄gin
 ta cubitorum. aggestum v̄ndiqz habens
 cineris. Nec prospectum habebat in p̄
 ceptis. Inde in cinerem tēgi iussit sacri
 legum. omnibus eum propellentibus
 ad interitum. Et tali lege p̄uaricato
 rem legis contingit mori nec terre da
 ri menelaū. Et quidē satis iuste. Nā qz
 multa erga arā dei delicta p̄misit. cuius
 ignis 7 cinis erat sanctus. ipe in cineris
 morte dānatus ē. Sz rex mētē effrena
 tus veniebat nequiorē se p̄te suo iudeis
 ostensurus. Quibz iudas cognitis p̄ce
 pit p̄lo vt die ac nocte d̄n̄m inuocarēt
 q̄ sicut semp 7 nūc adiuuaret eos. q̄ppe
 q̄ lege 7 patria sanctorū templo p̄uari
 vereretur. ac populum qui nup paulu
 lum respiraasset nec fineret blasphemijs
 rursus rationibz subdi. D̄n̄ibz itaqz si
 mul id facientibz 7 petētibz a d̄no mise
 ricordia cū fletu et ieiunijs per triduz
 cōtinuū p̄stratis hortatus ē eos iudas
 vt se prepararent. Ipse vero cū senio
 ribz cogitauit p̄uulgū rer admoueret ex
 ercitus ad iudeam et obtineret ciuita
 tem exire. 7 comini iudicio committere
 exitum rei. dans itaqz potestatem omni
 um deo mundi creatori 7 hortatus suos

vt fortit' dimicaret. 7 vsq; ad mortē pro
legib; tēplo. ciuitate. p̄ria 7 ciuib; statēt
circa modū exercituz p̄stituit. Et dato
signo suis dei victorie iuuenib; fortissi
mis electis. nocte aggressus aulā regiā
in castris interfecit viros quatuordecim
milia. 7 maximū elephātoꝝ cuz his qui
suppositi fuerāt. Sūmoq; metu ac per
turbatione hostiū castra replētes rebul
q; p̄spe gestis abierūt. Hoc aut factū ē
die illucescēte. adiuuāte eū dñi. p̄fectio
ne. S; rex accepto gustu audacie iudeo
rū. arte difficultatem locoꝝ tēptabat et
bethsure q̄ erat iudeoꝝ p̄sidiū munituz
castra ad mouebat. sed fugat. impinge
bat. minorabat. His aut q̄ intus erant
iudas necessaria mittebat. Enunciauit
aut misteria hostib; rodochus q̄dam de
iudaico exercitu. q̄ req̄situs p̄plexus ē
7 cōclusus. Itē rex p̄monē habuit ad
eos q̄ erāt in bethsuris. dextrā dedit. ac
cepit. abijt omisit cū iuda. supatus est.
Et aut cogit rebellasse philippū antio
chie qui relictus erat sup negotio. mēte
cōsternatus. iudeos dēp̄cans subdituz
q; eis. iurat de oib; q̄b; iustū visum ē. et
recōciliatus obtulit sacrificium. honora
uit. tēplū. et mūera posuit. machabēum
āplexatus ē. 7 fecit eū a ptolomaide vs
q; ad gerrenos ducē 7 p̄ncipē. Et autē
venit ptolomaidā. gūiter ferebāt ptolo
mēles amicicie p̄uentōnē indignantes
ne forte sedus irrūperēt. Tūc ascēdit li
fias tribunal. 7 exposuit rōnem et pplm
sedauit. regressusq; ē antiochiā. Et hoc
modo regis p̄fectio 7 reditus processit.

Ed post triennij t̄ps XIII

¶ cognouit iudas 7 qui cū eo erāt
demetrium seleuci cū multitu
dine valida et nauib; p̄ portum tripolis
ascēdisse ad localoportuna 7 tenuisse re
giones aduersus antiochū 7 eius ducē li
fiam. Alchimus aut q̄dam q̄ summus
sacerdos fuerat. sed voluntarie coinqui
natus est t̄pib; p̄mixtionis cōsiderans
nullo mō sibi eē salutē neq; accessuz ad
altare. venit ad regē demetrium centesi
mo quinquagesimo anno offerēs ei co

ronā aureā 7 palmā sup hec 7 talos q̄ tē
pli eē videbāt. Et ipa q̄de die filuit. Tē
pus aut oportunuz demētie sue nactus
puocatus a demetrio ad p̄siliū. interro
gatus q̄b; reb; 7 cōsilijs iudei niterent
respondit. Ipi qui dicuntur affidei iudeo
rū q̄b; p̄ceft iudas machabē bellā nu
triūt 7 seditōnes mouēt. nec patiunt uz
regnū esse quietū. Nā 7 ego defraudat
parentum gloria dico aut summo sacer
dotio huc veni primo q̄dem vtilitatib;
regis fidē seruās. secūdo aut etiā ciuib;
p̄sulens. Nā illoꝝ p̄auitate vniuersuz
genus n̄m non mime verat. Sed oro
his singulis o rex cognitis 7 regioni et
generi p̄m hūanitate tuā p̄m̄gatā oib;
p̄spice. Nā q̄diu supest iudas. impossi
bile ē pacē esse negocij. Talib; autē ad
hoc dictis. 7 ceteri amici hostiliter se h̄n
tes aduersus iudā. inflāmauēt demē
trū. Qui statim nicanorē p̄posituz ele
phantoꝝ ducē misit ī iudeā datis man
datis vt ipm q̄de iudā capet vinū. eos
ho q̄ cū illo erāt dispgeret. et p̄stitueret
alchimū maximi tēpli summū sacerdotē.
Tūc gētes q̄ de iudea fugerāt iudā se
gregatim se nicanori miscebāt. miseris
as 7 clades iudeoꝝ p̄spitates rez suarū
existimātes. Audito itaq; iudei nicanor
ris aduētū 7 p̄uētū nationū. p̄persi tra
rogabāt eū q̄ pplm suū p̄stituit ī eternū
custodiret. quib; suaz portionem signis
euidētib; protegīt. Imperate aut duce
statim inde mouerūt conuenerūtq; ad
castellum tessau. Simon vero frater iu
de cōmiserat cum nicanore. sed cōterri
tus est repentino aduētū aduersarioꝝ
nicanor. tamē audiens virtutem comi
tum iude 7 animi magnitudinez quā p̄
patrie certamib; habebant sanguine iu
diciū facere metuebat. Quāobzē p̄mi
fit possidoniū 7 theodotiū 7 marthiam 7
vt darēt dextras atq; accipent. Et cum
diu de his p̄siliū ageret 7 ipe dur ad mlti
tudinē retulisset. oim vna fuit snia a
micicis annuere. Itaq; diem cōstitue
runt qua secreto inter se agerent. 7 sin
gulis selle plate sunt 7 posite. Precepit

a ūt iudas armatos eē locis opportunis ne forte ab hostibz repēte mali aliqd ori-
ref. Et pgruū colloquiū fecerūt. Noza
baſ autez nicanor hierosolimis. nihilq
iniq agebat. gregesq turbaz q pgrega-
te fuerāt. dimisit. Habebat aut iudā sp
chaz ex aīo. 7 erat viro iclinatus. Roga-
uitq eū ducere vxorem filiosq pcreate.
Nuptias fecit. quiete egit cōmuniterq
viuebāt. Alchim⁹ aut vidēs charitatez
illoz adiuicē 7 puentōnes. venit ad de-
metriū 7 dicebat nicanorez rebz alienis
assentire. Judāq regni in fidiatorē suc-
cessorē sibi destinasse. Itaq rex craspa-
tus 7 pessimis hui⁹ criminationibz irrita-
tus scripsit nicanori dicēs gūter quidē
se ferre de amicitie cōuēctione. iubere tñ
machabeū citius vinctū mittere anthi-
ochiā. Quibz cognitis nicanor pſterna-
bat. 7 gūter ferebat. si ea q conuenerāt
irrita faceret. nihil lesus a viro. sed qz re-
gi resistere nō poterat. opportunitatem
obſuabat q pceptū pficeret. At macha-
beus vidēs secū austeri⁹ agere nicanorē
7 psuetū occursum ferocius exhibentē.
intelligēs nō ex bono eē austeritate istā
paucis suoz cōgregatis occultauit se a
nicanore. qz cū ille coguit fortit se a viro
puentū venit ad maximū 7 sanctissimū
templū. 7 sacerdotibz solitas hostias of-
ferentibz. iussit sibi tradi viz. Quibz cū
iuramēto dicentibz nescire se vbi eēt. q
querebat extendēs manū ad tēplū iura-
uit dicens. Nisi iudā mihi vinctū tradi-
deritis. istud dei phanū i planitiē dedu-
cam. 7 altare effodiaz. 7 tēplū hoc libero
pīi consecrabo. Et his dictis abiit. Sa-
cerdotes aut ptendentes manus in celo
inuocabant eū q semp ppugnator eēt
gentis ipoz hec dicentes. Tu dñe vni-
uersoz q nullius idiges. voluisti tēplū
habitationis tue fieri in nobis. Et nūc
sancte sanctozoīm dñe. pserua i eternū
impollurā domū istā q nup' mundata ē.
Racias aut quidā de senioribz a hiero-
solimis delatus ē nicanori. vir amator
ciuitatis. 7 bñ audies qui p affectu pas-
iudeoz appellabat. Hic multz tempibz

stinētie ppositum tenuit in iudaismo
corpūq 7 aīam tradere pntens p pfe-
ueratia. Colēs aut nicanor manifesta-
re odiū qd hatebat. i iudeos milites qn
gēros vt eū pphenderēt. Putabat em
si illū decepisset sese cladē iudeis mari-
mā illatur. Turbis aut irruere i domū
ei⁹ 7 ianuā dirūpe atq ignē admouere
cupientibz. cū iā pprehenderet gladio se-
petijt. eligens nobiliter mori potius qz
subditus fieri pctōribz. 7 p natales suos
indignis iniurijs agi. Sz cū p festina-
tionē nō certo ictu plagā dedisset. 7 tur-
be inter ostia irrūperēt. recurrēs audact
ad muz picipitauit semetipm virilit in-
turbas qbz veloci⁹ locū dantibz casui ei⁹
venit p mediā ceruicē. Et cū adhuc spi-
raret accensus aīo surrexit 7 cū sanguis
eius magno fluxu de flueret 7 guissimis
vulneribz esset saucius. cursu turbā p-
trāsijt 7 stans supra quandā petrā pru-
ptā 7 iam exanguis effectus. pplex⁹ in-
testina sua vtriusqz manibz pēcit super
turbas. inuocans dominatorem vite ac-
spūs. vt hec illi itez redderet. atq ita vi-
ta defunctus est. XV

Nicanor autem vt comperit iu-
dam esse i locis samarie cogita-
uit cum omni impetu die sab-
bati smittere bellum. Iudeis vero qui
illum per necessitatem sequebantur di-
centibus. ne ita ferociter 7 barbare fece-
ris. sed honorem tribue die sanctificatō-
nis. 7 honora eum qui vniuersa conspici-
cit. At ille infelix interrogauit si ē potēs
in celo qui impauit agi diem sabbato-
rum. 7 respondentibus illis. ē dominus
vuius ipse in celo potēs qui iussit agi se-
ptimā diē. At ille ait. Et ego potēs suz
super terraz qui impero sumi arma 7 ne-
gocia regis impleri. Tamen nō obtinu-
it. vt consilium perficeret. Et nicanor q
dem cuz summa superbia erectus cogi-
tauerat cōmune tropheum statuere de
iuda. Machabeus aut semp confidebat
cū omni spe auxilium sibi a domino affu-
turum. 7 horrabat suos ne formidarent
ad aduentum nationum. sed in mente

haberent adiutoria sibi facta de celo. et nūc sparent ab oīpotente sibi affuturaz victoria. Et allocut⁹ eos de lege et pphetis amonēs etiā certamīa q̄ fecerāt p̄t⁹ p̄mptiores p̄stituit eos. Et ita animus eoz erectis sīl⁹ oīdebat gentiū fallaciā et iuramētōz p̄uaricationem. Singulos autē illoz armavit nō clipei et haste munitione. sed sermonibz optimis et exhortationibz exposito digno fide somnio. p̄ q̄d̄ vniuersos letificauit. erāt autē hmōi vīsus. Omīa qui fuerat summus sacerdos vīz lonū et benignū. verecūdū vīsu. modestū moribz et eloquio deoz et quia puero in v̄tutibz exercitatus sit. man⁹ p̄tendentē. orare p̄ oī p̄plo iudeoz. post hoc apparuisse et aliū vīz etate et glia mirabile. et magni decoris habitudinē circa illū. Rūdentem vero onīa dixisse. hic ē frat̄z amator et p̄pli isrl. Hic est q̄ multū orat. p̄ p̄plo et vniuersa sancta ciuitate hieremias p̄pheta dei. Extendisse autēz hieremiā dexterā. et dedisse iude gladiuz aureū dicētē. Accipe sc̄m gladiū mun⁹ a deo in q̄ deiciēs aduersarios p̄pli mei isrl. Exhortati itaqz iude smōibz bonis valde de q̄bz extolli posset impetus et animi iuuenū p̄fortari statuerūt dimicare et p̄fugere fortit⁹ v̄tutis de negocijs iudicaret eo q̄ ciuitas sancta et tēplū piclitarēnt. Erat em̄ p̄ vrozibz et filijs. itēqz p̄ seibz et cogit⁹ minor sollicitudo. maximus v̄o et primus p̄ sc̄titate timor erat tēplū. sed et eos q̄ in ciuitate erāt nō minima sollicitudo habebat. p̄ his qui congressuri erant. Et iam cū om̄es sparēt iudiciū futuz. hostesqz adessent atqz exercitus erat ordinatus bestie equitesqz oportuno loco p̄positi. considerans machabeus aduentū multitudinis et apparatū variū armoz. ac ferocitatem bestiarum. extendēs manus in celū. pdigia facientem dñm inuocauit. qui nō sm̄ armoz potentia. sed prout ipsi placet dat dignis victoria. Dixit autē inuocans hoc modo. Tu dñe qui mi fili agelū tuum sub esechia rege iuda. et interfecisti de castris sennacherib centū octogintaq̄qz

milia. et nūc dñator celoꝝ mitte angelū tuū lonū ante nos in timore et tremore magnitudinis brachij tui vt metuāt q̄ cū blasphemia veniūt aduersus sanctuz p̄lm tuū. Et hic q̄dē ita porauit. Nicanor autē et qui cū ip̄o erāt cū tubis et canticis admouebāt. Judas vero et q̄ cum eo erāt. inuocato deo p̄ orationes p̄gressi sunt. manu q̄dē pugnātes. sed et dñm cordibz orantes p̄strauerūt nō minus trigintaquinqz milia p̄ntia dei magnifice delectati. Cūqz cessassent et cū gaudio redirent cognouerūt nicanorē ruisse cum armis suis. Facto itaqz clamore et p̄turbatione suscitata patria voce oīpotentē dñm bñdicebant. Precepit autē iudas q̄ p̄ oīa corpe et aīo mozi. p̄ ciuibz parat⁹ erat. caput nicanoris et manū cū hūero absca⁹ am hierosolimā perferri. Quo cū puenisset p̄uocatis p̄tribulibz et sacerdotibz ad altare. accersijt et eos qui i arce erāt. Et ostēdo capite nicanoris et manu nepharia quā extēderat in domū sanctā oīpotētis dei magnifice gloriatus ē. Linguā etiā impij nicanoris p̄cisaz iussit p̄ticularim auibz dari. manū autē de mētis in tēplū suspēdi. Om̄es igit⁹ celi bñdixerūt dñm dicentes. bñdictus qui locū suū incōtaminatū suauit. Suspēdit autē nicanoris caput in summa arce vt euidēs eēt et manifestuz signū auxiliij dei. Itaqz oēs cōi cōsilio decreuerūt nullo mō die istū absqz celebritate p̄terire. h̄te autē celebratē terciadecima die mēsis adar. q̄ dē voce sirica pridie marchocxi die. Igit⁹ his erga nicanorez gestis. et ex illis tempibz ab hebreis ciuitate possessa. ego q̄z in his faciā finē p̄moni. Et siquidē bñ vt historie cōpetit hoc et ipse velim. si autē minus digne cōcedē dum est mihi. Sicut em̄ vinū semper bibere aut semp aquam p̄trariū est. alterius autem vti delectabile. ita legentibus si semp exactus sit sermo. non erit gratus hic ergo erit consummatus.

Explicit secundus liber Machabeoz.